

ISBN 974-501-904-6

เทพนิยาย ที่เป็นพื้นฐานของวรรณคดี Mythological Background in Literature

EN 291 /43017/22-

สพ. มาลีภัท พชรภักดี

เทพนิยายที่เป็นพื้นฐานของวรรณคดี
MYTHOLOGICAL BACKGROUND IN LITERATURE

EN 291

ภาควิชาภาษาอังกฤษและภาษาศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

43017

รศ. ภาณีทัต พรหมทัตตเวที

สงวนลิขสิทธิ์

พิมพ์ที่

พิมพ์ครั้งที่

จำนวนหน้า

ISBN

ปีที่เคยพิมพ์

ผู้จัดจำหน่าย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

11 พ.ศ. 2543 จำนวน 1,000 เล่ม

132 หน้า

974-501-904-6

พ.ศ. 2541

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คำนำ

หนังสือเล่มนี้เรียบเรียงขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนกระบวนวิชา EN247 Mythological Background in Literature ดังนั้นจึงไม่ใช่ตำราที่ว่าด้วยเทพนิยายโดยตรง ซึ่งถ้าจะเขียนกันจริงๆ คงต้องออกมาในรูปของสารานุกรม ขอบข่ายของหนังสือเล่มนี้คลุมถึงการนำเอาเทพนิยายต่าง ๆ มาใช้ในวรรณคดีอังกฤษและอเมริกันรวมทั้งที่มาของเทพนิยายเหล่านั้นด้วย ดังนั้นจึงได้ตัดเทพนิยายของชาติต่าง ๆ เช่น อียิปต์ อาฟริกา อาเซีย ฯลฯ ที่ไม่เกี่ยวข้องออกไป ส่วนเทพนิยายอินเดียนั้นก็กล่าวถึงไว้ เพราะระหว่างยุโรปกับอินเดียมีการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมกันมาก อีกประการหนึ่ง วรรณกรรมและวัฒนธรรมอินเดียก็มีอิทธิพลต่อวรรณกรรมและวัฒนธรรมไทยของเราเองเป็นอันมาก และคำว่าเทพนิยายนั้นไม่ได้หมายความว่าเฉพาะเรื่องของประเทศเจ้าเท่านั้น แต่ยังรวมทั้งนิยายปรัมปราและตำนานต่าง ๆ ของแต่ละชาติด้วย

หนังสือเล่มนี้ไม่ได้ประสงค์จะให้รายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับเทพนิยายทั้งหมด เป็นเพียงแต่คู่มือหรือพื้นฐานที่ผู้อ่านจะใช้เป็นจุดเริ่มต้นในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ mythology และความสัมพันธ์ที่ศาสตร์นี้มีต่อวรรณคดีเท่านั้น

ส่วนดีของหนังสือเล่มนี้ผู้เขียนขอมอบให้บุคคลต่อไปนี้คือ.-

1. ศาสตราจารย์ ดร. หม่อมหลวงชัย ชุมสาย อดีตคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ผู้ให้การสนับสนุนต่อผู้เขียนตลอดมาทั้งด้านการทำงานและส่วนตัว
2. นิสิตปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แผนกวรรณคดีเปรียบเทียบ ซึ่งเคยเรียนวิชา Mythology in Literature กับผู้เขียน และมีส่วนผลักดันให้หนังสือเล่มนี้เป็นรูปร่างขึ้นมาได้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์มาลิตต์ พรหมทัตคเวที
ภาควิชาภาษาอังกฤษและภาษาศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คำนำในการพิมพ์ครั้งที่ 11

การพิมพ์ตำรา EN 291 ครั้งนี้ยังมีได้มีการปรับปรุงแก้ไข สำหรับการจัดพิมพ์ครั้งต่อไป
จะได้ใส่ภาพประกอบและอภิธานศัพท์ที่สำคัญไว้ด้วย เพื่อเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาในการทำ
ความเข้าใจบทเรียน

รศ. มალიทัต พรหมทัตตเวที

คณะมนุษยศาสตร์

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ Mythology	1
-คำถาม	6
บทที่ 2 Mythology ของกรีก	7
-คำถาม	25
บทที่ 3 Mythology ของโรมัน	27
-คำถาม	36
บทที่ 4 Mythology ของพวกคริสเตียน	37
-คำถาม	45
บทที่ 5 Mythology ของอังกฤษ	47
-คำถาม	55
บทที่ 6 Mythology ของยุโรปตอนเหนือ	57
-คำถาม	64
บทที่ 7 Mythology ของอินเดีย	65
-คำถาม	77
บทที่ 8 Mythology กับภาษา	79
-คำถามและแบบฝึกหัด	87
บทที่ 9 บทบาทของ Mythology ในวรรณคดี	89
-คำถามและแบบฝึกหัด	102
บทที่ 10 พืชและสัตว์ที่มีบทบาทใน Mythology	103
-คำถาม	116
บทที่ 11 ข้อสรุปเกี่ยวกับ Mythology	117
-คำถาม	124
บรรณานุกรม	125

บทที่ 1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ Mythology

ความหมายของคำว่า mythology

ก่อนที่จะเราจะศึกษาเรื่องอะไรก็ตาม เราควรจะทราบความหมายของเรื่องนั้น ๆ เสียก่อน ฉะนั้น จุดเริ่มต้นของเราก็คือความหมายของคำว่า mythology

Ambrose Bierce ซึ่งเป็นนักเขียนอเมริกันชื่อดังได้ให้คำจำกัดความของคำว่า "mythology" ไว้ดังนี้

Mythology — The body of a primitive people's beliefs concerning its origin, early history, heroes, deities and so forth, as distinguished from the true accounts which it invents later.

ตามความหมายนี้ mythology ก็คือเรื่องราวหรือความเชื่อดั้งเดิมที่ชนชาติที่ไร้อารยธรรมมีเกี่ยวกับต้นกำเนิด ประวัติศาสตร์ยุคแรกเริ่ม วิบุรุษ เทพเจ้าของตน ซึ่งเรื่องราวหรือความเชื่อดั้งเดิมเหล่านี้ผิดแผกแตกต่างไปจากเรื่องที่เกิดขึ้นจริง ๆ ที่ชนชาติเหล่านั้นได้ประจักษ์รู้นั้นภายหลัง ฉะนั้น mythology ตามความหมายนี้จะเป็นเรื่องของชาวบ้านที่เล่าสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษโดยไม่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่แน่นอนเป็นเครื่องยืนยันความเท็จจริง

Mythology คือศาสตร์ที่ว่าด้วย myth ซึ่งในความหมายทั่วไปคือเรื่องราวเก่าแก่หรือตำนานที่กล่าวด้วยความเชื่อดั้งเดิมของชนชาติหนึ่ง ๆ แต่ละเชื้อชาติแต่ละเผ่าพันธุ์ก็มี myth ของตนเองซึ่งอาจจะเหมือนหรือคล้ายกันหรือผิดแผกแตกต่างไปจากกันได้แล้วแต่กรณีและสภาวะแวดล้อม

เมื่อใดก็ตามที่ได้ยินคำว่า mythology เรามักจะนึกถึง mythology ของกรีกและโรมันก่อน อย่างดีก็อาจนึกเลยไปถึงเรื่องราวของยุโรปตอนเหนือ แต่จะมีใครบ้างที่นึกถึงเรื่องราวบางตอนในพระคัมภีร์ไบเบิล เช่น เรื่องการสร้างโลก หรือนึกถึงเรื่องใกล้ตัวเรา เช่นเรื่องรามเกียรติ์ หรือ มหาภารตยุทธ เป็นต้น แม้แต่ชนเผ่าเล็กๆ เช่นพวกอินเดียนแดง เผ่าต่าง ๆ ก็มี myth ของตนเอง ฉะนั้น การศึกษาเรื่อง mythology จึงไม่จำเป็นต้องจำกัดวงอยู่แต่ในเรื่องของ Classical Mythology หรือเรื่องของพวกกรีกและโรมันเท่านั้น

myth คือคำบอกเล่าเกี่ยวกับเทพเจ้า ผู้ที่เป็นกึ่งเทพหรือวีรบุรุษของเผ่าพันธุ์ *myth* จะเกี่ยวพันถึงการสร้างโลก กำเนิดของชนชาติ เผ่าพันธุ์หรือลักษณะเฉพาะในแต่ละวัฒนธรรม วีรบุรุษของเผ่าพันธุ์ในที่นี้หมายถึงผู้ที่เชื่อถือกันว่าเป็นผู้มอบเครื่องใช้ไม้สอย หรือคำแนะนำสั่งสอนพิเศษแก่มนุษย์ ตัวอย่าง เช่น Prometheus ใน mythology ของกรีก ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งมนุษยชาติ เพราะเป็นผู้มอบไฟให้แก่มนุษย์ ส่วนลักษณะเฉพาะในแต่ละวัฒนธรรมนั้น หมายถึงการกระทำบางสิ่งบางอย่าง เครื่องใช้ไม้สอย หรือส่วนปลีกย่อยอื่น ๆ ของวัฒนธรรมซึ่งจะเป็นเครื่องอธิบายหรือวิเคราะห์วัฒนธรรมนั้น ๆ ฉะนั้น คำว่า *myth* จึงใช้เรียกเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งมหัศจรรย์ที่เทพเจ้าหรือวีรบุรุษเป็นผู้กระทำ โดยเฉพาะเรื่องที่เล่าสู่กันฟังในโอกาสพิเศษ เช่น งานฉลอง เป็นต้น ถ้าจะขยายความออกไปก็คือเรื่องที่พยายามจะอธิบายสิ่งลึกลับที่ไม่สามารถจะหาเหตุผลได้นั้นเอง

ในอารยธรรมตะวันตกนั้น การที่พวกคริสเตียนโบราณรังเกียจการบูชารูปเคารพ ทำให้พวกเขาเลือกใช้คำว่า “ความลึกลับ” หรือ “ปัญหา” เมื่อต้องการจะเล่าเรื่องที่ในศาสนาอื่น ๆ จะเป็นที่มาของคำว่า *myth* ข้อรังเกียจนี้ยังมีมากขึ้นในสมัย Reformation หรือการปฏิรูปศาสนาทั้งในหมู่พวกโปรเตสแตนต์และพวกแคธอลิกซึ่งต่อต้านการฟื้นฟูความสนใจในนิยายปรัมปราของกรีกและโรมัน ในสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ก็ทำให้เราสร้างตำนานขึ้นมาเองโดยใช้ศัพท์ทางวิทยาศาสตร์และมองนิยายหรือเรื่องราวของชาติอื่น ๆ ราวกับว่ามันเป็นเพียงความพยายามอันไร้ผลในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์หรือปรัชญาเท่านั้น

วิธีการหนึ่งที่จะนำไปสู่ที่มาของนิยายปรัมปราต่าง ๆ ก็คือ การพิจารณาโครงสร้างของสังคมมนุษย์โดยเฉพาะสังคมที่มีการนับเครือญาติกันอย่างลึกลับซับซ้อน ในสังคมเช่นนี้ แม้การแต่งงานก็ต้องเป็นไปตามลำดับความสัมพันธ์ อาจมีข้อห้ามหรือแม้กระทั่งข้อกำหนดว่าผู้ใดบ้างสมควรจะแต่งงานกับใคร ดังนั้น จึงมีความรู้สึกที่จะต้องแบ่งสิ่งที่เกี่ยวข้องกันกับชีวิตและสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกันออกเป็นหมวดหมู่ต่าง ๆ กัน แม้ในปัจจุบันเราก็ยังแยกสัตว์และพืชตามชนิดและพันธุ์หรือตระกูล นักมานุษยวิทยาพบว่ามนุษย์ในสภาพป่าเถื่อนมาก ๆ มักจะมีความรู้สึกอยากแบ่งอะไรออกเป็นพวกเป็นหมู่ พวกอินเดียนแดงหรือพิภก็มีมีความรู้สึกว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างพืช สัตว์ มนุษย์กับอำนาจอื่น ๆ ในโลกและบนท้องฟ้า เช่น ก้อนหิน แม่น้ำลำธาร ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาว ลม และวิญญาณซึ่งไม่มีตัวตนซึ่งอาจจะให้คุณหรือโทษกับเราได้ ความสัมพันธ์เหล่านี้แหละคือสิ่งที่เราเรียกว่า *myth*

ความสำคัญของ mythology

นิยายปรัมปราของกรีกและโรมันให้ทั้งแรงบันดาลใจ อิทธิพลและเนื้อหาแก่นางประพันธ์ที่ยิ่งใหญ่ทั้งทางคำร้อยแก้ว และร้อยกรอง การแกะสลักและการวาดภาพ นอกจากนี้เรื่องราวเหล่านั้นยังน่าสนใจและสนุกสนานในตัวของมันเอง ทั้งนี้ยังไม่ได้นับว่ามันเป็นต้นกำเนิดหรือที่มาของข้อความที่ใช้อ้างอิงในบทความ สุทรพจน์ ปาฐกถา โฆษณา หรือการสนทนาโดยทั่วไป นักวิทยาศาสตร์ก็พบว่า mythology เป็นขุมสมบัติใหญ่ที่จะนำมาใช้ทั้งชื่อสัตว์ พืช ดาวฤกษ์ดาวพระเคราะห์ต่างๆ ในยุคอวกาศของเราก็มีการตั้งชื่อยานอวกาศหรือจรวดต่างๆ เช่น Gemini, Apollo, Mercury, และ Saturn ซึ่งเป็นชื่อที่มาจากชื่อเทพเจ้าเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ เรื่องราวเก่าแก่จากนิยายปรัมปรา ก็ได้เป็นแรงคลใจให้นักออกแบบช่างแกะสลัก และศิลปินอื่น ๆ กึกก้องงานของตนขึ้นมา

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าความรู้เกี่ยวกับนิยายปรัมปราเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งในอันที่จะเข้าใจ และชื่นชมกับวรรณกรรม ปฏิมากรรมและจิตรกรรมของทั้งสมัยโบราณและสมัยปัจจุบัน ถ้าหากเราไม่รู้เรื่องราวอันมหัศจรรย์ของเทพเจ้าและวีรบุรุษของกรีกโบราณแล้ว เราจะไม่สามารถเข้าใจวรรณกรรมและศิลปินยิ่งใหญ่ของพวกเขาหรือแม้แต่งานในสมัยปัจจุบันได้ดีเลย ตั้งแต่สมัยของซอเซอร์เรียมมาจนถึงสเปนเซอร์ เซกสเปียร์ มิลตัน รวมทั้งนักเขียนระดับย่อยลงมา ก็ได้นำเรื่องราวจากตำนานต่างๆ มาแต่งใหม่ หรือนำมาตีความใหม่โดยเอาปัญหาหรือจิตวิทยาร่วมสมัยมาใช้ประยุกต์ นักเขียนสมัยใหม่มักใช้ myth เก่าๆ ในรูปของสัญลักษณ์หรือความหมาย ดังนั้นเขาอาจเปลี่ยนเรื่องเดิมจนจำแทบไม่ได้ นอกจากว่าผู้อ่านจะเป็นผู้มีความสังเกตจริงๆ ดังนั้น ผู้ที่มีความสนใจในงานประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองของอังกฤษ อเมริกาและภาคพื้นยุโรป หรือผู้ที่นิยมชมชอบปฏิมากรรมและจิตรกรรมของสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยา และสมัยปัจจุบันจะต้องมีความคุ้นเคยกับนิยายปรัมปราเก่า ๆ กับมีความรู้เกี่ยวกับบรรพชาติรอบตัวเราและบรรพชาติมนุษย์

ชาวกรีกนั้นมีรากฐานของวรรณกรรม ปฏิมากรรมและจิตรกรรมอยู่ที่ mythology มากกว่าสิ่งอื่น ส่วนพวกโรมันนั้นเนื่องจากมีนิยายหรือตำนานของตนเองน้อยมาก จึงใช้วัตถุดิบจากกรีกและเพียงแต่เปลี่ยนชื่อต่าง ๆ ให้เป็นภาษาโรมันเท่านั้นเอง เช่น Zeus เป็น Jupiter, Hera เป็น Juno ส่วนเรื่องราวก็ยังคงเดิม

นักค้นคว้าและนักประพันธ์ผู้ยิ่งใหญ่หลายคนได้ตระหนักถึงความสำคัญของ **mythology** ทั้งในด้านการศึกษาและในด้านสุนทรีย สำหรับผู้อ่านในศตวรรษที่ 20 เรื่องราวเหล่านี้ยังมีคุณค่าอยู่ สามารถนำมาประยุกต์เข้ากับชีวิตประจำวันของเราได้

เราได้เรียนรู้อารยธรรม ประวัติศาสตร์ ความคิด จินตนาการ ปรัชญา ศาสนา สังคมและวิทยาศาสตร์ของพวกกรีกจาก **myth** ต่าง ๆ นิยายปรัมปราเคยถูกนับว่าเป็นประวัติศาสตร์เพราะมันอธิบายความลับต่าง ๆ ของธรรมชาติ และมันก็มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับศาสนา ทฤษฎีหนึ่งว่าไว้ว่า เทพเจ้าและเทพีทั้งหลายนั้นครั้งหนึ่งได้เคยมีกำเนิดเป็นราชาราชินี และนักรบผู้พิชิตบรรดาเหล่าร้ายที่กดขี่สังคมอยู่ อีกทฤษฎีหนึ่งว่าเทพเจ้าและเทพีก็คือโลก สวรรค์ ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาว ทะเล ลมและไฟซึ่งเป็นการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ของธรรมชาตินั่นเอง แผ่นดินไหวเกิดขึ้นเมื่อยักษ์พลกัวในหลุมศพ ภูเขาไฟระเบิดเมื่อยักษ์พ่นไฟ เป็นต้น

ในทางศาสนา **myth** คือเรื่องราวเกี่ยวกับการกระทำของเทพเจ้า มนุษย์ที่มีพลังเหนือมนุษย์ เทพเหล่านี้ทำให้เกิดน้ำท่วม ร่วมในการสงครามเมืองทรอย ทำหน้าที่ลงโทษวีรบุรุษหรือมนุษย์ธรรมดาผู้กระทำความผิด ตระกูลที่มีชื่อเสียงเป็นตัวแทนของสังคมสมัยโบราณ วีรบุรุษคนสำคัญเป็นผู้อยู่ในอุคมการของพวกเขา ความก้าวหน้าเกิดมาจากการต่อสู้ เช่นการที่ Zeus มีชัยชนะเหนือพวก Titans Heracles เอาชนะสิ่งชั่วร้ายในธรรมชาติ เพื่อความอยู่รอดของสังคม หรือการที่ Prometheus มอบไฟให้แก่มนุษยชาติโดยตัวเองต้องรับกรรม **mythology** ให้คำตอบแก่โลกที่น่าสับสนกลัวและลึกลับของพวกกรีกโบราณเกี่ยวกับธรรมชาติ ชีวิต ความตาย และโลกหน้า

๔. ๕. หมายของความรู้เกี่ยวกับ **mythology**

เราได้ความรู้เกี่ยวกับ **mythology** มาจากวรรณกรรมและศิลปะสมัยโบราณเป็นหลัก เรื่องราวหรือเนื้อหาที่มีความสำคัญที่สุดสำหรับคนโบราณมาจาก **myth** งานทางวรรณกรรมและปฏิมากรรมชั้นสำคัญของพวกเขาได้แรงดลใจมาจากความเชื่อทางศาสนา เรื่องของเทพเจ้าและเทพีต่างๆ ตลอดจนจนถึงการผจญภัยของพวกวีรบุรุษ ในการที่เราจะเข้าใจถึง **myth** โบราณและพวกกรีกโบราณตามที่ปรากฏให้เห็นในผลงานอันยิ่งใหญ่ทางด้านวรรณกรรมและศิลปะ เราก็มีความจำเป็นที่สุดที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับ **mythology**

แหล่งที่จะให้ความรู้ทางด้านนิยายปรัมปรา

1. งานประพันธ์ประเภทต่าง ๆ เช่นงานประพันธ์ประเภทมหากาพย์ของโฮเมอร์ (Homer) ในระหว่างปี 1200 B.C. ถึง 850 B.C. คือ *The Iliad* และ *The Odyssey*

The Iliad เป็นเรื่องของการรบครั้งใหญ่ระหว่างพวกกรีกกับพวกโทรจันซึ่งกินเวลาถึงสิบปี มีสาเหตุมาจากการที่เจ้าชายปารีสแห่งกรุงทรอยลักพานางเฮเลนหญิงที่สวยงามที่สุดในโลกไปจากสามี สงครามครั้งนี้ทำให้ทั้งสองฝ่ายล้มตายลงมากมาย สิ้นสุดลงเมื่อโอดิสซุสวางแผนซ่อนทหารไว้ในม้าไม้และหลอกให้ชาวเมืองทรอยนำม้าเข้าไปในเมือง ทหารกรีกที่อยู่ในม้าจึงลอบเปิดประตูเมืองให้พวกตนเข้าไปรบจนได้ชัยชนะ

The Odyssey เป็นเรื่องราวการผจญภัยของโอดิสซุส (Odysseus) ผู้นำชาวกรีกไปสู่ชัยชนะในสงครามเมืองทรอย หลังจากสงครามสงบแล้วบรรดาวีรบุรุษกรีกทั้งหลายก็แยกย้ายกันกลับบ้าน มีโอดิสซุสผู้เดียวที่ต้องเร่ร่อนผจญอันตรายในทะเลเป็นเวลาถึงสิบปีเนื่องจากไปทำให้โฟไซคอนผู้เป็นเจ้าของสมุทรพิโรธ ในที่สุดโอดิสซุสก็กลับถึงบ้านที่เมืองอิธากา (Ithaca) และร่วมมือกับบุตรชายทำการกวาดล้างผู้ที่มาตีคัพภรรยาของเขาจนหมดสิ้น เขาจึงได้ครองเมืองอยู่กับบุตรภรรยาต่อมา

กวีนิพนธ์ประเภทสั่งสอนของฮีเสียด (Hesiod) คือ *Works and Days* และ *Theogony*

ในระหว่างปี 600 B.C. ถึง 400 B.C. งานประพันธ์ของแอสคิลัส (Aeschylus) ซอโฟคลีส (Sophocles) ยูริพิดีส (Euripedes) แอริสตอพานีส (Aristophanes) เฮอร์โอดอตัส (Herodotus) พินดาร์ (Pindar) ได้เป็นที่แพร่หลายทั่วไป งานประพันธ์ประเภท comedy, tragedy, history, และ lyrical poetry เหล่านี้เต็มไปด้วยเรื่องราวจากนิยายปรัมปรา

งานเขียนของพวกโรมันในศตวรรษแรกของคริสตกาลก็มีของฮอเรซ (Horace), โอวิด (Ovid) และเวอร์จิล (Virgil) อันได้แก่ *The Odes and Epodes*, *The Metamorphoses*, *The Aeneid* หลังจากนั้นมาก็ยังมีนักเขียนอีกหลายสิบคนที่ได้ให้ความรู้เพิ่มเติมแก่เราอย่างมากมายทางด้าน mythology

2. งานทางด้านศิลปะของคนโบราณทั้งทางด้านปฏิมากรรมและจิตรกรรม คือที่มาแหล่งที่สองของความรู้เกี่ยวกับนิยายปรัมปรา รูปสลักทำจากทอง งาช้าง สัมฤทธิ์ หินอ่อนและดินเหนียว เหยียดตราและหินมีค่า รูปวาดบนฝาผนัง บนถ้วย จาน ชามและแจกัน

งานเหล่านี้มักเกี่ยวกับเทพเจ้าผู้ยิ่งใหญ่แห่งโอลิมปัส หรือไม่เช่นนั้นก็เป็นเรื่องราวบางตอนที่เด่นมาจากนิยายปรัมปรา นอกจากรูปปั้นหรือรูปสลักเดี่ยวๆ ของเทพเจ้าแล้ว ภาพวิหารของเทพเจ้าต่างๆ ยังเต็มไปด้วยรูปสลักเรื่องราวในตำนาน ตัวอย่างที่สำคัญได้แก่รูปสลักที่เคยประดับอยู่ที่วิหารพาร์ธีนอนในเอเธนส์และถูกนำไปไว้ในพิพิธภัณฑ์ที่ลอนดอนโดย Lord Elgin ในปี ค.ศ. 1803 เราจึงรู้จักรูปสลักเหล่านี้ในนาม Elgin Marbles รูปสลักเหล่านี้แสดงให้เห็นความเชื่อที่คนโบราณมีต่อเทพเจ้า เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์และมีความสัมพันธ์โดยตรงกับพิธีการทางศาสนา ส่วนรูปปั้นที่ไม่เกี่ยวข้องกับศาสนาเน้นหนักไปในด้านพลังเช่นรูป Heracles (Hercules) ความนุ่มนวลเช่นรูป Aphrodite และความสง่างามเช่นรูป Athena เป็นต้น

แม้ในสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยา ความสนใจทางด้าน mythology ก็มีได้ลดน้อยลงจะเห็นได้จากผลงานของปฏิมากรและจิตรกรคนสำคัญของยุโรปเช่น Michelangelo, Millais, Raphael, Rembrandt, Rubens, Titian, Turner, Van Dyck, และ Da Vinci

เนื้อหาสาระสำคัญที่ประกอบขึ้นเป็นนิยายปรัมปราของกรีกและโรมันได้ถ่ายทอดมาสู่เราหลายทางด้วยกัน โดยเฉพาะทางด้านละครซึ่งมีทั้งโศกนาฏกรรมและสุขนาฏกรรมทางด้านวรรณกรรมทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ตั้งแต่สมัยโบราณสืบเนื่องมาจนกระทั่งทุกวันนี้

คำถาม

1. ให้คำจำกัดความของคำว่า mythology และอธิบายคำจำกัดความนี้ให้ชัดเจนด้วย
2. อธิบายความหมายของคำว่า myth และให้ตัวอย่างประกอบคำอธิบาย
3. อะไร คือเหตุผลที่ทำให้เกิด myth ขึ้นมา?
4. mythology มีความสำคัญอย่างไรบ้าง? ยกตัวอย่างประกอบด้วย
5. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง myth กับประวัติศาสตร์และศาสนา
6. เรารู้เรื่องราวเกี่ยวกับ mythology ได้โดยทางใดบ้าง? ยกตัวอย่างประกอบด้วย

mythology ของกรีกโบราณ

Greek Pantheon หรือเทพของพวกกรีกนั้นได้มีการตั้งขึ้นมาตั้งแต่สมัยโฮเมอร์แล้ว เทพเจ้าซึ่งประกอบขึ้นเป็นเทพนั้นปรากฏในเรื่อง *The Iliad* และ *The Odyssey* ให้เห็นทั้งรูปร่างหน้าตา อาวุธและพาหนะประจำตัว พร้อมทั้งเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเทพเหล่านั้น ซึ่งเป็นที่รู้ ๆ กันอยู่ แต่ก็ไม่ได้บอกอะไรเรามากเกี่ยวกับที่มาหรือประวัติของเหล่าเทพ เพิ่งจะมาตอนหลังเท่านั้นที่พวกกรีกมีความรู้สึกว่าจะต้องให้เทพเจ้าของตนมีวงศ์วานและประวัติขึ้นมา บทกวีของ Hesiod ชื่อ *Theogony* ซึ่งแต่งขึ้นเมื่อประมาณศตวรรษที่ 8 B.C. เป็นความพยายามเก่าแก่ที่สุดของพวกกรีกในอันที่จะจำแนกแจจแจง mythology ของพวกตน ในเวลาเดียวกันกับที่เขาบรรยายถึงความเป็นมาของพวกเทพเจ้า โดยนำเอาการผจญภัยครั้งสำคัญมาแล้วและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเทพเจ้าทั้งหลาย เขาก็พยายามที่จะอธิบายว่าโลกหรือจักรวาลมีกำเนิดขึ้นมาได้อย่างไรด้วย

Chaos (เคออส) คือเทพเจ้าเก่าแก่ที่สุดของกรีกมีบุตรกับ Nyx (นิคซ์) หรือ Nox (น็อกซ์) — Night ได้แก่ Erebus (อีริบัส) ความมืด และ Aether (อีเธอร์) แสงสว่าง กับ Hemera (ฮีเมรา) วัน, Aether และ Hemera ให้กำเนิด Gaea (จีอา) แผ่นดิน ซึ่งเป็นผู้สร้าง Uranus (ยูเรนัส) ท้องฟ้า, Uranus และ Gaea ให้กำเนิดบุตรร่างมหึมา 12 คน มีชื่อว่า Titans (ไททัน) ซึ่งมีพี่น้องอีกคือ Cyclops (ไซคลอปส์) และ Hecatoncheires (เฮคาทอนไครริส), Titans 2 คน คือ Cronus (โครนัส) และ Rhea (รีอา) เกิดบุตรธิดาซึ่งเป็นเทพ 6 องค์ ในจำนวน 12 องค์ที่เรียกกันว่า The Twelve Great Olympians

1. เทพโอลิมเปีย

เทพเหล่านั้นเป็นเชื้อสายของโครนัสและรีอา มีคำทำนายว่าโครนัสจะถูกบุตรแย่งบัลลังก์ ดังนั้นเมื่อรีอาให้กำเนิดบุตรโครนัสก็จับกินหมด จนถึง Zeus ซึ่งเป็นบุตรสุดท้ายของรีอาจึงเอาไปซ่อนและหลอกให้โครนัสกลืนก้อนหินที่ห่อด้วยผ้าห่อเด็กเข้าไป เมื่อ Zeus เติบโตและได้รับการสนับสนุนจากพวกยักษ์จึงบังคับให้โครนัสคายพี่ ๆ ออกมา สงครามระหว่างพวกเทพกับพวกไททันดำเนินอยู่นาน ในที่สุด Zeus ก็ชนะเพราะมี Thunderbolt หรือสายฟ้าเป็นอาวุธ จึงได้ครองความเป็นใหญ่ในโอลิมปัส เทพโอลิมเปียทั้ง 12 องค์ประกอบด้วย

กรีก โรมัน

Zeus (Jupiter)	เจ้าแห่งสวรรค์
Poseidon (Neptune)	เจ้าสมุทร
Hades (Pluto)	เจ้าแห่งบาดาลหรือ underworld
Hera (Juno)	ชายาของ Zeus
Hestia (Vesta)	เทพีแห่งเตาไฟผู้ปกป้องครัวเรือน
Ares (Mars)	เทพแห่งสงครามลูก Zeus กับ Hera
Apollo (Apollo)	สุริยเทพหรือเทพแห่งดนตรี คู่แฝดของ Artemis
Artemis (Diana)	เทพีแห่งดวงจันทร์ ทั้งคู่เป็นลูกของ Zeus กับ Leto (ลีโต)
Hermes (Mercury)	เทพแห่งการสื่อสาร ผู้เป็นทูตของปวงเทพ ลูกของ Zeus กับ Maia (ไมอา)
Athena (Minerva)	เทพีแห่งความฉลาด กำเนิดมาจากเศียรของ Zeus
Aphrodite (Venus)	เทพีแห่งความรักและความงาม ผู้มีกำเนิดจาก ฟองน้ำ
Hephaestus (Vulcan)	เทพแห่งไฟ ลูกของ Zeus กับ Hera และเป็นสามีของ Aphrodite เป็นเทพองค์เดียวซึ่งพิการ

เทพเหล่านีเสวยสุขอยู่บนนิเวสถานโอลิมปัส โดยดื่ม Ambrosia หรือน้ำอมฤตเป็น
อาหาร ทำหน้าที่สอดส่องดูแลความเป็นไปของโลกให้ดำเนินไปอย่างเรียบร้อย

Zeus

ซุสผู้เป็นบรมเทพของกรีกนั้น เป็นเทพแห่งฟ้าผ่า เมฆ ฝน และฟ้าร้อง มีผู้นับถือกันในแถบภูเขาสูง ๆ ของกรีซ ซุสรอบรู้ทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นเทพผู้ทรงมีเมตตาต่อผู้ตกทุกข์ได้ยาก ปกป้องผู้อ่อนแอ แต่ก็พร้อมที่จะลงโทษผู้กระทำผิดบาปอย่างรุนแรง

ข้อบกพร่องของซุสอยู่ที่ความเจ้าชู้ ซุสมีภรรยามากมาย รวมทั้งที่เป็นเทพี เป็นพวก Titans, Nymphs คือพวกนางอัปสร หรือแม่แก่มนุษย์ธรรมดา แต่ที่จืดว่าอยู่ในอันดับสูงสุดคือ Hera ซึ่งได้แต่งงานเป็นทางการกับซุส ภรรยาที่เป็น Titans ก็ได้แก่ Leto แม่ของ Apollo และ Artemis ส่วน Maia ลูกสาวของ Atlas ผู้แบกโลกไว้บนบ่านั้น ได้กำเนิดลูกกับซุสคนหนึ่งคือ Hermes

นอกจากนั้นซุสยังแปลงกายเป็นสัตว์หรือสิ่งต่าง ๆ ไปสมสู่กับหญิงชาวโลกจนเกิดบุตรที่เป็นที่รู้จักกันดี เช่นแปลงตัวเป็นฝนทองคำเพื่อเข้าหา Danae แม่ของ Perseus ผู้ปราบ Medusa แปลงตัวเป็นวัวไปไถนาอยู่ยุโรป เป็นหงส์ไปได้ Leda แม่ของเฮเลนแห่งทรอย แปลงเป็น Amphitryon กษัตริย์เมืองธีบส์จนนาง Alceme ผู้ชายาหลงกล ในที่สุดก็ให้กำเนิด Hercules ลูกหลานของซุสนั้นกล่าวกันว่าเป็นบรรพบุรุษของเผ่าต่าง ๆ หรือผู้ตั้งนครใหม่ ๆ ขึ้นมาแทบทั้งนั้น

Hera

ฮีราเป็นพี่สาวและชายาของซุส บทบาทของฮีราไม่มากนักนอกจากเป็นเทพีแห่งการแต่งงานและการเป็นมารดา เป็นสัญลักษณ์ของภรรยาที่จงรักภักดีต่อสามี คอยผูกพยาบาทหญิงที่ซุสไปมีความสัมพันธ์ด้วยและหาทางทำลายอยู่ตลอดเวลา จนกระทั่งถึงขั้นลูกหลาน เช่นการที่ฮีราส่งงูไปทำร้ายเฮอรัคลีสตั้งแต่ยังแบเบาะอยู่เป็นต้น เรื่องที่แสดงให้เห็นบทบาทที่ดีของฮีราก็คงจะเป็นเรื่องการแสวงหาชนแกะทองคำของเจสันกับพวกลูกเรือ ซึ่งในเรื่องนี้ฮีราคอยให้ความช่วยเหลือเจสันอยู่ตลอดเวลา

Athene

อธินีเป็นที่เคารพในฐานะเทพีนักรบ สันติสุข และสติปัญญาความฉลาด เป็นผู้พิทักษ์สถาปนิกและปฏิมากร อธินีมีกำเนิดที่พิศดาร กล่าวคือซุสกลืนภรรยาของตน คือ Metis เข้าไป โดยกล่าวว่า Metis จะให้กำเนิดบุตรที่จะมาโค่นอำนาจตน วันหนึ่งซุสเกิดปวดศีรษะขึ้นมาจึงให้ Hephaestus ใช้ขวานฟันหัวให้ตน อธินีก็โผล่ออกมาแต่งเครื่องรบเรียบร้อย อธินีเป็นธิดาที่ซุสโปรดปรานที่สุด ใ้รับมอบหมายให้ถือ Aegis คือโล่ หรือเสื้อเกราะอ่อน ทำด้วยหนังแพะของซุส ซึ่งมีหัวเมดูซาอยู่ตรงกลาง อธินีเป็นเทพีหนึ่งในสามองค์ที่เป็นพรหมจารีย์

จาร์วี

Apollo

อพอลโลนั้นอยู่ในฐานะเทพเจ้าแห่งแสงสว่าง หรือสุริยเทพ แต่ไม่ใช่ตัวดวงอาทิตย์เอง เป็นผู้ปกป้องพืชผล เช่นเดียวกับแสงอาทิตย์ซึ่งอาจจะเป็นโทษได้ในบางครั้ง อพอลโลก็อาจเป็นผู้ทำให้เกิดความตายโดยกระทันหัน ในขณะที่เดียวกันก็เป็นผู้รักษาโรคภัยไข้เจ็บ เป็นเทพแห่งการทำนายทายทัก และเทพแห่งดนตรีด้วย จะเห็นได้ว่าบทบาทหรือหน้าที่ของอพอลโลมีมากมายเหลือเกิน

Artemis

คู่แฝดของอพอลโล เป็นเทพีแห่งการล่าสัตว์ และป่า ต่อมาเป็นเทพีแห่งดวงจันทร์ ประพฤติพรหมจรรย์และชอบแต่การเข้าป่าล่าสัตว์ไม่สนใจเพศชาย บางครั้ง Artemis ก็ค่อนข้างจะโหดร้ายถ้าหากใคร ไปทำอะไรเป็นการลบหลู่คุณหินเข้า

Hermes

เป็นเทพแห่งผู้เดินทาง ดังนั้นจึงทำหน้าที่นำวิญญาณของผู้ตายไปสู่ Hades ด้วย นอกจากนี้ยังเป็นเทพแห่งการค้าขายและการเสี่ยงโชคหน้าที่หลักอีกประการหนึ่งได้แก่การเป็นผู้สื่อข่าวของซุส เฮอร์มีสออกจะมีเล่ห์เหลี่ยมมากอยู่หน่อย ว่ากันว่าเมื่อเกิดมาได้วันเดียว ก็ไปขโมยฝูงวัวของอพอลโลเสียแล้ว แต่เฮอร์มีสถ่ายโทษตนเองโดยประดิษฐ์พิณขึ้นมาเป็นเครื่องดนตรีประจำตัวของอพอลโล เฮอร์มีสมีของวิเศษประจำตัวคือหมวกและรองเท้ามีปีก ถ้าสวมแล้วจะหายตัวและเหาะได้ พร้อมด้วยไม้เท้ามีปีกมีงูพันซึ่งเรียกว่า Caduceus

Ares

เป็นเทพเจ้าที่ชาวกรีกไม่นิยมชมชื่นนัก เทพเจ้าแห่งสงครามผู้กระหายเลือดคน แม้แต่เทพโอลิมเปียเองก็ไม่อยากจะสมาคมด้วย สำหรับด้านความประพฤตินั้นเฮอร์มีสก็ค่อนข้างจะเกะกะและเจ้าชู้อีกด้วย ครึ่งหนึ่งเคยลอบเป็นชู้กับ Aphrodite จนกระทั่ง Hephaestus จับได้ และถูกประจานต่อหน้าเหล่าเทพ

Hephaestus

เทพแห่งไฟ ทำหน้าที่เป็นช่างฝีมือประดิษฐ์เครื่องใช้และอาวุธให้กับเหล่าเทพ เป็นเทพองค์เดียวที่พิการ แต่ก็ได้รับการชดเชยโดยได้ภรรยาที่สวยที่สุด คือ แอปโฟโรไดตี เฮฟเฟสตัสเป็นผู้สร้างแพนดอร่า ผู้หญิงคนแรกของโลกขึ้นมา

Aphrodite

เทพีองค์นี้เชื่อกันว่ามีที่มาจากตะวันออกแถบพินินเซีย แต่แรกนั้นเป็นเทพีแห่งความอุดมสมบูรณ์ ภายหลังจึงได้กลายเป็นเทพีแห่งความรัก ทั้งในแง่มุมที่สูงส่ง และในด้านตื้นหาและความใคร่ แอปโฟโรไดตีเป็นที่นับถือทั่วไป และมีฉายามากมาย กำเนิดของแอปโฟโรไดตีนั้นว่ากันว่าเกิดจากฟองคลื่นในทะเล และลอยมาติดฝั่งที่ไซปรัส เทพีองค์นี้เป็นตัวแทนของความงามของเพศหญิงด้วย บุตรของแอปโฟโรไดตีองค์หนึ่งคือ Eros เทพ

แห่งความรักผู้ใช้นุและศรเป็นอาวุธ เป็นเทพที่มีอายุน้อยที่สุด และชอบเล่นซุกซนโดยการ
แผลงศรไปตอ้งใคร ๆ ให้ได้รับความทรมานเนื่องจากความรัก

Poseidon

เป็นพี่ชายของซุส เมื่อซุสแย่งอำนาจจากโครนัสผู้บิดาได้ โพไซดอนก็ได้รับมอบ
หมายให้ปกครองท้องทะเลและพินนาทั้งหมด อาวุธประจำตัวของโพไซดอนคือสามง่าม

Hades

พี่ชายอีกคนหนึ่งของซุสผู้ได้รับมอบหมายให้ปกครอง underworld หายตัวได้
เพราะมีหมวกวิเศษ เฮดีสเป็นเทพที่น่าเกรงขาม ลึกลับ ซาชาของเฮดีสคือ Persephone
บุตรสาวของดีมีเทอร์ เฮดีสลักพาตัวเพอร์เซฟโฟนีลงไปได้บาดาล ภายหลังเพอร์เซฟโฟนี
ได้กลับไปยังโลกเบื้องบนได้ปีละ 8 เดือน และต้องอยู่ใน underworld 4 เดือน เพราะได้
กินเมล็ดทับทิมเข้าไป 4 เมล็ด เรื่องนี้ก็เป็นที่มาของตำนานการเกิดฤดูกาล

Hestia

เฮสเทียเป็นเทพีแห่งเตาไฟ เป็นที่เคารพบูชาทั่วไปในกรีซ เป็นธิดาคนโตของ
โครนัสกับรีอา ดังนั้นจึงเป็นเทพีอาวุโสที่สุดในหมู่เทพโอลิมเปีย เป็นเทพีอีกองค์หนึ่ง
ที่เป็นพรหมจารีย์

เทพที่เป็นกลุ่ม

เทพเจ้ากรีกนั้นนอกเหนือไปจากเหล่าเทพโอลิมเปียแล้ว ยังมีเทพที่อยู่ในระดับ
รองลงมาซึ่งส่วนมากมักจะรวมตัวกันเป็นกลุ่มและทำหน้าที่เกี่ยวกับมนุษย์โดยตรง เช่น

The Charites (คาริตีส)

The Charites หรือ The Graces นั้นประกอบด้วยเทพี 3 องค์ คือ Aglaea
(Splendor), Euphrosyne (Mirth) และ Thalia (Rejoicing) เป็นลูกสาวของซุสกับ
Eurynome เป็นผู้นำความสง่า ความงาม และมีศรัทธาพามาสู่มวลมนุษย์ จะปรากฏตัวเสมอ
ในงานเลี้ยง บางครั้งทำหน้าที่เป็นเสมือนนางกำนัลให้แก่แอฟโฟรไดตี

The Erinyes (อีรินิส)

The Erinyes หรือ The Furies นั้นถือกำเนิดจากโลหิตของ Uranus เมื่อครั้งที่
ถูกโครนัสบุตรชายทำร้าย มี 3 องค์คือ Tisiphone, Megaera และ Alecto ทำหน้าที่
ติดตามคอยลงโทษผู้กระทำผิดบาป โดยเฉพาะผู้ที่ทำมาตุมาต

The Horae (โฮรี)

The Horae หรือ The Seasons เป็นลูกสาวของซุสกับธีมีส มีชื่อว่า Eunomia (Lawfulness), Dike (Justice) และ Eirene (Peace) เป็นผู้ควบคุมการกระทำของมนุษย์ ทำให้เกิดสันติสุข ความร่ำรวยและระเบียบ The Horae มักเป็นประธานในงานฉลองที่จัดขึ้นเป็นครั้งคราว เช่นกีฬาโอลิมปิก บางครั้งเทพีกลุ่มนี้ถูกนับเป็นฤดูกาลของปี

The Moerae (มัวร์)

The Moerae หรือ The Fates คือเทพี 3 องค์ที่มีหน้าที่กำหนดโชคชะตา มนุษย์ มักจะปรากฏในรูปของหญิงชรา 3 คน ซึ่งกำลังปั่นด้าย Clotho ทำหน้าที่ปั่นด้าย Lachesis ผู้กำหนดโชคชะตา และ Atropos ผู้ไม่เคยเวทนาปราณีใครทำหน้าที่ถือกรรไกรคอยตัดเส้นด้ายแห่งชีวิต

The Muses (มิวเซ)

The Muses เป็นเทพีแห่งดนตรีและศิลปะ เป็นลูกสาวของซุสกับ Mnemosyne (เนโมซีนี—memory) ว่ากันว่าทั้งหมด 9 องค์ แต่ละองค์มีความชำนาญเฉพาะตัว Clio ประวัติศาสตร์ Urania การาศาสตร์ Melpomene โศกนาฏกรรม Thalia สุขนาฏกรรม Terpsichore ระบุว่า Calliope มหากาพย์ Erato กวีนิพนธ์เกี่ยวกับความรัก Polyhymnia เพลงสรรเสริญเทพเจ้า Euterpe กวีนิพนธ์ที่ใช้ดนตรีบรรเลงประกอบ พวก Muses อยู่บนภูเขาโอลิมบัสด้วย มักใช้เวลาไปในการขับร้อง กวีและนักดนตรีอยู่ภายใต้การคุ้มครองของเทพีกลุ่มนี้ จึงเป็นธรรมเนียมเมื่อกวีจะแต่งโคลงกลอนจะต้องอัญเชิญ The Muses มาให้แรงกล้าเพื่อให้ผลงานของตนได้รับผลสำเร็จเป็นอย่างดี เปรียบเหมือนกับที่ศิลปินไทยจะต้องมีการไหว้ครู เทพีกุุ่มนี้บางตำนานก็ว่าเป็นลูกสาวของอพอลโลผู้เป็นเทพแห่งดนตรี

ชื่อเทพเจ้ากรีกที่ตรงกับเทพเจ้าโรมัน มีดังต่อไปนี้

กรีก

โรมัน

Asclepius

Aesculapius

Apollo

Apollo

Eos

Aurora

Dionysus

Bacchus

กรีก	โรมัน
Demeter	Ceres
Eros	Cupid
Rhea	Cybele
Artemis	Diana
Hades	Dis
Pan	Faunus
Hecate	Hecate
Heracles	Hercules
Hera	Juno
Zeus	Jupiter
Hebe	Juventas
Leto	Latona
Selene	Luna
Ares	Mars
Hermes	Mercury
Athena	Minerva
Thanatos	Mors
Poseidon	Neptune
Rhea	Ops
Pluto	Pluto
Persephone	Proserpine
Cronos	Saturn
Aphrodite	Venus
Hestia	Vesta
Hephaestus	Vulcan

2. myth of origin

myth ที่สร้างขึ้นมาเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือที่มาของสิ่งต่างๆ ว่ามีกำเนิดมาเช่นไรนั้น เราอาจเรียกได้ว่า myth of origin จะเห็นทิวอย่งได้จากเรื่องของ ดีมิเทอร์และเพอร์เซ็ฟโฟนี Demeter เป็นเทพีแห่งข้าวโพคและลูกสาวคือ Persephone เป็นครุณีแห่งฤดูใบไม้ผลิ ทั้งสองทำหน้าที่ดูแล โลกให้อุดมสมบูรณ์ วันหนึ่งเพอร์เซ็ฟโฟนี ถูกเซคัสลักพาตัวไปอยู่ underworld ดีมิเทอร์ออกตามหาลูกสาวจนสิ้นหน้ที่ปล่อยให้โลก เกิดความแห้งแล้ง ร้อนถึงซุสต้องไปขอให้เซคัสคืนเพอร์เซ็ฟโฟนีให้มารดา แต่เนื่องจาก เพอร์เซ็ฟโฟนีกินทับทิมที่เซคัสให้เข้าไปถึง 4 เมล็ดจึงต้องอยู่ใน underworld 4 เดือน อีก 8 เดือนนั้นได้กลับมาอยู่บนโลกกับมารดา นี่เป็นที่มาของฤดูกาล คือ ใน 8 เดือนที่เพอร์เซ็ฟโฟนีอยู่ในโลกนั้น ปรากฏเป็นฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อนและฤดูใบไม้ร่วง ส่วนฤดูหนาวคือ ตอนที่เพอร์เซ็ฟโฟนีลงไปอยู่กับเซคัสโลกจึงเยือกเย็นไม่มีอะไรงอกงาม แสดงให้เห็นความ เสรว่าโศกของดีมิเทอร์

3. วีรบุรุษ

เรื่องของวีรบุรุษมีมากมายด้วยกัน แต่วีรบุรุษที่ยิ่งใหญ่ที่สุดก็เห็นจะได้แก่ Hercules, Odysseus, Perseus, Theseus และ Jason

เฮราคลีส (เฮอร์คิวลิส) เป็นวีรบุรุษผู้ทรงพลังที่สุดของกรีก ได้ปราบสัตว์ร้าย นานาชนิด แต่มีข้อบกพร่องคืออารมณ์ร้อน ขาดสติไม่ค่อยมีความคิด เรื่องของเฮราคลีส จะได้ขยายความในบทที่ว่าด้วย mythology กับภาษาต่อไป

วีรบุรุษผู้ทรงพลังคือเฮอร์คิวลิสนั้นมีอยู่ครั้งหนึ่งถูกฮีรากลั่นแกล้งทำให้บัคคัง ไปชั่วขณะถึงกับฆ่าภรรยาและบุตรของตน จึงต้องได้โทษโดยการไปอยู่รับใช้กษัตริย์ Eurystheus แห่ง Argolis เป็นเวลา 12 ปี ต้องทำงานที่ยากลำบากถึง 12 ชิ้นดังต่อไปนี้

ภารกิจสิบสองอย่างของเฮอร์คิวลิส

1. The Nemean Lion

งานชิ้นแรกคือต้องไปฆ่าสิงโตแห่งนีเมียแล้วนำหนังกลับมา เฮอร์คิวลิสฆ่าสิงโต ด้วยมือเปล่าได้ แล้วนำหนังของมันมาทำเครื่องนุ่งห่ม

2. The Lernean Hydra

ตัวไฮดราแห่ง Lerna นั้นเป็นสัตว์ประเภทที่มีหัว 9 หัว ลมหายใจเป็นพิษใคร สูดเข้าไปก็ต้องตาย เซอร์คิวลิสได้ Iolaus ไปเป็นเพื่อน เมื่อตัดหัวไฮดราออกหัวหนึ่งมันก็งอก ออกมาเป็นสอง ในที่สุดเซอร์คิวลิสจึงใช้วิธีให้ Iolaus คอยเอาไฟจี้เผาหัวของไฮดราจึงตัด หัวมันได้สำเร็จ

3. The Wild Boar of Erymanthus

หมูป่าแห่งยอดเขาอีริแมนธุสดุร้ายมาก ออกเที่ยวทำลายพืชผลของชาวบ้าน ใน ที่สุดถูกเซอร์คิวลิสจับได้

4. The Stymphalian Birds

นกปากเหล็ก ปีกเหล็กซึ่งกินเนื้อมนุษย์ มีจำนวนมากมาย ถูกเซอร์คิวลิสใช้ธนู ยิงตายจนหมด

5. The Ceryneian Hind

เซอร์คิวลิสจะออกไปล่ากวางซึ่งมีเขาเป็นทองและกีบเป็นทองสัมฤทธิ์กลับมา กวาง จะจับมันได้กินเวลาถึงหนึ่งปี

6. The Stables of Augeias

กษัตริย์ Augeias มีวัวเผือกอยู่ฝูงหนึ่งอยู่ในคอกที่สกปรกมากเพราะไม่เคยล้าง เป็นปี ๆ เซอร์คิวลิสจะต้องล้างคอกให้สำเร็จในหนึ่งวันแล้วจะได้วัวจำนวนหนึ่งในสิบ เซอร์คิวลิสใช้วิธีเปลี่ยนทางเดินของแม่น้ำให้น้ำไหลผ่านคอกล้างสิ่งสกปรกออกจนหมด

7. The Cretan Bull

โพไซดอนได้ให้วัวตัวผู้แก่กษัตริย์ไมนอสแห่งครีทเพื่อนำไปบูชาแด่ให้พระองค์ แต่ไมนอสกลับเก็บวัวเอาไว้เอง โพไซดอนเลยบันดาลให้วัวเป็นบ้าอาละวาดไปทั่วเมือง ร้อนถึงเซอร์คิวลิสต้องไปจับเอาไว้ที่ Argolis

8. The Mares of Diomedes

กษัตริย์ไดโอมิดีสเป็นเจ้าของม้าตัวเมียซึ่งกินเนื้อมนุษย์เป็นอาหาร เซอร์คิวลิส กับพรรคพวกร่วมกันจับมาได้และไดโอมิดีสเองก็ถูกจับโยนให้ม้าของตนเองกิน

9. The Girdle of Hippolyte

เข็มขัดอันนี้เป็นของขวัญจาก Ares ให้แก่ราชินีแห่งพวกอเมซอน บุตรสาวของ ยูริสตุสอยากจะได้ออร์คิวลิสจึงต้องไปเอามาให้จนเกิดการต่อสู้กับพวกอเมซอน ออร์คิวลิสฆ่าราชินีตายและนำเข็มขัดกลับไปเมืองทรอย

10. The Cattle of Geryon

Geryon เป็นสัตว์ประหลาดมีลำตัวแยกเป็น 3 ท่อน เป็นเจ้าของฝูงวัวแดง ในที่สุดออร์คิวลิสฆ่า Geryon ได้และนำวัวกลับไปให้เป็นเครื่องสังเวยแก่ฮีรา

11. The Golden Apples of the Hesperides

งานชิ้นต่อไปของออร์คิวลิสคือต้องไปนำแอปเปิ้ลทองคำที่พวกเฮสเพริดีส์ ลูกสาวของแอตลาสเฝ้ารักษาอยู่ที่สุดขอบโลกด้านตะวันตก หลังจากที่ต้องผจญภัยแทบเอาชีวิตไม่รอดออร์คิวลิสก็ได้แอปเปิ้ลกลับมาโดยยอมแบกโลกแทนแอตลาสชั่วคราวให้แอตลาสไปเอาแอปเปิ้ลจากลูกสาว จากนั้นก็หลอกให้แอตลาสแบกโลกไว้เช่นเดิม

12. Hercules' Journey to the Underworld

งานชิ้นสุดท้ายของออร์คิวลิสยากที่สุดเพราะจะต้องไปนำ Cerberus สุนัข 3 หัวที่เฝ้า underworld กลับมา ตอนนี้เป็นตอนที่ออร์คิวลิสได้ช่วยริซุสให้กลับจากเฮคีสได้ ออร์คิวลิสนำเซอร์บิรส์กลับไปให้ยูริสตุสและภายหลังก็ส่งมันกลับไปเฝ้าประตู underworld ตามเดิม

โอดิสซุส (ยูลีสซีส) เป็นบุตรของ Laertes (ลาเออร์ทัส) กษัตริย์แห่ง Ithaca (อิธาคา) กับ Anticlea (แอนทิกเลีย) โอดิสซุสแต่งงานกับ Penelope (เพเนโลปี) มีลูกคือ Telemachus (เทเลมาคัส) เมื่อบิดาตายลงโอดิสซุสก็ได้เป็นกษัตริย์ครองเมืองแทน เขาเป็นกษัตริย์ที่สามารถและเฉลียวฉลาด ในฐานะที่เคยติดพันเฮเลนอยู่ครั้งหนึ่ง โอดิสซุสจึงเข้าร่วมสงครามเมืองทรอยด้วย และเป็นเสนาธิการคนสำคัญของพวกกรีกโดยติดอุบายซ่อนทหารไว้ในม้าไม้ลอบเข้าไปในเมืองทรอยได้ เมื่อทรอยแตกโอดิสซุสเป็นวีรบุรุษกรีกที่ได้กลับบ้านเป็นคนสุดท้ายเพราะไปทำให้โฟไซดอนพิโรธ เขาต้องเดินทางอยู่ในทะเลเป็นเวลานานและผจญภัยนานปีการ เช่นไปพบกับไซคลอป Polypheumus (พอลิพีมัส) ซึ่งเป็นลูกของโฟไซดอน ไซคลอปจับพรกพวกของโอดิสซุสกิน แต่เขาก็หาอุบายทำให้ไซคลอปตาบอดและพวกเขาหนีรอดไปได้ จากนั้นเขาต้องไปเจอ Circe (เซอร์ซี) แม่มดรูปงามผู้สถาป

เพื่อน ๆ ของโอดิสซุสให้เป็นหมู่ไป โอดิสซุสอยู่กับเซอร์ซีชั่วขณะหนึ่งแล้วก็จากเธอไป เขาต้องผ่านแดนของพวก Sirens ซึ่งมีเสียงวังเวงคอยลวงล่อชาวเรือ โอดิสซุสสั่งให้พวกลูกเรืออุดหูเสี้ยก็ผ่านไป ได้ จากนั้นเขาได้ไปพบ Calypso (กาลิปโซ) ลูกสาวของ Atlas (แอตลาส) แต่เขาก็ทิ้งเธอไปในที่สุด หลังจากที่ผจญภัยอยู่นาน โอดิสซุสก็มาถึงอิธากาเพื่อจะพบว่าบรรดาผู้หวังปองภรรยาของเขาได้เข้าครอบครองวังของเขา เพื่อบอกคยาว่าเพเนโลปี จะเลือกใคร เพเนโลปีนั้นซื่อสัตย์ต่อสามีจึงออกอุบายว่าถ้าทอผ้าเสร็จเมื่อไหร่ จะเลือกคู่แต่งงาน เธอใช้วิธีทอผ้ากลางวันพอกกลางคืนก็แอบแกะออกเพื่อจะถ่วงเวลารอให้โอดิสซุส กลับและให้เทเลมาคัสโตเป็นหนุ่ม ในที่สุดโอดิสซุสก็ได้พบลูกชายและคบคิดกันปราบศัตรูได้ รามคาบ เขาจึงได้อยู่กับครอบครัวด้วยความสุขทราบสิ้นอายุขัย แต่เขามีวาทิตถึงท้องทะเล

เพอร์ซุส เป็นบุตร ชุสกับ Danae (ดานาอี) เขาขึ้นอาสาไปสกัดหัว Medusa ซึ่งเป็นหนึ่งในสามของสัตว์ประหลาดที่เรียกว่า Gorgone (กอร์กอน) ซึ่งอยู่ที่สุดขอบโลก กอร์กอนมีผมเป็นงู มองใครแล้วคนนั้นต้องกลายเป็นหิน เมดูซาเป็นทวิเดียวที่ตายได้ เพอร์ซุสได้ของวิเศษต่าง ๆ เช่นหมวกที่สวมแล้วหายตัวได้ รองเท้ามีปีก เกี้ยวเพชร ลูกวิเศษ และโล่ห์ของอธีนา จึงสามารถสกัดหัวเมดูซาได้โดยมองจากเงาในโล่ห์ เขาเอาหัวใส่ถุงวิเศษ แล้วเหาะหนีพิสาวของเมดูซาไปได้โดยการหายตัว เมื่อกลับถึงบ้านเมืองเขาก็ใช้หัวเมดูซา เป็นเครื่องปราบศัตรูทำให้เป็นหินไปหมด หัวเมดูซานี้อธีนาพาไปใส่ไว้ใน Aegis (อีจิส) ซึ่งเป็นโล่ ทำด้วยหนังแพะของชุส เพอร์ซุสได้แต่งงานกับ Andromeda (แอนโดรเมดา) ซึ่งเขาได้ช่วยไว้จากสัตว์ประหลาด ทั้งคู่อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขเมื่อเพอร์ซุสตายไปแล้วก็ได้รับการยกย่องจากพวกกรีกราวกับเป็นเทพเจ้าองค์หนึ่ง

ธีซุส บุตรของ Aegeus (อีจัส) เจ้าเมือง Athens ตอนเป็นเด็กไม่ได้อยู่กับบิดา เมื่อโตขึ้นจึงได้เดินทางมาหาพ่อและพิสูจน์ว่าเป็นบุตร ของอีจัสโดยสามารถยกก้อนหินใหญ่ และนำรองเท้าแตะกับคาบของอีจัสออกมาจากใต้ก้อนหินได้ ธีซุสได้ร่วมขบวนไปกับชาวเอเธนส์ซึ่งถูกส่งไปสังเวศตัว Minotaur ที่เมืองครีท มิโนทอร์นี้เป็นสัตว์ประหลาดครึ่งคนครึ่งวัวซึ่งเกิดจากมเหสีของ Minos (ไมนอส) เจ้าเมืองครีทกับวัวตัวหนึ่งเพราะเทพเจ้าโพไซดอนพิโรธที่ไมนอสไม่ยอมเอาวัวบูชายัญสังเวศแก่ตน ธีซุสได้ Ariadne (แอริออดนี) ลูกสาวไมนอสช่วยแนะทางออกจากเขาวงกต Labyrinth (แลบเบอริธ) ที่อยู่ของมิโนทอร์ได้ หลังจากที่ฆ่าสัตว์ประหลาดตายธีซุสพาแอริออดนีกลับบ้านด้วยแต่ต้องเสียนางให้ Dionysus

(โคออสไนซัส) ไป ริชชัสเสียใจมากจนลืมเปลี่ยนใบเรือจากคำเป็นชาวตามสัญญาที่ได้ตกลงไว้กับบิคา อีจัสคิดว่าริชชัสถูกฆ่าตายจึงกระโดดทะเลตาย ที่ตรงนั้นจึงได้ชื่อว่าทะเล Aegean (อีเจียน) ริชชัสได้ครองเอเธนส์และแต่งงานกับ Hippolyta (ฮิพโพลิตา) ราชินีของพวก Amazons (อเมซอนส์) มีบุตรคือ Hippolytus เมื่อฮิพโพลิตาเสียชีวิต ริชชัสก็แต่งงานใหม่กับ Phaedra (ฟีตรา) ซึ่งเกิดหลงรักลูกเลี้ยงเข้าจนเป็นเหตุให้ริชชัสเข้าใจผิด แข่งลูกชายให้ตาย ฮิพโพลิตัสก็เสียชีวิตลงด้วยอุบัติเหตุตามคำแช่งของบิคา ริชชัสเป็นกษัตริย์ที่ฉลาดและเข้มแข็ง ได้ช่วยเฮอรัคลีสในการปราบสัตว์ร้าย และเมื่ออีคิบส์ร่อนเร่พเนจรไปถึงเอเธนส์ ริชชัสก็เป็นผู้เดียวที่กล้าช่วยเหลือ ริชชัสเป็นผู้หนึ่งที่ลงไปยิงเฮคิสทังๆ ที่ยังมีชีวิตอยู่และรอดกลับมาได้ ในที่สุดริชชัสถูก Lycomedes (ไลโคมิดีส) ฆ่าตาย แต่ชาวเอเธนส์ก็ยังนับถือเขาในฐานะวีรบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ที่สุด

เจสันกับการแสวงหาขนแกะทองคำ

การผจญภัยของเหล่าวีรบุรุษที่เป็นที่รู้จักกันดีที่สุดเห็นจะได้แก่เรื่องการผจญภัยของพวก Argonauts กล่าวคือบิคาของเจสันผู้เป็นวีรบุรุษของเรื่องถูกหลอมนองตนแย่งชิงบัลลังก์เมืองกริช เมื่อเจสันเติบโตใหญ่ก็คิดทวงบัลลังก์คืน กษัตริย์ฟีเลียสจึงแกล้งใช้ให้ไปนำขนแกะทองคำมาจากดินแดน Colchis เพื่อหาทางกำจัดเจสันเสีย เจสันได้รวบรวมสมัครพรรคพวกอันประกอบด้วยวีรบุรุษผู้เก่งกล้ารวมทั้งเฮอรัคลีสด้วยเดินทางไปเรือ Argo ทั้งหมดต้องผจญภัยและความยากลำบากนานัปการ เช่นต้องปราบตัว Harpies ซึ่งเป็นสัตว์ประหลาดประเภทไดโนเสาร์บินแต่มีหางเรียกกันว่าสุนัขล่าเนื้อของซุส ต่อไปก็ต้องเดินเรือผ่านหินกระแทกซึ่งมีชื่อว่า Symplegades ซึ่งเป็นหิน 2 ก้อนคอยกระแทกกันอยู่ตลอดเวลา ต่อไปก็เข้าสู่ดินแดนของพวกอเมซอน ในที่สุดจึงไปถึงดินแดน Colchis โดยปลอดภัย ทั้งนี้ด้วยความช่วยเหลือของฮีราซึ่งกลบบันดาลให้ Medea ลูกสาวเจ้าเมืองหลงรักเจสัน เมดีอานันมีเวทมนต์คาถาจึงช่วยเจสันขโมยขนแกะทองคำจากพ่อของตนได้และไปกับเจสันและพรรคพวก เมื่อถูกบิคาไล่ตามเมดีอาก็ฆ่าพี่ชายของตนแล้วตัดร่างกายเป็นท่อนๆ ทั้งทะเลเพื่อว่าบิคาจะได้เสียเวลาเก็บซากศพ จะได้ไล่ตามเรือ Argo ไม่ทัน ระหว่างการเดินทางกลับพวกลูกเรือได้ปราบ Talus ซึ่งเป็นมนุษย์สัมฤทธิ์ได้สำเร็จ เมื่อดึงกริชแล้วเมดีอาก็ได้ช่วยเจสันฆ่าฟีเลียสโดยหลอกบุตรสาวของฟีเลียสให้สับพ่อของตนเป็นชิ้นๆ แล้วเอาชิ้นส่วนใส่ในน้ำเคือกเพื่อเมดีอาก็ได้ชุบให้ฟีเลียสเป็นหนุ่มขึ้น แต่แล้วเมดีอาก็หนีไปก่อน ฟีเลียสจึงตายด้วยมือลูก

สาวของตนเอง ส่วนเมทีอานนั้นก็ถูกเจสันทอดทิ้งไปมีภรรยาใหม่ เมทีอานจึงแก้แค้นโดยการฆ่า ภรรยาใหม่ของเจสันด้วยการส่งเสื้อคลุมอาบยาพิษไปให้ใส่ และได้ฆ่าลูกของตนเองที่เกิดกับ เจสันด้วย จากนั้นจึงได้หลบหนีไป เรื่องของเมทีอานนี้เป็นตัวอย่างของบทบาทของแม่เมด หรือเรื่องของการใช้เวทมนต์คาถาซึ่งธรรมตามักจะไม่ปรากฏในตำนานกรีก

๔๔๔ ๔ ตระกูลทมิฬเสี่ยง

พวกกรีกมีความสัมพันธ์กันโดยตระกูลเป็นส่วนใหญ่ แต่ละตระกูลก็มีความสำคัญ และมีชื่อเสียง ตระกูลที่มีชื่อเสียงได้แก่พวกไททันและโอลิมเปียน Peleus (พีลัส) กับลูกชาย คือ Achilles ตระกูล Atreus (เอทรุส) ซึ่งประกอบด้วย Agamemnon (แอคาเม็มนอน) Clytemnestra (ไคลเต็มเนสตรา) Orestes (โอริสตีส) และ Electra (อีเล็คตรา) ครอบครัวของ Odysseus กับ Penelope (เพเนโลปี) Perseus และ Andromeda ตระกูล Troy ซึ่งประกอบด้วย Priam (ไพรัม) และ Hecuba (เฮ็คคิวบา) กับลูก ๆ เช่น Hector (เฮ็คเตอร์) Paris (ปารีส) และ Cassandra (คาสซานดรา)

คำสาปของตระกูลเอทรุส

สมาชิกของตระกูล Atreus นั้นต่างก็ต้องประสบเคราะห์กรรมต่าง ๆ กัน และเรื่องราวของพวกเขาก็เป็นตำนานที่พวกกรีกรู้จักกันดี วิบัติกรรมของตระกูลนี้เกิดมาจาก บรรพบุรุษคนหนึ่งคือ Tantalus ผู้บังอาจทำหายอำนาจของเทพเจ้าจนถูกลงโทษ (เรื่องของ แทนทาลัสมีรายละเอียดอยู่ในบทที่ 8) บุตรสาวของแทนทาลัสคือ Niobe มีลูกชายลูกสาว อย่างละเจ็ดคนทำให้ไนโอบีมีความภาคภูมิใจมากคุยอวดว่าตัวเองยิ่งใหญ่กว่าดีโตแม่ของ อพอลโลกับอาร์ทีมิส เทพทั้งสองจึงใช้ธนูยิงลูก ๆ ของไนโอบีตายหมด ไนโอบีเสียใจกลายเป็นหินไปแต่ก็ยังมึ่น้ำตาไหลอยู่ ลูกชายของแทนทาลัสคือ Pelops นั้นมีบุตรชายสองคนคือ Atreus กับ Thyestes ฝ่ายหลังลอบเป็นชู้กับภรรยาของเอทรุส ๆ จึงแก้แค้นโดยการฆ่า ลูกชายของ Thyestes แล้วเอาเนื้อต้มให้ผู้เป็นบิดากิน เอทรุสมีบุตรชายสองคนคือ Agamemnon กับ Menelaus แอคาเม็มนอนมีชายาคือ Clytemnestra มีบุตรด้วยกัน 3 คน คือ Orestes, Iphigenia และ Electra ส่วน Menelaus นั้นเป็นสามีของเฮเลินต้นเหตุ แห่งสงครามเมืองทรอย เมื่อเกิดสงครามขึ้นแอคาเม็มนอนทำหน้าที่เป็นแม่ทัพฝ่ายกรีก แต่ เรือใบของพวกกรีกไม่เคลื่อนจากที่ โหรงจึงให้ทำการบูชาธัญ Iphigenia เสียเพื่อสังเวยเทพเจ้าแห่งมหาสมุทร ทำให้ไคลเต็มเนสตราผู้เป็นชายาของแอคาเม็มนอนไม่พอใจสามี เมื่อ

แอคาเม็มนอนจากไปรบโคลเต็มเนสตราจึงลอบเป็นชู้กับ Aegisthus บุตรชายของ Thyestes ทั้งสองสมคบกันลอบฆ่าแอคาเม็มนอนผู้กลับมาบ้านเมื่อสงครามเมืองทรอยสิ้นสุดลง Orestes ผู้เป็นบุตรของแอคาเม็มนอนได้ตกลงที่จะแก้แค้นแทนบิดาด้วยการฆ่ามารดาของตนและชู้รักของนาง การกระทำของ Orestes ถือว่าเป็นบาปหนักเพราะได้กระทำความผิด จึงต้องถูก The Furies ตามลงโทษต้องร่อนเร่พเนจรไปตามที่ต่าง ๆ ได้รับความทุกข์ทรมานมากมาย ในที่สุดอธินาถีสงสาร Orestes ปลดเปลื้องบาปให้ ทั้งนี้เป็นเพราะ Orestes นั้นรู้สึกสำนึกผิดและได้รับทุกข์ทรมานพอที่จะชำระล้างบาปของตนแล้ว ซึ่งผิดกับคนอื่นๆ ในตระกูลเอทราส คำสาปของตระกูลจึงสิ้นสุดลงที่ Orestes นี้เอง เรื่องของตระกูลนี้ต่อมา Aeschylus กวีกรีกในศตวรรษที่ 5 ได้นำมาแต่งเป็นโศกนาฏกรรมที่มีชื่อเสียงในชุด Oresteia ซึ่งประกอบด้วยละคร 3 เรื่องคือ The Agamemnon, The Libation Bearers และ The Eumenides ส่วน The Furies หลังจากที่ Orestes ได้รับการปลดเปลื้องบาปแล้วก็กลายเป็นเทพจากการเป็นผู้ติดตามลงโทษผู้กระทำความผิดเป็น The Benignant Ones หรือ The Eumenides ผู้คอยปกป้องผู้ที่ขอความเมตตา

สำหรับ Iphigenia นั้น บางตำนานเล่าว่าไม่ได้ถูกบูชายัญเพราะเทพีอาร์ทีมิส ช่วยเอาไว้โดยนำไปอยู่กับพวก Taurians ในที่สุดก็ได้พบกับ Orestes ผู้เป็นน้องชายอีกครั้งหนึ่ง

การสร้างมนุษย์

เรื่องเกี่ยวกับการสร้างมนุษย์นั้นมีหลายตำนานด้วยกัน ตำนานแรกนั้น ชุสมอบให้ Prometheus กับน้องชายคือ Epimetheus สร้างสิ่งมีชีวิตทั้งหลายในโลก เอปิมิธุสนั้นค่อนข้างจะปัญญาอ่อนจึงสร้างสัตว์ทั้งหลายให้มีความสุขสบาย เขี้ยวเล็บ ขนและหนังไว้ป้องกันตัวพอมาถึงมนุษย์ก็ไม่มีอะไรเหลือจึงต้องหนีไปพึ่งโพรมิธุสไปเอาไฟจากดวงอาทิตย์มาให้มนุษย์ไว้ป้องกันตัวจากสัตว์ร้ายทั้งปวง

ตำนานที่สองว่าเทพเจ้าสร้างมนุษย์เองโดยทดลองสร้างจากโลหะชนิดต่างๆ คือ ทองคำ เงิน ทองเหลืองและเหล็ก โดยมีพวกวิธบริษัทรักษาอยู่ระหว่างมนุษย์ทองเหลืองกับเหล็ก มนุษย์แต่ละพวกก็มีลักษณะตามโลหะที่ใช้สร้างตนขึ้นมา คือมนุษย์ทองคำดีกว่าเพื่อนและค่อยๆ เสื่อมมาจนถึงมนุษย์เหล็ก คือมนุษย์ที่กำลังอยู่ในโลกปัจจุบันนี้ซึ่งอยู่ในภาวะยากลำบาก เต็มไปด้วยความชั่วร้ายและความทุกข์ยาก สักวันหนึ่งชุสก็ทำลายโลกลงเสีย ถ้าหากมนุษย์ชั่วร้ายมากขึ้น

ตำนานที่สามเกี่ยวกับน้ำท่วมโลก คือมนุษย์ในโลกชั่วร้ายจนกระทั่งซุสบันดาลให้เกิดน้ำท่วมใหญ่ผู้คนตายหมดยกเว้น Deucalion (คูคาเลียน) ซึ่งเป็นลูกของโพรมีธัสซึ่งเข้าไปซ่อนตัวอยู่ในหีบพร้อมด้วยภรรยา พอน้ำลดคูคาเลียนกับภรรยาก็ได้รับคำสั่งให้ โยนก้อนหิน ไปข้างหลังเกิดเป็นมนุษย์ขึ้นมาสืบพันธุ์ต่อไป

มนุษย์ผู้หญิงคนแรกในโลกนั้น ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อลงโทษมนุษย์ เพราะมนุษย์ได้รับคำแนะนำจากโพรมีธัส ให้ทบตาเทพเจ้าในการบูชาัญ โดยเอาแต่ของเหลวๆ ถวายเทพเจ้า ส่วนที่ดีเก็บไว้กินเอง เทพทั้งปวงจึงประชุมกันสร้างมนุษย์ผู้หญิงขึ้นมาให้ชื่อว่า Pandora (Gift of all) และส่งมาเป็นภรรยาของเอปิมีธัส โดยให้นำหีบมาด้วยใบหนึ่งแต่สั่งไม่ให้เปิดดู แพนดอรามีความอยากรู้อยากเห็นจึงเบ็ดเตล็ดปล่อยให้ความทุกข์โศกโรคภัยทั้งหลายออกมา ตั้งแต่บัดนั้นมนุษย์ก็ต้องทนทุกข์ทรมานเจ็บไข้ได้ป่วย สิ่งก็อย่างเดียวกันที่ยังคงอยู่ในหีบคือความหวังที่ช่วยให้มนุษย์ทนมีชีวิตอยู่ได้

โพรมีธัสนั้นในฐานะที่ผิดหลายกระทงด้วยกัน โดยเฉพาะไม่ยอมเผยความลับว่าใครจะเป็นแม่ของลูกชายที่จะคิดโค่นอำนาจซุส จึงถูกมัดไว้บนยอดเขาคอเคซัส โดยมีนกอินทรีปากเหล็กคอยจิกกินตับทุกวัน ในที่สุดเฮรัคลิวสก็มาช่วยปลดปล่อยให้โพรมีธัสเป็นอิสระเขาจึงได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งมนุษยชาติ และผู้สร้างไว้ซึ่งความยุติธรรม เป็นสัญลักษณ์หรือตัวแทนของการต่อต้านการกดขี่หรือความอยุติธรรม

ลักษณะเฉพาะของนิยายปรัมปราของกรีก

เทพเจ้าของพวกกรีกนั้นต่างจากเทพเจ้าของชาติอื่น ๆ ซึ่งมีลักษณะที่ไม่เป็นมนุษย์ เช่น มีศีรษะเป็นสัตว์ค่าง ๆ อย่างเทพเจ้าของพวกอียิปต์ นอกจากนั้นเทพเจ้าอื่น ๆ ยังอยู่ในฐานะที่มนุษย์จะต้องเคารพบูชา แต่ต้องไม่ได้ สูงส่งและห่างไกลจากมนุษย์มาก แต่เทพเจ้าของกรีกมีรูปร่างหน้าตาเป็นมนุษย์และยังมีความรู้สึกต่างๆ เช่น รัก โลภ โกรธ หลง วิชา อาฆาต เช่นเดียวกับมนุษย์ ความสัมพันธ์ระหว่างเทพเจ้ากับมนุษย์ก็เป็นไปอย่างใกล้ชิด บางครั้งเทพเจ้าอาจมาเยี่ยมเยียนมนุษย์ถึงที่อยู่อาศัย หรือลงมาสมสู่กับมนุษย์ เทพเจ้าคอยสอดส่องดูความเป็นไปของมนุษย์ และเมื่อมนุษย์ทำสงครามกัน เทพเจ้าก็เข้ามีส่วนด้วย โดยเข้าช่วยฝ่ายที่ตนโปรดปรานดังจะเห็นได้จากสงครามเมืองทรอยซึ่งมีสาเหตุมาจากเทพเจ้านั่นเอง กล่าวคือวันหนึ่งมีงานแต่งงานในโอลิมปัส เทพทุกองค์ได้รับเชิญยกเว้น Eris (อีริส) เทพีแห่งการพิพาท อีริสโกรธมากเลยโยนแอปเปิ้ลทองคำมีคำสาถักไว้ว่า “แต่ผู้ที่

งามที่สุด" เข้าไปท่ามกลางหมู่เทพ ในบรรดาเทพทั้งหลายก็นับว่าสวยงามก็มีสามองค์ด้วยกันคือ ฮีรา อธีนา และแอฟโฟรไดตี ซึ่งต่างก็แย่งกันจะเป็นเจ้าของแอปเปิลทองคำ ในที่สุดซุสเองก็ไม่สามารถตัดสินได้จึงโยนกลองไปให้ปารีส (Paris) ลูกของกษัตริย์ไพรอัมแห่งทรอยเป็นผู้ตัดสิน เทพทั้งสามให้สินบนปารีสโดยฮีราให้ความยิ่งใหญ่ อธีนาให้ความเฉลียวฉลาด แต่แอฟโฟรไดตีสัญญาจะให้ผู้หญิงที่สวยงามที่สุดแก่ปารีส ปารีสจึงตัดสินให้แอฟโฟรไดตีได้รับแอปเปิลทองคำ เฝื่อนผู้หญิงที่สวยงามที่สุดในโลกคือ Helen (เฮเลน) นั้นมีสามีแล้วคือ Menelaus (เมเนลาอัส) แห่งเมืองสปาร์ตา ก่อนที่เมเนลาอัสจะได้เฮเลนมาเป็นชายาก็ได้ทำความตกลงกับบรรดาผู้มาคิดพิชิตเฮเลนว่าถ้ามีอะไรเกิดขึ้นกับเฮเลนทุกคนจะต้องมาช่วย ดังนั้นเมื่อปารีสพาเฮเลนไปเมืองทรอย พวกนักรบกรีกทั้งหลายจึงเข้าช่วยเมเนลาอัส สงครามเมืองทรอยที่กินเวลายาวนานถึง 10 ปี เสียชีวิตผู้คนมากมาย เป็นที่มาของมหากาพย์อันยิ่งใหญ่คือ *The Iliad* นี้ ก็มีสาเหตุมาจากเหตุการณ์ที่มีชื่อเรียกว่า *The Judgment of Paris* หรือคำตัดสินของปารีสนั่นเอง

นอกจากเทพเจ้าของพวกกรีกที่แตกต่างไปจากชาติอื่น ๆ แล้ว underworld ของพวกเขาก็ยังไม่ใช้ในความหมายของสถานที่ที่ทรมาณวิญญาณบาปเหมือนในวัฒนธรรมอื่น ๆ underworld หรือ Hades (เฮดีส) เป็นเพียงดินแดนที่คนตายแล้วจะไปอยู่เท่านั้น แต่ก่อนจะเข้าไปยังเฮดีสได้จะต้องข้ามแม่น้ำ Styx (สติกซ์) โดยเรือซึ่งมี Charon (การอน) เป็นผู้แจว แต่การอนจะรับเฉพาะผู้โดยสารที่มีเหรียญเงินจ่ายให้เท่านั้น เหรียญเงินนี้คือเหรียญที่ใส่ปากคนตายเวลาทำพิธีฝังศพ ถ้าใครไม่มีเงินจ่ายให้การอน วิญญาณจะต้องไปล่องลอยอยู่ใน Limbo (ลิมโบ) ซึ่งเป็นดินแดนที่อยู่ระหว่างโลกมนุษย์กับเฮดีส ฉะนั้นจะเห็นว่าพิธีฝังศพที่ถูกต้อนั้นมีความหมายต่อชาวกรีกมากเพียงใด เช่น หลังจากทีอิคิบัสตายแล้ว ลูกชายสองคนของเขาคือ Polyneices (พอลิโนซิส) และ Eteocles (เอทีโอคลีส) แย่งกันครองเมืองธีบส์ พอลิโนซิสเป็นฝ่ายเข้าโจมตีเมือง ทั้งสองคนฆ่ากันตาย Creon (ครีออน) ผู้เป็นลุงจึงทำพิธีศพเอทีโอคลีสอย่างสมเกียรติ แต่สั่งห้ามมิให้ใครทำศพให้พอลิโนซิส โดยคาดโทษถึงตายเพราะถือว่าพอลิโนซิสเป็นกบฏ Antigone (แอนทิโกนี) น้องสาวของคนทั้งสองทนุไม่ได้จึงแอบทำศพให้พอลิโนซิส จึงถูกครีออนสั่งประหาร เรื่องของแอนทิโกนี นอกจากจะแสดงถึงความขัดแย้งระหว่างกฎหมายบ้านเมืองกับกฎหมายของเทพเจ้าแล้วยังสะท้อนให้เห็นความเชื่อของพวกกรีกเกี่ยวกับเรื่องของวิญญาณอีกด้วย ว่าถ้าไม่ได้ทำพิธีศพให้ถูกต้องแล้ววิญญาณจะต้องเร่ร่อนไปไม่ได้พักผ่อน

โอลิมปัสนั้นก็ไม่ใช่สวรรค์ที่วิญญานของคนทีประกอบคุณงามความดีจะได้ไปอยู่เป็นรางวัล มันเป็นเพียงที่อยู่เทพเจ้า พวกวีรบุรุษหรือผู้ที่ประพฤติกองามนั้นเมื่อตายแล้วจะไปอยู่ที่ Elysium (อีไลเซียม) หรือ Elysian Fields ซึ่งเป็นสวรรค์อยู่ที่สุขขอบโลกอย่างมีความสุข

หัวข้อเรื่องที่ปรากฏในเทพนิยายกรีก

ความรัก

หัวข้อเรื่องที่ปรากฏบ่อยที่สุดก็คือ "ความรัก" ในรูปแบบต่าง ๆ กัน ความรักนั้นมีทั้งในคำดีและคำไม่ดี ในเรื่องของการรักก็มีเรื่องของภรรยาผู้จงรักและซื่อสัตย์ต่อสามี เช่น Alcestis, Penelope (ภรรยาของ Ulysses) หญิงที่ถูกทอดทิ้งได้แก่ Ariadne, Dido, Medea การตายเพื่อความรักในเรื่องของ Alcyone, Hero และ Leander ความรักที่ไม่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม เช่น Aegisthus และ Clytemnestra, Helen และ Paris ความรักที่ไม่เห็นด้วยเช่นเรื่องของ Cupid และ Psyche ความรักที่สกดขี่ เช่น Perseus และ Andromeda การถูกลงโทษเพราะความรัก ความรักที่ผิดหวัง เช่น Pyramus และ Thisbe ความรักและการแก้แค้นของ Medea เป็นต้น

ความทุกข์ทรมานและการต่อสู้

ส่วนเรื่องความทุกข์ทรมานและการต่อสู้เห็นได้จากเรื่องราวของวีรบุรุษ เช่น Achilles (อคิลลีส) Aeneas (อีเนียส) Prometheus (โพรมิทิส) Oedipus (อีดิปัส) Antigone (แอนทิโกนี) และอีกหลาย ๆ คน เป็นการต่อสู้เพื่อเอาชนะความเปล่าเปลี่ยว การกดขี่ ทรวาช หรือความชั่วร้าย

เรื่องราวของวีรบุรุษ

นอกจากนี้ยังมีพวกวีรบุรุษ ซึ่งมักจะมีบรรพบุรุษอย่างน้อยก็ฝ่ายหนึ่งเป็นเทพ เรื่องของวีรบุรุษเหล่านี้แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือพวกกึ่งเทพ เช่น Prometheus วีรบุรุษสมัยแรกเริ่ม เช่นพวก Argonauts (ลูกเรืออาร์โก) Bellerophon (เบลเลโรโฟน) Chiron (ไครอน) Daedalus (ดีดาลัส) Heracles (เฮราคลีส) Meleager (เมลิอาเจอร์) Oedipus (อีดิปัส) Perseus (เพอร์ซุส) และ Theseus (ธีซุส) วีรบุรุษสมัยหลังของเมือง Thebes (ธีบส์) และ Troy (ทรอย) พวกเหล่านี้เป็นนักเผชิญโชค ผู้ก่อกำเนิดตระกูลที่ยิ่งใหญ่ และผู้พิชิตสัตว์ประหลาด ภายหลังจากการต่อสู้อันยาวนานซึ่งจบลงด้วยชัยชนะ พวกเขาได้รับการสถาปนาเป็นเทพเจ้าหลังจากที่เสียชีวิต

เรื่องราวเกี่ยวกับการผจญภัย

ในกลุ่มเรื่องราวเกี่ยวกับการผจญภัยก็มีเรื่องของ Aeneas (อีเนียส) Apollo, Bellerophon, Heracles, Jason (เจสัน) Meleager, Oedipus, Odysseus (โอดิสซัส) Perseus และ Theseus เรื่องการสงครามระหว่างพวกไททันกับพวกโอลิมเปีย ส่วนกลุ่มผู้พิชิตสัตว์ประหลาดมีเรื่องของ Apollo, Bellerophon, Heracles, Oedipus, Perseus และ Theseus เป็นต้น ส่วนเรื่องการเดินทางก็มีเรื่องการเดินทางหาขนแกะทองคำของพวก Argonauts การล่าหมีป่า Calydonian การโจมตีเมือง Thebes และสงครามเมืองทรอย รายย่อยๆ ก็มีการเดินทางกลับบ้านที่ Ithaca ของ Odysseus และการเดินทางไปอิตาลีของ Aeneas

สัตว์ประหลาด

สัตว์ประหลาดนั้นได้แก่หมีป่าคาลิโดเนีย Cerberus (เซอว์บีรัส) สุนัขสามหัว Chimera (ไคเมรา), Cyclops, Harpies (ฮาร์ปีส์) Medusa (เมดูซา), Minotaur (มิโนทอร์), ตัว Lernean Hydra, สิงโต Nemean, Python (ไพธอน) และ Sphinx (สฟิงซ์)

หัวข้ออื่น ๆ ที่พบบ่อยคือ ความสำนึกในตัวเองของคนหนึ่งว่ายิ่งใหญ่ที่สุด มนุษย์ในฐานะผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในจักรวาล ความสนุกสนาน ความอยู่รอดของผู้ที่เหมาะสมที่สุด ความเป็นวีรบุรุษ ความริษยา ความเกลียดและการแก้แค้น เป็นต้น

คำถาม

1. myth ของพวกกรีกแบ่งได้เป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง? อธิบายให้ละเอียดพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ
2. บรรยายเทพเจ้าโอลิมเปียทั้ง 12 องค์
3. ยกตัวอย่าง myth ที่อธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติมาเรื่องหนึ่งพร้อมรายละเอียด
4. ในบรรดาวีรบุรุษที่มีชื่อของกรีกนั้น ท่านเห็นว่าผู้ใดสมควรเป็นวีรบุรุษมากที่สุด ให้เหตุผล
5. มนุษย์มีกำเนิดขึ้นมาในโลกได้อย่างไรบ้าง?
6. อะไรคือลักษณะเฉพาะของเทพนิยายกรีก?
7. หัวข้อเรื่องที่ปรากฏในเทพนิยายกรีกมีอะไรบ้าง?

บทที่ 3

Mythology ของโรมัน

พวกโรมันนั้นมีการเริ่มต้นหลังพวกกรีกมาก ในยุคหินใหม่พวก Ligurians บุกเข้ามาในอิตาลีจากอาฟริกาเหนือโดยผ่านสเปน พวกนี้มาตั้งรกรากอยู่ตามบริเวณชายฝั่งเมืองเจนัว ซึ่งเรารู้จักกันในนาม Liguria ประมาณสามพันปีก่อนคริสตกาลมีพวกกรูกรานอื่น ๆ มาจากทางเหนือ พวกใหม่นำเอาโลหะคือสัมฤทธิ์เข้ามาด้วย อาวุธที่ทำจากสัมฤทธิ์นี้ทำให้พวกเขากลายเป็นผู้นำทางการทหาร พวกนี้สร้างค่ายและที่อยู่เรียกว่า Terramara (แตรามารา) ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของค่ายโรมัน พวก Terramarans ก้าวหน้ากว่าพวก Ligurians แต่ก็ยังเขียนไม่เป็น ภาษาพูดของพวกเขาว่ากันว่าเป็นต้นกำเนิดของภาษาละติน

ในศตวรรษที่ 11 B.C. มีพวกกรูกรานมาใหม่อีก คราวนี้มีเหล็กเป็นอาวุธ พวกนี้คือพวก Villanovans ซึ่งมีอารยธรรมค่อนข้างสูงแต่ก็ยังเขียนไม่ได้ พวกกรูกรานกลุ่มที่สี่คือพวก Etruscans ซึ่งมาจาก Asia Minor พวกนี้มีอารยธรรมสูงมาก ศาสนาเน้นหนักในทางการนับถือโซกลางและเป็นธรรมาภิบาลมาก ถึงจะเห็นจากเครื่องสังเวชนันมีค่าซึ่งถูกค้นพบอยู่เรื่อย ๆ

พวกกรูกรานกลุ่มสุดท้ายซึ่งมีอิทธิพลที่สุดต่อโรมก็คือพวกกรีกที่มาจากอาณานิคมทางตอนใต้ของอิตาลี อาณานิคมบางแห่งอยู่ใกล้โรมมาก พวกนี้มีมากจนกินแดนแถบนั้นได้ชื่อว่า Magna Graecia หรือ Great Greece

โรมัน

ในศตวรรษที่ 8 B.C. มีชนชาติโบราณพวกหนึ่งมาตั้งหลักแหล่งในที่ ๆ เรารู้จักกันในนามโรม แต่การที่เราจะพูดถึงอะไรที่เป็นโรมันนั้นจะต้องนึกถึงความจริง 2 ประการดังต่อไปนี้คือ

1. การที่เราจะรู้ว่าอะไรคือความเชื่อและการปฏิบัติที่เป็นโรมันจริง ๆ นั้นเราต้องแยกอิทธิพลของพวกอียิปต์ กรีก และเปอร์เซียออกไปก่อน อะไรที่เป็นโรมันที่แท้จริงนั้นเกิดขึ้นช้ากว่าในกรีซประมาณหนึ่งถึงสองยุค เมื่อพวกอียิปต์เข้ามาสู่อิตาลี พร้อมกับความรู้ในการเขียนซึ่งเรียนมาจากพวกกรีกนั้น บทกวีของโฮเมอร์มีอายุกว่าร้อยปีแล้ว บทกวีเหล่านี้เป็นเรื่องราวของการกระทำ เมืองต่าง ๆ ที่มีอายุเก่าแก่ก่อนหน้าทีบทกวีเหล่านี้จะ

ถูกเขียนขึ้นเสียอีก เมื่ออารยธรรมกรีกพุ่งขึ้นสู่ความรุ่งโรจน์นั้น พวกโรมันซึ่งจะเป็นนายของกรีซและโลกในอนาคตยังอยู่ในสภาพคนป่าอยู่ และความป่าเถื่อนนั้นก็ได้ทิ้งร่องรอยไว้ในศาสนาของอาณาจักรโรมันด้วย

2. ความเชื่อทางศาสนาของพวกโรมันนั้นเราได้หลักฐานมาจากพิธีศพของพวกเขาจะเป็นการฝังหรือการเผาก็ตาม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพวกโรมันมีความเชื่อในเรื่องที่ว่าคนที่ตายไปแล้วจะมีชีวิตอยู่ต่อไปไม่ว่าในโลกนี้หรือโลกหน้าในรูปวิญญาณ

ศาสนาโรมัน

ศาสนาโรมันนั้นไม่คงที่ ไม่อยู่ในกรอบ จึงไม่เหมือนกับศาสนาที่นับถือพระเจ้าองค์เดียวในปัจจุบัน เช่น ศาสนายิว ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ไม่มีคำถามเกี่ยวกับการเผยแพร่องค์ของพระเป็นเจ้า กฎเกณฑ์หรือความเชื่อใด ๆ ความเชื่อและการปฏิบัติต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัย ยิ่งเวลาผ่านไปศาสนานี้ก็ยังเป็นการเก็บรวบรวมเลือกสรรมาจากลัทธิศาสนาอื่น ๆ มากขึ้น ในศาสนาอื่น ๆ นั้นพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่วิวัฒนาการมาจากเทพเจ้าประจำเผ่าของชนชาติป่าเถื่อน เช่น Yaweh กลายมาเป็นพระเจ้าของพวกยิวและพวกคริสเตียน ในศาสนาโรมันการบูชาต่างๆ มักทำกันภายนอกบ้าน แม้ในปัจจุบันการแทนแทนในพิธีต่างๆ ของพวกแคธอลิกก็เป็นลักษณะที่สำคัญในอิตาลี ขบวนแห่เหล่านี้มีที่มาแต่ครั้งดึกดำบรรพ์ พิธีหนึ่งเรียกว่า Lustration คือการเคลื่อนเป็นขบวนซึ่งในการนี้จะทำให้คนบริสุทธิ์ (lustrare = purify)

ศาสนาโรมันนั้นมีเวทมนต์คาถาเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่มาก ที่สำคัญก็คือ spell-casting คือการร้ายเวทมนต์ที่เรียกว่า carmina หรือ charm ซึ่งเดิมทีแปลว่าเพลง เวอร์จิลใช้คำนี้ในความหมายว่าร้ายเวทมนต์หรือสาป เช่นตอนที่เซอร์ซีสาปให้เพื่อน ๆ ของยูลิสซีสกลายเป็นหมู

ควรทราบกันว่าโรมันนับถือเทพเจ้าหลัก 4 องค์ คือ เจนัส จูปีเตอร์ มาร์ส และคิวรีนัส กับเทพีหนึ่งองค์คือเวสตา มีพระเป็นเจ้าผู้ทำพิธีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเทพเจ้าเหล่านี้ เมื่อตอนที่โรมเป็นสาธารณรัฐแล้วศาสนาก็เริ่มก่อตัวขึ้นมา การติดต่อกับชายทำสงครามกับชาติอื่น ๆ ทำให้ศาสนาและปรัชญาของต่างชาติเข้ามาปะปน อิทธิพลต่างชาตินี้แยกได้เป็น 4 กลุ่มคือ อิตาลี อีทรัสคัน กรีก และจากตะวันออก จากอิตาลีเป็นเรื่องราวของมินเนอร์วา เซราคัส คาสเตอร์ และพอลลักซ์ พวกอีทรัสคันนั้นนำเอาศาสนาและ

ปรัชญาของกรีกเข้ามาสู่โรม รวมทั้งเรื่องการทำนายทายทักซึ่งเป็นเครื่องยืนยันว่าเทพเจ้ารับรู้ในกิจกรรมต่าง ๆ ของพวกเขา ต่อมาเทพเจ้าโรมันก็รับเอาลักษณะของเทพเจ้ากรีกเข้าไว้ จนไม่มีการแบ่งแยกกันระหว่างเทพเจ้าดั้งเดิมกับเทพเจ้าของต่างชาติ พิธีแบบกรีกก็ใช้ได้ทั่วไป ตั้งแต่ต้นมาศาสนาโรมันก็กลายเป็นแบบ Graeco-Roman ไป

อิทธิพลตะวันออก

ในปี 205 มีเทพองค์ใหม่ซึ่งมีอิทธิพลมาจากเอเชีย นั่นก็คือ The Great Mother หรือ Cybele (ซีเบล) มีคำทำนายว่าสันนิบาตจะไปพ้นจากประเทศดำนานำ Cybele เข้ามายังกรุงโรม และก็เป็นจริงตามนั้น อิทธิพลของตะวันออกให้การปลดปล่อยและผ่อนคลายทางอารมณ์แก่ชาวโรมัน แต่กรีซให้มากกว่านั้น กล่าวคือปรัชญาของกรีกได้กลายเป็นศาสนาของพวกโรมันที่มีการศึกษาไป ปรัชญาสองแบบที่มีอิทธิพลมากคือของพวกสโตอิก₁ และพวกเอพิคิวเรียน₂ ศาสนายิวและ Mithraism ก็มีอิทธิพลต่อศาสนาโรมันมาก ในเอเชียไมเนอร์มีการปะปนกันระหว่างพระเจ้าของพวกยิวกับเทพเจ้าอียิปต์และกรีก เมื่อโรมเป็นอาณาจักร Empress Poppaia ก็หันมานิยมพวกยิวและศาสนายิวนี้แหละจะเป็นหลักของ Christian Church ในภายหลัง โดยมีพีเตอร์และพอลเป็นผู้ก่อตั้ง

อิทธิพลเปอร์เซีย

เปอร์เซียนี้มีอิทธิพลต่อโรมมาก ขนบธรรมเนียมและการปกครองของเปอร์เซียถูกโรมนำไปใช้มาก จนกระทั่งในตอนปลายศตวรรษที่ 3 แห่งคริสตศักราช จักรพรรดิ Diocletian (ไดโอดิเซียน) ได้ยกย่องให้ Mithras (มิธราส) ซึ่งเป็นเทพเจ้าเปอร์เซียเป็นผู้ปกครองจักรวรรดิโรมัน เหตุที่มิธราสซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งแสงสว่างมีความยิ่งใหญ่มากนั้นเป็นเพราะลักษณะพิเศษคือ dualism คือมีสองลักษณะในตัว ทำให้เรามองเห็นจักรวาลในแง่ที่ไม่เคยมองมาก่อน ในขณะเดียวกันก็ให้จุดมุ่งหมายใหม่แก่เราในการดำรงชีวิต ความถูกต้องและความผิคนั้นเป็น living spirits ต้องอยู่ควบคู่กัน มิธราส สุริยเทพเป็นตัวแทนของแสงสว่าง Ahriman เป็นตัวแทนแห่งความมืดซึ่งเข้ากับลักษณะของซาตาน ศาสนายิวได้มอบมรดกจากเปอร์เซียให้กับศาสนาคริสต์นั่นคือความคิดเกี่ยวกับ The Evil One แต่

1. ผู้เดินทางจากเมือง Carthage ในแอฟริกาเข้าโจมตีกรุงโรม
2. ยึดมั่นในการดำรงชีวิตด้วยความดี รู้จักควบคุมอารมณ์ ไม่แสดงความรู้สึกหรือบนเวลาที่มีความทุกข์หรือความเจ็บปวด
3. ให้ความสำคัญกับความสุขสบายทางกาย โดยเฉพาะการกินและการดื่ม

สิ่งที่ทำให้มีธรรมาศเด่นมาก คือ กฎเกณฑ์เกี่ยวกับความประพฤติ มีบทบัญญัติต่าง ๆ ทั้งยังเน้นภราดรภาพอีกด้วย ดังนั้นมีธรรมาศจึงเป็นเทพเจ้าแห่งแสงสว่าง ตัวแทนของความจริงและความยุติธรรม นอกจากนี้ยังเป็นเทพเจ้าแห่งสัจจวาจาอีกด้วย

เทพเจ้าของพวกโรมันโบราณ

เทพเจ้าโรมันนั้นแตกต่างจากเทพเจ้ากรีกโดยสิ้นเชิง พวกกรีกเป็นพวกนับถือเทพเจ้าหลายองค์ (Polytheist) และเทพเจ้าของพวกเขาก็เป็นเอกะบุคคลเหมือน ๆ กับมนุษย์ธรรมดาสามัญ บางครั้งเทพเจ้าบางองค์ก็กำเนิดเป็นมนุษย์ด้วยซ้ำ บางก็เป็นกึ่งเทพกึ่งมนุษย์ พวกเขามีบุคลิกที่พัฒนาแล้วอย่างสมบูรณ์ มีลักษณะเฉพาะตัวเหมือนมนุษย์ เทพบางองค์เช่นแอสคลีปิัสเทพเจ้าแห่งการรักษาพยาบาล เริ่มต้นด้วยการเป็นมนุษย์ธรรมดาเฮราคลีสนั้นเป็นกึ่งเทพกึ่งมนุษย์ แต่วัลคันซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งไฟของโรมันนั้นมีการบูชากันนอกเมืองเพราะไฟเป็นสิ่งที่ทำลาย วัลคันไม่มี mythology หรือตำนานเกี่ยวข้องกับ เป็นเพียงแต่ช่างฝีมือชาวโรมันธรรมดาเท่านั้น ภายหลังจากได้ถูกนับเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับเทพเจ้าเซฟเฟสทัสของพวกกรีก

กลุ่มไตรเทพ

เมื่อเทียบกับทวยเทพของกรีกแล้ว เทพเจ้าโรมันชนผู้ใหญ่มีน้อยและมักจะรวมตัวกันเป็นกลุ่มละสามองค์ที่เรียกว่า Triad (ไตรแอด) หรือไตรเทพ ไตรแอดที่สำคัญประกอบด้วย Jupiter (จูปีเทอร์) Mars (มาร์ส) และ Quirinus (ควิรินัส) จูปีเทอร์นั้นยังเป็นที่กลางของอีกไตรแอดหนึ่งซึ่งประกอบด้วย Juno (จูโน) Minerva (มิเนอร์วา) อีกสององค์ ไตรเทพกลุ่มหลังนี้เป็นกลุ่มที่ชาวโรมันนับถือมาก มีที่บูชาอยู่ที่ Roman Capital ในเมืองต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้การปกครองของโรม หน้าที่อย่างแรกของสถาปนิกคือต้องสร้าง Capital ให้เหมือนที่กรุงโรม และประดิษฐานเทพเจ้าทั้งสามไว้โดยมีจูปีเทอร์อยู่ตรงกลาง

จูปีเทอร์

เมื่อถึงยุคที่โรมกลายเป็นมหาอำนาจ จูปีเทอร์ก็ได้ถูกผสมผสานเข้ากับซุสของพวกกรีก แต่ที่มาของจูปีเทอร์นั้นมีได้สูงส่งเลย จูปีเทอร์ก็เหมือนกับพวกโรมันอื่น ๆ ที่มาจาก Latium จูปีเทอร์เป็นบรมเทพของนครละตินซึ่งมีถึง 47 แห่ง การบูชาจูปีเทอร์เป็นไปในหลายรูปด้วยกัน ที่เก่าแก่ที่สุดคือ Jupiter Feretrius (The Smiter) = พระผู้ฟาดฟัน ในฐานะเทพเจ้าแห่งสายฟ้าก็คือ Jupiter Elicius ภายหลังจากนั้นนับถือจูปีเทอร์ในฐานะ

Optimus Maximus หรือ The Best and the Greatest ซึ่งฉายานี้ได้ถูกนำเข้าไปใช้ใน คริสตศาสนาด้วยคงจะเห็นตามอนุสาวรีย์ที่มีคำสลักว่า D.O.M. คือ Deo Optimo Maximo คือพระเป็นเจ้าผู้ประเสริฐที่สุดและยิ่งใหญ่ที่สุดนั่นเอง นอกจากนี้ยังมี Jupiter Stator (Stayer) = พระผู้หยุดยั้ง เพราะจูปีเทอร์ช่วยโรมิวลัสในการต่อสู้กับพวกเซบิน โดยหยุดยั้งพวกนั้นไว้จนพวกของโรมิวลัสได้ชัยชนะ

ในตอนเริ่มแรกนั้นจูปีเทอร์มิได้มีรูปเป็นเทพหรือมนุษย์ แต่เป็นเพียงก้อนหินเก่า ๆ หรือ Jupiter Lapis ความจริงหินก้อนนี้เก่าแก่กว่าจูปีเทอร์มากเพราะมีกำเนิดมาตั้งแต่ยุคหินเก่าหรือก่อนนั้น หินเหล่านี้มีปรากฏอยู่ในวิหารของ Jupiter Feretrius มันอาจเป็นเพียงมีดหรือหัวขวานที่ทำด้วยหินเท่านั้น แต่เมื่อพวกที่ใช้โลหะมาพบเข้าพวกเขา ก็คิดว่าวัตถุที่น่าสยดสยองควรมีความสัมพันธ์กับเทพเจ้าเก่าแก่ที่สุดที่พวกเขารู้จัก นั่นก็คือเทพเจ้าแห่งแสงสว่างหรือจูปีเทอร์ ซึ่งหน้าที่อันหนึ่งของพระองค์ก็คือลงโทษผู้ที่ให้การเท็จ

จูโน

จูโนนั้นเดิมเป็นเทพีแห่งดวงจันทร์ซึ่งเป็นเทพีที่สำคัญที่สุดในหมู่ชนโบราณ ซึ่งต้องอาศัยดวงจันทร์เป็นปฏิทินในการทำการเพาะปลูก ตามธรรมเนียมที่มีที่บูชาอยู่นอกเขา Quirinal ซึ่งเป็นยอดหนึ่งใน The Seven Hills of Rome แต่ก็มีสถานบูชาแห่งอื่นเช่นกัน ที่สำคัญที่สุดคือ Juno Moneta หรือ She Who Warns ซึ่งเป็นฉายาหนึ่งของจูโน เพราะท่านกษัตริย์ของพระนางให้สัญญาณเตือนภัยเมื่อพวก Gauls โจมตีโรมในปี 390 B.C. ทำให้โรมพินาศจึงมีการทำเงินเหรียญเพื่อเป็นการขอบคุณจูโน คำละตินว่า Moneta กลายเป็นคำว่า mint (กษาปณ์) และ money ในภาษาอังกฤษ จูโนเป็นผู้ปกป้องผู้หญิงโดยเฉพาะในเวลาคลอดบุตร ภายหลังได้ถูกรวมเข้ากับซีราซึ่งอุปนิสัยไม่น่านิยมนัก แต่เมื่อซีราเป็นชายาของซุส จูโนก็ต้องกลายเป็นชายาของจูปีเทอร์ไปด้วย

มินเนอร์วา

มินเนอร์วานั้นว่ากันว่า Numa ซึ่งเป็นกษัตริย์องค์ที่สองของโรมเป็นผู้นำมาจาก Etruria ภายหลังได้ถูกรวมเข้ากับธินา เป็นผู้มีอำนาจเหนือกิจกรรมอันเกี่ยวกับความรู้ทั้งหลายโดยเฉพาะโรงเรียน

มาร์ส

ในไตรเทพกลุ่มที่สองนั้น ที่มาของมาร์สจะมีคมนเช่นกันเพราะเรารู้แค่เพียงว่า มาร์สนั้นถูกรวมเข้ากับเอรีส ซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งสงครามของกรีก มาร์สเป็นเทพเจ้าแห่งสงครามของโรมัน แต่ก็มีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร วันฉลองของมาร์สอยู่ในเดือน มีนาคม (March) ซึ่งเป็นเดือนของมาร์ส ในสมัยโบราณถูกพิกรบและถูกที่ไม่ทำการเพาะปลูกนั้นตรงกัน บทบาทของมาร์สทั้งสองด้านจึงผสมเหตุผล

คิวรีนัส

คิวรีนัสนั้นเป็นเทพเจ้าแห่งสงครามซึ่งมีกำเนิดมาจากพวกเซปิ่น มีที่บูชาอยู่บนยอดเขาคิวรีนัส ซึ่งเป็นที่ ๆ พวกเซปิ่นตั้งรกรากและเดียนเป็นที่ตั้งของรัฐบาลที่ดี คิวรีนัสนั้นแทบจะไม่มีประวัติ นอกจากว่า ได้มีผู้นำเทพองค์นี้ไปเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับโรมิวลัสเพื่อให้ความสำคัญกับผู้ก่อตั้งกรุงโรม

นอกเหนือไปจากเทพเจ้าที่พวกโรมันรับช่วงหรือถ่ายทอดมาจากพวกกรีกแล้วยังมีเทพเจ้าอื่น ๆ ที่ชาวโรมันนับถือทั้งที่เป็นวิญญาณและทั้งที่เป็นวัตถุ ดังต่อไปนี้

Janus (เจนัส)

เจนัสเป็นเทพแห่งประตูเมือง และเป็นตัวประตูเองด้วย ทำหน้าที่เฝ้าประตูเมือง ประตูบ้านทุกแห่งในกรุงโรม เจนัสเป็นเทพเจ้าเก่าแก่องค์หนึ่งของโรม เดือนของเจนัสคือ January ซึ่งจะมีการทำพิธีกันตามประตูเมือง เรามักจะเห็นภาพเจนัสที่ปรากฏบนเหรียญโรมันมีสองหน้า

Terminus (เทอร์มินัส)

เทอร์มินัสเป็นเทพแห่งอาณาเขต ทำหน้าที่กำหนดเขตแดนของคนแต่ละคนทำให้เกิดความสมานฉันท์ในระหว่างเพื่อนบ้าน เทอร์มินัสมีรูปเป็นก้อนหิน เวลาทำพิธีหินก้อนนี้จะถูกชะโลมน้ำมันและประดับด้วยดอกไม้ แล้วจึงถูกนำไปหย่อนลงในหลุมที่มีเลือดของสัตว์ที่ใช้บูชาัญญ์ และเหล้าองุ่นกับเครื่องสังเวยอื่น ๆ บรรจุอยู่แล้ว

Lares (ลาร์)

ลาร์ เป็นเทพเจ้าแห่งครัวเรือน คงจะทำนองเดียวกับพระภูมิเจ้าที่ของไทย ส่วนใหญ่แล้วพวกที่นับถือ Lares มากที่สุดคือพวกคนชั้นต่ำ ทาสและผู้ได้รับอิสระภาพ ทุกบ้านจะมี Lar Familiaris ประจำหนึ่งองค์ ซึ่งจะต้องมีการเซ่นไหว้กันทุกเวลาอาหารและถวาย

ดอกไม้ที่เตาไฟทุกเดือน Lar ที่ว่านี้ทำหน้าที่ปกป้องครอบครัวและทรัพย์สินสมบัติ เมื่อมีโอกาสสำคัญเจ้าบ้านจะอัญเชิญ Lar มา นอกจากนี้ Lar ยังแสดงสัญญาณเป็นการทำนายเหตุการณ์ให้แก่เจ้าบ้าน

Penates (พินาติส)

พินาติสเป็นเทพเจ้าแห่งครัวเรือนเหมือนกัน แต่มีหน้าที่พิเศษ คือคอยดูแลตู้กับข้าวให้มีอาหารเต็มบริบูรณ์ จะมีการถวายอาหารแก่พินาติสเมื่อถึงเวลาอาหาร และในโอกาสสำคัญๆ เช่นในงานวันเกิด พวกพินาติสก็จะได้รับของถวายพิเศษเช่นเค้ก น้ำผึ้ง เหล้าองุ่น กายาน หรือหมู

Ceres (ซีริส)

ซีริสเป็นเทพีแห่งข้าวโพดและอำนาจสร้างสรรค์ของแผ่นดินเทียบเท่ากับดีมีเทอร์ของกรีก เป็นผู้ปกป้องการแต่งงาน มีความเกี่ยวข้องกับคนตายที่อยู่ใต้พื้นโลก และเทพเจ้าแห่งเหล้าองุ่น ชื่อของเทพีองค์นี้ได้เข้ามาอยู่ในภาษาอังกฤษในคำว่า cereal ซึ่งหมายถึงอาหารประเภทธัญพืชในรูปแบบต่าง ๆ

Vesta (เวस्ता)

เทพีแห่งเตาไฟของโรมันองค์นี้เทียบเท่ากับ Hestia ของกรีก เป็นที่เคารพกันในครัวเรือน สำหรับการบูชาเวस्ताในที่สาธารณะนั้นกระทำกันในโบสถ์รูปทรงกลม ซึ่งถือเป็นเตาไฟของชุมชน จะต้องมีไฟศักดิ์สิทธิ์ติดอยู่ตลอดเวลา โดยมี Vestal virgins ทำหน้าที่ดูแลไฟนี้ให้ดับ พวกนี้เป็นภิกษุณีซึ่งอาจจะทำหน้าที่สืบเนื่องมาจากราชธิดาของกษัตริย์ ซึ่งแต่เดิมทำหน้าที่ดูแลเตาไฟในวัง ถ้าปล่อยให้ไฟดับพวกนี้ก็จะถูกทุบตี Vestal virgins ถูกคัดเลือกตั้งแต่ยังเป็นเด็กๆ และจะต้องทำหน้าที่อยู่ 30 ปี ซึ่งในระหว่างนี้จะต้องเป็นพรหมจารีย์ไม่ข้องแวะกับเรื่องทางเพศ

ลัทธิธรรมเนียมบางอย่างที่น่าสนใจของโรมันมีดังนี้

Lupercalia (ลูเพอร์คาลเลีย)

แต่ดั้งเดิมนั้นเป็นพิธีที่ทำขึ้นเพื่อขับไล่หมาป่า หรือ lupus ซึ่งมารบกวนฝูงแกะ พิธีกระทำกันในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ โดยให้ชายหนุ่มสองคนซึ่งคัดเลือกมาจากสองครอบครัว เปลือยกาย โดยมีเข็มขัดหนังแพะคาดเส้นเดียว และถือแส้หนังแพะวิ่งรอบ ๆ อาณาเขตที่คัง

ชุมชนเป็นการป้องกันไม่ให้วิญญาณชั่วร้ายและผู้รุกรานอื่น ๆ เข้ามารบกวน ในขณะที่วิ่งไปนั้นพบหญิงคนใดก็อาจจะใช้แสตีได้ โดยวิธีนี้เชื่อกันว่าหญิงที่เป็นหมันถ้าถูกตีด้วยแสก็อาจมีบุตรได้ เหตุที่ใช้หนังแพะก็เพราะเป็นสัตว์ที่ก้าวร้าวและดุร้ายที่สุดในบรรดาสัตว์เลี้ยงขนาดเล็กทั้งหลาย ชื่อพิธ Lupercalia นั้นอาจมาจากการที่แม่หมาป่าได้เป็นผู้ให้นมแก่โรมิวลัสและรีมัสผู้ก่อตั้งกรุงโรมได้

Orgy (ออรัจ)

คำนี้หมายถึงการสนุกสนานทางเพศอย่างไม่มีการควบคุม โดยมีการเต้นรำ การดื่ม หรือการใช้จ่ายเสพतिक่วมด้วย เชื่อกันว่าการปลดปล่อยสัญชาตญาณของสัตว์ที่มีอยู่ในมนุษย์นั้นทำให้เกิดความดื่มค้ำอันจะช่วยยกระดับมนุษย์ธรรมคาชนเป็นระดับเทพ คำนี้มาจากคำว่า orgia ซึ่งเป็นพิธีการบูชาเทพไคโอในซัสของกรีก

Saturnalia (แซทเทอร์นาเลีย)

งานฉลองของ Saturnus หรือโครนัสของกรีกผู้ซึ่งประชาชนที่อาศัยอยู่แถบ Latium เชื่อว่านำการเพาะปลูกและการใช้ชีวิตอย่างมีอารยธรรมมาสู่ชาวโรมัน งานนี้มีตอนกลางเดือนธันวาคมซึ่งเป็นตอนที่สิ้นสุดฤดูเก็บเกี่ยวหน้าหนาว งานฉลองนี้มีส่วนคล้ายคลึงกันกับงานฉลองคริสต์มาส ซึ่งว่าไปแล้วธรรมเนียมต่างๆ ของคริสต์มาสก็มีที่มาจาก Saturnalia นั้นเอง

Libation

การดื่มเพื่อถวายพรเทพเจ้า หรือการเทเหล้าลงพื้น หรือบนแท่นบูชา หรือบนสัตว์บูชาญหรือลงบนไฟ เพื่อเป็นการสังเวทยเทพเจ้า ชาวกรีกและโรมันจะทำการเทเหล้าสังเวทย์แก่เทพประจำครัวเรือนของตน

ปฏิทินโรมัน

ปฏิทินโรมันมีวิวัฒนาการที่ซับซ้อนโดยแบ่งปีออกเป็นหลายแบบด้วย เช่นปีที่มิสึบเดือนแบบหนึ่ง หรือแบบที่สองตามอย่างพวกอีทรัสคันซึ่งเติมเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์เข้าไป แบบที่สามนั้นจูเลียสซีซาร์เป็นผู้ดัดแปลงจากอียิปต์ในปี 46 จึงได้ชื่อว่า Julian Calendar ซึ่งในที่สุด Pope Gregory XIII ได้ดัดแปลงมาเป็น Gregorian Calendar ก็คือแบบที่เราใช้อยู่ในปัจจุบัน ปฏิทินนี้ทำหน้าที่สองอย่างคือแบ่งวันออกเป็นสองประเภทได้แก่ วันทำงานกับวันที่ไม่ควรทำกิจการใด ๆ นอกจากนั้นยังบอกให้เรารู้ถึงวันฉลองต่าง ๆ ไม่ต่ำ

กว่า 45 วัน เท่ากับเป็นหมายกำหนดการของรัฐที่ขึ้นอยู่กับกรกสิกรรม แต่ก็กำลังพัฒนา เป็นชุมชนที่มีการคิดต่อทางกฎหมายและการเมือง มีสงครามที่จะต้องทำ farming cycle นี้แหละเป็นต้นกำเนิดศาสนาโรมันที่เป็นแบบแผน

การสร้างกรุงโรม

ประวัติของกรุงโรมนั้นสืบเนื่องมาจาก Aeneas ซึ่งเป็นวีรบุรุษของเมืองทรอยคน หนึ่งมีชื่อปรากฏใน *The Iliad* ของโฮเมอร์ อีเนียสเป็นลูกของแอฟโฟรไดตี เมื่อกรุงทรอย แตกอีเนียสก็ได้อพยพไปแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน จนกระทั่งมาถึงดินแดนที่เป็นอิตาลีใน ปัจจุบันซึ่งเรื่องการผจญภัยของอีเนียสนั้นปรากฏอยู่ในมหากาพย์ของ Virgil คือเรื่อง *The Aeneid*

สำหรับประวัติการสร้างกรุงโรมนั้นเริ่มจากลูกหลานของอีเนียสได้ก่อตั้งราชวงศ์ Silvii ขึ้น หญิงสาวคนหนึ่งในราชวงศ์คือ Rhea Silvia ได้ถูกถวายตัวต่อเทพเวสตาให้เป็น พรหมจารีย์ แต่เธอไปมีความสัมพันธ์กับมาร์สจนเกิดบุตรฝาแฝดเป็นชาย จึงต้องนำบุตรไป ทิ้ง เด็กทั้งสองลอยตามแม่น้ำไทเบอร์ ไปจนถึงฝั่งใกล้กับวิหารโบราณซึ่งมีต้นมะเดื่อศักดิ์สิทธิ์ อยู่ เชื่อกันว่าแม่หมาป่าเป็นผู้ให้นมแก่ Romulus และ Remus เมื่อเติบโตขึ้นทั้งคู่ก็ ได้ ทราบว่าตนเองเป็นใครและติดตามหาญาติพี่น้องจนพบ แต่ Romulus และ Remus ก็คิดจะ สร้างเมืองของตนเอง จึงเดินทางไปยังที่ ๆ ตนลอยมาติดอยู่สมัยเป็นเด็กทารก ทั้งสอง ทะเลาะกันเรื่องที่ตั้งและชื่อของเมือง ซึ่งจู庇เตอร์ก็แสดงสัญญาณให้เห็นว่าเมืองนั้นจะตั้งอยู่ ณ ที่ๆ Romulus เป็นผู้เลือก และจะได้ชื่อตามชื่อของโรมิวลัสเอง นั่นคือกรุงโรม โรมิวลัส ซักเส้นบอกอาณาเขตเมืองโดยใช้วัวตัวผู้และวัวตัวเมียลากคันไถ วัวตัวเมียอยู่ในเมืองเพื่อ ให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ ส่วนวัวตัวผู้อยู่ข้างนอกเพื่อไม่ให้ความแห้งแล้งเข้ามาในเมืองได้ โรมิวลัสสั่งห้ามโรมัสไม่ให้ข้ามเขตแดนแต่โรมัสไม่เชื่อฟัง โรมิวลัสจึงฆ่าโรมัสตาย โรมิวลัสได้ ปกครองกรุงโรมเป็นเวลายาวนานด้วยความสงบเรียบร้อย ชาวโรมันเชื่อกันว่าโรมิวลัสได้ขึ้น สวรรค์และได้รับการสถาปนาเป็นเทพเจ้าควินัสไปในที่สุด

เชื่อกันว่า Romulus เป็นผู้สร้างโรมขึ้นในปี 753 B.C. ที่ตั้งของโรมเกิดมาจาก ความจำเป็นเพราะพวกของโรมิวลัสเป็นชาวละติน จำเป็นจะต้องมีที่มั่นเพื่อป้องกันการ รุกรานของพวกอีทรัสกันที่มาจากทางเหนือ ที่มั่นแบบนี้หาได้แต่ตามเนินเขาของโรม ซึ่ง อยู่ไม่ห่างจากปากแม่น้ำ Tiber เท่านั้น พวกโรมันโบราณเป็นพวกที่อยู่กันเป็น clan หรือ

ก็ก จะนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์อันดีกับ clan อื่นๆ ไม่เช่นนั้นจะหาภรรยาไม่ได้เพราะการแต่งงานภายใน clan ถือว่าเป็น taboo คือต้องห้ามหรือ incest (การสมรสกันในระหว่างสมาชิกของตระกูลเดียวกัน) การหาภรรยาเป็นเรื่องที่นำไปประกอบเป็นเนื้อหาของ myth ที่เก่าแก่ที่สุดของโรม คือ The Rape of the Sabines ซึ่งเป็นเรื่องของหญิงชาวเซปินซึ่งถูกนำตัวมาโดยพลการด้วยการบังคับขู่เข็ญ เรื่องนี้สะท้อนให้เห็นว่าชาวโรมันโบราณยังคงค่อนข้างจะป่าเถื่อนอยู่มาก

คำถาม

1. ชนชาติใดบ้างที่มีอิทธิพลอยู่ก่อนที่จะมีการก่อตั้งกรุงโรมขึ้นมา?
2. ศาสนาโรมันมีลักษณะเช่นไร? มีพิธีการเช่นไรบ้าง?
3. อธิบายอิทธิพลของต่างชาติที่มีต่อชาวโรมันในค่านต่างๆ
4. อธิบายไตรเทพที่สำคัญทั้งสองกลุ่มของพวกโรมันโบราณ
5. เทพเจ้าที่เป็นโรมันอย่างแท้จริงนั้นมีองค์ใดบ้าง?
6. ลัทธิธรรมนิยมที่น่าสนใจของชาวโรมันมีอะไรบ้าง?
7. อธิบายรูปแบบและบทบาทของปฏิทินโรมัน
8. เล่าประวัติการสร้างกรุงโรมพอสังเขป

บทที่ 4

Mythology ของพวกคริสเตียน

ความเป็นมาของคริสตศาสนา

ไม่มีใครทราบว่าศาสนานี้เริ่มต้นในโรมตั้งแต่เมื่อใด แต่ศาสนานี้ก็มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับ Judaism คือศาสนาของพวกยิว พวกยิวส่วนใหญ่ต่อต้านผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์ ซึ่งมีความเชื่อถือว่าไม่เพียงแต่ Messiah จะมาปรากฏแล้วในรูปของ Jesus Christ แต่พวก Gentiles คือผู้ที่ไม่ได้เป็นยิวก็อาจได้รับร่วมเข้าในศาสนานี้ด้วย เมื่อเซนต์พอลมาสู่กรุงโรม คริสตศาสนาก็เป็นที่รู้จักกันในเมืองแล้ว พวกคริสเตียนถูกกล่าวหาว่าเป็นมือเพลิงที่เผากรุงโรมวอดวายและถูก Nero¹ ใช้เป็นแพะรับบาปในฐานะเป็นคริสเตียน

การที่รัฐต่อต้านศาสนาใหม่นี้มีเหตุผลหลายประการคือ

1. ชาวโรมันทุกคนมีสิทธิ์ในการนับถือศาสนา แต่ศาสนาของรัฐนั้นเป็นเรื่องของการเมือง ดังนั้น พวกคริสเตียนจึงถูกต่อต้าน เป็นความจริงที่เทพเจ้าอื่นๆ ก็เคยถูกขับไล่ไล่ส่งมาแล้ว เช่นมิธราสหรือไอซิส (Isis)² แต่เทพเจ้าเหล่านี้ต่างจากไครสต์ทรงที่ไม่มีรูปร่างตัวคน ในขณะที่ไครสต์ปรากฏกายในรูปมนุษย์ต่อหน้าประชาชนจำนวนมาก เมื่อถึงปลายศตวรรษที่ 1 ศาสนาคริสต์ก็แพร่หลายไปทั่วอาณาจักรในหมู่ชนทุกชั้นไม่เฉพาะคนจนเท่านั้น นโยบายของรัฐเกี่ยวกับศาสนาใหม่นี้ก็เปลี่ยนแปลงไปเรื่อยแล้วแต่ว่าใครขึ้นมามีอำนาจ และทัศนคติก็เปลี่ยนแปลงไปมาระหว่างการวางเฉยกับการทำลายล้าง

พวกคริสเตียนที่ถูกฆ่าคือพวก Martyrs นั้น ส่วนมากก็เพื่อนโยบายให้เกิดความสงบในหมู่ประชาชน เหตุผลที่พวกโรมันจงด้างจงผลาญพวกคริสเตียนนั้นเป็นเพราะไครสต์ซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิดศาสนานี้ถูกประหารในฐานะเป็นอาชญากร ผู้ก่อความวุ่นวายทางการเมือง ฉะนั้น ผู้ที่นับถือไครสต์ก็จะต้องเป็นอาชญากรด้วย พวกคริสเตียนในยุคแรกจึงไม่กล้าใช้กางเขนเป็นสัญลักษณ์ แต่ใช้ภาพแทนไครสต์ในรูปของ Sun-God หรือ The Good Shepherd หรือ The Child กับพระมารดา

2. พวกโรมันไม่ชอบการที่พวกคริสเตียนไม่เคารพบูชาซีซาร์ในฐานะ God-King หรือสมมติเทพ การนับถือพระราชาประหนึ่งเทพเจ้านั้นมีมาแต่ครั้งโบราณในตะวันออก

1. นีโรจักรพรรดิผู้เผากรุงโรม
2. เทพมารดาของอียิปต์

ฟาโรห์ได้รับการยกย่องว่าเป็นเทพเจ้าในอียิปต์ เมื่อพวกกรีกเข้ามาภายหลัง Alexander เป็นต้นมาภคตริยกรีกก็กลายเป็นเทพไปด้วย จูเลียสซีซาร์ได้รับการสถาปนาให้เป็นเทพหลังจากสิ้นพระชนม์แล้ว พวกโรมันจะถือว่าถูกต้องถ้าจะนับถือซีซาร์ของตนในฐานะเทพ แต่สำหรับพวกคริสเตียนการเรียกมนุษย์ธรรมดาว่าเป็นเทพนั้นถือเป็นการลบหลู่คูหิมินศาสนา ความแตกต่างข้อนี้ทำให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างพวกคริสเตียนกับพวก pagan (พวกที่ไม่ใช่คริสเตียน) เป็นเวลานานร้อย ๆ ปี

3. วิถีบูชาพระเจ้าของพวกคริสเตียนซึ่งทำกันในบ้านเป็นแห่งแรก ต่อมาจึงทำในโบสถ์ซึ่งตัดแปลงมาจากบ้าน พวกโรมันไม่ชอบจึงมีข่าวลือว่าพวกคริสเตียนคบคิดกันก่อการร้ายบ้าง กินคนบ้าง ทำความผิดทางเพศบ้างเพราะพวกนี้เรียกกันเองว่า brothers, sisters พวกคริสเตียนก็ไม่ยอมโอนอ่อนให้ไม่ทำตามความประพฤตินอกกรียตนอกรอยของพวกโรมันจึงถูกเกลียดชัง แต่ศาสนานี้ก็แข็งแกร่งขึ้นทุกที ในที่สุดก็มีงานเขียนของตนเองเพื่อเป็นเครื่องเชิดชูศาสนาคือ พระคัมภีร์ใหม่ เริ่มมีบทบาททางการเมืองมีเสียง เมื่อกรุงโรมเสื่อมอำนาจลงในศตวรรษที่ 13 ก็โทษกันว่าเป็นเพราะพวกคริสเตียนจะต้องกำจัดเสีย ในตอนนั้นศาสนาโรมันก็ได้เปลี่ยนไปเป็นแบบนับถือพระเจ้าองค์เดียวคือ monotheism แต่ไม่มีพระเจ้าเป็นตัวตน พระเจ้าคือ The Sun ในปี 313 จักรพรรดิคอนสแตนตินก็เปลี่ยนไปนับถือศาสนาคริสต์ และได้ตรา Edict of Milan ขึ้น ให้เสรีภาพแก่คริสตศาสนาซึ่งในที่สุดก็ได้กลายเป็นศาสนาประจำอาณาจักรโรมันแต่ paganism ก็ยังไม่หายไป ยังมีการฉลอง The Great Mother อยู่ จนถึงปี 392 จักรพรรดิธีโอโดซุส จึงตรากฎหมายห้ามการนับถือลัทธิอื่น ซึ่งเท่ากับเป็นการห้ามมีการยอมรับหรือเสรีภาพทางศาสนา แต่ในปัจจุบันเราได้ทั้งสองสิ่งกลับคืนมาแล้ว

•myths ในพระคัมภีร์ไบเบิล

หัวใจของศาสนาคริสต์นั้นไม่ได้อยู่ที่พระคัมภีร์แต่อยู่ที่ชีวิต การตาย และการฟื้นคืนชีวิตของไครสต์ ซึ่งนับได้ว่าเป็นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ในรัชสมัยของไทป์เรียสซีซาร์เมื่อ Pontius Pilate เป็นข้าหลวงมณฑลเล็กๆ คือ Judaea พระเยซูแห่งเมืองนาซาเร็ธ ได้ถูกตรึงกางเขนนอกกำแพงเมืองเจอร์ซาเล็ม เหตุการณ์ครั้งนั้นและสิ่งที่เกิดขึ้นตามมาคือการฟื้น

1. ลัทธิของพวกที่ไม่ใช่คริสเตียนซึ่งไม่ยอมรับไม่ว่าเจโฮวาห์ ไครสต์ หรืออัลลาห์

คินซีของจีซัส การเสด็จขึ้นสวรรค์ของพระองค์ และการมาเยือนของพระจิต (Holy Spirit) ได้กลายเป็นต้นกำเนิดของการฉลองประจำปีของพวกคริสเตียนนับแต่อีสเตอร์เป็นต้นไป

พระคัมภีร์ไบเบิลซึ่งเป็นที่เคารพของพวกคริสเตียนนั้นแบ่งออกเป็นสองภาคด้วยกันคือพระคัมภีร์เก่า (Old Testament) และพระคัมภีร์ใหม่ (New Testament) พระคัมภีร์เก่าว่าด้วยการสร้างโลก กำเนิดของมนุษยชาติ ประวัติความเป็นมาของชนชาติอิสราเอล จนกระทั่งถึงการเกิดและการตายของจีซัสซึ่งเป็นศาสนาของศาสนาคริสเตียน ส่วนพระคัมภีร์ใหม่นั้นเป็นภาคที่ว่าด้วยคำสอนของจีซัสซึ่งสานุศิษย์ที่สำคัญของพระองค์ได้ทำการเผยแพร่ ทั้งสองภาคนี้แบ่งเป็นบทย่อยมีชื่อเรียกต่างกันไป

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่ามีการใช้ myths ในพระคัมภีร์ ทั้งพวกแคธอลิกและพวกโปรเทสแตนต์ส่วนใหญ่จะถือว่าเรื่องการสร้างโลกใน Genesis และ II จากพระคัมภีร์เก่านี้เป็นตำนานมากกว่าเรื่องที่เกิดขึ้นจริง ๆ รวมทั้งเรื่องที่อยู่พลุกพล่านด้วย แต่ถ้าจะตัดสินายปรัมปราออกจากพระคัมภีร์ทั้งหมด ก็จะทำให้หนังสือเล่มนี้หมดคุณค่าหรือความสำคัญลงไปมาก ดังนั้น จึงมีการตีความหมาย myths เหล่านี้เสียใหม่ โดยมองในแง่ของศาสนา เรื่องที่สำคัญ ๆ ที่มีบทบาทอย่างมากต่อวรรณกรรมของชาติตะวันตกต่อมาก็มีเรื่องการสร้างโลกและการสูญเสียสวนสวรรค์ของมนุษย์ เป็นต้น

การสร้างโลกและมนุษย์

เรื่องการสร้างโลกนั้นปรากฏอยู่สองแห่งด้วยกัน คือใน Genesis และในพระคัมภีร์ใหม่

การสร้างโลกตำนานที่หนึ่ง เรื่องใน Genesis เป็นนิทานของศาสนายิว การสร้างโลกเป็นไปอย่างมีระเบียบ เริ่มต้นจากความสับสนไม่มีรูปร่างไปจนกระทั่งมีแสงสว่างและความมืด ท้องฟ้าและแผ่นดิน ทะเล ต้นไม้ ไบโธญา ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ไปจนถึงมนุษย์

เมื่อพระเจ้าสร้างทุกสิ่งทุกอย่างขึ้นมาหมดแล้ว พระองค์จึงสร้างมนุษย์ขึ้นมาให้มีรูปลักษณะตามแบบพระองค์ โดยสร้างร่างกายมนุษย์จากธาตุดีทั้งสี่ แต่ให้มนุษย์มีจิตวิญญาณซึ่งประกอบด้วยจิตสัมผัสทั้งห้า มีสติปัญญาเป็นเครื่องควบคุม มนุษย์ที่เรียกว่า heavenly man ตามนัยนี้ เป็นมนุษย์ที่เป็นต้นแบบของมนุษย์ทั้งหลาย ไม่เป็นทั้งชายและหญิงคือไม่มีเพศ ประกอบด้วยธรรมชาติที่สูงส่งไม่เสื่อมโทรม เป็นอมตะ Adam (แอดัม) หรือมนุษย์คนแรกยิ่งใหญ่มากว่าลูกหลานของเขาทั้งในด้านความสง่างามและขนาดร่างกาย ไม่มีโรคภัยไข้

เจ็บเบียดเบียน มีอำนาจพิเศษในการรับรู้ สามารถสนทนากับเทวดาในสวรรค์ได้ แต่ถึงกระนั้นก็ยังต้องตายเพราะเกิดมาเป็นมนุษย์ ดังนั้น ในตอนต้น ๆ ของ Genesis จึงมีการบรรยายสภาพดั้งเดิมของมนุษย์ไว้ 3 ประการด้วยกัน

1. มนุษย์เป็นอมตะและบริสุทธิ์ อยู่ภายใต้ความควบคุมของพระเจ้าในดินแดนที่เรียกว่า สวรรค์บนพื้นพิภพ
2. ความอ่อนแอทางร่างกายของมนุษย์ทำให้ต้องเสื่อมโทรมและอาจทำผิดพลาดได้
3. พระเจ้าได้ประทานจินตนาการทั้งด้านดีและเลวแก่มนุษย์ พร้อมทั้งอำนาจในการเลือกกระหว่างสองสิ่งนี้ให้แก่เขาไว้ด้วย

การสร้างโลกครั้งที่สอง เริ่มต้นด้วยการที่พระเจ้าสร้างพื้นดิน และท้องฟ้า แต่ไม่ได้บอกว่าจะอย่างไร แล้วจึงสร้างมนุษย์ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตอย่างแรกจากธุลีดินแล้วประทานชีวิตให้แก่มนุษย์นั้น จากนั้น พระเจ้าจึงปลูกต้นไม้ผลและมอบหน้าที่ให้มนุษย์เป็นผู้ดูแล สัตว์ และนกเกิดมาทีหลังโดยมีมนุษย์เป็นผู้ตั้งชื่อให้ แต่ไม่มีสัตว์ตัวใดช่วยมนุษย์ทำงานได้ พระเจ้าจึงคิดกระดุกซี่โครงออกจากกายมนุษย์คนแรก ขณะที่เขาหลับและสร้างมนุษย์ผู้หญิงคือ Eve (อีฟ) ขึ้นมา

Adam และ Eve

มนุษย์คู่แรกของโลกคือแอดัมและอีฟนั้น อยู่ในสวนสวรรค์ที่มีชื่อว่า Eden (อีเด็น) ด้วยความสุขบริบูรณ์ทุกประการ กลางสวนมีต้นไม้อยู่สองต้นคือ Tree of Life (ต้นไม้แห่งชีวิต) และ Tree of the Knowledge of Good and Evil (ต้นไม้แห่งความรู้ดีรู้ชั่ว) ต้นไม้ต้นหลังนี้ต้องห้ามถ้ากินผลไม้ต้นนี้เข้าไปเมื่อใดจะต้องตาย ข้อห้ามนี้มีมาตั้งแต่ก่อนอีฟจะเกิดขึ้นมาแล้ว แต่ใน Genesis 3 ว่าไว้ว่าอีฟไม่รู้ว่ามีต้นไม้ค้ำอย่างใด จนกระทั่งเจ้า Serpent บอกเธอ

Serpent ในเรื่องนี้ไม่ใช่ Satan หรือ Lucifer ซึ่งเป็นหัวหน้า fallen angels หรือเทวดาที่ก่อการกบฏถูกขับลงมาจากสวรรค์ แต่เป็นสัตว์เลื้อยคลานที่เป็นตัวแทน หรือสัญลักษณ์ของความอукมสมบูรณ์และความฉลาด เจ้าสัตว์ตัวนี้ต้องการจะเป็นใหญ่เทียมพระเจ้า จึงยุยงอีฟว่าผลไม้ของต้นไม้ต้องห้ามนั้นดีที่สุดในที่พระเจ้าห้ามกินก็เพราะถ้ากินเข้าไปแล้วทุกอย่างจะสว่างจะเป็นเหมือนพระเจ้า ก็รู้ความดีและความชั่ว แต่เมื่อมนุษย์คู่แรกกิน

ผลไม่เข้าไปจริง ๆ ผลที่เกิดขึ้นคือ เขาเกิดความละอายในสภาพเปลือยเปล่าของตัวเองจนต้องไปหาใบมะเดื่อมาปกปิด และหลบซ่อนตนให้พ้นจากพระเจ้าซึ่งก็หนีไม่พ้น ทั้งสองถูกลงโทษโดยอีฟจะต้องเจ็บปวดทรมานจากการคลอดลูก ส่วนแอดัมก็ต้องทำงานหนัก เห็นคเหนื่อยต่อสู้กับธรรมชาติอันโหดเหี้ยม ส่วนตัว Serpent เองนั้นจะถูกมนุษย์เหยียบย่ำ แต่ในขณะที่เดียวกันก็คอยลอบกัดสันเท้าของมนุษย์ ซึ่งเท่ากับว่าความชั่วนั้นพร้อมเสมอที่จะลอบโจมตีมนุษย์

การที่แอดัมและอีฟละอายสภาพของตนนั้น อาจจะถือเป็นคำอธิบายสภาพของมนุษย์ก็ได้ว่าตอนเด็กนั้นยังไร้เดียงสา ทั้งหญิงชายเล่นคลุกคลีกันได้ แต่พอโตรู้ความก็เกิดความสำนึกข้อแตกต่างระหว่างเพศ เกิดมีความรู้สึกทางเพศขึ้น แอดัมกับอีฟนั้นผิดตรงที่ละเมิดคำสั่ง ทำให้มนุษยชาติพลอยได้รับเคราะห์กรรมไปด้วย โดยต้องเกิดมาพร้อมกับบาปกำเนิดหรือ original sin ที่สืบเนื่องมาแต่บาปของแอดัมและอีฟ จนกระทั่ง Mary ซึ่งเป็นอีฟที่สองให้กำเนิดแอดัมที่สองคือ Christ ซึ่งเป็นบุตรแห่งมนุษย์ และเป็นผู้ให้โอกาสครั้งที่สองแก่มนุษยชาติอีกครั้งหนึ่ง

Cain และ Abel

เมื่อแอดัมกับอีฟสูญเสียความสุขในอีเด็นต้องมาระกำลำบากในโลกนั้น ทั้งสองได้ให้กำเนิดบุตรชายสองคนคือ เคน และ เอเบิล ซึ่งอาจจะมองได้ว่าเป็นตัวแทนของการดำเนินชีวิตสองแบบของมนุษย์คือ การเพาะปลูกกับการเลี้ยงสัตว์ก็ได้เพราะเคนทำการเพาะปลูกในขณะที่เอเบิลเลี้ยงสัตว์ แต่จุดของเรื่องอยู่ที่การบูชาญูของสองพี่น้อง เคนถวายผลไม้แต่เอเบิลถวายเนื้อสัตว์ พระเจ้าแสดงสัญญาณว่าโปรดเครื่องสังเวchyของเอเบิลแต่เฉยเมยกับของเคน เพราะเขามีความริษยาน้องชาย ในที่สุดเคนก็ฆ่าเอเบิลตาย เป็นฆาตกรรมรายแรกในโลก และเป็นต้นกำเนิดของประโยคที่มีชื่ออันเป็นคำตอบของเคนเวลาถูกถามว่าเอเบิลอยู่ที่ไหน นั่นคือ "Am I my brother's keeper?" อันแสดงถึงความไม่รับผิดชอบ เคนต้องกลายเป็นคนร่อนเร่พเนจร ไม่สามารถทำการเพาะปลูกดั้งเดิมได้เพราะพื้นดินที่เปื้อนเลือดของเอเบิลไม่ให้พืชผลกับเขาอีกต่อไป เรื่องของเคนและเอเบิลเป็นตัวอย่างแรกของผลงานของจินตนาการชั่วร้าย ซึ่งเป็นสาเหตุที่สำคัญของบาปยิ่งเสียกว่าความไม่เชื่อฟังพระเจ้าของแอดัมเสียอีก

Deluge and Noah's Ark

(น้ำท่วมโลกครั้งใหญ่และเรือของ Noah)

เมื่อมนุษย์ซึ่งสืบเชื้อสายมาจากแอดัมและอีฟทำความชั่วร้ายมากขึ้น ก็ถึงเวลาที่โลกจะถูกทำลายลง แต่โนอาห์ได้รับคำเตือนล่วงหน้าเพราะเขาเป็นคนดี โนอาห์กับภรรยาและครอบครัวจึงนำสัตว์อย่างละคู่พร้อมด้วยอาหารเข้าไปอยู่ใน Ark ซึ่งอาจจะเป็นเรือหรือพาหนะอย่างหนึ่งอย่างใด หลังจากที่ฝนตกลงมา 40 วัน 40 คืน ก็เกิด Deluge (น้ำท่วมใหญ่) จนทุกสิ่งทุกอย่างในโลกทำลายหมด มีโนอาห์และครอบครัวเท่านั้นที่รอดชีวิต และแล้วพระเจ้าก็ประทานพรให้สัตว์ทุกชนิดเกรงกลัวมนุษย์และเป็นอาหารของมนุษย์ ใ้มีข้อตกลงระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์และระหว่างมนุษย์กับสัตว์ทุกตัวว่าจะไม่มีน้ำท่วมให้เกิดการสูญเสียชีวิตอีก ฤดูกาลจะเป็นไปตามปกติครบเท่าที่ยังมีโลกอยู่ สัญญาแห่งข้อตกลงนี้คือรุ้งบนท้องฟ้า หรือแสงอาทิตย์ที่ส่องทะลุผ่านฝน

Fallen Angels

(เทวดาตกสวรรค์)

ตำนานหนึ่งกล่าวว่า เทวดากลุ่มหนึ่งลงมาชุมนุมกันบนยอดเขา Hermon เพื่อที่จะต่อต้านพระเจ้า เทวดาพวกนี้ได้สมสูกับหญิงสาวชาวมนุษย์ซึ่งสืบเชื้อสายมาจากเคนและได้สอนหญิงพวกนี้ให้รู้ถึงสรรพคุณของรากไม้ต่าง ๆ ซึ่งมีบทบาทอย่างมากในเรื่องของแม่มดหมอผี หญิงเหล่านี้ให้กำเนิดบุตรซึ่งเติบโตมีร่างกายมหัศจรรย์และกินจุจนไม่มีอาหารเหลือ ในที่สุดก็กลายเป็นมนุษย์กินคนไป

อีกตำนานหนึ่งนั้น ว่าพวกเทวดาลงมายังโลกก่อนเกิดน้ำท่วมใหญ่ เมื่อมนุษย์เลวทรามลงทุกที เทวดาพวกนี้ขออนุญาตพระเจ้าลงมาแก้ไขสถานการณ์ในโลก แต่พระเจ้าก็ได้เตือนไว้ว่าถ้าอยู่กับมนุษย์ไปนาน ๆ จะติดนิสัยเลวร้ายของมนุษย์ไปด้วย เทวดาเหล่านี้ได้มีความสัมพันธ์กับหญิงชาวโลกจนเกิดบุตรเป็นยักษ์เหมือนกับในตำนานแรก พวกยักษ์เหล่านี้ตัวหนึ่งชื่อ Ashmedai หรือ Asmodeus (แอสโมดัส) ซึ่งเป็นภูตร้ายคอยหักคอเด็กเกิดใหม่ถ้ามีโอกาส

เรื่องพวกเทวดานี้เป็นเรื่องที่เชื่อมโยงความเป็นไประหว่างเวลาเริ่มแต่มนุษย์ถูกขับจากสวนสวรรค์ลงมาถึงน้ำท่วมโลก นั่นคือ ให้ความพินาชของพวกเทวดาเป็นผลสืบเนื่องโดยตรงมาจากกรสร้างมนุษย์ซึ่งทำให้พวกเทวดาเกิดความริษยาและก่อการกบฏภายหลังตำนานคริสเตียนบางฉบับบอกว่าพวกเทวดาถูกขับลงมาจากสวรรค์ก่อนและพระเจ้าสร้างมนุษย์ขึ้นแทนที่ ในทั้งสองกรณีทำให้ซาตานซึ่งเป็นหัวหน้าเทวดาที่ก่อการกบฏถูกนำไปรวมกันกับ Serpent เป็นตัวเดียวกันซึ่งผิดกับในตำนานเดิม

ในวัฒนธรรมของชาติต่าง ๆ มีความเชื่อว่าพวกเทวดานี้แหละเป็นตัวการทำให้เด็กบางคนผิดปกติ คือถ้าไม่ไล่ไปทางเทพก็จะไล่ปีศาจ ดังนั้น ถ้าเด็กคนไหนคือวัน ๆ ก็อาจกล่าวได้ว่าเด็กนั้นถูกปีศาจเข้าสิงต้องทำการขับไล่ปีศาจ (Exorcism) แต่ถ้าเด็กคนไหนร้ายกาจจริง ๆ ก็ว่าผีทำชานมาเกิด (Devil Incarnate) แต่ถ้าพิจารณาตามหลักคริสตศาสนาแล้ว หญิงคนหนึ่งอาจมีความสัมพันธ์กับปีศาจได้แต่บุตรที่เกิดมาจะเป็นสัตว์ประหลาดหรือมนุษย์ไม่ใช่มนุษย์ธรรมดา

Antichrist

ได้มีการคาดหมายว่าจะมีเด็กที่เกิดจากชานาณ ก็กำเนิดขึ้นมาในโลกตั้งแต่ก่อนพระเยซูประสูติแล้วไม่เฉพาะแต่ในหมู่พวกยิวเท่านั้น พวกคริสเตียนเรียกเด็กนี้ว่าแอนตี้ไครสต์และพวกยิวซึ่งกลัว Messiah₁ ตัวปลอมจะมาเกิดก็เหมาเอาว่าพระเยซูแห่งนาซาเร็ธนั้นแหละคือบุตรชานาณ เรื่องของผีนรกแอนตี้ไครสต์นั้นมีส่วนสัมพันธ์กับเรื่อง Tower of Babel นั่นคือเรื่องที่มีมนุษย์คิดสร้างหอคอยเพื่อทอดไปสู่สวรรค์ แต่พวกเทวดากลัวมนุษย์จะทัดเทียมตนจึงบันดาลให้มนุษย์พูดกันคนละภาษา ทำให้เจรจาติดต่อกันไม่ได้ เลยไม่สามารถสร้างหอคอยต่อให้เสร็จได้ (เรื่องนี้อาจเป็นที่มาว่าทำไมมนุษย์ในโลกจึงได้พูดภาษา และมีวัฒนธรรมและศาสนาที่ต่างกันได้ และหอคอยเบเบิลนี้ก็กลายเป็นสัญลักษณ์ ของความสับสนนั่นเอง อีกนัยหนึ่ง หอคอยเบเบิลคือตัวแทนของเมืองหรืออาณาจักรที่พังพินาศลง โดยการพิพากษาของพระเจ้านั่นเอง ชานหอคอยเบเบิลที่เหลือคือรากฐานของเมือง Babylon (บาบิโลน) การสร้างหอคอยเบเบิลเป็นการแสดงออกซึ่งความทะเยอทะยานของมนุษย์และเป็นลางบอกเหตุว่าในภายหน้าจะมีคนบาปผู้หนึ่งซึ่งมีความทะเยอทะยาน ได้เป็นที่เคารพบูชาของคนทั่วไปในฐานะพระเป็นเจ้า mythology ในพระคัมภีร์ใหม่ ส่วนใหญ่เกี่ยวกับอาณาจักรของพระเจ้าในหมู่มนุษย์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต การสิ้นสุดของโลกนั้นเห็นตัวอย่างได้จากการที่นครเจรูซาเล็มตกอยู่ใต้อำนาจของกองทัพโรมัน และการที่อาณาจักรโรมันเองก็ถล่มลง นครบาบิโลนที่กล่าวถึงใน Revelation₂ ซึ่งเป็นบทหนึ่งของพระคัมภีร์ใหม่ก็คือกรุงโรมนั่นเอง

1. กษัตริย์และผู้ปกครองที่พวกฮีบรูดอย ซึ่งก็ได้แก่ไครสต์นั่นเอง
2. บทสุดท้ายของพระคัมภีร์ใหม่ ว่าด้วยคำพยากรณ์เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับโลก

ตำนานเกี่ยวกับ **Messiah** คิ้วปลอมนั้นมียูในงานเขียนของพวกยิว แต่ที่ปรากฏในรูปของศาสนาคริสต์คือ ในคำเทศน์ของเซนต์ Ephrem (เอเฟร็ม) ซึ่งสิ้นชีวิตประมาณปี 373 เซนต์เอเฟร็มบรรยายว่าแอนตี้ไครสต์นั้นไม่ใช่ภาคหนึ่งของซาตาน แต่เป็นบุตรของซาตานที่จะเกิดจากหญิงเสเพลผู้หนึ่ง เด็กคนนี้จะสวยงาม นอบน้อมต่อคนเป็นผู้ต่อสู้เพื่อความยุติธรรมในสังคม จะเติบโตขึ้นมาเป็นมิตรกับทุกคนโดยเฉพาะพวกยิว ความต่อมของเขาลงทุกคนให้ตาย ยอมยกให้เขาเป็นกษัตริย์ แต่เมื่อใดที่เขาสามารถเอาชนะคู่ต่อสู้ที่สำคัญในการสู้รบได้ละก็เขาจะเปลี่ยนที่ท่าและเผยความชั่วร้ายออกมาทันที เขาจะมีความสามารถที่จะแสดงอิทธิปาฏิหาริย์ต่างๆ เมื่อโลกใกล้จะถูกทำลายผู้ที่นับถือเขาซึ่งจะมีเครื่องหมายพิเศษ คือเลขหกสามตัวบนหน้าผากและที่มือขวาเท่านั้นจึงจะรอดพ้นความตายได้ อำนาจของแอนตี้ไครสต์จะอยู่ได้สามปีครึ่งก่อนสิ้นโลกและไครสต์จะมาปรากฏกายอีกครั้งหนึ่ง

เรื่องของแอนตี้ไครสต์ ได้มีผู้นำมาเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ของโลก ภาวะความเป็นไปทางการเมือง ทางศาสนา และมีผู้ตีความไปต่างๆ นานา ทางด้านวรรณคดีก็เช่นเดียวกัน เราจะเห็น **theme** ของแอนตี้ไครสต์ปรากฏในงานประพันธ์ยุคใหม่เช่นเรื่อง *Rosemary's Baby* หรือ *The Omen* เป็นต้น

New Jerusalem

นครเจรูซาเล็มนั้น เป็นที่รู้จักกันมาตั้งแต่สมัยโบราณว่าเป็นเมืองหลวงของพวกอิสราเอล และกษัตริย์ที่สามารถที่สุดของพวกเขาคือโซโลมอน นอกจากนั้น เมืองนี้ยังมีความหมายสำคัญทางศาสนาสำหรับพวกยิวและพวกคริสเตียน สำหรับในปัจจุบันนี้ นครนี้มีความหมายยิ่งยวดสำหรับชนสองชาติคืออาหรับและอิสราเอล แต่ **New Jerusalem** นั้นเป็นเมืองในอุดมคติแบบเดียวกับ **Utopia** เพียงแต่เจรูซาเล็มใหม่ไม่ใช่ที่อยู่ของคนฉลาด ชั่งตวงวัดหรือมีกิลเลสตันหา มันเป็นนครที่มีผู้คนที่มีแต่ความเข้าใจซึ่งกันและกัน ความกระหายจะถูกดับด้วยน้ำแห่งชีวิต ความหิวจะถูกระงับโดยผลไม้สดจากต้นไม้ กำแพงเมืองทำด้วยหินมีค่าและพวกสานุศิษย์ของพระเยซู ประคองคือเทวดา ไซมุกและเผ่าต่างๆ ของอิสราเอล

นครนี้เป็นเหมือนสวนสวรรค์ เป็นโลกใหม่ที่ไม่มีทะเล ไม่มีดวงอาทิตย์ ไม่มีกลางวันและกลางคืน ไม่มีโบสถ์หรือวิหาร เพราะมันเป็นนครที่อยู่ภายใต้รัศมีของพระเจ้า ในนครแห่งนี้มีแต่ความอุดมสมบูรณ์ สัตว์ทั้งหลายจะอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขสมกับคำทำนาย

ใน *Isaiah II* จาก พระคัมภีร์เก่า ที่ว่าหมาป่าจะนอนกับลูกแกะ สิงโตจะกินหญ้า และแม้แต่เด็กเล็กๆ ก็สามารถจะเอามือเหย่เข้าไปในรังงูพิษได้โดยไม่ถูกขบกัด

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าเจรูซาเล็มใหม่อาจเป็นเพียงความฝันของมนุษยชาติที่จะได้พบโลกในอุดมคติ ดินแดนแห่งสันติสุข เสรีภาพ ความเสมอภาค ความอุดมสมบูรณ์ไม่ว่าในกรณีจะเป็น Utopia หรือจะเป็นโลกสมัยพระศรีอารียก็ตาม

คำถาม

1. บรรยายวิวัฒนาการของศาสนาคริสต์ในกรุงโรมมาให้ละเอียด
2. เหตุใดชาวโรมันจึงรังเกียจพวกคริสเตียน ?
3. เรื่องราวที่ปรากฏในพระคัมภีร์จะถือเป็นจริงได้ทุกเรื่องหรือไม่ ? เพราะเหตุใด ?
4. บรรยายการสร้างโลกและมนุษย์
5. เหตุใดมนุษย์จึงสูญเสียความสุขในสวนสวรรค์ ?
6. พวกเทวดาที่ถูกขับลงมาจากสวรรค์นั้นมีบทบาทหรืออิทธิพลต่อมนุษย์อย่างไรบ้าง ?
7. เรื่องของ Antichrist และความพินาศของกรุงบาบิโลนนั้นมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และการเมืองอย่างไร ?
8. เปรียบเทียบ New Jerusalem กับนครในอุดมคติอื่นๆ ที่ท่านเคยรู้จัก

บทที่ 5

Mythology ของอังกฤษ

พวก Celts (เคลท์) คือชนชาติดั้งเดิมในอังกฤษ พุคภาษาใกล้เคียงกับภาษา Cornish, Welsh, Irish และ Gaelic ในปัจจุบัน ในที่นี้จะไม่กล่าวถึงที่มาหรือความเชื่อ ถิ่นของชนชาติเคลท์เกี่ยวกับเทพเจ้าต่าง ๆ ของพวกเขา เพราะเป็นเรื่องที่สลับซับซ้อน อีกประการหนึ่งชื่อต่าง ๆ ในภาษาเคลท์ก็ยากเกินไปที่จะถ่ายทอดเป็นภาษาไทยได้ จึงเพียงจะยกบางเรื่องที่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย และมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมของชนชาติตะวันตกมา โดยสังเขป เพื่อประโยชน์ในการศึกษาเกี่ยวกับวรรณคดี

King Arthur and Knights of the Round Table (กษัตริย์อาร์เธอร์และอัศวินโต๊ะกลม)

ตามตำนานดั้งเดิมอาร์เธอร์ (Arthur) มีกำเนิดที่ Tintagel ในคอร์นวอลล์ ได้เป็นกษัตริย์อังกฤษ และมีพระราชวังอยู่ที่ Camelot (คาเมล็อต) ทรงเป็นผู้นำของเหล่าอัศวินที่มีชื่อว่า Knights of the Round Table อัศวินเหล่านี้ออกแสวงหาการผจญภัยและภารกิจอันยิ่งใหญ่ งานสำคัญที่สุดของพวกเขาคือการแสวงหา Holy Grail ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นถ้วยที่ไครสต์ใช้ดื่มเมื่อรับประทานอาหารมื้อสุดท้ายร่วมกับสานุศิษย์คือ Last Supper อาร์เธอร์ถูกพระราชินี Guinevere (กวินิเวียร์) ทระยศและหลานชายของพระองค์คือ Mordred ก็ก่อการกบฏแย่งราชบัลลังก์ ในที่สุดอาร์เธอร์ถูกมอร์ดเร็ดทำร้ายบาดเจ็บสาหัส มีเทพธิดาสามองค์นำพระองค์ไปยัง Avalon ซึ่งเป็นดินแดนของวิบริษผู้เป็นนอมตะ สักวันหนึ่งอาร์เธอร์จะกลับมาเป็นผู้นำของชาวอังกฤษอีกในยามที่เกิดภัยพิบัติ

ตามประวัติศาสตร์ Geoffrey of Monmouth (เจฟฟรีย์ แห่งมอนมัท) ได้เขียนไว้ใน *History of the Kings of Britain* ว่ากษัตริย์องค์แรกของอังกฤษคือ Brute หรือ Brutus ซึ่งเป็นหลานของอีนีแอสผู้เป็นวิบริษของเมืองทรอย ใน *The Aeneid* ของเวอร์จิล บุรุษกับชาวเมืองทรอยที่รอดตายจากสงครามมาตั้งรกรากใน Albion หรือ Britain และสร้างเมือง New Troy (ลอนดอน) ขึ้น มีกษัตริย์ปกครองสืบต่อจากพระองค์มาจนถึงรัชสมัยของ Uther Pendragon (อุเธอร์ เพ็นดราگون) ซึ่งขึ้นครองราชย์ในสมัยที่พวก Saxons เข้ารุกรานอังกฤษ อาร์เธอร์นั้นเป็นโอรสของอุเธอร์ที่เกิดจากนาง Igerne ชายาของคิงแห่งคอร์นวอลล์ ความสัมพันธ์ของคนทั้งสองเกิดขึ้นได้เพราะความช่วยเหลือของผู้วิเศษ Merlin (เมอร์ลิน)

อาเธอร์ขึ้นครองราชย์เมื่ออายุ 15 ปี และได้เสกสมรสกับพระนางกวินิเวียร์ มีหลานคือ Gawain (กาเวน) และ Mordred (มอร์เคร็ด) เมื่อจักรพรรดิโรมันเรียกกองบรรณาการจากอังกฤษ อาเธอร์ก็พาอัศวินของพระองค์ไปรบกับพวกโรมันในฝรั่งเศสและสามารถขับไล่พวกโรมันออกไปได้ ขณะเดียวกัน กวินิเวียร์และมอร์เคร็ดซึ่งอยู่ในอังกฤษทำการทรยศชิงบัลลังก์ อาเธอร์จึงรีบกลับมาช่วยอังกฤษพร้อมกับกองทัพ กวินิเวียร์หนีไปบวชเป็นชี กาเวนตายในที่รบ ในที่สุดมอร์เคร็ดเองไปเสียชีวิตที่แม่น้ำ Camel ในคอร์นวอลล์แต่อาเธอร์เองก็ถูกมอร์เคร็ดทำร้ายได้รับบาดเจ็บสาหัส และถูกพาไปรักษาที่อวาลอน พระองค์ได้มอบราชสมบัติให้ Constantine ครองแทนในปี ค.ศ. 542

หลังจากเจฟฟรีย์สิ้นชีวิตลงแล้ว ได้มีผู้เขียนเรื่องเกี่ยวกับอาเธอร์อีกหลายคน รายละเอียดก็มีมากขึ้น เช่น การที่อาเธอร์ให้สร้างโต๊ะกลมก็เพื่อขจัดปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำค่าสูงในหมู่อัศวิน เพราะทุกคนจะมีที่นั่งเสมอกันหมด ในฝรั่งเศส Crétien de Troyes ไม่ให้ความสำคัญกับอาเธอร์เท่าใดนัก แต่กลับไปเขียนเรื่องการผจญภัยของอัศวินผู้มีชื่อเสียงของพระองค์แทน เช่นกาเวน Lancelot (ลานเชอล็อต) และ Perceval (เพอร์ซีวาล) เป็นต้น คาเมล็อตซึ่งเป็นวังของอาเธอร์กลายเป็นแดนเนรมิตรที่ไม่ปรากฏในความเป็นจริง มีความมหัศจรรย์และเวทมนต์คาถาเข้ามาเกี่ยวข้องมากขึ้น ซึ่งอาจมีที่มาจากพวกนักเล่นิทาน พเนจร หรือจากตำนานของพวกเคลท์เอง เครเตียงใช้ราชสำนักฝรั่งเศสเป็นต้นแบบของคาเมล็อต และเน้นเรื่อง Chivalry (ลัทธิอัศวิน) คือกฎแห่งการประพฤติปฏิบัติตนของพวกอัศวิน ซึ่งเป็นจุดเด่นของยุค Medieval เช่น อัศวินจะต้องออกแสวงหาการผจญภัย ต้องมีชื่อเสียงว่าเป็นนักรบที่สามารถ แต่ขณะเดียวกันต้องเป็นคนสุภาพ คอยช่วยเหลือเพศหญิง ที่อ่อนแอให้พ้นภัยจากอัศวินผู้ชั่วร้ายหรือพอมต อัศวินเหล่านี้มักจะถูกศัตรูจับกุมและรอดชีวิตมาได้อย่างหวุดหวิด พวกเขาต้องผจญทั้งศัตรู สัตว์ร้ายและสัตว์ประหลาด แม่มดรูปสวย ปราสาทหรือป่าที่ต้องคำสาป เป็นต้น เรื่องการผจญภัยที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของพวกอัศวินโต๊ะกลมก็คือการที่พวกเขาแสวงหา The Holy Grail

ตำนานเรื่อง Holy Grail

อัศวินผู้หนึ่งผ่านมาพบปราสาทอันสง่างามซึ่งเป็นที่อยู่ของพระราชินีการองค์หนึ่งมีนามว่า Fisher King หรือ Maimed King ในปราสาทอัศวินได้เห็นคาบวิเศษและหอกที่มีเลือดอาบ ระหว่างที่มีการกินเลี้ยงอย่างหรูหรา เขาได้เห็น Grail ซึ่งอาจจะเป็นจาน ถ้วย หรือถ้วยมี

ฝ่าปีกมีกางเขนอยู่ข้างบนซึ่งใช้เป็นภาชนะใส่แผ่นศิลาในคริสตศาสนา อัศวินจะต้องตามคำถามข้อหนึ่ง ถ้าไม่ถามเป็นอันว่าสิ่งที่เขาค้างใจจะทำจะประสบความล้มเหลว ความยุ่งยากจะเกิดตามมา ถ้าเขาถามคำถามที่ถูกต้อง พระราชาจะหายพิการ และ Wasteland (กินแคนอันแห่งแล้ง) ที่พระองค์ครอบครองอยู่ก็จะอุดมสมบูรณ์ดังเดิม

ในระยะหลัง ๆ มีคำอธิบายว่า หอกอาบเลือดนั้นคือหอกที่ทหารโรมันผู้หนึ่งใช้แทงไครสต์บนไม้กางเขน ทั้งหอกและ Grail มีความสัมพันธ์กับเลือดของไครสต์ซึ่งเป็นเลือดที่หลั่งออกมาเพื่อช่วยมนุษย์ให้รอดจากความตายและภูตร้าย ตัว Grail เองนั้นเชื่อกันว่าเป็นถ้วยที่ใช้ในพิธีมิซซาครั้งแรก เพื่อใส่เหล้าองุ่นซึ่งถือว่าเป็นหยาดชีวิตของพระเจ้า

อัศวินโต๊ะกลมที่ออกแสวงหา Holy Grail ก็มีกาเวนเป็นคนแรก แต่ไม่เป็นผล เพอร์ซีวาลได้พบ Fisher King แต่ไม่ถามคำถามใดๆเลย พระราชาจึงไม่พ้นคำสาป ส่วนลานเชอล็อดซึ่งได้ชื่อว่าเป็นอัศวินผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดของอาร์เธอร์มีชีวิตส่วนตัวที่เศร้าที่สุดเพราะไปมีความรักกับกวีนิเวียร์นั้นไม่สามารถพบ Holy Grail ได้ เนื่องจากบาปข้อที่ไม่มีความสัมพันธ์กับกวีนิเวียร์ ผู้ที่ได้พบ Holy Grail ในที่สุดคือ Galahad (กาลาฮัด) ผู้เป็นบุตรชายของลานเชอล็อดเอง กาลาฮัดสามารถชักดาบออกจากหินได้เป็นการพิสูจน์ว่าเขาเป็นอัศวินที่เก่งที่สุดในโลก และยังได้รับเกียรติให้นั่งที่ Siege Perilous ซึ่งเป็นที่ว่างที่เดียวในโต๊ะกลม กาลาฮัดผู้บริสุทธิ์ได้พบ Holy Grail และวิญญาณของเขาก็ได้ไปสู่สวรรค์ ขณะเดียวกันก็มีมือเอื้อมจากท้องฟ้ามารับเอา Holy Grail และหอกเป็อนเลือดขึ้นไปด้วย ทั้งแต่นั้นก็ไม่มีใครได้พบเห็นทั้งสองสิ่งนี้อีกเลย

การแสวงหา Holy Grail นั้นเป็นต้นเหตุให้เกิดความแตกแยกขึ้นในหมู่อัศวินโต๊ะกลม เพราะแต่ละคนก็มุ่งไปตามทางของตนโดยไม่ได้คำนึงถึงวัตถุประสงค์ดั้งเดิมในการสร้างโต๊ะกลม เพื่อจะทำให้เกิดภราดรภาพและความเสมอภาค ในการแสวงหา Holy Grail อัศวินแต่ละคนก็ได้เผยความอ่อนแอของตนออกมาด้วย

Tristan and Ysolt

ทริสตันเป็นหลานของกษัตริย์มาร์คแห่งคอร์นวอลล์ วันหนึ่งทริสตันฆ่า Morold ซึ่งเป็นอัศวินของกษัตริย์แห่งไอร์แลนด์ตาย แต่ตัวเองก็ได้รับบาดเจ็บแผลรักษาไม่หาย ผู้ที่จะรักษาได้มีคนเดียวคือ ราชนีอิซอลท์แห่งไอร์แลนด์ ทริสตันจึงปลอมตัวเป็นนักดนตรีเข้าไปยังราชสำนักไอร์แลนด์และพระราชินีก็รักเขาแผลของเขาจนหาย เขาได้เป็นครูสอนดนตรี

ให้เจ้าหญิงอิซอลท์ราชธิดาของราชินีอิซอลท์ ต่อกษัตริย์นางชาวคอร์นวอลล์แนะนำให้กษัตริย์มาร์คเสกสมรสกับเจ้าหญิงอิซอลท์เพื่อระงับข้อพิพาทระหว่างทั้งสองเมือง ทริสตันถูกส่งไปเป็นทูตเพื่อสู่ขอเจ้าหญิง เขาได้ปราบมังกะที่มารังควานไอร์แลนด์และได้เจ้าหญิงเป็นรางวัล แต่เขาก็รับไม่ได้และได้สารภาพความจริงว่าเขาเป็นใครมาไอร์แลนด์ในฐานะอะไร ในที่สุดไอร์แลนด์ก็ยกเจ้าหญิงอิซอลท์ให้กษัตริย์มาร์ค ในขณะที่เจ้าหญิงเดินทางไปคอร์นวอลล์กับทริสตัน นางกำนัลผู้หนึ่งเกิดเดินเลื้อยให้คนทั้งคู่มีสมาธิเสียใจเข้าไป ผลที่เกิดขึ้นคือทริสตันกับอิซอลท์ต่างก็มีความรักกันอย่างแน่นแฟ้น เมื่ออิซอลท์ได้เป็นราชินีของกษัตริย์มาร์ค ทริสตันกับอิซอลท์ก็ตกลงแยกทางกัน ต่อกษัตริย์มาร์คได้รับบาดเจ็บอีกจึงส่งคนไปตามเจ้าหญิงอิซอลท์มารักษา โดยมีสัญญาว่าถ้าอิซอลท์ยอมมาให้เรือใช้ใบสีขาว แต่ถ้าอิซอลท์ปฏิเสธให้ใช้ใบสีดำ เมื่อเรือเข้าเทียบท่า ทริสตันซึ่งนอนเจ็บอยู่ก็ให้ภรรยาซึ่งบังเอิญชื่ออิซอลท์เหมือนกันคือ Ysolt of the White Hands ดูว่าใบเรือสีอะไร อิซอลท์แกล้งตอบว่าสีดำด้วยความริษยา ทั้งๆที่ความจริงเรือใช้ใบสีขาวเพราะเจ้าหญิงอิซอลท์เดินทางมาด้วย เป็นอันว่าทริสตันต้องตรอมใจตายด้วยความเข้าใจผิดว่าอิซอลท์ทอดทิ้งตนเสียแล้ว เจ้าหญิงอิซอลท์ก็สิ้นพระชนม์ตามทริสตันไปด้วย

นอกเหนือไปจากเรื่องราวของพวกเคลท์ อันแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมซึ่งค่อนข้างจะเจริญและมีลักษณะแบบยุโรปแล้ว ชนพื้นเมืองเดิมในอังกฤษยังมีความเชื่อและตำนานที่เป็นแบบฉบับของตนเองในระดับชาวบ้านเกี่ยวกับความลึกลับหรือปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับพวกเขา ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

Witches

แม่มดส่วนมากจะเป็นหญิงแก่ เขียวช้ำ ผันแหลม แก้มตอบและมีขนที่ริมฝีปาก มีสัตว์ที่เรียกว่า familiar หรือบริวาร ซึ่งมักเป็นสัตว์เลี้ยง เช่น แมว บางครั้งก็อาจเป็นคางคกหรือหนูก็ได้อยู่ใกล้ๆ แม่มดเป็นบริวารของซาตานและมีอำนาจพิเศษที่จะทำร้ายศัตรูได้โดยการมอง สาปแช่ง ร่ายมนต์ หรือฝังรูปรอย

ในอังกฤษสมัยโบราณ การเป็นแม่มดถือเป็นอาชญากรรม ในระหว่างปี ค.ศ. 1562 ถึง 1736 มีผู้ถูกแขวนคอในฐานะเป็นแม่มดถึงพันคน อันที่จริงแล้วผู้หญิงเหล่านั้นส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นแม่มด เป็นเพียงหญิงแก่ที่ไม่มีทางทำมาหากินช่วยตัวเองเท่านั้น ผู้ที่เป็นแม่มดจริงๆ ก็มีและต้องผ่านพิธีการต่างๆ พวกแม่มดจะรวมตัวกันเป็น coven หรือชมรม ซึ่ง

ประกอบด้วยสมาชิก 13 คนคือ Devil กับบริวารจะเป็นหญิงหรือชายก็ได้อีก 12 คน มีหญิงคนหนึ่งเรียกว่า The Maiden ทำหน้าที่เป็นรองหัวหน้า เลขสิบสามถือได้ว่าเป็นการล้อเลียนไครสต์และสาวก 12 คนของพระองค์อย่างจงใจ

ชมรมแม่มดมีการชุมนุมที่เรียกว่า *esbats* สัปดาห์ละครั้ง พวกเขาจะได้รับการสั่งสอนเกี่ยวกับพิธีกรรมและการร้ายเวทมนต์- มีการรับสมัครใหม่เข้าชมรม การกินเหล้า เต้นระบำ และพิธีกรรมทางเพศ *Sabbats* นั้นเป็นการชุมนุมเพื่อบูชา Devil มักจะมีสมาชิกจากหลายชมรมมาร่วมกัน ว่ากันว่าพวกแม่มดเดินทางไปร่วมพิธี *sabbat* โดยการขี่ไม้กวาด การรับสมัครใหม่ดำเนินไปโดยการที่สมาชิกต้องประกาศละทิ้งความเชื่อเดิม ล้างบาปใหม่ และได้รับชื่อใหม่ ในตอนท้ายจะถูกประทับตราของแม่มดโดยการที่ Devil กัดหรือข่วนร่างกายบางส่วน หลังพิธีแล้วทุกคนจะร่วมกันเต้นระบำเป็นวงกลมรอบสถานที่เด่นสักแห่งหนึ่ง เช่น สี่แยก และสิ้นสุดลงด้วยการมั่วสุมประกอบกิจกรรมทางเพศ Devil อาจจะปรากฏต่อพวกแม่มดในรูปของผู้ชาย ผู้หญิง เด็กชาย หรือสุนัขสีน้ำตาลปนขาว ลูกม้า กระต่ายป่า ฯลฯ

หลังปี ค.ศ. 1600 การลงโทษแม่มดในอังกฤษเพิ่มจำนวนขึ้นโดยมีสาเหตุมาจากอิทธิพลของพวกโปรเทสแตนท์ที่มีมากขึ้น ในสกอตแลนด์ การกล่าวหาโดยไม่มีหลักฐานก็พอเพียงที่จะพิจารณาคดีแม่มดได้ โทษส่วนใหญ่คือการประหาร วิธีการดำเนินคดีก็คือในชั้นแรกผู้ต้องสงสัยจะต้องผ่านการทดสอบว่าน้ำหนักคือ ถูกจับโยนน้ำทิ้งเครื่องพันธนาการ ถ้าเป็นคนบริสุทธิ์จะจมน้ำ ถ้าเป็นแม่มดจริงก็จะลอยขึ้นมาได้ จากนั้นจะมีการตรวจหาตราของแม่มด ชั้นสุดท้ายคือการบังคับให้รับสารภาพโดยการทรมานทางร่างกายหรือใจ ผู้ตรวจหาตราแม่มดเรียกว่า *pricker* ซึ่งสำรวจผู้ต้องสงสัยตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า เขาจะเอาเข็มทองเหลืองยาวๆ จิ้มรอยต่างๆ บนร่างกาย ถ้าไม่แสดงการเจ็บปวดก็เป็นแม่มดจริง พวก *pricker* นี้มีรายได้ดีและเป็นต้นเหตุให้หญิงจำนวนไม่น้อยถูกประหาร การทรมานแม่มดเป็นไปในรูปของการไม่ยอมให้ผู้ต้องสงสัยนอนหลับจนเหนื่อยอ่อนหมดแรงยอมรับสารภาพไปเอง หรือไม่ก็ใช้เครื่องทรมานเช่น หักขา ตอกเล็บ ฯลฯ

ในปัจจุบันแม้จะไม่มีกฎหมายปราบปรามแม่มดแล้วก็ตาม ความเชื่อในเรื่องแม่มดยังคงมีอยู่ มีการสังหารหรือทำลายแม่มดกันอย่างลับๆ พร้อมๆ กันนั้นความสนใจในเรื่องของแม่มดก็ดูเหมือนจะได้รับการฟื้นฟูขึ้นมาอีก วรรณกรรมหรือภาพยนตร์ในสมัยปัจจุบันก็สะท้อนให้เห็นถึงความสนใจนี้ สำหรับบ้านวรรณกรรมมีการกล่าวถึงแม่มดตั้งแต่สมัยกรีกมา

แล้ว เพียงแต่แม่มดกรีกเป็นสาวทรงเสน่ห์ เช่น Circe หรือ Medea ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเวทมนต์คาถา เซกสเปียร์เองก็เขียนเกี่ยวกับแม่มดในโศกนาฏกรรมเรื่อง *Macbeth* ของเขา ตอนที่ *Macbeth* ไปหาแม่มด 3 คนเพื่อขอให้ทำนายอนาคตให้ตน สำหรับวรรณคดีอเมริกัน โดยเฉพาะของแถบนิวอิงแลนด์ ซึ่งเป็นดินแดนที่เคยมีการล่าแม่มดกันอย่างใหญ่โตในสมัยพวกพิวริตัน ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องแม่มดได้มีการบันทึกไว้อย่างละเอียดละออในงานเขียนของ Cotton Mather

Fairies

ความเห็นเกี่ยวกับ fairies นั้นมี 2 แนวด้วยกัน แนวแรกนั้น fairy มีขนาดเล็ก มีปีกเหมือนผีเสื้อ ไร้เดียงสา อีกแนวหนึ่งว่าแม้แต่ fairy ที่ใจที่สุกก็ยังชั่วร้าย ตามที่เชื่อกัน fairy มีขนาดเท่ามนุษย์หรือโตกว่ามนุษย์และน่าเกลียดมาก สิ่งที่พวกเขาชอบทำที่สุดคือขโมยลูกมนุษย์เพื่อนำไปผสมพันธุ์ให้พวกตนแข็งแกร่งขึ้น ผู้ที่แอบดู fairy จะต้องตาบอด การพูดถึงพวกนี้ก็เป็นกรณีนาม่าซึ่งโชคร้าย ในส่วนต่าง ๆ ของอังกฤษเชื่อกันว่า fairy ไม่ชอบให้ใครเรียกชื่อ ดังนั้นผู้คนจึงเรียกพวกนี้ว่า The Good People, The Little People หรือ The Hidden People

การแบ่งประเภท Fairies มีดังนี้

1. ในสมัยกลาง พวก fairy ชั้นขุนนางปรากฏในตำนานเกี่ยวกับกษัตริย์อาร์เธอร์ใน ballads และ romance พวกนี้มีราชาและราชินี ใช้เวลาให้หมดไปในการล่าสัตว์และกินเลี้ยง มีเรื่องเล่าเกี่ยวกับ Fairy Rade หรือการที่พวก fairies ขี่ม้าเป็นขบวนตามราชาและราชินีไป พวก fairy ชั้นสูงนี้ปรากฏในสก๊อตแลนด์มากกว่าในอังกฤษหรือเวลส์ ในอังกฤษพวกนี้มักจะตัวเล็กมาก ในสมัยพระนางอลิซาเบธมีการกล่าวถึง fairies เหล่านี้มาก โดยเฉพาะใน *A Midsummer Night's Dream* ของเซกสเปียร์

2. พวก fairy ชั้นต่ำลงมานั้นตัวไม่โตกว่าเด็กสามขวบ พวกนี้ชอบเล่นเกมส์ ดนตรี และการเต้นรำ แต่ก็ต้องทำงาน บางครั้งก็ต้องการความช่วยเหลือจากมนุษย์ มีเรื่องเล่าถึงการที่พวก fairy ทิ้งเครื่องมือไว้ให้มนุษย์ซ่อมแซมและตอบแทนด้วยอาหารหรือโชคลาภ fairy ส่วนใหญ่มีเวทมนต์คาถาสามารถหายตัวได้ มนุษย์จะเห็นพวกนี้ได้ก็ต่อเมื่อใช้น้ำมันวิเศษทาตา หรือถือไบโกลฟเวอร์สีแจก บ้างก็เหาะได้โดยมีปีกหรือสวมหมวกวิเศษ

หรือใช้คาถา พวกนี้ชอบขโมยเด็กโดยเฉพาะเด็กผมบลอนด์ และจะทิ้งตัวแทนไว้เรียกว่า changeling ซึ่งอาจจะเป็นลูก fairy หรือชายแก่เหี่ยวแห้ง หรือไม้แกะเป็นรูปเด็กก็ได้

3. พวก fairy ที่คอยปกป้องคุ้มครองมนุษย์เรียกว่า brownies หรือ hobgoblins มักมีขนาดเล็ก ผมเผ้ารุงรัง คอยช่วยทำงานบ้าน ส่วนมากน่าเกลียดน่ากลัว มักไม่สวมเสื้อผ้า และหายตัวได้ วิธีการจับพวกนี้ง่ายที่สุดคือให้เสื้อผ้าแก่พวกเขา แม้จะใจดีแต่พวก brownies ก็อาจคร่ำไถ่ดำทำให้ไม่พอใจ

4. fairy ที่น่ากลัวคือ banshees ซึ่งมักปรากฏตัวเพื่อบอกเหตุร้าย เช่นเมื่อใครคนหนึ่งจะถูกฆาตกรรม พวกที่คร่ำไถ่ต่อมนุษย์อย่างเปิดเผยคือ bogies, goblins และ bug-a-boos

5. พวก fairy ที่เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ เชื่อกันว่าเป็นผู้สืบเชื้อสายมาจากเทพเจ้าของพวกคริสเตียน หรือเป็นอมมนุษย์ที่สิงสู่แม่น้ำ ลำธาร และต้นไม้ เช่นนางเงือก พรายน้ำ รุกขเทวดาหรือนางไม้ มีตำนานมากมายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง fairy พวกนี้กับมนุษย์ พวกนี้อาจแต่งงานกับมนุษย์ได้โดยมีข้อแม้ซึ่งถ้ามนุษย์ไม่ปฏิบัติตามแล้วจะทำให้พวกเขาต้องกลับไปอยู่ในสภาวะเดิม

มีคำอธิบายเกี่ยวกับ fairy หลายประการด้วยกัน เช่นว่า fairy เป็นสัตว์โลกอย่างหนึ่งเหมือน ๆ กับมนุษย์ หรือว่า fairy เป็นวิญญาณของคนที่ตายไปก่อนที่คริสตศาสนา จะเข้ามาสู่อังกฤษ เช่น เด็กที่ตายก่อนการล้างบาป บ้างก็ว่า fairy คือ fallen angels ที่ไม่เลวพอสำหรับนรกและไม่ดีพอสำหรับสวรรค์ พวกอังกฤษเชื่อว่า fairy เป็นชนสมัยหินที่อยู่บนเกาะอังกฤษ เมื่อพวกเคลท์จากยุโรปตอนกลางเข้ามาบูรกรานในปี 500 B.C. พวกชนพื้นเมืองก็ถูกขับไปซ่อนตัวตามเขาและถ้ำ นาน ๆ เข้าก็เหลือเพียงความทรงจำว่าพวกนี้ตัวเล็ก ๆ อยู่ใต้ดิน และหายตัวได้รวดเร็ว หลงเหลืออยู่ในนิยายของพวกเคลท์เกี่ยวกับ fairies

Giants

พวกยักษ์นั้นมิมีมาแต่สมัยโบราณแล้ว เรื่องเกี่ยวกับยักษ์อาจได้มาจากพวกเคลท์ เมื่อพวกเคลท์เข้ามาในอังกฤษก็เห็นก้อนหินใหญ่เรียงเป็นวงกลมที่ทนโบราณทิ้งเอาไว้ ทำให้พวกเขาคิดว่าชนพื้นเมืองอังกฤษเป็นมนุษย์กินคน พวกเขาจึงสร้างตำนานเกี่ยวกับ ogres และยักษ์ขึ้นมา

เจฟฟรีย์แห่งมอนมัท บันทึกไว้ว่าเกาะอังกฤษเคยมียักษ์ร้ายอาศัยอยู่ และยักษ์เหล่านี้ถูก Brutus กับชาวเมืองทรอยที่รอดตายมาตั้งรกรากในอังกฤษปราบราบคาบ Corineus ซึ่งบุตรัสแตงตั้งให้ครองคอร์นวอลทำการปล้ำกับ Gogmagog หัวหน้านัยักษ์ และจับยักษ์ร้ายโยนลงมาจากหน้าผาถึงแก่ความตาย

พวกยักษ์นั้นเชื่อกันว่ามีกำเนิดมาจากการที่เทพเจ้าผสมกับสัตว์ พวกยักษ์มักจะโง่และสมองทึบ ซิมโโท เป็นนักก่อสร้างที่สามารถ ตำนานเล่าว่ายักษ์เหล่านี้สร้างอนุสาวรีย์ที่ทำด้วยหิน ถนนโรมัน และบ่อน้ำต่าง ๆ ด้วย เรื่องเกี่ยวกับยักษ์ถูกแต่งขึ้นเพื่ออธิบายก้อนหิน ภูเขา และลักษณะพิเศษของภูมิประเทศ พวกยักษ์เป็นพวกที่ปากอหิ้นเก่งและชอบประลองฝีมือ ครั้งหนึ่งยักษ์ปากอหิ้นแข่งกับ Devil ก้อนหินเหล่านี้เคยวันยังปรากฏให้เห็นเรียกว่า Hurdlestones เมื่อ Devil พยายามจะโกง ยักษ์ก็เลยจับโยนลงไปในห้องแคบบริศตอล

แม้จะรูปร่างใหญ่โตและมีกำลังมาก แต่ด้วยความโง่ยักษ์ก็ถูกวีรบุรุษปราบลงได้ วีรบุรุษชาวบ้านมักเป็นเด็กหนุ่มจวน ๆ ที่ฆ่ายักษ์และได้สมบัติของยักษ์ บางครั้งผู้ปราบยักษ์อาจเป็นนักบุญก็ได้ ชัยชนะของนักบุญเหล่านี้เหนือยักษ์เปรียบเสมือนชัยชนะของคริสตศาสนาที่มีเหนือความเชื่อของพวกนอกศาสนา เรื่องการปราบยักษ์ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับ Jack-the-Giant-Killer หรือแจ๊คผู้ฆ่ายักษ์ ซึ่งแต่เดิมเป็นวีรบุรุษชาวคอร์นวอล แจ๊คใช้ไหวพริบต่าง ๆ ล่อหลอกให้ยักษ์หลงกลและถูกฆ่าตายในที่สุก

พวกยักษ์เป็นตัวแทน ของพลังลับซึ่งชนชาติไร้อารยธรรมรู้สึกว่าคุณคามและพยายามทำลายพวกเขา วีรบุรุษซึ่งปราบยักษ์ทำให้มนุษย์ดำรงชีวิตต่อไปได้ โดยไม่มีสิ่งกีดขวาง แม้ว่าตำนานเกี่ยวกับพวกยักษ์ตามที่ปรากฏในลักษณะของภูมิประเทศ เช่นภูเขาต่างๆ จะได้มีคำอธิบายทางวิทยาศาสตร์แล้วก็ตาม ความทรงจำเกี่ยวกับยักษ์ก็ยังคงอยู่ในชื่อสถานที่ต่าง ๆ เช่น Giant's Pulpit ที่ Carn Boscawen ในคอร์นวอลและในนิยายต่าง ๆ

Druids

พวกเคลท์เป็นพวกที่มีความสำคัญในเรื่องศาสนาสูงมาก ไม่มีการแบ่งแยกกันอย่างเด็ดขาดระหว่างโลกแห่งมนุษย์กับโลกแห่งวิญญาณ ผู้ที่อาศัยอยู่ในโลกทั้งสองนี้สามารถติดต่อกันได้อย่างสะดวก ดังนั้น บางครั้งโลกมนุษย์จึงถูกรุกรานโดยผู้ที่อาศัยอยู่ในโลกของวิญญาณ จึงจำเป็นต้องมีพิธีกรรมเพื่อที่จะให้วิญญาณชั่วร้ายเหล่านี้สงบลง พระผู้ประกอบพิธี

เหล่านี้เรียกกันว่า Druids (ดรuids) ซึ่งแปลว่า “ความรู้เรื่องต้นไม้” เพราะพวกเขาที่นับถือต้นไม้เป็นต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์ พวกดรuidsนั้นทำพิธีบูชาญ ทำนายทายทัก ทั้งยังเป็นเหมือนผู้วิเศษ ผู้อ่านเวทมนต์กาตาต่าง ๆ โดยเฉพาะอักษร Rune ซึ่งเป็นตัวอักษรที่เชื่อกันว่ามีอำนาจพิเศษหรือเวทมนต์ อาจใช้เพื่อการสาปแช่งหรือทำร้ายใคร ๆ ได้ อักษรรูนั้นอาจจะเขียนบนวัสดุใดก็ได้ เช่น ไม้ โลหะ หรือหิน โอดินเป็นผู้ที่ได้ความรู้เกี่ยวกับอักษรรูมาด้วยการแลกเปลี่ยนกับดวงตาข้างหนึ่งแล้วถ่ายทอดความรู้ให้แก่มนุษย์ เพื่อมนุษย์จะได้ใช้อักษรรูนี้คุ้มครองตัวเอง พวกดรuidsยังมีความสามารถในการแปลงกายอีกด้วย โดยเฉพาะแปลงเป็นสัตว์ต่าง ๆ พวกเขาจะมีการบูชาญคนด้วยนอกเหนือไปจากสัตว์ เมื่อพวกโรมันเข้ามามีอำนาจเหนือเกาะอังกฤษก็ได้สั่งห้ามพิธีอันป่าเถื่อนนี้

จากที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดจะเห็นได้ว่า mythology ของพวกอังกฤษเป็นสิ่งที่ยังคงอยู่ในวัฒนธรรม และเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตของพวกเขาตลอดระยะเวลาอันยาวนานที่ผ่านมา

คำถาม

1. วิจัยอาเธอร์ ในฐานะอัศวินและนักปกครอง
2. วิจัยความหมายของ Holy Grail และการแสวงหา Holy Grail
3. Theme ของเรื่องของทริสตันและอิซอลท์คืออะไร?
4. อธิบาย Chivalry (ลัทธิอัศวิน) และยกตัวอย่างที่เห็นได้จากวรรณคดีมาสัก 1 เรื่อง
5. บรรยาย Witch Sabbats และยกตัวอย่างเกี่ยวกับบทบาทของแม่มดในวรรณคดีมาสัก 1 เรื่อง
6. ความเชื่อของชาวอังกฤษเกี่ยวกับ fairies นั้น สะท้อนออกมาในวรรณคดีอย่างไรบ้าง?
7. การต่อสู้ระหว่างมนุษย์และยักษ์นั้น จะตีความได้อย่างไร?

บทที่ 6

Mythology ของยุโรปตอนเหนือ

เทพเจ้าของยุโรปตอนเหนือ ซึ่งรวมทั้งชาวสแกนดิเนเวียและเยอรมันนั้น มีการรวมตัวเป็น pantheon คือทวยเทพที่มีลักษณะเดียวกันกับชาวอินโดยูโรเปียนอื่น ๆ นั่นก็คือมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างโครงสร้างทางสังคมและศาสนา

ทางด้านสังคมนั้นอาจแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ

1. กลุ่มกษัตริย์ และนักบวช
2. กลุ่มนักรบ
3. กลุ่มเกษตรกร

ซึ่งก็จะไปสัมพันธ์กับทางศาสนาที่มีเทพเจ้า 3 ประเภท

1. เทพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับการปกครองโลก
2. เกี่ยวกับพลังธรรมชาติ และพลังกาย มักจะแฝงใ้ในการสู้รบ
3. เกี่ยวข้องกับความอุดมสมบูรณ์ ความอยู่ดีกินดีของประชาชน

พวก Teutons โดยเฉพาะชาวสแกนดิเนเวียเชื่อกันว่าเทพเจ้ามี 2 เชื้อสายด้วยกันคือ *Aesir* และ *Vanir* ในกลุ่ม *Aesir* นั้นเทพที่สำคัญคือ Woden หรือ Odin, Donar หรือ Thor, และ Tiw หรือ Tyr เทพที่สำคัญในกลุ่ม *Vanir* ก็คือ Freyr พวก *Aesir* และ *Vanir* เคยทำสงครามกันอย่างดุเดือดและสิ้นสุดลงด้วยการรอมชอม โดยได้ร่วมมือกันต่อสู้กับเหล่ายักษ์ซึ่งเป็นศัตรูร่วมของทั้งสองฝ่าย

ถ้าจะพิจารณาตามหน้าที่ดังที่ได้กล่าวแล้ว ในการแบ่งกลุ่มเทพเจ้าเป็น 3 กลุ่มข้างต้น Woden และ Tiw จะอยู่ในกลุ่มที่หนึ่ง ในฐานะผู้ปกครองซึ่งเป็น priest king ปกครองด้วยมายาศาสตร์ Donar จะอยู่ในกลุ่มที่สอง ในฐานะกษัตริย์ผู้สร้างกฎหมายและควบคุมให้โลกอยู่ในความเป็นระเบียบเรียบร้อย พวก *Vanir* ซึ่งมักจะเป็นเทพมากกว่า 1 องค์ขึ้นไปจะจัดอยู่ในกลุ่มที่สาม ทำหน้าที่ให้ความอุดมสมบูรณ์

Woden หรือ Odin (โวกเด็นหรือโอดิน)

Woden เป็นเทพเจ้าหลักของชนเชื้อชาติ Teutons โดยเฉพาะในกลุ่มบรรพบุรุษของชาวเยอรมัน จะเห็นร่องรอยของ Woden ได้จากชื่อของวันพุธ ก็คือวันของ Woden นั่นเอง

Odin ในสแกนดิเนเวีย **Woden** นั้นเป็นที่รู้จักกันในนามของ **Odin** ซึ่งมีตำนานละเอียดมากกว่า **Woden** **Odin** เป็นเทพที่เฉลียวฉลาดและมีความสามารถในการรบ สามารถจะแปลงกายเป็นอะไรก็ได้ตามปรารถนา เป็นผู้ออกกฎหมายซึ่งปกครองสังคมมนุษย์ ประเพณีทำศพของชาวสแกนดิเนเวียที่ให้เผาศพศพสมบัตืทั้งหมดของนักรบไปพร้อมกับตัวเจ้าของด้วย เพื่อที่จะนำไปใช้ใน **Valhalla** นั้นก็เป็นคำสั่งของ **Odin** นั้นเอง

Odin มักจะปลอมตัวลงมาสอดส่องความเป็นไปในโลกมนุษย์เสมอ แม้จะเป็นเทพเจ้าก็เป็นนักรบตัวฉกาจที่ให้ความสนใจพิเศษยิ่งไม่ว่าจะเป็นมนุษย์ ยักษ์ หรืออมมนุษย์ก็ตาม นอกจากนี้ **Odin** ยังเป็นเทพแห่งความฉลาดเฉลียวและกวีนิพนธ์ด้วย คอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือมนุษย์ ทั้งยังรู้เวทมนต์คาถาต่าง ๆ มากมาย **Odin** มีตาเพียงข้างเดียวเพราะเสียตาไปข้างหนึ่งเพื่อแลกเปลี่ยนกับการดื่มน้ำจากล้าธาร **Mimir** เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้เห็นเหตุการณ์ภายนอก

Donar หรือ Thor (โตนาร์หรือธอร์)

เทพแห่งสายฟ้าองค์ชนชาติ **Teutonic** ถือว่ายิ่งใหญ่ที่สุด มักจะถูกนับเป็นองค์เดียวกับ **Jupiter** ของชาวโรมัน วันพฤหัสบดี **Thursday** ก็คือวันของ **Thor** **Donar** เป็นเทพเจ้าที่คนเกรงกลัว เป็นเทพแห่งสงครามด้วย เสียงฟ้าร้องคือเสียงล่อรถของ **Thor** ที่แล่นไปในฟากฟ้า ฟ้าผ่าเกิดขึ้นเมื่อ **Thor** ขว้างขวานลงมา ในประเทศเยอรมนี **Donar** ไม่ได้รับเกียรติเทียบเท่า **Woden** แต่ในกลุ่มสแกนดิเนเวีย **Thor** มีผู้นับถือมากที่สุด มีวิหารของ **Thor** อยู่ทั่วประเทศ อาวุธของ **Thor** คือขวานหินซึ่งอาจจะทำมาจากสะเก็ดดาว ภายหลังมีตำนานว่า ขวานนี้เป็นฝีมือของคนแคระผู้หนึ่งซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการตีเหล็ก **Thor** มักจะเป็นพระเอกในตำนานต่าง ๆ ศัตรูที่สำคัญของ **Thor** คือพวกยักษ์และสัตว์ประหลาด บางครั้ง **Thor** ก็อาจจะถูกหลอกได้ง่าย ๆ แต่ถ้าในเรื่องของการต่อสู้ซึ่ง ๆ หน้าซึ่งต้องใช้พลังกำลังแล้ว **Thor** ไม่เคยเป็นรองใครเลย

Tiw หรือ Tyr (ทิวหรือทียร์)

ชื่อของเทพองค์นี้หมายถึงเทพแห่งฟากฟ้า วันของ **Tiw** คือ **Tuesday** ซึ่งก็นำประหลาดเพราะพวกโรมันนับว่า **Tiw** ก็คือ **Mars** ของพวกเขาตนเอง **Tiw** ไม่ค่อยจะมีบทบาทมากนักในตำนานเยอรมัน แต่ในนามของ **Tyr** มักจะปรากฏในกวีนิพนธ์ของยุโรปเหนือบ่อย ๆ **Tyr** เป็นผู้ที่กล้าหาญและกล้าเสี่ยง เป็นผู้ที่กำหนดว่าฝ่ายใดจะชนะในการศึก

สงคราม เรื่องราวเกี่ยวกับ Tyr ที่เป็นที่รู้จักก็คือตอนที่ Tyr ยอมเสี่ยงเอามือใส่ปากหมาป่า Fenrir เพื่อให้เทพองค์อื่นๆจับมันมัดไว้ เมื่อ Fenrir ถูกมัดมันก็เลยกัดมือ Tyr ชาติ ๕ แต่ในที่สุด Tyr ก็มีมือเพียงข้างเดียว

Heimdall (ไฮมดัล)

เทพแห่งแสงสว่าง เป็นตัวแทนของแสงอรุณและรุ่งกินน้ำ เป็นยามให้กับเหล่าเทพ คอยเตือนภัยเมื่อมีศัตรูมารุกราน สามารถมองเห็นได้ดีทั้งกลางวันและกลางคืน และมีประสาทหูที่เฉียบไว Heimdall เป็นคู่ปรับคนสำคัญของ Loki

Loki (โลค)

แต่แรกนั้น Loki เริ่มต้นด้วยการเป็นภูตแห่งไฟ ภายหลังสถานภาพของ Loki ถูกจัดว่าเป็นเทพ Aesir องค์หนึ่ง Loki มีความเฉลียวฉลาด บางครั้งก็คอยช่วยเหลือเหล่าเทพในกิจกรรมต่างๆ แต่ส่วนใหญ่แล้ว Loki มักจะเป็นตัวทำเรื่องยุ่งให้กับเหล่าเทพ และไม่มีรื่อที่จะเอาตัวรอดโดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น ความประพฤติกของ Loki ทำให้เหล่าเทพเอือมระอาไม่ยอมคบหาสมาคมด้วย นอกจากจะเป็นต้นเหตุทำให้ Balder ลูกชายของ Odin ต้องตายแล้ว Loki ยังเป็นตัวการนำมาซึ่งความพินาชของเหล่าเทพและจักรวาลอีกด้วย

Balder (บาลเดอร์)

เป็นเทพแห่งแสงสว่างเช่นเดียวกับ Heimdall บุตร Odin กับเทพี Frigg เป็นเทพที่มีรูปร่าง มีความฉลาด เป็นที่รักของทุกคน มีผู้นับถือคือทั้งในสแกนดิเนเวียและในเยอรมนี ความตายของ Balder นั้นเกิดมาจากการกลั่นแกล้งของ Loki โดยที่ Balder ผันว่าตนจะตาย Frigg ผู้เป็นแม่จึงไปขอสัญญาจากทุกสิ่งในโลกไม่ว่ามีชีวิตหรือไม่มีชีวิตไม่ให้ทำร้าย Balder เว้นอยู่อย่างเดียวคือต้น mistletoe เพราะมันยังเล็กเกินไป เมื่อมีการฉลองความอยู่ยงคงกระพันของ Balder โดยเทพต่าง ๆ พวกกันโยนสิ่งของขว้างปา Balder ซึ่งไม่ได้รับอันตราย Loki ก็เอากิ่ง mistletoe ปาถูก Balder ถึงแก่ความตาย เหล่าเทพพยายามจะนำ Balder กลับจาก Hel อาณาจักรแห่งความตาย ซึ่งจะทำให้ในกรณีเดียวคือ ทุกชีวิตในโลกจะต้องร้องให้อาลัย Balder มีผู้เดียวที่ไม่ยอมร้องไห้เสียใจในความตายของ Balder คือนางยักษ์ Thökk ซึ่งที่จริงก็คือ Loki ปลอมตัวมานั่นเอง Balder จึงไม่สามารถกลับมาอยู่กับเหล่าเทพใน Asgard ได้

Freyr (เฟรย์)

Freyr เป็นเทพในกลุ่ม Vanir ซึ่งมักจะรักสงบและคอยดูแลความอุดมสมบูรณ์ของพืชพันธุ์ธัญญาหารให้แก่โลก นอกจากนี้ยังปกป้องการค้าและการเดินทางทางเรืออีกด้วย ในระยะแรกเทพ Aesir และ Vanir เป็นศัตรูกันแต่ภายหลังตกลงกันได้ และ Freyr ก็ได้เข้าร่วมกับเทพ Aesir ใน Asgard ด้วย

Freyr เป็นบุตรของเทพ Njörd กับ Skadi ซึ่งเป็นลูกสาวยักษ์

เทพ

ในตำนานสแกนดิเนเวียมีการกล่าวถึงเทพน้อยกว่าเทพเจ้า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวรรณกรรมของชาว Teutonic นั้นมุ่งเฉพาะผู้อ่านที่เป็นชายมากกว่าหญิง เทพที่มีผู้รู้จักและเคารพบูชามากที่สุดคือ Fria หรือ Frigg ซึ่งชาวโรมันถือว่าเป็นองค์เดียวกับ Venus วันของ Fria คือ Friday วันศุกร์ Frigg เป็นชายาของ Odin เป็นเทพผู้ปกป้องคุ้มครองการแต่งงาน มักจะถูกนำไปสับสนกับ Freyja ซึ่งเป็นเทพ Vanir องค์หนึ่ง และเป็นน้องสาวของเทพ Freyr

เรื่องราวเกี่ยวกับเทพเจ้าและ myths ของยุโรปตอนเหนือได้สืบทอดมาถึงปัจจุบันโดยผ่านทางงานเขียนของปราชญ์ชาวไอซ์แลนด์ผู้หนึ่งคือ Snorri Sturluson ผู้แต่ง *Prose Edda* ในคริสต์ศตวรรษที่ 13 ประมาณ ค.ศ. 1220 Sturluson ได้รวบรวมเรื่องราวของเทพเจ้าต่างๆ ของชนพื้นเมืองมาจากกวีหลายคน แต่เขาก็เสนองานของเขาในแง่ของผู้ที่เป็นคริสเตียนที่พยายามจะเข้าใจเทพเจ้าดั้งเดิมของดินแดนแถบนี้

กำเนิดของจักรวาล

แรกเริ่มเดิมทีนั้นยังไม่มีโลก ไม่มีจักรวาล มีแต่ความแว้งว่างว้างเปล่า ทำนองเดียวกับ Chaos ของกรีก ต่อมาเกิดอาณาจักรแห่งความหนาวเย็นคือ Niflheim ขึ้นทางตอนเหนือ และอาณาจักรแห่งไฟคือ Muspellheim ทางตอนใต้ เมื่อความร้อนและความเย็นเจอกันเข้า น้ำแข็งก็ละลายเป็นหยดน้ำเกิดเป็นยักษ์ชื่อ Ymir (อิมิร) และแม่วัว Audumla Ymir ได้คืบคานมาจากแม่วัว จากกรักแร้ของ Ymir เกิดเป็นชายหญิงคู่แรกซึ่งก็เป็นยักษ์เหมือนกัน จากเท้าทั้งสองข้างเกิดเป็นยักษ์นำค่างแข็ง ต่อมา Ymir ถูก Odin และพี่น้องฆ่าตาย ส่วนต่างๆ ของร่างกายถูกนำไปสร้างเป็นโลกต่างๆ ลำตัวกลายเป็นโลกที่มีชื่อว่า Midgard เพราะอยู่ระหว่างกลาง เนื้อเป็นแผ่นดินและเลือดกลายเป็นทะเล กระดูกเป็นภูเขา เส้นผม

เป็นต้นไม้ กระโหลกถูกนำไปทำเป็นท่อน้ำ ลูกไฟจาก Muspellheim นำมาเป็นพระอาทิตย์ พระจันทร์ และดวงดาว

พวกคนแคระก็ถือกำเนิดมาจากหินในร่างของ Ymir ด้วย

Odin และเทพอื่น ๆ สร้างโลกของเผ่าเทพนั้นมีชื่อว่า Asgard เทพแต่ละองค์ก็มีวิมานเฉพาะของตนเอง โลกของมนุษย์กับโลกของเทพเจ้าเชื่อมต่อกันด้วยสะพานสายรุ้ง ซึ่งมีชื่อว่า Bifrost (บิฟรอสต์)

มนุษย์นั้นถือกำเนิดมาจากต้นไม้ซึ่งเชื่อกันว่าผู้ชายเกิดจากต้นไม้ Ash และผู้หญิงเกิดจากต้นไม้ Eim แต่ในตำนานเยอรมันบอกว่าคุณคนแรกของโลกมีชื่อว่า Mannus (ซึ่งก็แปลว่า Man หรือมนุษย์นั่นเอง) เป็นลูกของ Tuisto ยักษ์ซึ่งเกิดมาจากแม่ธรณี และชื่อของยักษ์คนนี้แปลได้ว่าผู้มีสองเพศ โลกของมนุษย์มีทรงกลม ล้อมรอบด้วยมหาสมุทรซึ่งมีสัตว์ประหลาดโบราณเขคล้อมโลกอยู่ สัตว์ตัวนี้มีชื่อว่า The Serpent of Midgard หรือ World Serpent

ใต้ Midgard ลงไปมีโลกที่สามซึ่งเป็นที่อยู่ของความตาย มีชื่อว่า Hel (เฮล) โลกใต้บาดาลนี้อยู่ใต้การปกครองของเทพี Hel มีสุนัขชื่อ Garm คอยเฝ้าไม่ให้คนที่ยังมีชีวิตอยู่เข้าไปในดินแดนแห่งความตายได้ ถ้าจะพิจารณาแล้วดินแดนแห่งนี้ก็ไม่ผิดอะไรกับ Hades ของพวกกรีกเลย

อาณาจักรของเหล่ายักษ์นั้นมีชื่อว่า Jotunheim (โยทุนโฮม) โลกทั้งสามคือ Asgard, Jotunheim, และ Midgard นั้นอยู่ภายใต้รากทั้งสามของ World Tree ซึ่งมีชื่อว่า อิกดราซิล ซึ่งขึ้นอยู่กลาง Midgard บนยอดไม่มีไม้ไผ่ทองซึ่งคอยเตือนภัยให้เหล่าเทพเมื่อพวกยักษ์เข้ามาโจมตี World Serpent คอยกักกินรากของต้นไม้ Yggdrasil อยู่ตลอดเวลาที่โคนต้นไม้มีล่ำธารชื่อ Mimir ซึ่งเป็นล่ำธารวิเศษ Odin ยอมแลกดวงตาข้างหนึ่งเพื่อจะดื่มน้ำจากล่ำธารนี้ ให้ได้มาซึ่งความฉลาดรอบรู้

Valhalla (วัลฮัลลา)

วัลฮัลลานั้นเป็นชื่อวิมานของโอดิน แต่ก็ยังเป็นสัญลักษณ์ของความตายและหลุมฝังศพด้วยแทนที่จะเป็นวิมานบนฟากฟ้าแบบ Olympus Valhalla มีลักษณะเป็นห้องโถงใหญ่สี่ห้องเต็มไปด้วยศาสตราวุธ เป็นที่พักของเหล่านักรบที่ตายแล้ว พวกนักรบเหล่านี้จะใช้เวลาไปในการประลองฝีมือและกินเลี้ยงกันโดยมีโอดินเป็นประธาน พวกนักรบที่ล้มตาย

ในการต่อสู้จะฟื้นคืนชีวิตขึ้นมาในตอนเย็นเพื่อร่วมกันเลี้ยงกันเป็นที่สนุกสนาน อาหารก็มี หมูย่างและสุราที่ทำจากน้ำผึ้ง (Mead) (ผู้ที่เคยอ่าน *Beowulf* แล้วคงจำได้ว่านักรบในวัง ของ King Hrothgar ก็ใช้ชีวิตประจำวันกับการประลองฝีมือ และดื่มสุราอาหารกัน พวก แองโกลแซกซันในสมัยนั้นก็เพียงแต่ดำเนินตามรอยบรรพบุรุษไวคิงส์ของพวกเขานั่นเอง)

Valkyries (วัลคีรีส์)

พวกวัลคีรีส์ หรือ battle-maidens นั้นทำหน้าที่เป็นผู้คัดเลือกผู้ตายให้ Odin แต่เดิมเป็นวิญญาณคอยรับใช้เทพแห่งสงคราม มักจะกระหายเลือด ในสมัยไวคิงส์พวก วัลคีรีส์มีศักดิ์ศรีสูงชันเป็นเสมือนเทพธิดานักรบ ทำหน้าที่นำวิญญาณของวีรบุรุษผู้ตายใน การสู้รบมาสู่วัลลัลลา คอยบริการอาหารและเครื่องดื่มให้เหล่านักรบ นอกจากนี้ยังเข้าช่วย ในการสู้รบบนโลกอีกด้วย เป็นผู้กำหนดว่านักรบคนใดจะต้องตาย และจะปรากฏตนให้ผู้นั้น เห็น วัลคีรีส์ที่มีชื่อเสียงคือ Brynhild ซึ่งเป็นตัวเอกในเรื่องของ Sigurd Brynhild ชักคำสั่ง ของโอดินโดยให้ชายชนะแก่กษัตริย์ผู้ซึ่งโอดินกำหนดให้ตาย จึงถูกลงโทษให้หลับอยู่ในกำแพง ไฟ จนกระทั่ง Sigurd ฝ่าไฟเข้าไปปลุกให้ตื่นขึ้นมา

การสิ้นโลก

เมื่อมีกำเนิดก็ต้องมีการแตกดับ ความร้อนและความเย็นรวมตัวกันทำลายโลก เช่นเดียวกับที่สร้างขึ้นมา ดังนั้นจึงเกิดมีตำนานเรื่องการสิ้นสุดลงของโลก หรือ Ragnarok ชัน ซึ่งเริ่มต้นจากการตายของ Balder พวก Aesir ตกลงกันจะแก้แค้น Loki โดยการจับ มัดไว้ แต่ Loki หนีไปได้และไปร่วมมือกับพวกภูตร้ายและยักษ์ต่อสู้กับเหล่าเทพ ในโลก ของมนุษย์ก็มีการสู้รบและแก่งแย่งชิงดีกัน อากาศเริ่มหนาวเย็นลง โดยที่ดวงอาทิตย์ถูก หมาย่า Fenrir จับตัวไว้ Fenrir เป็นบุตรของ Loki เคยอยู่ใน Asgard แต่ดูร้ายจนไม่มีใคร กล้ายุ่งเกี่ยวด้วย นอกจากธอร์แล้วไม่มีใครสามารถผูกมันได้ ในที่สุดพวกคนแคระก็สร้างโซ่ วิเศษขึ้นมาจากสิ่งลึกลับต่างๆ ในโลกเช่น จากภูเขา เสียงแมวเคลื่อนไหว ลมหายใจของปลา คูๆ มันก็เหมือนเชือกไหมแต่ไม่มีอะไรทำให้มันขาดได้ Fenrir ยอมให้เอาโซ่ผูกมัดแต่มี ข้อแม้ว่าต้องให้เทพองค์หนึ่งเอามือใส่ปากมันไว้เป็นประกัน Tyr รับอาสาทำหน้าที่นี้ เหล่า เทพมัด Fenrir ได้สำเร็จแต่ Tyr ก็ต้องเสียมือไปข้างหนึ่ง ภายหลัง Fenrir หลุดมาได้ ก็ มาทำให้ดวงอาทิตย์มืดมนไป ส่วน World Serpent ซึ่งขดอยู่รอบโลกก็โผล่ขึ้นมาจากมหา- สมุทรพันพิภพไปทั่วโลกทำให้น้ำท่วมโลก Loki นำขบวนพวกยักษ์มาในเรือใบ และจาก

อาณาจักรแห่งไฟ Surt (ซุรท) ยักษ์แห่งไฟที่ข้ามสะพาน Bifrost มาถึงดินแดนของเทพเจ้า Heimdall เขาเป็นสัญญาณเตือนภัยให้เหล่าเทพ Odin ถูกหมาป่า Fenrir กลืนกิน Thor ฆ่า World Serpent ได้แต่ก็ถูกพิษมันถึงตาย

ในที่สฤทเทพทงหลายก็ถูก Surt ทำลายล้างหมด ยกเว้น Vidar (ไวดาร์) ลูกชายของโอดินซึ่งฆ่าหมาป่าตายโดยฉีกมันออกเป็นสองท่อน ลูก ๆ ของธอร์ได้หมั้นของมิดาเอาไว้เป็นเครื่องป้องกันโลกจากความยุ่งเหยิง จาก World Tree มีมนุษย์ชายหญิงเกิดขึ้นเพื่อสืบเผ่าพันธุ์มนุษย์ต่อไป แผ่นดินลอยขึ้นมาจากทะเล เชี่ยวช่อมพร้อมที่จะเติบโตอีกครึ่งหนึ่ง บาลเดอรฟื้นคืนชีวิตขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง ดวงอาทิตย์ดวงใหม่เกิดขึ้นมาให้ความสว่างแก่โลกใหม่

Supernatural Beings (อมนุษย์)

ผู้ที่สิงสู่อยู่ในโลกของชาวยุโรปเหนือ้นนอกจากเหล่าเทพแล้วยังมี

1. วิญญาณของผู้ที่ตายไปแล้วและเจตภูตของคนที่ยังมีชีวิตอยู่ ซึ่งอาจจะออกจากร่างไปได้ชั่วขณะ

2. Norns ซึ่งทำหน้าที่กำหนดโชคชะตามนุษย์เหมือนกับ The Fates ของกรีก

3. Elves และ Dwarfs ซึ่งเป็นอมนุษย์มีรูปร่างเล็ก ๆ แต่ต่างกันตรงที่ Elves มักจะหน้าตาสวยงาม บางครั้งก็ช่วยเหลือมนุษย์ แต่บางครั้งก็ทำอันตรายมนุษย์ Dwarfs หรือคนแคระนั้นมักมีรูปร่างเตี้ยผิคล้ำว หลงโงงหรือพิการ อาศัยอยู่ใต้ดิน มีหนวดเครายาว เป็นเจ้าของสมบัติมหาศาล เรื่องคนแคระนี้ไปปรากฏในมหากาพย์ของเยอรมัน คือเรื่อง *Nibelungenlied* ซึ่งเป็นเรื่องของ Siegfried วีรบุรุษของเวียงไปได้สมบัติของกษัตริย์ Nibelung โดยเอาชนะคนแคระชื่อ Alberich ซึ่งเป็นผู้เผ่ารักษาสมบัติได้ ในกวีนิพนธ์ของชาวสแกนดิเนเวีย สมบัตินี้เป็นของคนแคระชื่อ Andvari ซึ่งสามารถแปลงตัวเป็นปลาได้ Loki จับ Andvari ได้และยึดสมบัติไปหมด แต่คนแคระยังมีแหวนวิเศษที่จะให้สมบัติใหม่ได้โดยไม่มีวันหมด Loki ก็แย่งเอาไปอีก Andvari จึงสาปให้ใครก็ตามที่ได้ทองและแหวนของตนไปต้องตายหมด มหากาพย์เรื่องนี้ยังกล่าวถึงพวกวัลคีรี่ซึ่งสามารถแปลงตัวเป็น swanmaidens ซึ่งถ้าใครขโมยบีกขนไปก็จะหลบหนีไม่ได้ ทำนองเดียวกันกับนางกินรีพี่น้องของนางมโนห์ราในนิยายไทย ซึ่งสามารถดอคบีกดอคหางเป็นมนุษย์ได้ เรื่องราวจาก myth ของยุโรปเหนือ้นเป็นที่มาของวรรณกรรมและงานประพันธ์ทางดนตรี

ของยุโรป นอกเหนือไปจากมหากาพย์ *Nibelungenlied* แล้วก็ยังมีเทพนิยายของพี่น้องตระกูลกริมส์ และงานอุปรากรชิ้นเอกของริชาร์ด วากเนอร์ คือ *The Ring of the Nibelung* อีกด้วย

จะเห็นได้ว่าทางยุโรปเหนือ เน้นหนักไปในเรื่องของการเวียนว่ายตายเกิด คล้ายคลึงกันกับของอินเดีย แม้โลกจะแตกดับไปแล้วก็มีการสร้างขึ้นใหม่ ไม่ถูกทำลายล้างไปจนหมดสิ้นเหมือนกับโลกของชาวคริสเตียน และเทพเจ้าของพวกเขาก็ได้เป็นอมตะแต่สามารถตายได้เหมือนมนุษย์ธรรมดา ความสัมพันธ์ระหว่างเทพเจ้ากับมนุษย์เป็นไปอย่างใกล้ชิด ไอคินเป็นบรรพบุรุษของกษัตริย์สแกนดิเนเวีย ในขณะที่ธอร์เป็นเทพแห่งท้องฟ้าผู้พิทักษ์กฎหมายและความเป็นระเบียบ ส่วนเทพแห่งความอุดมสมบูรณ์นั้นเป็นที่เคารพในกลุ่มชนไม่เลือกชั้นวรรณะ

คำถาม

1. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคมและศาสนาของสแกนดิเนเวีย
2. เทพเจ้าของพวกเขา Teutons มีกี่เชื้อสาย อะไรบ้าง และเทพที่สำคัญในแต่ละกลุ่มมีใครบ้าง ?
3. ให้รายละเอียดเกี่ยวกับเทพไอคิน และลองเปรียบเทียบไอคินกับบรมเทพของชาติอื่น
4. ตามลักษณะของธอร์นั้นจะเปรียบได้กับเทพเจ้าองค์ใดของกรีกหรือโรมันบ้าง ?
5. อธิบายบทบาทของโลกที่มีความสำคัญเช่นไร
6. ความรู้เกี่ยวกับเทพเจ้าและตำนานต่าง ๆ ของยุโรปตอนเหนือถูกถ่ายทอดมาทางใด ?
7. อธิบายการกำเนิดของจักรวาลและการแบ่งอาณาเขตของโลกต่าง ๆ
8. จงเปรียบเทียบวัลฮัลลา กับสวรรค์หรือวิมานของชาติอื่น ๆ
9. บรรยายการสิ้นสุดลงของโลกและจักรวาล พร้อมทั้งให้แง่คิดเกี่ยวกับเรื่องนี้ด้วย
10. อมนุษย์ที่อาศัยอยู่ในโลกมีประเภทใดบ้าง อธิบาย

บทที่ 7

Mythology ของอินเดีย

Mythology ของอินเดียนั้นแตกต่างจากของชาติอื่น ๆ ตรงที่เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่ยังคงดำเนินอยู่ เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังไม่จำกัดอยู่ในกลุ่มชนที่ไม่มีการศึกษา แต่เป็นของทุกระดับของสังคม พวกพระหรือพราหมณ์นั้นมีอิทธิพลมากในการเปลี่ยนแนวความคิดอย่างน้อยก็ของผู้ที่มีการศึกษา ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าวิวัฒนาการของนิยายปรัมปราของอินเดียเป็นผลสืบเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ เช่น การเปลี่ยนราชวงศ์ การรุกราน สภาพทางเศรษฐกิจ ผลที่เกิดขึ้นคือ การจัดตั้งสังคมของชาวอินเดีย myth และศาสนาของอินเดียมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับโครงสร้างทางสังคม myth ช่วยสนับสนุนลัทธิแบ่งวรรณะ (doctrine of caste) แม้ว่ารัฐบาลจะพยายามกำจัดระบบนี้ก็ตาม ลัทธิต่างๆ ในอินเดียก็ได้ถือว่า myth เป็นที่มาของสัญลักษณ์ เพื่อที่จะแสดงออกซึ่งความคิดทางปรัชญา ซึ่งก็เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เลยที่บางครั้ง myth จะถูกสร้างขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความคิดที่มันจะต้องเป็นตัวแทน

ตัวการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและปรัชญาที่เห็นไม่ชัดแต่มีความสำคัญก็คือ ความพยายามของพวกพระหรือพราหมณ์ที่จะดำรงอำนาจหรืออิทธิพลที่ตนมีเหนือฝูงชน โดยการยอมรับความเชื่อและเทพเจ้าดั้งเดิมของคนเหล่านั้น และนำสิ่งเหล่านั้นมารวมเข้าในระบบใหม่โดยการใช้ myth ด้วยวิธีนี้พวกพราหมณ์สามารถทำให้ตนเองเป็นที่เชื่อถือของผู้มีอำนาจปกครองของประเทศได้ ในระยะที่มีการปกครองโดยชนต่างชาติ โดยเฉพาะตั้งแต่ปี 300 B.C. ถึง ค.ศ. 1000 แนวโน้มเหล่านี้ไม่ได้มีอิทธิพลอย่างเด็ดขาด ถึงแม้จะเห็นได้จากความสับสนอย่างมากภายใน mythology ของพวกฮินดูที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และเห็นได้ชัดยิ่งขึ้นจากการขัดแย้งและความไม่อยู่กับร่องกับรอยของเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเทพเจ้าทุกองค์ของอินเดีย นอกจากนี้ยังมีเรื่องประเภทที่ต่อต้านศาสนาพราหมณ์ใน myth บางเรื่อง ในสมัยปัจจุบันความขัดแย้งเหล่านี้จะเห็นได้ในความแตกต่างของความเชื่อของผู้มีการศึกษาและชาวบ้านบ้านธรรมดา ความที่พวกพราหมณ์หมกมุ่นอยู่กับปรัชญาและพิธีรีตองอันซับซ้อนของพวกตน เลยทำให้ละเลยชาวบ้านธรรมดาผู้ต้องหันกลับไปหาความเชื่อ

1. แบ่งเป็น 4 วรรณะคือ พราหมณ์ กษัตริย์ แพศย์ ศูทร ตามลำดับ

แบบโบราณ ซึ่งมี mythology ที่เขาจะเข้าใจได้ดีกว่า พวกเขาจะยอมรับความเชื่อใหม่ ๆ ก็ต่อเมื่อเขาสามารถจะรวมทั้งเทพเจ้าเก่าและใหม่เข้าด้วยกันได้ ในการกระทำเช่นนั้นเขาได้รับการช่วยเหลือโดยแนวความคิดของพวกเขา เช่นเรื่องการกลับชาติซึ่งไม่เป็นที่รู้จักในหมู่ผู้รุกรานชาวอารยันและไม่เคยมีกล่าวถึงใน พระเวท ก็ได้ถูกพัฒนาเสียจนกลายเป็นว่าเทพเจ้าหรือวีรบุรุษ หรือวิญญาณ หรือมนุษย์ใด ๆ ก็ตามอาจจะเป็นการกลับชาติมาเกิดของวิญญาณอื่น ๆ นั่นเอง โดยการนำหลักนี้มาใช้กับเทพเจ้าทั้งเก่าและใหม่ ทำให้เป็นไปได้ที่พวกเขาจะนับถือเทพเจ้าองค์เดียวกันกับที่คนธรรมดาสามัญนับถือ เพียงแต่ในนามอื่นหรือในชาติภพหรืออวตารอื่นเท่านั้นเอง

แม้จะมีความสับสนและข้อแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ลักษณะเด่นชัดข้อหนึ่งของนิยายปรัมปราอินเดียก็คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั่วประเทศ จะมีข้อยกเว้นก็เพียงแต่ myth ที่แพร่หลายกันในหมู่ชาวเขาซึ่งอยู่โดดเดี่ยวแยกไปจากประชาชนส่วนใหญ่เท่านั้น พวกเขามีความเชื่ออยู่ในระดับของชนเผ่าเก่าแก่ก่อนพวกอารยัน ซึ่งส่วนมากจะเป็นพวก Dravidians ผู้ได้ให้สาระต่าง ๆ แก่นิยายปรัมปราของอินเดียตั้งแต่ก่อนปี 2000 B.C. สำหรับชาวอินเดียที่เจริญแล้ว myth ของพวกเขาเป็นไปตามสภาพสังคมและการศึกษามากกว่าจะแบ่งตามสภาพภูมิศาสตร์หรือเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ ถ้าจะมองในด้านศาสนาแล้ว ชาวบ้านธรรมดาทั้งหลายที่มีการศึกษาอยู่ชั้นหนึ่ง แต่สรุปแล้วทุกคนก็นับถือเทพเจ้าหลายองค์ แม้ชาวฮินดูจะนับถือเทพเจ้าองค์ใดองค์หนึ่งเคร่งครัดสักเท่าใดก็ตาม เขาก็ไม่สามารถจะขจัดเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ไปจากความเชื่อของเขาได้

ไตรเทพของฮินดู (ตรีมูรติ)

แต่ดั้งเดิมนั้นไตรเทพของอินเดียมีกำเนิดมาจากลัทธิที่เกี่ยวข้องกับดวงอาทิตย์ เพราะดวงอาทิตย์นั้นทำหน้าที่สร้างสรรค์ด้วยความอบอุ่น บำรุงรักษาด้วยแสงสว่าง และทำลายด้วยลำแสงอันร้อนแรง

1. ไตรเทพแรกคือกลุ่มอาทิตย์หรือกลุ่มเทพแห่งตะวันนั้น ประกอบด้วยวรุณ มิตรและอารยมัน

วรุณ ได้รับการยกย่องเป็นจอมเทพด้านศีลธรรมคู่กับพระอินทร์ เป็นอธิบดีของกฎแห่งธรรมชาติ เป็นเทพแห่งราตรี เป็นผู้ควบคุมกระแสน้ำและกำกับน้ำในอากาศโดยประติษฐ์เมฆเพื่อเก็บน้ำไว้พรมลงสู่สวรรค์ บรรยากาศและโลกมนุษย์

มิตรา เป็นเทพแห่งกลางวัน ทำหน้าที่กำกับแสงสว่าง เป็นผู้พยุงโลกและ
สวรรค์ เป็นผู้กำกับเส้นทางโคจรของดวงอาทิตย์

อารยมัน เป็นผู้ถ่างไว้ซึ่งสังคมของชนชั้นสูง แสดงออกให้เห็นถึงลักษณะของ
ดวงตะวันในแง่แห่งความมั่นคงและเส้นทางโคจรอันเที่ยง

2. ไตรเทพนี้ได้เปลี่ยนเป็น อคินี วายุ และสุริยะ ซึ่งต่อมาก็ตกเปลี่ยนไปอีกเป็น
อคินี พระอินทร์ สุริยะ เทพทั้งสามนี้ถือกันว่าเป็นเทพที่สำคัญที่สุด หรือมิฉะนั้นก็จะประกอบ
เป็นองค์สามของเทพเจ้าแต่เพียงองค์เดียวที่ปกครองโลก

อคินี เทพแห่งโลกมนุษย์ แตกต่างจากพระอินทร์ตรงลักษณะของความเป็น
บุโรหิตใหญ่ ในขณะที่พระอินทร์คงสภาวะเป็นนักรบใหญ่ ลักษณะทางกายภาพแสดงออกใน
สภาพของไฟโดยเฉพาะไฟในทิวเขา

วายุหรือพระอินทร์ เทพแห่งบรรยากาศ เป็นตัวแทนของอำนาจแห่งลม เป็น
เทพแห่งพายุฝนซึ่งมีหน้าที่ปราบอสูรแห่งความแห้งแล้ง พระอินทร์ยังเป็นเทพแห่งสงคราม
ของชาวอารยันอีกด้วย

สุริยะ เทพแห่งท้องฟ้า สถิตย์อยู่ในสวรรค์ หมายถึงดวงตะวันโดยตรง สามารถ
มองเห็นข้ามฟากฟ้า ทะลุแผ่นดิน โลก และน้ำ ฉายความสว่างแก่มนุษย์และเทพ

3. ในยุคพราหมณะ พระวิษณุกลายเป็นเทพที่สำคัญที่สุดที่หลงเหลือมาจากทวย
เทพในคัมภีร์พระเวท รุกะหรือพระศิวะก็เป็นตัวแทนของไฟเข้ามาแทนอคินี ในที่สุดก็มี
การเพิ่มเติมพระพรหมเข้าไปเป็นองค์ที่สามของไตรเทพใหม่นี้ การรวมตัวของไตรเทพนี้
เป็นการเสนอความคิดใหม่เกี่ยวกับเอกภาพของการสร้าง การธำรงรักษา และการทำลายล้าง
ซึ่งไปกันได้กับแนวคิดในเรื่องวัฏจักรแห่งชีวิต ที่ประกอบด้วย ชีวิต ความตายและการเกิด
ใหม่

พระพรหม

ในฐานะพระผู้สร้าง เป็นเทพเจ้าองค์แรกผู้สร้างจักรวาลและปกป้องรักษาโลก
แต่บางตำนานก็ว่าพระพรหมนั้นมีพระพรหมบิดามารดาผู้กำเนิดเองเป็นผู้สร้าง หรือมิฉะนั้นก็
ว่าพระพรหมเกิดจากไข่ทอง หรือเกิดจากสะดือของพระวิษณุ ในตอนแรก ๆ นั้นพระพรหม
มีความสำคัญเท่า ๆ กับพระวิษณุและพระศิวะในฐานะเทพแห่งความฉลาด เชื่อกันว่าพระเวท
ทั้งสี่นั้นมีกำเนิดมาจากเศียรของพระพรหม และสวรรค์ชั้นพรหมก็โอ้อ่างยิ่งกว่าสวรรค์ชั้นใด ๆ
ทั้งสิ้น

พระพรหมมีพาหนะคือห่าน มีสี่กายแดง สวมภูษาทรงสีขาว มีสี่กรและสี่พักตร์ แต่ดั้งเดิมนี้พระพรหมมีเพียงเศียรเดียว ต่อมาพระพรหมได้สร้างคู่คือนางสร้อยศรีขึ้นมา นางเกิดความเอียงอายหลบหน้าพระพรหมไปทางด้านขวา ด้านซ้ายและด้านหลัง ไม่ว่านางจะไปทางทิศใดเศียรพระพรหมก็งอกขึ้นทางทิศนั้นอีกเพื่อจะมองตามนาง ในที่สุดนางก็ขึ้นไปบนสวรรค์ เศียรที่ห้าของพระพรหมก็ปรากฏขึ้น พระพรหมและนางสร้อยศรีได้เป็นผู้ให้กำเนิดมนุษยชาติต่อมา เหตุที่พระพรหมเหลือเพียงสี่เศียรก็เพราะพระศิวะทรงตัดเศียรที่ห้าออกไปเสีย เมื่อโลกถูกทำลายลงด้วยไฟจากพระเนตรที่สามของพระศิวะนั้น พระพรหมจะเป็นผู้ทำหน้าที่สร้างโลกขึ้นมาใหม่เสมอ ต่อมาภายหลังความสำคัญของพระพรหมลดน้อยถอยลง เรื่องราวต่างๆ ที่เคยเกี่ยวข้องกับพระพรหมถูกยกให้ไปเป็นเรื่องของพระวิษณุหรือพระศิวะไปเสีย

พระศิวะ

พระศิวะมีวิวัฒนาการมาจากฤๅษีซึ่งเป็นเทพแห่งฝูงสัตว์เลี้ยงในยุคพระเวท ดังนั้นจึงเป็นผู้นำมาซึ่งความอุดมสมบูรณ์ อำนาจในการสร้างสวรรค์ของพระศิวะจะได้มีการเฉลิมฉลองกันในรูปแบบของการบูชาคิ้วลิงค์ พระศิวะเป็นผู้ปราบเหล่าภูตร้าย เป็นผู้ประสาคพรแก่ผู้ทำพิธีกรรมบำเพ็ญพรต ในพิธีกวนเกษียรสมุทรพระศิวะก็ได้เป็นผู้เสียดวงกลืนเอาน้ำพิษจากพญานาควาสุกรีที่ใช้เป็นเชื้อกพันรอบเขามันทร เพื่อช่วยโลกให้พ้นภัย ดังนั้นพระศิวะจึงมีสีดำแต่หน้าพระศิวะมี 5 หน้า สี่กร และมีสามตา ตาที่สามนั้นอยู่ตรงกลางหน้าผาก ในปางที่เป็นภูตศิวหรือเจ้าแห่งภูตผีปีศาจนั้น มักจะมีท่าที่ดูร้าย สวมมงกุฎทำด้วยงู และสังวาลย์ร้อยด้วยหัวกระดูก พระศิวะมีพระจันทร์เสี้ยวเป็นปิ่นปักผม วิมานของพระศิวะอยู่ที่เขาไกรลาสในแถบเทือกเขาหิมาลัย พาหนะประจำพระองค์คือโกนันตี ชายาของพระศิวะคือพระอุมา ซึ่งในปางที่ดูร้ายก็คือทศก ส่วนปางที่เป็นเจ้าแม่กาลีนั้นเป็นปางที่กระหายเลือดจะต้องทำกรบูชาด้วยชีวิตสัตว์และมนุษย์

พระวิษณุ

ในฐานะพระผู้ธำรงไว้เป็นศูนย์รวมของความเมตตาและความดี ได้ฉายาอีกอย่างหนึ่งคือพระนารายณ์ หรือผู้เคลื่อนไปในน้ำด้วยเหตุที่ทรงรูปเป็นมนุษย์นอนหลับอยู่บนบัลลังก์อนันตนาคราชเหนือพื้นน้ำ พระวิษณุมีสี่กร ถือจักร สังข์ คธา และดอกบัว พาหนะของพระวิษณุคือครุฑ วิมานคือไวกูณฐ์ ส่วนชายาของพระวิษณุคือพระลักษมีหรือพระศรี

บทบาทของพระวิษณุในฐานะผู้สร้างโลกนั้นขึ้นอยู่กับสมมติฐาน 2 ข้อ คือ ทฤษฎีแห่งสังสารซึ่งสอนว่ามนุษย์ทุกคนเกิดหลายครั้ง การใช้ชีวิตแต่ละครั้งก็เป็นการลงโทษ หรือให้รางวัลชีวิตในชาติก่อนตามแต่ว่าเขาจะปฏิบัติตามหลักธรรมได้เพียงใดในสภาพชีวิตแต่ละแบบ ถ้าเขาทำหน้าที่อย่างดีเขาก็จะได้รับการเลื่อนระดับชีวิตสูงขึ้นไปเรื่อย จนได้เป็นเทพในที่สุด สมมติฐานที่สองก็คือ เทพเจ้าและภูตผีนั้นเป็นตัวแทนความเป็นอยู่สองแบบที่ห่างไกลกันและมีการต่อสู้กันอยู่ตลอดเวลา ในเวลาที่เหตุการณ์ปกติ ความดีและความชั่วจะมีอำนาจเท่า ๆ กัน แต่ในบางเวลาสมมุติจะถูกทำลายโดยความชั่วมีอำนาจมากกว่า เวลาเช่นนี้แหละที่พระวิษณุในฐานะผู้สร้างโลกจะต้องอวตารลงมาช่วยเหลือโลก

อวตารสิบปางของพระวิษณุ

อวตารทั้งสิบปางของพระวิษณุไม่ใช่เรื่องบังเอิญ พระวิษณุมีภารกิจเฉพาะที่จะต้องปฏิบัติในอวตารแต่ละปาง จะเห็นได้ว่าอวตารของพระวิษณุเริ่มจากการเป็นสัตว์ชั้นต่ำแล้วค่อยๆ วิวัฒนาการสูงขึ้นตามลำดับ อวตารทั้งสิบปางนี้เกิดขึ้นในยุคต่างๆ กัน กล่าวคืออวตารปางที่หนึ่งถึงสี่เกิดในกฤตยยุค อวตารปางที่ห้าถึงหกเกิดในไตรตายุค อวตารปางที่เจ็ดถึงแปดเกิดในทวารยุค อวตารปางที่เก้าและสิบเกิดและจะเกิดในกลียยุค อวตารบางปางเป็นการแสดงให้เห็นความเปลี่ยนแปลงในธรรมชาติ บางเรื่องก็มีเค้าความจริงในประวัติศาสตร์ สำหรับชาวอินเดียนั้นถือว่าอวตารปางที่แปดคือกฤษณะอวตารนั้นเป็นปางที่สำคัญที่สุด ส่วนอวตารปางที่ไทยเรารู้จักกันก็คืออรามจันทราวตารและพุทธาวตาร

1. มत्สยวตาร อวตารปางแรกของพระวิษณุเป็นปลาทองเพื่อจะช่วยมนุษย์ไว้วัดผู้สร้างมนุษย์ ปลาทองนี้แต่แรกเป็นตัวเล็กๆ มีเขา ต่อมาขยายขนาดใหญ่โตจนสามารถลากเรือของพระมनुให้รอดพ้นจากน้ำท่วมโลกได้ อีกตำนานหนึ่งนั้นบอกว่าขณะที่พระพรหมหลับไป ยักษ์หัยกริพได้มาขโมยคัมภีร์พระเวทไปจากพระโอรชฺ์ของพระองค์จนเป็นเหตุให้เกิดน้ำท่วมโลก ปลาอวตารได้สังหารหัยกริพสำเร็จ เมื่อน้ำลดแล้วจึงเริ่มสร้างเผ่าพันธุ์มนุษย์ใหม่

2. กูรมาวตาร อวตารปางที่สองเป็นเต่า ปางนี้ก็เกี่ยวข้องกับการกวนเกษียรสมุทรเพื่อให้ได้น้ำอมฤตเช่นกัน โดยเหล่าเทพและอสูรร่วมมือกันใช้พญานาควาสุกรีพันรอบเขามันทรเพื่อกวนเกษียรสมุทร พระวิษณุจึงอวตารเป็นเต่าเพื่อรองรับเขามันทรไม่ให้เจาะทะลุโลก

3. **วราหาคาร** อวตารปางที่สามเป็นหมูป่ามาปราบหิรัณยกษัตริย์ซึ่งขโมย พระเวท ไปจากพระพรหมและมันแผ่นดินไว้ใต้บาดาล เมื่อฆ่าหิรัณยกษัตริย์แล้วพระวิษณุก็นำแผ่นดินกลับไปยังที่ตามเดิม

4. **นรสิงหาคาร** อวตารปางที่สี่เป็นนรสิงห์ คือครึ่งคนครึ่งสิงห์ เนื่องจากหิรัณยกษัตริย์น้องชายของหิรัณยกษัตริย์ได้พรจากพระพรหมว่าจะไม่ตายเมื่อถูกทวดคา มนุษย์ หรือสัตว์ฆ่า อารูโศก ๆ ทำอันตรายไม่ได้ จะไม่ตายในเวลากลางคืนหรือกลางวัน ในบ้านหรือนอกบ้าน หิรัณยกษัตริย์ได้พรแล้วก็กำเริบทำความเดือดร้อนให้คนทั่วไป พระวิษณุจึงต้องอวตารเป็นนรสิงห์มาสู้กับหิรัณยกษัตริย์ และฆ่าอสูรตายโดยใช้เล็บที่กึ่งกลางธรณีประตูในยามสนธยาซึ่งเป็นเวลากลางวันต่อกลางคืน

5. **วามनावตาร** อวตารที่ห้าเป็นพราหมณ์เตี้ย โดยที่อสูรพลีได้ทั้งตัวเป็นใหญ่ จะครองอำนาจแห่งสวรรค์แทนเหล่าเทพ พราหมณ์เตี้ยได้มาขอแผ่นดินเป็นระยะทาง 3 ย่าง ก้าวจากอสูรพลี แล้วจึงกลายรูปเป็นพระนารายณ์ ก้าวแรกเดินไปตลอดแดนสวรรค์ ก้าวที่สองตลอดพื้นโลก อสูรพลีเมื่อรู้ว่าเป็นพระนารายณ์ก็ขอลงโทษ พระนารายณ์จึงไม่ได้ก้าวอย่างที่สาม แต่ยกโทษให้อสูรพลีให้ไปครองบาดาลชั้นต่ำสุด

6. **ปรศุราม** อวตารปางที่หกเป็นพราหมณ์โอรสของฤาษีชมทักนิและนางเรณุกา ปรศุรามเป็นผู้ที่เชื่อฟังคำสั่งของบิดา แม้กระทั่งเมื่อบิดาสั่งให้ฆ่ามารดาเนื่องจากนางเรณุกามีจิตไม่บริสุทธิ์ก็คิดถึงเรื่องกามราคะ ปรศุรามก็ทำตาม ฤาษีชมทักนิจึงประทานพรให้ปรศุรามหนึ่งอย่าง ปรศุรามก็ขอชีวิตมารดาคืน และขอให้ตนเองมีชัยชนะในการต่อสู้ตัวต่อตัวและมีชีวิตยืนยาว วันหนึ่งกษัตริย์อรชุนผู้มีแขนสองพันแขนมาถึงอาศรมของฤาษีเกิดอยากได้แม่โควิเศษแต่นางเรณุกาไม่ให้ จึงต้อนเอาแม่โคไป เมื่อฤาษีชมทักนิตามไปก็ถูกฆ่าตาย ปรศุรามจึงทำการแก้แค้น ฆ่าอรชุนและวงศ์กษัตริย์ทั้งหมดคว่ำขวานก็ได้จากพระศิวะ แล้วจึงไปบำเพ็ญพรต ให้กษัตริย์ปกครองแผ่นดินต่อไป

7. **รามจันทรวตาร** อวตารที่เจ็ดเป็นพระรามเพื่อปราบราพณ์ ตั้งปรากฏรายละเอียดในมหากาพย์ รามายณะ ซึ่งถูกถ่ายทอดมาถึงไทยเราในเรื่อง รามเกียรติ์ ซึ่งพระรามกับพระลักษมณ์ได้รับความช่วยเหลือจากเหล่าวานร ทำการสู้กับทศกัณฐ์และเหล่ายักษ์เพื่อแย่งชิงเอาตัวนางสีดาจากลับคืนมา

8. กฤษณาอวตาร อวตารปางที่แปดเป็นพระกฤษณะ กษัตริย์จักรวรรค์โอรสของพระวสุเทพและนางเทวีกี เพื่อฆ่าพญางังส์และอสูรทั้งหลายที่ทำความเดือดร้อนให้แก่มนุษย์ อวตารปางนี้พระกฤษณะแสดงอิทธิปาฏิหาริย์มาตั้งแต่เป็นทารก ได้ใช้ชีวิตในวัยเด็กในหมู่บ้านโคบีคือหญิงเลี้ยงวัว เมื่อโตเป็นหนุ่มก็ได้สำเร็จสำราญอยู่กับหญิงเหล่านั้นด้วยการจับระบำรำฟ้อนและมีสัมพันธ์วาทกับหญิงพวกนี้ โดยเฉพาะพวกที่มีสามมีแล้ว เรื่องราวของพระกฤษณะก่อนนี้มีความคล้ายคลึงกับเรื่องราวของเทพไดโอนีสซัสของกรีก ซึ่งใช้ชีวิตส่วนตัวส่วนหนึ่งสำเร็จสำราญตามทุ่งนาป่าเขาอยู่กับหญิงผู้เป็นสาวก คือพวก Bacchantes ซึ่งเมื่อเวลาดื่มเหล้าองุ่นไปแล้วจะคลุ้มคลั่ง ทำอะไร ๆ ได้โดยไม่มีการควบคุมตนเอง

ระหว่างนี้พญางังส์ก็ไม่ได้ลดละความพยายามที่จะกำจัดพระกฤษณะ แต่ในที่สุดก็ถูกพระกฤษณะฆ่าตาย ภายหลังพระกฤษณะได้ละสภาพเด็กเลี้ยงวัว และสร้างเมืองขึ้นใหม่และได้แต่งงานกับนางรุกขมินี แต่บทบาทที่ยิ่งใหญ่ของพระกฤษณะก็คือมีส่วนร่วมในการสงครามระหว่างกษัตริย์ปาณฑพและโอรพในเรื่อง มหาภารตยุทธ์ โดยการให้คำแนะนำแต่ไม่ได้ลงมือจับอาวุธเองเนื่องจากเป็นญาติกับทั้งสองฝ่าย คำแนะนำของพระกฤษณะที่ให้แก่อรชุนดังปรากฏใน ภกวีตคัมภีร์ มีว่า ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นเพียงภาพลวง รวมทั้งการต่อสู้และความตาย ดังนั้นจุดมุ่งหมายของมนุษย์จึงไม่ได้อยู่ที่การสงสัยหรือกังวลเกี่ยวกับหน้าที่ของตน แต่จะต้องทำตามหน้าที่นั้นโดยปล่อยเรื่องอื่นให้เป็นการตัดสินใจของเทพเจ้า

ในบั้นปลายชีวิตของพระกฤษณะถูกลูกธนูที่สั้นเท่าซ้าย ซึ่งเป็นจุดอ่อนแห่งเดียวถึงแก่ความตาย (ทำให้เรานึกถึงเรื่องของ Achilles' heel ในตำนานกรีก) อวตารปางที่เป็นพระกฤษณะนี้เป็นอวตารที่มีผู้นิยมชมชื่นมากที่สุด โดยที่พระกฤษณะให้ความหวังแก่มนุษย์ในอันที่จะปลดเปลื้องตนเองจากวัฏสังสาร นั่นก็คือโดยการถวายความภักดีแก่เทพองค์ใดองค์หนึ่งเพื่อที่จะได้เชื่อมวิญญานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับเทพองค์นั้น โดยไม่ต้องไปบำเพ็ญตะบะหรือทำพิธีกรรมให้เหน็ดเหนื่อย

9. พุทธอวตาร อวตารปางที่เก้าคือเป็นพระพุทธเจ้านั้นนับเป็นความพยายามที่จะทำให้พระพุทธศาสนาเป็นรองศาสนาฮินดู พระพุทธเจ้าถูกมองในแง่ที่เป็นผู้ก่อให้เกิดแนวความคิดที่จะทำให้ศัตรูของเทพเจ้าอ่อนแอและชั่วร้าย จนในที่สุดเขาเหล่านั้นก็จะถูกทำลายหรือไม่ก็กลับไปสู่ความเชื่อเก่าแก่ในเทพเจ้าดั้งเดิมของพวกเขา หรือถ้าจะมองอีกอย่างหนึ่งเมื่อศาสนาพราหมณ์ไม่สามารถจะต้านทานอิทธิพลของศาสนาใหม่ คือพุทธศาสนาได้ พวก

พราหมณ์ก็เลียดาทางรวมศาสนาใหม่เข้าไว้ โดยใช้วิธีให้พระพุทธรเจ้ากลายเป็นอวตารปางหนึ่งของพระวิษณุ เพื่อที่จะได้ไม่เกิดความขัดแย้งกันขึ้นในหมู่ผู้นับถือศาสนาเก่าและใหม่ เพราะต่างก็นับถือเทพเจ้าองค์เดียวกันเป็นเพียงแต่ในอวตารที่ต่างกันเท่านั้น

10. **กัลกยวตาร** อวตารปางที่สิบนั้นยังไม่ปรากฏ แต่จะมีในอนาคตเมื่อโลกจะยุ่งเหยิงที่สุด พระวิษณุจะอวตารเป็นพระกัลกิ บุรุษที่มีข้าวมีคาบเป็นอาวุธมาปราบความชั่วร้ายในโลก และเตรียมทุกสิ่งทุกอย่างไว้สำหรับการสร้างโลกและการชำระไว้ซึ่งคุณธรรมในมหายุคต่อไป

คัมภีร์พระเวท

เป็นบทประพันธ์ทางศาสนา เกิดมาจากโคลงหลายชนิดประกอบกัน แบ่งเป็น ฤคเวท ยชุรเวท สามเวท และ อถรรพเวท อายุของคัมภีร์ พระเวท นี้โดยเฉพาะ ฤคเวท เกิดประมาณ 2,000 ปีก่อนคริสตกาล ผู้แต่งเป็นคนในเผ่าอินโดอารยัน

ฤคเวท ประกอบด้วยมนต์หรือบทสวดเพื่อสวดที่เทพทั้งปวงทำให้เกิดสวัสดิมงคลแก่ผู้ประกอบพิธี

ยชุรเวท ประกอบด้วยแบบฉบับในการทำพิธีสังเวทสำหรับมนต์แต่ละบท

สามเวท เป็นพระเวทที่เกี่ยวกับทำนองสวด

อถรรพเวท เป็นคาถาอาคมที่ก่อให้เกิดความสวัสดิและคาถาสำหรับให้ร้ายผู้อื่น ดังนั้นจึงให้ผลทั้งทางบวกและทางลบ **อถรรพเวท** นี้เกิดจากความต้องการของสังคมมากกว่าจะมีมูลเหตุมาจากศาสนา

เทพเจ้า

จำนวนของเทพนั้นแบ่งเป็น 3 นัย คือ

1. มีเทพเจ้าสูงสุดองค์เดียวแต่แสดงพระองค์เป็นหลายภาค
2. มีเทพที่แท้จริงเพียง 3 องค์ คือ อักนิบนพื้นโลก วายุหรือพระอินทร์ในบรรยากาศ และอาทิตย์อยู่เบื้องบนสวรรค์
3. เทพเจ้ามีอยู่เป็นจำนวนมากมายด้วยกัน แต่โดยทั่วไปแล้วเทพเจ้าถูกกำหนดให้มี 3 กลุ่มตามลักษณะที่อยู่อาศัย คือสวรรค์ บรรยากาศ และบนพื้นโลก

1. คำประพันธ์สันสกฤต สืบมาแบบหนึ่ง เรียกว่าโคลงหนึ่ง ใช้เป็นบทขับร้องสรรเสริญ

นอกจาก 3 ประเภทใหญ่นี้แล้ว ก็ยังมีกลุ่มเทพในแง่นามธรรม เทพที่เกิดจากความรู้สึก เทวี เทพชั้นผู้น้อย เทพารักษ์ และฝ่ายธรรมอีกด้วย เทพทั้งหลายนั้นล้วนแต่แสดงให้เห็นถึงอำนาจของ ธรรมชาติ หรือเทพผู้สูงสุด แต่ต่อมาลักษณะของธรรมชาติอันเป็นที่มาของเทพเหล่านั้นค่อยเลือนหายไปและภาวะเทพแก่นเข้ามาแทนที่ ชาวอารยันในสมัยพระเวททูลขอทุกสิ่งทุกอย่างต่อพระเป็นเจ้า เมื่อได้สิ่งที่ต้องการแล้วเขาจะไม่ร้องร้อที่จะประกอบพิธีพลีสังเวยเพื่อเป็นการขอบคุณ เทพจึงได้รับการยกย่องว่าเป็นมิตรของผู้พิทักษ์ชนผู้ประพฤติธรรม และขณะเดียวกันย่อมเป็นผู้ลงโทษผู้ประกอบกรรมลามกทั้งหลาย

เรื่องราวต่าง ๆ ของทวยเทพและจักรวาลวิทยาจะมาจาก ฤคเวท เป็นส่วนใหญ่ เทพในพระเวท นั้นล้วนแล้วแต่มีวิวัฒนาการมาจากปรากฏการณ์ธรรมชาติ แม้จะมีรูปลักษณะเหมือนมนุษย์ก็ตาม

เทพเจ้าของพวกมิลักชะ

พวกมิลักชะซึ่งกระจายไปทั่วอินเดียและศรีลังกานั้น เป็นชนชาติผสมระหว่างชาวพื้นเมืองอินเดียและพวก Proto-Dravidians ซึ่งเข้ามาสู่อินเดียเป็นระลอกตั้งแต่ปี 4000 B.C.-2500 B.C. ศูนย์กลางของวัฒนธรรมระดับสูงนี้คือ ดุ่มแม่น้ำสินธุ มีเมืองสำคัญคือ Harappa และ Mohenjodaro แม้ว่าจะไม่มีข้อเขียนทางวรรณคดีหลงเหลืออยู่ แต่ซากทางโบราณคดีก็สามารถบอกเราได้ถึงลัทธิศาสนาของพวกมิลักชะ ซึ่งมีแนวโน้มว่าเทพเจ้าของพวก Pre-Aryan นั้นมีต้นกำเนิดจากเมโสโปเตเมีย หรือให้ขจัดลงไปอีกก็คือมาจากอิหร่านหรือเปอร์เซีย การที่เทพเจ้าเหล่านั้นมีอิทธิพลขึ้นมากก็เป็นเหตุผลในการเสื่อมของเทพเจ้าอารยัน

พวกมิลักชะเป็นพวกทำไร่ไถนา ฉะนั้นเทพเจ้าของพวกเขาจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับทางโคตทางหนึ่งกับความอุดมสมบูรณ์ การบูชาเทพเจ้าแบ่งออกเป็นสองลักษณะด้วยกัน คือ การบูชาสิ่งศักดิ์ ซึ่งจะมีรูปปั้นของเทพเจ้านั่งขัดสมาธิและสวมเขาวัวอันเป็นสัญลักษณ์ของความสมบูรณ์งอกเงยของเพศชาย อีกลักษณะหนึ่งคือลัทธิบูชาเทพมารคา ซึ่งเห็นได้ในรูปของพืชซึ่งเจริญงอกงามจากครรภ์ของเทพี หรือในรูปเทพีเปลือยค่อนหน้าพิธิบูชาญมนุษย์ มักจะมีรูปสัตว์ต่าง ๆ ปรากฏอยู่ร่วมกับเทพหรือเทพีเหล่านั้นด้วย รูปปั้นพระคิเวหรือพระอุมาในปางที่เป็นเจ้าแม่กาลีก็สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของเทพเจ้าคังเคิมที่มีต่อเทพเจ้าของพวกเขาในยุคนั้น

เทพเจ้าของพวกอารยัน

ประมาณปี 1700 B.C. พวกอารยันเข้าครอบครองลุ่มแม่น้ำสินธุ พวกนักวิทยาศาสตร์ของตนเอง แต่เดิมนั้นเป็นชาติที่กรบที่มีวัฒนธรรมค่อนข้างต่ำ พวกอารยันนั้นมีผิวขาว มีความสามารถในการรบพุ่งและบังคับม้า จึงปราบพวก Dravidians ได้และถูกดูว่าพวกนั้นเป็นพวกผิวดำ พวกอารยันไม่ค่อยอยู่เป็นหลักแหล่ง ดังนั้นเทพเจ้าของพวกเขาจึงมีความเกี่ยวพันกับปรากฏการณ์ธรรมชาติมากกว่าความอุดมสมบูรณ์ของพื้นดิน เรารู้เรื่องเทพเจ้าของพวกอารยันจาก พระเวท ซึ่งเป็นคัมภีร์ที่รวบรวมบทสวดต่างๆ ไว้เมื่อประมาณปี 800 B.C. เทพเจ้าที่สำคัญก็มีเช่น

พระวรุณ ซึ่งเป็นเทพเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ที่สุด เป็นผู้สร้างจักรวาลและโลกทั้งสาม คือ ท้องฟ้า พื้นดิน และอากาศด้วยมายา นอกจากนี้ยังบันดาลให้ฝนตกลงมาเป็นน่านน้ำเพื่อยังชีวิตทั้งปวงให้คงอยู่ พระองค์ปรากฏอยู่ในทุกสิ่งซึ่งพระองค์สร้างขึ้นมา พระวรุณเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งความยุติธรรม และมีหน้าที่ลงโทษมนุษย์ผู้กระทำความผิด แต่ในตอนหลังอำนาจของพระวรุณลดน้อยลงเพราะถูกกระจายไปแบ่งให้เทพองค์อื่น ๆ ซึ่งมีความสำคัญขึ้นมา

พระอินทร์ ผู้เป็นเทพแห่งพายุ และผู้ถือวชิระหรือสายฟ้าเป็นอาวุธ เป็นผู้ปกป้องเทพเจ้าและมนุษย์จากภูตร้ายซึ่งเป็นตัวแทนของความโหดเหี้ยมของธรรมชาติ โดยเฉพาะความแห้งแล้ง พระอินทร์ค่อยๆ เข้ามาแทนที่พระวรุณทีละน้อย จนในที่สุดก็ได้โค่นอำนาจพระวรุณในฐานะผู้เป็นใหญ่เหนือปวงเทพลงได้ และได้ครอบครองสวรรค์พร้อมกับชายาคือ อินทรานี พาหนะประจำองค์คือช้างไอรพตหรือเอราวัณ ดำรงชีพอยู่โดยการดื่มน้ำอมฤต

พระพายุ เป็นเทพแห่งลม ซึ่งให้ชีวิตแก่เทพและมนุษย์ทั้งปวงด้วยลมหายใจของพระองค์เอง

พระอัคนี เทพแห่งไฟ เป็นคู่แข่งที่สำคัญของพระอินทร์ ว่ากันว่าเป็นโอรสของฟ้าและดินเช่นเดียวกับพระอินทร์ เมื่อเกิดมาก็ทำลายล้างบิดามารดาในทันที และยังทำลายสิ่งอื่น ๆ อีกด้วย แต่ก็เป็นการทำลายเพื่อให้มีการสร้างสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมา พระอัคนีนั้นเกิดถึงสามครั้งและเกิดใหม่อยู่ตลอดเวลา ในสวรรค์ในฐานะดวงอาทิตย์ ในบรรยากาศในรูปของฟ้าแลบ และบนพื้นโลกเมื่อมนุษย์ก่อไฟในรูปของไฟในเตา

พระจันทร เป็นเทพแห่งดวงจันทร์และต้นกำเนิดของความอุดมสมบูรณ์ พระจันทร์มีกำเนิดมาตั้งแต่ครั้งที่มีการกวนเกษียรสมุทรเพื่อให้ได้มาซึ่งน้ำอมฤต

พระสุริยะ เป็นเทพแห่งดวงอาทิตย์ โอรสร่วมบิคา มารคากับพระอินทร์และพระอัคนี ดังนั้นเทพทั้งสามองค์จึงประกอบขึ้นเป็นไตรเทพในยุคพระเวท

อุษา เป็นเทพีแห่งรุ่งอรุณ ซึ่งเป็นสาวอยู่ชั่วนิรันดร์ แต่ขณะเดียวกันเธอก็นำความมีอายุมาสู่มนุษย์

ราตรี เป็นน้องของอุษา การมาของราตรีนั้นเป็นที่ชื่นชม เพราะทุกชีวิตในโลกจะได้พักผ่อนนอนหลับ

พระวิษณุ เป็นเทพที่ไม่ค่อยมีความสำคัญในยุคพระเวท เป็นแค่องค์กำลังของดวงอาทิตย์เท่านั้น บางครั้งก็ถูกนับเป็นภาคหนึ่งของพระอัคนี โดยมากเรียกกันว่าพระนารายณ์ ผู้ดำเนินไปจบสวรรค์ทั้ง 7 ชั้นเพียงสามย่างก้าว อันหมายถึงเครื่องหมายแห่งแสงสว่างคือ ไฟ แสงฟ้าแลบ และดวงอาทิตย์ หรืออาทิตย์ขึ้น อาทิตย์เที่ยงวันและอาทิตย์ตก ภายหลังพระวิษณุกลายเป็นเทพเจ้าหนึ่งในสามองค์ในไตรเทพของพวกฮินดู มีหน้าที่ถนอมโลก สถิตย์อยู่ในไวคุนธรูปกับพระลักษมีผู้เป็นชายา

การแบ่งเวลาของพวกฮินดู

ตำนานฮินดูนั้น แบ่งเวลาออกเป็นยุคดังนี้

กฤตยุค 4,800 ปีสวรรค์ = 1,728,000 ปีมนุษย์

ไตรตายุค 3,600 ปีสวรรค์ = 1,296,000 ปีมนุษย์

ทวาบรยุค 2,400 ปีสวรรค์ = 864,000 ปีมนุษย์

กัลียยุค 1,200 ปีสวรรค์ = 432,000 ปีมนุษย์

สี่ยุคนี้รวมเข้าเป็น 1 มหายุค = 4,320,000 ปีมนุษย์ 1,000 มหายุคเป็น 1 วัน

ของพระพรหม กลางคืนก็ยาวเท่ากัน วันของพระพรหมเรียกว่า กัลป์ ใน 1 กัลป์มีพระมนูบังเกิด 14 องค์ พระมนูนี้มีหน้าที่สร้างมนุษย์ซึ่งก็แปลว่า “ผู้เกิดจากมนู” นั่นเอง เมื่อสิ้นกัลป์หรือ บรรลัยกัลป์ โลกจะแตกสลายเป็นคืนของพระพรหม โลกจะกลายเป็นมหาสมุทร พระพรหมจะบรรทมหลับ เมื่อตื่นขึ้นมาก็จะสร้างโลกใหม่

ยุคทั้งสี่นี้มีลักษณะดังนี้ คือ.-

กฤตยุค เป็นยุคแห่งจักรวรรดิอันบริบูรณ์ พระเป็นเจ้ามีกายสีขาว ผู้คนนับถือพระเจ้าเพียงองค์เดียว มีกัมภีร์เดียวคือ ฤคเวท

ไตรคายุค เริ่มมีพิบัติกรรม สัจธรรมเสื่อมลงหนึ่งในสี่ พระเป็นเจ้ามีกายสีแดง
แต่ปวงชนยังทำหน้าที่ของตนด้วยความอุทิศตน โดยเฉพาะพวกพราหมณ์

ทวารยุค สัจธรรมเสื่อมลงสองในสี่ พระกายของพระเป็นเจ้าเป็นสีเหลือง
พระเวท แบ่งออกเป็นสี่คัมภีร์ คนส่วนมากเป็นพราหมณ์ กษัตริย์ และแพศย์

กลียุค สัจธรรมเหลือเพียงหนึ่งในสี่ พระกายพระเป็นเจ้าเป็นสีดำ ผู้คนเสื่อม
ลงเป็นลำดับ ส่วนมากเป็นพวกคฤหบดี กษัตริย์ต่าง ๆ เกิดขึ้น เชื่อกันว่าตอนนี้โลกกำลังอยู่
ในกลียุคในสมัยของพระมนูองค์ที่เจ็ดคือ พระมนูไววัสวัต

การสร้างโลกและการทำลายโลก

เดิมมีพระเป็นเจ้าองค์เดียวคือพระพรหม พระผู้สร้างสิ่งทั้งปวง ในคัมภีร์ บัทธิมะ-
ปุราณะ กล่าวไว้ว่าพระเป็นเจ้าแบ่งภาคเป็นสามส่วน เป็นพระผู้สร้าง พระผู้บริหาร และ
พระผู้สังหาร นั่นคือ พระพรหม พระวิษณุ และพระศิวะนั่นเอง

การสร้างโลกของพระพรหมนั้น ได้ทรงสร้างน้ำขึ้นก่อนแล้วหว่านพันธุ์ลงในน้ำ
เกิดเป็นไข่ทอง องค์พระอาตมภู (ผู้เกิดเอง) เข้าไปอยู่ในไข่หนึ่งปี แล้วออกจากไข่มาเป็น
พระพรหมามีตามหา (ผู้สร้างโลก) เหตุที่มีกำเนิดในไข่ทอง พระพรหมจึงได้ชื่อว่า "หิรัณย-
करण" ด้วย

เมื่อมีเหตุเภทภัยเกิดขึ้นในโลก พระวิษณุหรือพระนารายณ์จะต้องอวตารลงมา
กับทุกซ์เซญู จำนวนอวตารมีสิบปางด้วยกัน และได้มีมาแล้วเก้าปาง ที่เหลือคือกัลกยาวตาร
ซึ่งพระนารายณ์จะอวตารลงมาเป็นพระกัลกิในตอนที่ปลายของกลียุค ตามคำทำนายว่าจะมาใน
รูปของคนที่ม้ขาว มาปราบทุกซ์เซญูและสร้างสัจธรรม เช่นเดียวกับที่ชาวพุทธหวังจะได้
พบพระศรีอาริยมะตไตรย์ และชาวยิวรอคอย Messiah ของพวกเขาเหล่านั้นเอง

เมื่อบรรลัภกัลกิมาถึงพระศิวะก็จะทำลายโลกให้มอดไหม้ไปด้วยไฟจากพระเนตร
ที่สามบนพระนลาศของพระองค์ และแล้วโลกใหม่ก็จะเกิดขึ้นอีกโดยมีพระพรหมเป็นผู้สร้าง
พระวิษณุเป็นผู้ชำระไว้ วนเวียนกันอยู่เช่นนี้ จึงเห็นได้ว่าเทพเจ้าทั้งสามองค์นี้ประกอบเข้า
เป็นไตรเทพที่สำคัญของพวกฮินดูได้อย่างไร

ในอนตัย ๆ ของยุคพระเวทนั้นมีแนวโน้มไปหลายก้านด้วยกัน เทพเจ้าซึ่งมี
ที่มาจากความเป็นตัวแทนธรรมชาติต่าง ๆ ก็ได้เริ่มมีตำนานที่ซับซ้อนขึ้นมาเพื่อที่จะทำให้กลายเป็น

ผู้เป็นคนมากขึ้น เทพเจ้าแต่ละองค์ต่างก็เข้าไปแทรกแซงในการปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจของเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ทำให้แบ่งแยกได้ลำบาก ดังนั้นขณะที่เทพเจ้าหลายองค์ได้รับการอ้างอิงว่าเป็นผู้สร้างโลกหรือมีอำนาจเหนือจักรวาล ก็ไม่มีองค์ใดที่ก้าวขึ้นเป็น Supreme Lord หรือบรมเทพผู้มีอำนาจเหนือทุกสิ่งทุกอย่าง ภาระอันหนึ่งของพวกพราหมณ์คือการแสวงหาผู้ที่เป็บรมเทพซึ่งเป็นผู้สร้างทุกสิ่งทุกอย่างและเทพเจ้าองค์อื่น ๆ ด้วย ได้มีการถกเถียงกันว่าเทพเจ้าองค์ใดใน พระเวท ควรจะได้รับตำแหน่งนี้ หรือว่าพระพรหมซึ่งเป็นเทพเจ้าองค์ใหม่ นั้นจะถือเป็นเพียงภาคหนึ่งหรืออวตารหนึ่งของเทพเจ้าเก่าแก่ หรือว่าเป็นเทพเจ้าองค์ใหม่จริง ๆ ข้อขัดแย้งนี้ยิ่งยุ่งเหยิงมากขึ้นโดยสาเหตุอีกข้อหนึ่งคือ อำนาจของพวกพราหมณ์มีมากขึ้นและหน้าที่สำคัญของพวกนี้คือการทำพิธีบูชาผู้ก็ได้พัฒนาตามไปด้วย ในยุคของพวกพราหมณ์การบูชาผู้กลายเป็นวัตถุประสงค์ของพิธีทางศาสนาไป เพราะมันไม่เพียงเป็นการเคารพต่อเทพเจ้าเท่านั้น แต่มันกลายเป็นการสร้างอำนาจซึ่งจะทำให้วัฏจักรของกาลเวลาดำเนินต่อไป วัฏจักรนี้จะไปควบคุมความเป็นอยู่ของเทพเจ้าภายในจักรวาล และการเวียนว่ายตายเกิดของเทพเจ้าเหล่านั้น

คำถาม

1. อธิบายอิทธิพลของพระหรือพราหมณ์ที่มีต่อความเชื่อของประชาชนอินเดีย
2. อธิบายข้อความที่ว่า myth มีส่วนสนับสนุนลัทธิแบ่งวรรณะ
3. อธิบายไตรเทพของฮินดูว่ามีวิวัฒนาการมาเช่นไร
4. ให้รายละเอียดเกี่ยวกับพระพรหม พระวิษณุ และพระศิวะ
5. อะไรคือลักษณะเด่นของนิยายปรัมปราอินเดีย?
6. เทพเจ้าของพวกมีลักษณะมีลักษณะเช่นไร?
7. เทพเจ้าที่สำคัญของพวกอารยันมีองค์ใดบ้าง?
8. อธิบายอวตารทั้งสิบปางของพระวิษณุ
9. อธิบายยุคทั้งสี่โดยละเอียด
10. บรรยายเรื่องการสร้างและการทำลายโลกในพระเวท

บทที่ 8

Mythology กับภาษา

ภาษาของมนุษย์กว้างขวางและขยายตัวมากขึ้นโดยอาศัยศัพท์ที่มีที่มาจากนิยายปรัมปรา ศัพท์เหล่านี้นำไปใช้ทั้งในชีวิตประจำวันและในวงการเฉพาะ เช่น ใช้เป็นศัพท์ทางเทคนิค เป็นต้น จึงควรที่เราจะพิจารณาถึงที่มาและความเป็นมาของศัพท์บางคำ และสำนวนต่าง ๆ ที่พบเห็นกันเสมออยู่บ้าง

Achilles-Achilles' heel

อคิลีสนั้นเป็นวีรบุรุษผู้ยิ่งใหญ่คนหนึ่งของกรีก เป็นบุตรของ Peleus (พีลัส) และ Thetis (เธติส) ตามตำนานว่าเธติสต้องการให้บุตรชายเป็นอมตะจึงเอาจุ่มลงในแม่น้ำสติกซ์ตั้งแต่แรกเกิดเพื่อให้อยู่ยงคงกระพัน แต่ส่วนส้นเท้าซึ่งเธติสจับไว้ไม่ถูกน้ำ ดังนั้นในสงครามเมืองทรอย อคิลีสจึงถูกร้อนของอพอลโลที่ส้นเท้าเสียชีวิตลง คำว่า Achilles' heel จึงมีความหมายว่า weak spot หรือจุดอ่อนซึ่งอาจจะเป็นค้ำร่างกายหรือจิตใจก็ได้

Chaos-chaotic

เคออสหรือต้นกำเนิดแห่งชีวิตในจักรวาลนั้นเป็นความเว้งว้างที่ไม่มีรูปร่างเป็นตัวตน ถ้าจะเปรียบในเชิงวิทยาศาสตร์ที่ว่ากำเนิดของชีวิต เคออสเห็นจะได้แก่เมล็ดสารที่ละลายกลายเป็นกลุ่มหมอกเพลิงลอยคว้างอยู่ในอวกาศ จากเคออสนี้เองชีวิตทั้งหลายก็ถือกำเนิดขึ้นมา ในเมื่อเคออสไม่มีรูปร่างที่แน่นอนมันจึงมีความหมายคลุมไปถึงความไม่มีระเบียบด้วย ดังนั้นคำว่า chaotic ซึ่งใช้เป็นคุณศัพท์จึงมีความหมายว่ายุ่งเหยิง สับสน ไม่มีระเบียบใด ๆ ทั้งสิ้น

Flora-flora

ฟลอราเป็นเทพีแห่งบุปผชาติของโรมัน ทำหน้าที่ปกป้องทั้งดอกไม้ ผลไม้และพืชผักด้วย ดังนั้นชื่อของเธอคือ flora จึงถูกยืมไปใช้เป็นศัพท์ทางเทคนิคอันมีความหมายว่าพืชพันธุ์ไม้ประเภทต่าง ๆ ในท้องดินหรือยุคใดยุคหนึ่ง

Faunus-fauna

ฟอนัสเป็นเทพเจ้าแห่งทุ่งหญ้าและป่าของโรมัน ทำหน้าที่คุ้มครองฝูงสัตว์และช่วยเพิ่มจำนวนสัตว์ คำว่า fauna ซึ่งได้มาจากชื่อของฟอนัส จึงมีความหมายว่าสัตว์ประเภทต่าง ๆ ในท้องดินหรือยุคใดยุคหนึ่งควบคู่กันไปกับ flora

Hercules—Herculean

เฮอรัลคูลิสหรือเฮราคลีสเป็นบุตรของซุสกับ Alceme (อัลคมีนี) ถูกกำหนดให้มาปราบสัตว์ร้ายต่างๆ เขาได้แสดงพลังให้เห็นตั้งแต่ยังแบเบาะโดยบีบคองูที่ซิวราส่งมาทำร้ายถึงตาย เมื่อเติบโตขึ้นก็ยังมีพลังกำลังมากขึ้นแต่ไม่ค่อยจะมีความฉลาดเท่าใดนัก ไม่สามารถควบคุมสติได้ จึงต้องยกเป็นทาสของ Eurystheus (ยูริสธุส) 12 ปี เพื่อใช้บาปที่ได้ฆ่าบุตรของตนเองในยามขาดสติ ระหว่างนั้นเฮอรัลคูลิสได้ประกอบภารกิจ 12 อย่าง (Twelve Labors of Hercules) ซึ่งล้วนแล้วแต่ลำบากยากเข็ญเกินกำลังมนุษย์ธรรมดาสามัญ ส่วนใหญ่เป็นการปราบสัตว์ประหลาดต่างๆ เมื่อสิ้นชีวิตแล้วก็ได้ขึ้นไปอยู่บนวิมานโอลิมปัสในฐานะเทพองค์หนึ่ง คำว่า Herculean จึงเป็นคุณศัพท์ที่ขยายคำใด ๆ ว่ามีลักษณะยิ่งใหญ่เหมือนเฮอรัลคูลิสหรือยากลำบากหนักหนาเช่นเกี่ยวกับภารกิจของเฮอรัลคูลิส เช่น a Herculean man หรือ a Herculean task

Hypnos—hypnotism, hypnotic

เทพเจ้าแห่งการนอนหลับซึ่งมีอำนาจเหนือเทพเจ้าและมนุษย์ อยู่กับลูก ๆ คือ Dreams ในตำบลเกาะ Lemnos ภายนอกถ้ำนั้นปลุกฝันและสมุนไพรรื่น ๆ ที่จะเอามาทำยาให้คนหลับหรือไม่ก็ใช้น้ำจากแม่น้ำสติกซ์เพื่อการนี้ ฮิปนอสจะมาพร้อมกับความฝันเสมอ ดังนั้นคำว่า hypnotic จึงแปลว่าเหมือนกับนอนหลับคือไม่รู้สึกรู้ตัว ถูกสะกด hypnotism ก็คือการสะกดจิตซึ่งทำให้ไม่รู้สึกรู้ตัวเหมือนนอนหลับแล้วฝันไป

Lethe—lethargy, lethargic

ลีสคือแม่น้ำแห่งความหลงลืมอยู่ในเฮคีสหรือดินแดนแห่งความตายของพวกกรีก วิญญาณที่ผ่านเข้ามายังดินแดนนี้จะดื่มน้ำในแม่น้ำนี้เพื่อให้ลืมความเป็นในโลกมนุษย์และตัดขาดจากความสุขหรือความทุกข์ของชีวิต ดังนั้นคำว่า lethargy จึงแปลว่าภาวะอันซึมเซื่องไม่มีความสนใจอะไรทั้งสิ้น เหมือนกับสภาพของวิญญาณที่ได้ดื่มน้ำในแม่น้ำลีสเข้าไปนั่นเอง lethargic คือ เซื่องซึมเหมือนตกอยู่ในเวงวังค์

Luna—lunacy, lunatic

ลูนาคือเทพีแห่งดวงจันทร์ของโรมัน เทียบเท่ากับ Selene (เซเลนี) ของกรีก เนื่องจากดวงจันทร์มีความสัมพันธ์กับชีวิตมนุษย์ในหลาย ๆ ด้าน เช่นการเพาะปลูกซึ่งขึ้นอยู่

กับการเคลื่อนไหวของดวงจันทร์ นอกจากนี้ยังมีคตินบ้านเกี่ยวกับอิทธิพลของดวงจันทร์ เช่น สัตว์ประหลาดหรืออำนาจลึกลับต่างๆ จะมีพลังมากที่สุดเวลาพระจันทร์เต็มดวง หรือแสงจันทร์มีอำนาจทำให้คนเป็นบ้า คำว่า lunacy จึงหมายความว่าความบ้าที่เกิดจากการจ้องมองดวงจันทร์และ lunatic ก็คือคนบ้านั่นเอง คำนี้ใช้เป็นคุณศัพท์แปลว่าบ้าได้ด้วย

Mars-martial

มาร์สคือเทพเจ้าแห่งสงครามของโรมัน เป็นเทพเจ้าที่กร้าว เกือนของมาร์สคือ March มาร์สเป็นเทพเจ้าที่พวกทหารโรมันนับถือมาก คำว่า martial จึงมีความหมายว่าเกี่ยวข้องกับการสู้รบหรือการสงคราม เช่น court martial คือศาลทหารหรือ martial law ซึ่งหมายถึงกฎอัยการศึก

Mercury-mercurial

เมอร์คิวรีของโรมันนั่นก็คือเฮอรัลด์ของกรีกนั่นเอง เป็นเทพเจ้าผู้ปกป้องพ่อค้า วาณิชและคนเดินทาง นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นผู้สื่อสารของปวงเทพอีกด้วย เมอร์คิวรีนั้นฉลาดแกมโกง กล่าวกันว่าเกิดมาได้วันเดียวกับโมยปศุสัตว์ของอพอลโลแล้ว นอกจากนี้เมอร์คิวรียังพกเก้ง มีของวิเศษคือรองเท้ามีปีกซึ่งช่วยให้เหาะไปไหนได้เร็ว caduceus (คาคุเซียส) มีเท้ามีปีกมีงูพันซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของการสื่อสาร การที่เมอร์คิวรีมีไหวพริบฉลาดเฉลียว ว่องไวจึงไม่น่าประหลาดที่คำว่า mercury ได้ถูกนำมาใช้เป็นชื่อสารชนิดหนึ่งคือปรอท หรือ quicksilver ซึ่งมีลักษณะกลอกกลิ้งไม่อยู่กับที่ และคำว่า mercurial ก็แปลว่ารื่นเริงหรือระเหยไต่รวดเร็ว ตามลักษณะของเทพเจ้าองค์นั่นเอง

Oedipus-Oedipus complex

อิดิปัสเป็นโอรสของกษัตริย์ Laius (ไลอัส) และพระนาง Jocasta (โจกัสตา) แห่งธีบส์ อิดิปัสถูกนำไปทิ้งตั้งแต่เกิดเพราะมีคำทำนายว่าไลอัสจะถูกลูกฆ่าตาย มีผู้เก็บอิดิปัสไปถวายเจ้าเมือง Corinth (คอรีนธ์) ซึ่งเลี้ยงอิดิปัสเหมือนลูก พอโตขึ้นก็มีผู้ทำนายว่าเขาจะฆ่าบิดาและแต่งงานกับมารดา อิดิปัสจึงหนีออกจากเมืองคอรีนธ์ เขาได้พบบิดาตัวจริงโดยบังเอิญ เกิดทะเลาะแย่งทางเดินกันจึงฆ่าบิดาตาย ในระหว่างนั้นตัว Sphinx ซึ่งเป็นสัตว์ประหลาดมีหน้าเป็นผู้หญิง ตัวเป็นสุนัข หางเป็นงู มีปีก อึ้งเท้าเป็นสิงโตและพูดได้ ออกอาละวาดถามปัญหา ถ้าใครตอบไม่ได้ก็จับกิน อิดิปัสตอบปัญหาของสฟิงซ์ได้ ตัวสฟิงซ์จึงฆ่าตัวตาย รางวัลที่อิดิปัสได้รับคือได้แต่งงานกับโจกัสตาและครองบัลลังก์เมืองธีบส์

ซึ่งว่างอยู่ ภายหลังเกิดช้ำยากหมากแพงขึ้น โทริกก็ทำนายว่าเป็นเพราะอีดิปัสเป็นเหตุเนื่อง จากฆ่าบิดาและแต่งงานกับมารดาของตนเอง เมื่อรู้ความจริงโจกัสตาจึงฆ่าตัวตายด้วยความ ละอาย ส่วนอีดิปัสก็ถูกลูกตาของตนเสียและต้องเร่ร่อนไปตามที่ต่าง ๆ ทั้ง ๆ ที่ตาบอกจน กระทั่งตาย บุตรธิดาของอีดิปัสกับโจกัสตาก็ได้รับเคราะห์กรรมต่าง ๆ กัน จากเรื่องของ อีดิปัสเราได้ศัพท์ทางจิตวิทยาเรียกเด็กชายที่มีความผูกพันกับมารดาหรือเด็กผู้หญิงที่ผูกพัน กับบิดามาก จนมีลักษณะหวงแหนผิดปกติกวามี Oedipus complex หรือปมอีดิปัส

Pan-panic

แพนเป็นเทพเจ้าของพวกเลี้ยงแพะแกะไม่ต่างจากพอนัสของโรมัน หน้าตาของ แพนน่าเกลียดน่ากลัวแม้แต่มารดาของตนเองยังไม่ยอมเลี้ยงดู แพนมีเครา ขาและกีบเหมือน แพะ ชอบดนตรีและการเต้นรำ มีขลุ่ยเป็นเครื่องดนตรี แพนชอบทำให้ผู้ที่เดินทางในที่ เปลี่ยวตกใจกลัว ดังนั้นการที่คนเราเกิดความกลัวขึ้นมาอย่างกระทันหันโดยหาสาเหตุไม่ได้ ในบางครั้งจึงเรียกว่า panic

Styx–Stygian

สติกซ์เป็นแม่น้ำที่ไหลรอบเฮคีส 9 รอบแล้วจึงไหลลงสู่แม่น้ำ Ocean ซึ่งล้อม รอบโลก เป็นแม่น้ำที่พวกเทพเจ้าให้สัจจวาจา เทพเจ้าองค์ใดให้คำปฏิญาณไว้กับแม่น้ำนี้ แล้วจะละเมิดวาจามีได้เพราะจะถูกขบจากโอลิมปัสเป็นเวลานาน 18 ปีมนุษย์ น้ำในแม่น้ำนี้ มีคุณสมบัติพิเศษ อาจกัดกร่อนทองคำได้ ทำให้พื้นดินแห้งแล้งไม่มีพืชผล ในขณะเดียวกันก็มีคุณสมบัติทำให้อยู่ยงคงกะพันเช่นในเรื่องของอกลีส เนื่องจากแม่น้ำนี้อยู่ในเฮคีสซึ่งเป็นดินแดนที่มีทมิฬเพราะอยู่ใต้ดินปราศจากแสงสว่าง คำว่า Stygian จึงมีความหมายว่า murky คือเต็มไปด้วยความมืดหรือขุ่นนั่นเอง

Tantalus–tantalize

แทนทาลัสเป็นบุตรของซุสและเป็นเจ้าของขุมสมบัติมหาศาล ได้รับเกียรติให้ ร่วมโต๊ะเสวยกับเทพเจ้าในฐานะเป็นบุตรของซุส แทนทาลัสจึงกำริบนำความลับของเทพเจ้ามาเผยแก่มนุษย์ แล้วยังขโมยน้ำอมฤตมาแบ่งให้พรรคพวกอีก ยิ่งไปกว่านั้นเมื่อเทพเจ้า มาเยือนเขาถึงที่อยู่แทนทาลัสก็ฆ่า Pelops (พีลอปัส) บุตรชายเอาเนื้อมาต้มเลี้ยงปวงเทพ เพื่อจะทดสอบว่าเทพเจ้ารู้ทุกสิ่งทุกอย่างหรือไม่ เทพองค์อื่นไม่ยอมกินอาหารมื้อนั้นยกเว้น

ก็มีเทอร์ซึ่งมัวแต่ใจลอยคิดถึงบุตรสาวคือเพอร์เซโฟนี เลยกินเนื้อพืลอปส์เข้าไป ดังนั้นเมื่อพืลอปส์ถูกรับชีวิตขึ้นมาใหม่จึงหายไปข้างหนึ่ง โทษผิดของแทนทาลัสหนักหนามากจึงต้องทนทุกข์ทรมานอยู่ในเฮคีส โดยต้องยืนอยู่ในทะเลสาปโดยมีต้นไม้ที่มีผลตกเต็มอยู่เหนือศีรษะ แต่เมื่อเขาหัวและกระหายผลไม้และน้ำจะถอยไปสู่คเธิม แดมยังมีก้อนหินใหญ่ลอยอยู่เหนือศีรษะพร้อมที่จะตกมาทับเขาตลอดเวลา การที่แทนทาลัสหัวกระหายโดยไม่มีทางกับได้เลย เป็นที่มาของกริยา tantalize ซึ่งแปลว่าทรมานด้วยความผิดหวัง คือเห็นความหวังอยู่รำไรแล้วก็พังพานไป เหมือนอย่างที่แทนทาลัสเห็นน้ำกับผลไม้แต่ไม่สามารถกินได้ ส่วนต่าง ๆ ที่มีที่มาจาก mythology

1. Between Scylla and Charybdis หนีเสือปะจระเข้ เทียบเท่ากับสำนวนภาษาอังกฤษ คือ to jump out of (from) the frying pan into the fire หรือ between the devil and the deep sea

Scylla (ซิลลา) เป็น sea nymph Glaucus (กลอคัส) ซึ่งเป็น sea deity หลงรักซิลลาแต่มองไม่สนองตอบ กลอคัสจึงไปขอร้องให้ Circe ซึ่งมีความชำนาญทางเวทมนต์คาถาช่วย เซอร์ซีเกิดหลงรักกลอคัสเลยแกล้างซิลลาโดยการใส่ยาพิษลงไปในน้ำที่ซิลลาอาบ นางจึงกลายเป็น monster หอนมนเป็นสาวสวย หอนล่างมีหัวสุนัข 6 หัวพันรอบ เมื่อมีเรือผ่านมาหัวทั้งหกก็จะจับ ลูกรเรือ 6 คน ซิลลาเสียใจจึงกระโดดลงไปในทะเลที่แบ่งอิตาลีจากซิซิลีและถูกเปลี่ยนรูปเป็นก้อนหินซึ่งเป็นอันตรายแก่ชาวเรือ

Charybdis (คาริบดิส) เป็นธิดาของ Poseidon กับ Gaea ถูกซุสจับโยนลงไปในทะเล คาริบดิสกลืนน้ำเข้าไปและพ่นออกมาวันละ 3 ครั้งกลายเป็นน้ำวนซึ่งเป็นอันตรายแก่เรือที่สัญจรไปมาในช่องแคบ Messina ในซิซิลี เมื่อเรือของโอดิสซุสผ่านน้ำวนนี้ก็ถูกดูดเข้าไป โอดิสซุสจึงยึดกิ่งมะกอกเหนือบ่อน้ำวนไว้แน่น เมื่อเรือถูกพ่นออกมาโอดิสซุสก็เกาะทางเสื่อไว้จึงรอดตายมาได้

2. Pandora's Box แพนดอราเป็นผู้หญิงคนแรกในโลก ถูกสร้างจากดินเหนียวโดยเฮฟเฟสตัสตามคำสั่งของซุสเพื่อเป็นการลงโทษโพรมีธูสที่ขโมยไฟไปให้มนุษย์ เทพเจ้าทุกคนประทานสิ่งที่ดีงามแก่แพนดอรา แต่โพรมีธูสผู้ฉลาดครอบครองไม่ยอมรับแพนดอราซึ่งในที่สุดก็กลายเป็น

ภรรยาของเอปิมิธัสน้องชายผู้เบาปัญญาของโพรมีธัส บุตรสาวของแพนดอร่าและเอปิมิธัส คือ Pyrrha (เพอร์รา) ภรรยาของคูเลียบุตรชายของโพรมีธัส ชุสนมอบทับในหนึ่งแก่แพนดอร่า เมื่อนางเปิดหีบด้วยความอยากรู้อยากเห็นทุกสิ่งซึ่งชั่วร้ายก็ถูกปล่อยออกมาเหลือเพียงความหวังเพียงอย่างเดียวที่ยังคงอยู่ในหีบ ดังนั้นคำว่า Pandora's Box จึงหมายถึงต้นเหตุของความยุ่งยากทั้งหลายทั้งปวง

3. Argus eyed ใช้เป็นคำคุณศัพท์ หมายถึงจับตาระมัดระวังไม่ให้คลาดสายตามีที่มาจาก Argus ซึ่งเป็น monster มีร้อยตา ได้รับมอบหมายให้เฝ้านาง Io (ไอโอ) ภรรยาคนหนึ่งของซุสซึ่งถูกเปลี่ยนร่างเป็นวัวควมเมีย เซอร์มิสอาร์กัสตายโดยวิธีเป่าขลุ่ยให้อาร์กัสหลับเสียก่อน เพื่อปล่อยไอโอไป ฮีราจึงนำตาของอาร์กัสไปใส่ไว้ในขนหางนกยูงซึ่งสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ของพระนาง ส่วนวันนี้ใช้ในความหมายในทางไม่ดี
4. The Letters of Bellerophon จดหมายที่เป็นภัยแก่ผู้ถือ Bellerophon เป็นบุตรของกอลคัสกษัตริย์แห่งคอริินธ์กับ Eurynome (ยูริโนมี) เป็นผู้ปราบเพ็กกาซัส ม้ามีปีกซึ่งเกิดจากโลหิตที่ไหลจากหัวของเมดูซ่า เบลเลโรฟอนฆ่าพี่ชายโดยบังเอิญจึงถูกขับไปอยู่ที่ Argoa และได้รับการล้างบาปโดยกษัตริย์ Proctus (พรอคคัส) มเหสีของพรอคคัสเกิดหลงรักเบลเลโรฟอนแต่ไม่ได้รับการสนองตอบ นางจึงใส่ความว่าเบลเลโรฟอนจะข่มขืนกษัตริย์พรอคคัสไม่กล้าฆ่าเบลเลโรฟอนซึ่งอยู่ในฐานะอาคันตุกะ จึงออกอุบายใช้ให้เบลเลโรฟอนถือจดหมายไปฉกไปแย่ง Lycia เพื่อมอบให้กษัตริย์ผู้เป็นพระบิดาของมเหสีของพระองค์ เบลเลโรฟอนไปอยู่เมืองลิเซียได้ 10 วัน กษัตริย์ลิเซียจึงเปิดจดหมายซึ่งมีข้อความให้ฆ่าผู้ถือ ถึงตอนนี้เบลเลโรฟอนก็กลายเป็นแขกเมืองไปแล้ว กษัตริย์ลิเซียจึงออกอุบายให้เบลเลโรฟอนไปฆ่าตัวไคมีราโดยคิดว่าเบลเลโรฟอนคงถูกฆ่าตายแน่ แต่ปรากฏว่าเบลเลโรฟอนได้รับการช่วยเหลือจากเพ็กกาซัสจึงฆ่าไคมีราได้ ในบั้นปลายชีวิตเบลเลโรฟอนเกิดความทะเยอทะยานคิดจะขี่เพ็กกาซัสขึ้นไปยังโอลิมปัสซุสเลยบันดาลให้แมลงต่อยเพ็กกาซัส ซึ่งตกใจจนสลัดเบลเลโรฟอนตกลงไปจนพิการ
5. The Robe of Nessus หมายถึงภาวะแวดล้อมหรือเล่ห์เหลี่ยมซึ่งแก้ไขไม่หมด Nessus (เนสซัส) เป็น centaur ซึ่งพยายามจะทำมิดีมีร้ายภรรยาของเฮอริคิวลีสในขณะที่รับ

อาสาแบกเธอข้ามแม่น้ำ เซอร์คิวลิสใช้ธนูอาชญาพิษยิงเนสซัส ก่อนตายเนสซัสบอกให้ Deianira เอาเลือดของตนทาเสื้อคลุมของเซอร์คิวลิสเพื่อเป็นมมตที่จะเรียกความรักของเซอร์คิวลิสกลับมา ภายหลังเมื่อ Deianira คิดว่าเซอร์คิวลิสจะไปหลงรักหญิงอื่น นางจึงส่งเสื้อคลุมนี้ไปให้เซอร์คิวลิสสวมซึ่งทำให้เซอร์คิวลิสได้รับความเจ็บปวดถึงตายเป็นอันว่าเนสซัสทำการแก้แค้นได้สำเร็จ

6. Labyrinth เขาวงกต หมายถึงภาวะที่ซับซ้อนวุ่น เป็นสถานที่ ๗ กษัตริย์ไมนอสใช้ ชังตัวมิโนทอร์ ผู้สร้างคือ Daedalus (ดีคาลัส) ผู้ที่สามารถหาทางออกจากแลบเบอรินธ์ ได้คือธิดัสผู้ปราบตัวมิโนทอร์โดยความช่วยเหลือจากแอริอคัมบุตรสาวของกษัตริย์ไมนอส แอริอคัมไปตามวิธีหาทางออกจากแลบเบอรินธ์จากดีคาลัสโดยใช้ค้ายูโกไว้ที่ทางเข้าแล้ว เค้นตามเส้นค้าย

7. The Apple of Discord ต้นเหตุแห่งความแตกแยก มาจากแอปเปิลทองคำที่มีคำจารึกว่า To the Fairest ซึ่งอีริส เทพีแห่งการวิวาทโยนเข้าไปในงานเลี้ยงแต่งงานระหว่าง Peleus กับ Thetis เพราะโกรธที่ไม่ได้รับเชิญไปในงาน ทำให้เทพทั้งสามคือฮีรา แอปโฟรไดตี และอธินาแย่งเป็นเจ้าของแอปเปิลลูกนี้กัน ร้อนถึงซุสต้องโยนกลงให้ปารีส เป็นผู้ตัดสิน ซึ่งปารีสก็ตัดสินให้แอปโฟรไดตีเป็นผู้ชนะเนื่องจากนางตัดสินบนจะให้หญิงงามที่สุดในโลกแก่เขา

8. Penelope's Web งานที่ต้องทำอย่างยืดยาวไม่มีที่ท่าว่าจะเสร็จ Penelope (เพเนโลปี) เป็นภรรยาของโอคิสซุส ระหว่างที่สามีไปรบที่เมืองทรอยมีผู้มาเกี่ยวพาราสีนางมากมาย เพื่อไม่ให้คนเหล่านั้นเกิดการวิวาทกันนางจึงออกอุบายขอผ้าให้ทอผ้ามานเสร็จก่อนจึงจะเลือกคู่ นางใช้วิธีทอผ้ากลางวัน พอกกลางคืนก็เลาะออก มานจึงไม่เสร็จเสียที นางถ่วงเวลาจนโอคิสซุสกลับถึงบ้านและร่วมมือกับ เทเลมาคัสบุตรชายปราบพวกศัตรู

9. Cutting the Gordian Knot หมายถึงการแก้ปัญหาโดยการลงมือทำทันทีทันใดอย่าง เกิดขาด Gordian Knot เป็นปมที่ Gordias บิดาของกษัตริย์ไมคาสเป็นผู้ผูกไว้ปมนี้ซับซ้อนมาก มีตำนานเล่ากันว่าใครก็ตามที่สามารถแก้ปมนี้ได้จะได้ครองเอเชียแต่ไม่มีใครทำได้สำเร็จจนกระทั่งพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราชตัดปมนี้โดยการใช้อานม้า

10. To Clean the Augean Stables หมายถึงชำระล้างสิ่งที่มีหมักหมมอยู่เป็นเวลานาน เป็นคินพอกทางหมูให้หมคลิ้นไป คือล้างบาง มีที่มาจากภารกิจชั้นที่ 6 ของเฮอรัคลีสที่ต้องไปล้างคอกวัวให้กษัตริย์ Augeias

จากที่อธิบายมาทั้งหมดจะเห็นว่าเป็นเพียงส่วนหนึ่งของคำที่มีรากศัพท์หรือที่มาจากนิยายปรัมปราเท่านั้น ยังมีอีกมากมายหลายคำที่เราได้พบเห็นหรือเคยใช้กันมาแล้วโดยไม่เคยคำนึงถึงที่มาของมันเลย คำเหล่านี้คงพอเป็นตัวอย่างให้เห็นถึงบทบาทที่ mythology มีต่อภาษาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของมนุษย์ได้พอสมควร

คำถามและแบบฝึกหัด

1. ทาคัพท์ภาษาอังกฤษที่ท่านคิดว่ามีที่มาจาก mythology สัก 5 คำ และให้ความหมายของคำเหล่านั้นพร้อมทั้งอธิบาย myth ที่เป็นต้นกำเนิดของคำเหล่านั้นด้วย
2. ให้ความหมายของคำว่า hydra และอธิบายที่มาของคำนี้ด้วย บอกด้วยว่าคำนี้เป็นศัพท์ในสาขาใด
3. ทาคัพท์ทางดาราศาสตร์ที่ท่านคิดว่าได้มาจาก mythology สัก 5 คำ ให้ความหมายและอธิบายที่มาของคำเหล่านั้นด้วย

บทที่ 9

บทบาทของ Mythology ในวรรณคดี

เป็นที่ทราบกันแล้วว่า mythology เป็นต้นกำเนิดของวรรณกรรมโบราณโดยเฉพาะวรรณกรรมกรีกและโรมัน แต่มีได้หมายความว่า การใช้ mythology จะจำกัดวงอยู่เฉพาะวรรณกรรมของสองชาตินี้เท่านั้น หรือเฉพาะวรรณกรรมที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษหรือฝรั่งเศส เราได้เห็นแล้วว่ามหากาพย์ของเยอรมันคือ *Nibelungenlied* นั้นได้รับอิทธิพลมาจากนิยายปรัมปราของยุโรปก่อนเหนือ ทางด้านตะวันออกวรรณคดีไทยเองก็ได้รับอิทธิพลมาจากอินเดีย เช่น เรื่องมหาภารตยุทธนั้น ความจริงก็เป็นเรื่องที่ได้มาจากนิยายปรัมปราของอินเดียเกี่ยวกับการรบครั้งใหญ่ระหว่างกษัตริย์สองตระกูลคือ ปาณฑพและโอรพ และผู้ร่วมในการรบครั้งนี้ด้วยก็คือพระกฤษณะ ซึ่งเป็นอวตารปางที่แปดของพระนารายณ์ที่เรียกว่ากฤษณะาวตารนั่นเอง แต่โดยเหตุที่หนังสือเล่มนี้นั้นหนักเฉพาะด้าน mythology ของกรีกและโรมันกับเรื่องราวจากพระคัมภีร์ที่มีบทบาทในวรรณคดีที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษ หัวข้อนี้จึงเป็นการขยายความเกี่ยวกับบทบาทของนิยายปรัมปรา ในวรรณคดีอังกฤษและอเมริกันเป็นสำคัญ

การใช้ mythology ในวรรณคดี

แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้.-

1. ใช้เพื่ออ้างอิงหรือเพื่อสร้างภาพพจน์
2. ใช้เนื้อเรื่อง แก่โครงเรื่องและตัวละครจาก myth โดยตรง หรืออาจมีการดัดแปลงบ้างโดยเพิ่มเติมความคิดของผู้ประพันธ์เข้าไป
3. นำ theme (สารัตถะ) และ idea (แนวความคิด) ของ myth มาใช้โดยเอามาตีความใหม่ให้เข้ากับยุคสมัยหรือความคิดของผู้ประพันธ์ อาจไม่มีการคงเรื่องหรือตัวละครเดิมไว้เลย

1. การใช้นิยายปรัมปราเพื่อสร้างภาพพจน์หรือเป็นการอ้างอิง

ที่ใช้มากที่สุดจะเป็นในศตวรรษที่ 16 ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญประการหนึ่ง คือ วรรณคดีของสมัยนั้นมักนิยมใช้ mythology มาก เช่น ในงานของ Edmund Spenser ชื่อ "Epithalamion" ซึ่งเป็นบทกวีที่เขาแต่งให้เป็นของขวัญแก่เจ้าสาวของเขาในวันแต่งงาน

สเป็นเซอร์ยัยก่องเจ้าสาวของเขาวางามทั้งกายและใจ ถ้าใครสามารถมองทะลุเข้าไปภายใน ตัวเธอจะต้องจ้องงับประจุกผู้ที่มีมองดูหัวแม่คุดซาในนิยายกรีกแล้วกลายเป็นหินไป เป็นการสร้าง ภาพพจน์ให้เห็นภาพของคนที่กำลังตะลึงพรึงเพริดได้อย่างชัดเจน หรือถ้าเปรียบว่าผู้หญิง คนหนึ่งสวยเหมือนวันส์หรือเฮลีนก็เท่ากับเป็นการอ้างอิง mythology เพราะเป็นที่ทราบกันว่าวันส์คือเทพีแห่งความงาม และเฮลีนก็คือผู้หญิงสวยที่สุดในโลก

2. การใช้เนื้อเรื่อง คำโครงเรื่องและตัวละครจากนิยายปรัมปราโดยตรง

สำหรับการใช้นิยายปรัมปราในลักษณะที่สองจะเห็นได้จากบทประพันธ์ต่าง ๆ ที่ นำเรื่องของตระกูลใหญ่ๆ จากนิยายปรัมปรามาตีแผ่ เช่น เรื่องของอิกิบัสและบุตรของเขา เรื่องของวีรบุรุษที่มีชื่อเสียง “Morte D’Arthur” ของ Sir Thomas Malory ก็เป็นเรื่อง ราวของอาร์เธอร์กับอัศวินของพระองค์ การใช้นิยายปรัมปราทำนองนี้มักจะตรงไปตรงมา คือใช้ทั้งคำโครงเรื่อง เนื้อเรื่อง ตัวละคร เพียงแต่บางครั้งผู้ประพันธ์อาจแทรกแง่มุมใหม่ เข้าไปเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะตัว เช่น ในบทละครเรื่อง *The Arraignment of Paris* ซึ่ง แต่งโดย George Peele ในศตวรรษที่ 16 Peele ใช้เรื่องการตัดสินของปารีสมาดัดแปลง เพื่อเยินยอพระราชินีอลิซาเบธที่ 1 ความสามารถของเขายู่ที่การนำเอานิยายกรีกมาทำเป็น Pastoral drama ได้โดยไม่ขัดเขิน เขาสร้าง myth ใหม่ขึ้นมาจากรื่องเดิม โดยให้ปารีส ถูกนำตัวขึ้นศาลเนื่องจากการตัดสินความงามของเขาไม่เป็นที่พอใจของปวงเทพ เขาใช้เทพ เจ้าเป็นตัวละครในบทละครซึ่งมี pastoral setting คือใช้ฉากป่าเขา ทุ่งหญ้าตามชนบท ทั้งยังนำเอาคนเลี้ยงแกะซึ่งเป็นชาวบ้านเข้ามาเป็นตัวประกอบด้วย ทำให้เกิด local feeling และ color ขึ้น ตัวละครที่เป็นคนเลี้ยงแกะนี้ ได้มาจาก *Shepherd’s Calendar* ของสเป็นเซอร์ ในตอนต้นเรื่องดำเนินไปตามนิยายกรีกเดิมถึงการตัดสินของปารีส แล้วจึงหักมุมโดย การที่ปารีสถูกจับเป็นผู้ต้องหาว่าเป็นต้นเหตุของสงครามเมืองทรอยเนื่องมาจากการตัดสินอัน ไม่ยุติธรรมของเขา ปารีสให้การแก้ข้อกล่าวหาต่อหน้าที่ชุมนุมเทพเจ้า ในที่สุดเขาก็ได้รับการพิพากษาให้พ้นข้อกล่าวหา เรื่องจบลงด้วยการเยินยอพระนางอลิซาเบธ โดยมอบคุณ สมบัติของเทพทั้งสามคือ วันส์ จูโน และพาลัส อธินา ซึ่งมีทั้งความงาม ความยิ่งใหญ่ และความฉลาดให้แก่พระองค์ นับเป็นการใช้นิยายปรัมปราเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะตัว

เรื่องที่แต่งในทำนองเดียวกันก็มี *Endymion* หรือ *The Man in the Moon* ซึ่งเป็น allegory, แต่งโดย John Lyly ในศตวรรษที่ 16 เช่นกัน เรื่องดำเนินไปตามนิยายของเฮนรีเมียนกับเทพแห่งดวงจันทร์ แต่พาตพืดถึงพระราชินีและเหตุการณ์หรือบุคคลในราชสำนักอังกฤษด้วย

Agatha Christie ซึ่งเป็นนักเขียนเรื่องนักสืบที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของศตวรรษที่ 20 ได้ใช้เรื่องภารกิจของเซอร์คิวติสมาคักแปลง โดยให้นักสืบเอกของเธอซึ่งมีชื่อว่า Hercule Poirot สืบคดี 12 คดี ซึ่งแต่ละคดีนั้นเทียบเคียงกันได้กับภารกิจแต่ละอย่างของเซอร์คิวติสตัวอย่างใกล้เคียงที่สุด แม้ว่าจะใช้ฉากและท้องเรื่องสมัยใหม่ก็ตาม แต่เค้าโครงเรื่องยังเหมือนเดิมทุกประการ

3. การใช้ mythology โดยนำคำ theme หรือ idea มา

เนื้อเรื่อง หรือตัวละครนั้นอาจไม่เหมือนเดิมเลย เป็นแนวที่นิยมกันมากในสมัยปัจจุบันเช่นเรื่อง *Ulysses* ของ James Joyce เป็นการนำ theme เรื่องการเดินทางของยูลิสซีสมาใช้ แต่ในเรื่องของจอยซ์นั้นไม่ใช่การเดินทางจริงๆ แต่เป็นความคิดคำนึงของตัวเอกของเรื่องทีล่องลอยไป หรือเรื่อง *The Centaur* ของ John Updike นั้น ก็เอา theme ของความทรمانของ Chiron มาใช้ ไครอนเป็น centaur ซึ่งมีรูปร่างครึ่งคนครึ่งม้า ต้องธนูอาบยาพิษของเซอร์คิวติสบาดแผลจึงรักษาไม่หาย ได้รับความทรمانเพราะเขาเป็นอมตะไม่สามารถจะตายได้ ในที่สุดซุสก็อนุญาตให้ไครอนแลกความเป็นอมตะกับโพรมิธุส จึงพ้นความทรمانไปได้ Updike แต่งเรื่องให้ Caldwell ผู้เป็นตัวเอกมีลักษณะบางประการที่คล้ายกับไครอน และต้องได้รับความทรمانเนื่องจากถูกบุตรภรรยาและสังคมรอบตัวเขามบีบกัน ความทรมานของไครอนนั้นเป็นความทรมานทางกาย แต่ส่วนของคอลลด์เวลล์นั้นเป็นความทรมานทางใจ เนื้อเรื่องหรือฉากของนวนิยายเรื่องนี้ไม่ได้มีอะไรเหมือนกับ myth เดิมของไครอนเลย นอกจาก theme เท่านั้น การใช้ myth ในแง่ที่ขึ้นอยู่กับผู้ประพันธ์ว่าจะตีความคิดหลักอะไรจากเรื่องเดิมมาใช้ และจะตีความหมายใหม่ให้เข้ากับวัตถุประสงค์ของเขาอย่างไร ตัวละครและเนื้อเรื่องหรือเค้าโครงเรื่องอาจไม่มีความใกล้เคียงกับ myth เดิมเลยก็ได้

1. เรื่องหรือคำบรรยายที่ใช้เพื่อสอนหรืออธิบายบางสิ่ง โดยเฉพาะการสอนศีลธรรม

การนำเอานิยายปรัมปรามาใช้ในวรรณคดีอังกฤษมีมาตั้งแต่สมัย Anglo-Saxon แล้ว ก็ยังเห็นได้จากเรื่อง *Beowulf*

มาถึงสมัย Middle Ages ก็มีผลงานของ Chaucer เช่น *Troilus and Criseyde*

ศตวรรษที่ 16 นั้น เป็นยุคทองของการใช้ mythology ในวรรณคดี จะเห็นได้จากงานเขียนของเซกสเปียร์ มาร์โลว์และคนอื่น ๆ

ในศตวรรษที่ 17 ก็มี *Paradise Lost* และงานชิ้นอื่นของมิลตันซึ่งแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของนิยายจากพระกัมภีร์ที่มีต่อวรรณคดี

ศตวรรษที่ 18 นั้น ได้ชื่อว่าเป็น The Age of Reason ฉะนั้น การใช้นิยายต่าง ๆ ในวรรณคดีจึงไม่เป็นที่นิยมเพราะ myth เป็นเรื่องที่อยู่ห่างไกลความเป็นจริงหรือเหตุผลมาก

พอถึงสมัยของพวกโรแมนติกซึ่งต่อต้านเหตุผล และมีจินตนาการเป็นหัวใจของขบวนการ ความสนใจในนิยายปรัมปราก็ได้รับการฟื้นฟูอีกครั้งหนึ่ง กวีโรแมนติกส่วนใหญ่ นำ mythology มาใช้ในรูปแบบต่าง ๆ กัน ส่วนมากจะเป็นในรูปของสัญลักษณ์เพื่อที่จะสื่อความหมายหรือความคิด เช่น ในผลงานของ Keats หรือ Shelley

กวีหรือนักเขียนสมัยวิกตอเรียนและเอ็ดเวิร์เดียนก็นิยมใช้นิยายปรัมปรามากเช่นกัน เช่น Tennyson เขียนเกี่ยวกับยูลิสซีส และ Swinburne เขียนเรื่องของ Proserpine แต่จะเห็นว่ามีการสอกลแทรกปรัชญาชีวิตเข้าไว้ด้วย ไม่ใช่เป็นเพียงเรื่องของวีรบุรุษหรือเทพเจ้าเท่านั้น

สำหรับศตวรรษที่ 20 นั้น การใช้นิยายปรัมปราส่วนใหญ่เป็นไปในแง่ของจิตวิทยา เป็นการเอา theme ของ myth มาใช้เพื่อวิเคราะห์ภาวะทางจิตของตัวละคร ดังเช่นในเรื่อง *Ulysses* หรือ *The Centaur*

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของงานเขียนที่มีชื่อของนักเขียนอังกฤษ และอเมริกันที่ใช้ นิยายปรัมปราเป็นเนื้อหาสาระตั้งแต่สมัยโบราณเป็นต้นมา โดยเรียงตามชื่อนักเขียน

- Matthew Arnold - "Palladium," "**Philomela.**" "Urania," "Euphrosyne"
- Geoffrey Chaucer - "The Legend of Good Women." "Troilus and Criseyde,"
"The Knight's Tale," "The Monk's, **Tale.**" "The
House of Fame," "The Parlemt of Fowls"
- John Keats - "Hymn to Apollo," "**Endymion,**" "**Hyperion,**" "**On a**
Picture of Leander," "Ode to Maia," "Ode to Psyche,"
"Ode on a **Grecian Urn**"
- Christopher Marlowe - "Tragedy of Dido, Queen of Carthage"
- John Milton - "**Comus,**" "Lycidas," "Paradise Lost"
- Percy Bysshe Shelley - "**Arethusa,**" "Hymn to Apollo," "**Hymn to Mercury,**"
"Prometheus **Unbound,**" "Oedipus **Tyrannus**"
- Algernon Swinburne - "**Tiresias,**" "The Garden of Proserpine," "Hymn to
Proserpine," "Eurydice," "Phaedra"
- Alfred, Lord Tennyson - "Demeter and Persephone," "Hero to Leander,"
"Ulysses," "The Lotos Eaters"
- William Wordsworth - "Laodamia"

สำหรับศตวรรษที่ 20 นั้น ความสนใจในนิยายปรัมปราแสดงออกทั้งในรูปเรียง-
ความ บทวิจารณ์ บทละคร นวนิยาย และบทกวี ดังจะเห็นได้จากผลงานของนักเขียน
ต่อไปนี้:-

- T.S. Eliot - "The Waste Land"
- E.M. Forster - *The Story of A **Panic,** The Road from **Colonus***
- Robert **Graves** - *Myths of **Ancient** Greece, Hercules, My Shipmate, The*
Anger of Achilles, The Greek Myths, The Siege and Fall
of Troy
- Aldous Huxley - *Leda*
- Robinson Jeffers - *Tower Beyond Tragedy*

- James Joyce — Ulysses
 Archibald Macleish — *The Trojan Horse*
 John Masefield — *Tale of Troy*
 Eugene O'Neill — *Mourning Becomes Electra*
 Stephen Phillips — "Ulysses"
 Mary Renault — *The King Must Die, The Bull from the Sea*
 John Updike — *The Centaur*
 Thornton Wilder — *Alcestiade*
 W.B. Yeats — "Byzantium," "Leda and the Swan"

ตัวอย่างที่ยกมาก่อนข้างยวนี้ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของงานเฉพาะที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น เพื่อประโยชน์สำหรับผู้สนใจใคร่หาความรู้เกี่ยวกับบทบาทของ mythology ในวรรณคดีจะได้อาศัยเป็นแนวในการที่จะไปทำการค้นคว้าต่อไป

Motif (อนุภาค)

motif คือลักษณะเด่นที่ปรากฏให้เห็นในงานประพันธ์ อาจจะเป็นเรื่องอะไรก็ได้ ยุคโคสมิกก็ได้ แต่ลักษณะเด่นนี้จะไม่เปลี่ยนแปลง ตัวอย่างเช่น ในเทพนิยายตัวเอกของเรื่องจะเป็นลูกคนเล็กหรือคนที่สามเสมอ เช่นนางไซคีซึ่งได้เป็นชายาของคิวบิต เป็นธิดาองค์ที่สามของพระบิดา ดังนั้น ต่อไปเมื่อใช้คำว่า motif ขอให้เป็นที่เข้าใจว่าหมายถึงลักษณะเด่นดังกล่าวมาเบื้องต้น ต่อไปนี้คือตัวอย่างของ motif ที่ปรากฏให้เห็นบ่อยครั้งในงานประพันธ์

Sky Father – Earth Mother

ทุกวัฒนธรรมพัฒนาคำอธิบายเกี่ยวกับต้นกำเนิดของวัฒนธรรมของตนขึ้นมา กำเนิดมนุษย์ที่มีมาจากความสัมพันธ์ทางเพศเป็นรากฐานของ myths ที่เกี่ยวกับการสร้างโลก และความอุดมสมบูรณ์ divine father หรือ Man เป็นตัวแทนของสิ่งที่ตั้งงาม พลังและกิจกรรม เป็นวีรบุรุษในโลกของเทพนิยาย

Woman นั้นตรงกันข้าม มักถูกมองว่าเป็นฝ่ายยอมรับ ไม่มีชีวิตชีวาเหมือนกับแผ่นดิน โดยที่ myths เกี่ยวกับการสร้างโลกส่วนมากพัฒนาขึ้นมาโดยผู้ชาย รวมทั้งเรื่องในพระคัมภีร์ไบเบิลด้วย จึงมีทัศนคติที่ค่อนข้างจะกำกวมเกี่ยวกับผู้หญิง ส่วนมากมักจะวาด

ภาพผู้หญิงว่าเป็นที่มาของความชั่วร้ายหรือความยุ่งยาก เช่น Pandora, Cybele, Eve เหมือนกับที่แผ่นดินอาจจะก่อให้เกิดความพิวาทได้ในบางครั้ง

บางเวลาบทบาทของผู้หญิงในฐานะแม่ก็มีความสัมพันธ์กับความอุดมสมบูรณ์ของ แผ่นดินและชีวิต จึงเห็นได้ว่าผู้หญิงถูกมองว่าเป็นชายที่มีข้อบกพร่อง ผู้ชายที่ถูกตอน ผู้ ทำลายผู้ชาย หรืออีกคำหนึ่งผู้หญิงก็เป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ การเจริญเติบโตและความมั่นคง Molly Bloom ในเรื่อง *Ulysses* ของ James Joyce เจ้าชู้และแค้นตัว ซอมซ่อ แต่เธอก็ไม่เป็นอัมพาตแบบเดียวกับที่สามีของเธอเป็น ผู้ชายได้บงกช้ความเจ้าชู้ ของตนโดยการวาดภาพผู้หญิงเป็นผู้ซึ่งไม่มีเพศ เป็นผู้ที่เข้าใกล้ได้แต่แตะต้องไม่ได้ เหมือน ในความรักแบบราชสำนัก หรือในการเน้นความสำคัญของ Virgin Mary ในศิลปะทาง ศาสนาของสมัยกลาง

การผสมคู่กับมนุษย์

ตำนานและเรื่องหลายเรื่องเล่าถึงการผสมระหว่างมนุษย์กับเทพเจ้า จากความ สัมพันธ์นี้ มนุษย์ได้เื้อโรบางอย่างทีคล้ายเทพเจ้า และเทพเจ้าก็ให้ความรู้หรือให้บุตรที่มี ส่วนเป็นเทพ เด็กนั้นกลายเป็นวีรบุรุษหรือผู้ที่มีลักษณะแบบโครสท์ Zeus ซึ่งเป็นเทพบิดร ผู้มีชื่อเสียงในค่านความเจ้าชู้มักแปลงกายเป็นสัตว์ต่าง ๆ เพื่อที่จะผสมกับหญิงชาวโลก รวมทั้งเป็นวัวที่ฆ่าได้ยุโรปาคัญ การบูชา Baal (วัว, เจ้านาย) ในฟินิเซียก็อาจจะเกี่ยวกันกับ ความเป็นชาย สมรรถภาพทางเพศ และพลังที่มีความสัมพันธ์กับวัวด้วย ในวรรณคดีอเมริกัน เราเห็นได้จาก *Moby Dick* ของ Melville ว่าเขามีความประทับใจกับปลาวาฬ Roan Stallion ของ Robinson Jeffers ก็เป็นการผสมผสานระหว่างคริสเตียนกับกรีก เมื่อตัวเอก ของเรื่องคือ California มีความสัมพันธ์ทางวิญญาณกับม้าป่าที่สง่างาม ทั้ง ๆ ที่เธอขะ- แหยงความสัมพันธ์ทางเพศกับสามีของเธอ

Initiation

initiation คือการแนะนำหรือการรับบุคคลใดบุคคลหนึ่งเข้าสู่ความลับ ความ ลับ ศาสตร์หรือสมาคมด้วยพิธีการหรือแบบแผน ในวรรณคดี initiation เน้นที่ความเป็น หนุ่มสาวของตัวเอก ในการทำพิธีของวัฒนธรรมต่าง ๆ การเข้าสู่ความเป็นชายต้องผ่านพิธี การหรือการทดสอบต่าง ๆ เช่นในพิธี bar mitzvah ของพวกยิว หรือการที่เผ่าต่าง ๆ ให้นักรบต้องผ่านการทดสอบทางร่างกายเพื่อจะพิสูจน์ความเป็นชาย initiation รวมทั้งความ

-
1. พิธีต้อนรับเด็กชายซึ่งมีอายุครบ 13 ปี เข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มผู้ชาย

เจ็บปวด ประสบการณ์ทางเพศ และความสำนึกในเรื่องของความชั่วร้ายหรือความตายในโลก วรรณกรรมประเภทที่เกี่ยวกับการที่เด็กวัยรุ่นก้าวเข้าไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ นั้น เรียกว่า Bildungsroman หรือการเล่าเรื่องโดยบุรุษที่หนึ่งเกี่ยวกับชีวิตของตัวเอกเมื่อตอนเป็นเด็ก เช่นใน *David Copperfield* ของ Charles Dickens หรือ *Of Human Bondage* ของ W. Somerset Maugham รูปแบบพิเศษคือ Künstlerroman หรือการเล่าเรื่องโดยบุรุษที่หนึ่งเกี่ยวกับศิลปินในขณะกำลังพัฒนา เช่นใน *Sons and Lovers* ของ D.H. Lawrence หรือ *A Portrait of the Artist as a Young Man* ของ James Joyce

การตกต่ำจากความไร้เดียงสาสู่ประสบการณ์

motif ของการตกต่ำมีจุดศูนย์กลางอยู่ที่การเปลี่ยนแปลงจากภาวะไร้เดียงสาไปสู่ภาวะของการเรียนรู้ความเป็นไปของโลก ซึ่งตัวเอกเรียนรู้จากประสบการณ์ว่าชีวิตไม่ใช่สวนสวรรค์ที่เห็นอย่างที่เขาเคยคิดไว้ ดังเช่นแอคัมและอีฟในพระคัมภีร์ Robin ในเรื่อง *My Kinsman, Major Molineaux* ของ Hawthorne โรบินละทิ้งบ้านในชนบทไปและได้เรียนรู้ถึงความยุ่งเหยิงของชีวิตในเมืองใหญ่ ซึ่งมีทั้งการเมือง โสเภณี และการหลอกลวง แต่กระนั้นเขาก็รู้ว่าไม่มีทางที่จะกลับไปสู่การปกป้องคุ้มครองของครอบครัว Thomas Wolfe ได้สรุป theme นี้ในนวนิยายเรื่อง *You Can't Go Home Again* ในความเห็นของผู้ชายการตกต่ำมักเกิดมาจากผู้หญิง ซึ่งถูกมองว่าเป็นผู้ล่อลวงหรือนางมารยา ผู้หญิงเป็นสื่อให้ผู้ชายตกต่ำ เพราะผู้หญิงในฐานะเพศอ่อนแอกว่าได้พ่ายแพ้แก่อำนาจแห่งความชั่วร้ายในโลกด้วย ความหลงตัวเอง

Task (ภารกิจ)

motif ของภารกิจในวรรณกรรมโบราณเป็นไปในรูปของการแสดงตัวของวีรบุรุษ เช่นเมื่ออาร์เธอร์ถึงดาบที่ติดอยู่ในหินออกมาได้ เป็นการพิสูจน์ว่าเขามีคุณธรรมที่เหมาะสมจะเป็นผู้ปกครองประเทศได้ ภารกิจจึงเป็นตัวแทนการทดสอบที่จะพิสูจน์ความสามารถของวีรบุรุษ มันอาจเกี่ยวกับการค้นพบสิ่งมีค่า หรือการปราบความชั่วร้าย หรือฝ่ายต่อต้าน หรือผู้เฒ่าสมบัติ ภารกิจของเออร์คิวลีสและเจสันเป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัด การทำงานสำเร็จทำให้บุคคลหนึ่งมีค่าควรแก่การแสวงหาหรือการเดินทางนั้น ๆ ในปัจจุบันซึ่งวรรณคดีมักแสดงให้เห็นพวกต่อต้านวีรบุรุษ ตัวเอกอาจจะทำให้ภารกิจที่จะต้องทำล้มเหลวไปเพื่อจะเป็น

การต่อต้านวีรบุรุษในเทพนิยาย แต่ในชีวิตจริงมนุษย์เราก็มักจะถูกดึงดูดโดยการกระทำภารกิจที่มีผู้มอบหมายให้ทำให้สำเร็จ เช่น ในค่านการเดินทางในอวกาศ ในการกีฬาและในธุรกิจ

การเดินทางและการแสวงหา
motifs ทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กับการตกต่ำสู่ประสบการณ์ การเดินทางมักเป็นการแสวงหาความรู้ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพของมนุษย์ เช่นการลงไปสู่ underworld (การที่ใครสักคนลงไปพิชิตนรก) การเดินทางไปสู่ดินแดนของคนตายเพื่อนำความรู้ใหม่กลับมา (Orpheus) ในค่านสัญลักษณ์ มันอาจเป็นการเดินทางเข้าไปสู่ห้วงลึกของมนุษยชาติ สู่ความพิทหวัง การใกล้ตาย ความอยุติธรรมทางสังคม เนื่องจากชีวิตเป็นการเดินทางจากการเกิดไปสู่ความตาย ถนนหรือการเดินทาง ๆ ทะเลจึงมักถูกใช้เป็นการอุปไมย เรื่อง *Young Goodman Brown* ของ Hawthorne เล่าถึงการเดินทางผ่านป่าในตอนกลางคืน ประสบการณ์ของความชั่วร้าย ซึ่งจำเป็นสำหรับความเข้าใจชีวิต ในการเดินทางของเขา Brown สูญเสียศรัทธา (คือ Faith ซึ่งเป็นชื่อภรรยาของเขา) ซึ่งเขาเคยมีมาก่อน ละครสมัยกลางเรื่อง *Everyman* เปรียบเทียบการเดินทางไปสู่ความตาย ซึ่งมนุษย์ทุกคนจะต้องไป การเดินทางมักจะมีการกลับไปสู่อดีตก่อนการตกต่ำเป็นเป้าหมาย โดยมีรากฐานอยู่ที่การสังเกตการเกิดใหม่ของธรรมชาติ แต่ myth เรื่อง exodus หรือการจากไปไม่ได้เป็นการทบทวนเวียนเหมือน myth เกี่ยวกับการเกิดใหม่ มันเป็นการเคลื่อนไปสู่เป้าหมายนั้นปลายคือสวรรค์อย่างช้า ๆ ตามการเคลื่อนไหวของกาลเวลา

Modif ของการแสวงหาเน้นการเดินทางน้อยกว่าผลที่แสวงหาหลังการเดินทางนั้น เป้าหมายของการแสวงหาคือความไร้เคียงสาซึ่งเปรียบเสมือนทรัพย์สินสมบัติที่สูญหายไปในที่ลึกลับ การแสวงหา กลายเป็นความหวังที่จะค้นพบตนเอง โดยรวมความรู้ที่เข้ากับความไม่รู้ตัว ตัวอย่างเช่น Shangri-la ในเรื่อง *Last Horizon* ของ James Hilton และเรื่อง *Random Harvest* โดยผู้เขียนคนเดียวกัน ซึ่งเป็นคอนตอ แสดงให้เห็นตัวเอกพยายามหาทางกลับไปสู่ชีวิตเก่าโดยผ่านสิ่งที่เรียกว่า amnesia (การเสียความทรงจำ)

การแสวงหาบิดา
บ่อยครั้งที่การเดินทางมักเป็นการแสวงหาบิดาหรือตัวแทนบิดา เช่น ในการที่ เทเลมาคัสเสาะหาโอคิสซุส (หรือใน *Ulysses* ของ Joyce) ในวรรณคดีตัวบิดาอาจเป็นตัวแทนก็ได้ เช่นในเรื่อง *My Kinsman, Major Molineaux* ของ Hawthorne Robin ทั้งพ่อ

แท้จริงและความมั่นคงของกรอบแก้ว เพื่อแสวงหาสิ่งที่เขาคาดว่าจะหาเลี้ยงและให้ที่พึ่งเขาได้ โรบินได้เรียนรู้ว่าเขาจะเป็นชายเต็มตัวก็ต่อเมื่อเขารู้จักพึ่งตนเองเท่านั้น

ตามทฤษฎีของ Freud บุตรชายพยายามที่จะทำลายบิดาเพื่อครอบครองมารดา ดังนั้นการแสวงหาบิดาจึงสัมพันธ์กับการแสดงออกซึ่งหลักการของเพศชาย และความสำเร็จของตนเอง การแสวงหาและความสำเร็จอาจเป็นในรูปที่บุตรชายรับช่วงกิจการต่อจากบิดา และทำได้ผลสำเร็จดีกว่า เขากลายเป็นตัวแทนของบิดาทั้งในคำกรูปร่าง หน้าตา และความคิด การศึกษาทางตำนานมนุษยวิทยาของ Sir James Frazer ใน *The Golden Bough* แสดงให้เห็นแบบแผนของ myth ที่คนรุ่นเก่าหลีกเลี่ยงให้คนรุ่นใหม่ กษัตริย์องค์เก่าสิ้นพระชนม์ไป และแล้วก็มีกษัตริย์องค์ใหม่ขึ้นแทนที่ motif น้อยๆเบื้องหลังสิ่งที่เราเรียกว่าช่องว่างระหว่างวัย ซึ่งเป็นการปฏิเสธการแสวงหาบิดาหรือตนเอง เว้นเสียแต่เราจะยอมรับพันธะเบื้องหลังของเรา เราจะไม่สามารถยอมรับตนเองได้เลย

ความตายและการเกิดใหม่

Motif นี้มักปรากฏในวรรณกรรมโบราณที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปสู่ดินแดนแห่งความตาย ในงานสมัยใหม่ ความตายเป็นรูปของสัญลักษณ์มากกว่าความตายที่แท้จริง เช่นใน *The Horsedealer's Daughter* ของ D.H. Lawrence ซึ่งเป็นเรื่องของคนที่พยายามฆ่าตัวตายโดยการกระโดดน้ำตาย แต่มีผู้ช่วยให้รอดมาได้เท่ากับได้ “เกิดใหม่” มีชีวิตใหม่ ความตายนั้นหมายถึงการสิ้นสุดของการดำเนินชีวิตแบบเก่า และการดำเนินของความคิดหรือหนทางใหม่ที่จะเผชิญกับชีวิตต่อไป ส่วนมากน่าจะเป็นสัญลักษณ์ของเพศหญิงมักเป็นหนทางไปสู่การเกิดใหม่ เช่นใน *Farewell to Arms* ของ Ernest Hemingway เมื่อ Frederick Henry วายน้ำข้ามทะเลสาปหลังจากการตายของ Catherine หรือ “The Waste Land” ของ T.S. Eliot ซึ่งเคลื่อนจากน้ำในฐานะสื่อแห่งความตายโดยความแห้งแล้งไปสู่การเกิดใหม่ด้วยน้ำ การเดินทางไปสู่ความตายในโคลงบทนี้ใช้สัญลักษณ์ ของน้ำแบบสองแง่สองมุมเช่นเดียวกับ “Lycidas” ของ John Milton

วีรบุรุษและพวกต่อต้านวีรบุรุษ

วีรบุรุษเป็นตัวแทนคุณค่าภายในสังคมของผู้คนในสมัยโบราณ วีรบุรุษได้รับการนำทางจากศาสนาหรือพระเจ้า (เช่น Moses) ต่อมาเป็นการนำทางทางโลกหรือทาง

ทหาร (เช่น Beowulf) ปัจจุบันนี้เรามีพวกต่อต้านวีรบุรุษ ผู้ซัดแย้ง ผู้แพ้ วีรบุรุษอาจเป็นตัวละครของโศกนาฏกรรม แม้จะตายในที่สุด แต่ก็ได้รับความเห็นใจและความสงสารจากเราในการนี้ บทบาทของผู้ที่เรายกให้เป็นวีรบุรุษเปลี่ยนไปตลอดเวลา บุคคลจากวงการวิทยาศาสตร์ สังคม การเมือง ธุรกิจบันเทิง กีฬา หรือทหาร จะเป็นที่น่าสนใจของแต่ละบุคคลตามความต้องการของเขา แต่ตามตำนานแล้ววีรบุรุษมักถูกมองในฐานะของผู้ช่วยให้รอด ผู้พิชิตความชั่วร้ายและปลดปล่อยประชาชนจากความพินาศและความตาย ความผิดหวัง และความสิ้นศรัทธาทำให้มีการเปลี่ยนความคิดจากการบูชาวีรบุรุษไปเป็นความนิยมพวกต่อต้านวีรบุรุษ

The Wise Fool (คนโง่ที่ฉลาด)

motif นี้แสดงให้เห็นบุคคลที่ใคร ๆ เห็นว่าโง่ ไม่มีการศึกษา ไม่ฉลาด แต่กลับแสดงความฉลาดอย่างลึกซึ้งให้เห็นว่าสังคมต่างหากที่ค้ำยคุณค่าง์ หรือการประณามว่าเขาโง่นั้นเป็นการไม่ถูกต้อง ตัวอย่างที่ใช้ motif นี้อย่างชัดเจนคือ *The Idiot* ของ Dostoyevsky ซึ่งตัวละครคือ Prince Myshkin ถูกเรียกว่าเป็นคนปัญญาอ่อนในสังคมของเมือง St. Petersburg เพราะเขาไม่สามารถโกหกหรือหลอกลวง ในที่สุดเขาก็ต้องถูกจับส่งโรงพยาบาลบ้า ซึ่ง ณ ที่นั้นเขาได้รับความรักและการต้อนรับจากเด็ก ๆ แต่สังคมยังไม่พร้อมสำหรับเขา ตัวตลกหลวงใน *King Lear* ของเชกสเปียร์ก็เป็นตัวอย่างของ "ตัวตลก" ที่มีความฉลาดลึกซึ้ง และคอยกระทั่งพระราชาราชให้มองเห็นความโง่ในการตัดสินพระทัยของพระองค์

The Devil (ภูตร้าย)

มนุษยนิยมมองโลกในแง่ของการต่อสู้ระหว่างความชั่วร้ายและความดีตลอดมา แต่ละวัฒนธรรมก็พัฒนาความคิดเกี่ยวกับความชั่วและความดีขึ้นมา ข้อห้ามห้ามของสังคมไร้อารยธรรมกลายเป็นข้อห้ามในแบบของ พระคัมภีร์เก่า เมื่อถึงสมัยของคริสตศาสนา ความชั่วร้ายได้ถูกสร้างให้มีตัวตนขึ้นมาในรูปของซาตานและอานาจักรของเขา ปัจจุบันนี้ซาตานหรือหลักการแห่งความชั่วร้ายยังมีบทบาทอยู่มากในสังคมของเรา ในวรรณคดีมีความต้องการที่จะแสดงหลักการนี้ออกมาเป็นตัวตน ในรูปของสุภาพบุรุษผู้ได้รับการอบรมศึกษาอย่างดี มีความสามารถที่จะล่อลวงให้ใคร ๆ หันเหไปจากความถูกต้องจึงมาได้อย่างเช่น Prince Lucio ในเรื่อง *The Sorrows of Satan* ของ Marie Corelli

The Outcast (คนถูกขับ)

คนที่ถูกขับเป็นคนที่ถูกแยกออกจากสังคม เป็นคนนอก อาชญากร มาตรา รายแรกในไบเบิลก็คือเคน เกรื่องหมายของเคนแสดงถึงคนที่ถูกขับจากสังคม เพราะต่อต้าน คำสอนของพระเจ้าซึ่งเขาคิดว่าไม่ยุติธรรม เราได้รู้จัก Ishmael, The Wandering Jew, The Ancient Mariner, และ The Flying Dutchman ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นผู้ถูกขับจาก สังคมทั้งนั้น Hawthorne อ้างถึง The Dutchman ใน *Ethan Brand* ในรูปของชาวยิว จากนุเริ่มเบอร์ค ซึ่งเปิดเผยให้ Ethan ทราบดีว่าเขาได้ประกอบอาชญากรรมที่ชั่วร้ายอะไรลง ไป ทำให้ Ethan กลายเป็นคนถูกขับของจักรวาล ความคิดที่เกี่ยวข้องกับ motif นี้คือผู้เดินทางจะต้องร่อนเร่จากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งโดยไม่ได้พักผ่อนจนกว่าจะถึงการคัดสินครั้งสุดท้าย

The Double (คู่แฝด)

ในสมัยกลาง ส่วนประกอบของมนุษย์คนหนึ่งถูกนับว่าเป็นส่วนที่แยกกันเหมือนกับวิญญาณและร่างกาย .ภายหลังอำนาจแห่งความดีและความชั่วที่ต่อสู้กันในตัวบุคคลก็กลาย มาเป็นคู่คนเหมือนกับเทวดาแห่งความดีและความชั่วในเรื่อง *Dr. Faustus* ของ Christopher Marlowe ต่อมานักประพันธ์ได้สร้างตัวละครที่เป็นตัวแทนของแง่มุมต่าง ๆ ของ บุคคลคนเดียว เช่นใน *The Secret Sharer* ของ Joseph Conrad ซึ่งเขาแบ่งให้ตัวเอก เป็นหนุ่มน้อยที่ต้องผ่าน initiation ในฐานะผู้บังคับการเรือลำแรกในชีวิตของเขา ผู้เขียน สร้างตัวละครขึ้นมาให้แอบลงไปในเรื่องด้วย ตัวละครนี้เป็นส่วนหนึ่งของตัวเอกและในที่สุดก็ ถูกปล่อยลงน้ำ เมื่อกัปตันหนุ่มพิสูจน์ความสามารถและความเป็นชายของเขา Dostoyevsky ในเรื่อง *The Brothers Karamazov* แบ่งคุณลักษณะที่ควรจะรวมกันอยู่ในคน ๆ เดียว ให้ เป็นคุณลักษณะของพี่น้องแต่ละคนในครอบครัวเดียวกัน นั่นคือ คนหนึ่งหยาบกร้าน อีก คนหนึ่งเฉลียวฉลาด และอีกคนมุ่งแต่ทางธรรมไม่ข้องแวะกับทางโลก พี่น้องทั้งสามรวมทั้ง บิดาเป็นตัวแทนของบุคคลที่สมบูรณ์คนหนึ่ง คู่แฝดนั้นอาจเป็นตัวแทนเก่าที่กลับคืนมาหรือ เป็นส่วนสำคัญของตัวเราเอง เช่นใน *Me and My Chimney* ของ Melville แต่ส่วนมาก motif นี้ แสดงให้เห็นความดีและความชั่วร้ายในตัวบุคคลในรูปของตัวละครสองตัวที่กำลัง ต่อสู้กัน

The Scapegoat (แพะรับบาป)

สังคมต้องการเหยื่อเพื่อส่งเวรให้แก่เทพเจ้า หรือเพื่อชำระล้างสังคมให้พ้นจากความก้าวร้าว การล้างบาปหรือความรู้สึกผิดของหมู่คณะอย่างมีพิธีรีตอง แสดงออกในวรรณคดีสมัยใหม่โดยการใช้แพะรับบาป เช่นในเรื่อง *The Lottery* ของ Shirley Jackson หรือในรูปของ Adonis หรือ Jesus *Native Son* ของ Richard Wright เล่าถึงการที่สังคมของคนผิวขาวกำหนดให้ Bigger Thomas ซึ่งเป็นคนผิวดำต้องทำงานหนักและถูกเอารัดเอาเปรียบ เมื่อเขามีปฏิกริยาต่อต้านอย่างรุนแรง สังคมก็ประหารเขาเป็นการลบล้างความรู้สึกผิดของพวกเขาเองที่ทำให้ Bigger Thomas ก่ออาชญากรรมขึ้น แพะรับบาปคือ "คนอื่น" จะเป็นคอมมิวนิสต์ ยิว หรืออินเดียนก็ตามที่ เขาเป็นผู้ถูกคว่ำและจะต้องถูกทำลาย แต่บางครั้งแพะรับบาปคือสมาชิกของสังคมและการที่เขาถูกทำลายก็เพราะสังคมของเขายังไม่พร้อมที่จะรับสิ่งที่เขามีจะมอบให้ ดังจะเห็นได้จากการที่ Shelley เขียนโคลงแสดงความอาลัยการตายของ John Keats ใน "Adonais" ว่าเขาตายเพราะทนคำวิจารณ์ของนักวิจารณ์ซึ่งไม่เข้าใจในผลงานของเขาไม่ได้

The Temptress (นางมารยา)

ผู้หญิงในฐานะผู้ทำลายสร้างข้อขัดข้องห้ามมากมายเกี่ยวแก่สถานที่และเวลาที่ผู้หญิงจะสามารถปรากฏตัวในอาณาเขตของเผ่า อาหารที่พวกเธอจะรับประทานได้ และความสัมพันธ์ที่เธออาจจะมิกับผู้ชาย แต่ผู้ชายก็ยังฝันถึงเสน่ห์ทางเพศของผู้หญิง เราจึงมี motif ของผู้หญิงในฐานะนางมารยา Helen of Troy, Cleopatra, Circe ซึ่งล้วนแล้วแต่สวยงามและเย้ายวนนั้นสามารถนำความพินาศมาสู่ผู้ที่ติดกับของเธอได้ ตรงกันข้ามกับแม่ธรณีผู้ปกป้องนางมารยาจะล่อลวงผู้ชาย จนกระทั่งความงามที่เย้ายวนของเธอทำให้เขาอ่อนแอ Delilah ไม่เพียงแต่ทำให้ Samson ลืมคำสาบานของตนในฐานะชาว Nazarite ซึ่งห้ามตัดผมและดื่มสุรายาเมาเท่านั้น แต่ยังทำให้เขาหมดความเป็นชายด้วย (การตาบอดและการตัดผมมีความหมายเป็นนัยถึงการตอนด้วย ในความเห็นของนักเขียนประเภทจิตวิเคราะห์) นางมารยานั้นมักจะเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมต่างชาติ เป็นผู้นำให้ผู้ชายตกต่ำ และเป็นตัวการที่ทำให้เขาหันเหจากการเดินทางและการแสวงหา

ข้อความที่กล่าวมาเบื้องต้นเป็น **mythological motifs** ที่ปรากฏเสมอในวรรณคดี ทั้งในสมัยโบราณและปัจจุบัน ถ้าเราสามารถจับ motifs เหล่านี้ได้ เราก็จะเข้าใจวรรณคดีได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นแก่นของเรื่อง รายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ เป็นเพียงแต่ส่วนประกอบที่ตกแต่งประดับประดาให้สวยงามหรือนำประทับใจมากขึ้นเท่านั้น

คำถามและแบบฝึกหัด

1. **mythology** นั้นถูกนำมาใช้ในวรรณคดีได้กี่ลักษณะด้วยกัน อธิบายพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ
2. บทบาทของ **mythology** ในวรรณคดีอังกฤษและอเมริกันเปลี่ยนแปลงไปเช่นไรตามกาลเวลาที่ผ่านมา
3. อธิบายการใช้ **mythology** ในวรรณคดีสมัยใดสมัยหนึ่ง พร้อมทั้งยกผลงานในสมัยนั้นมาประกอบคำอธิบายด้วย
4. ทำรายงานสั้น ๆ เกี่ยวกับการใช้ **mythology** ในงานประพันธ์ชั้นใดชั้นหนึ่งที่ปรากฏชื่อในบทนี้ ความยาว 2-3 หน้าพิมพ์
5. ทำ **paper** ความยาวประมาณ 10-15 หน้าพิมพ์ เกี่ยวกับการใช้ **mythology** ในงานประพันธ์ พร้อม **footnotes** และ **bibliography**
6. เลือก **mythological motif** มาสัก 1 motif และบรรยายเกี่ยวกับวรรณกรรมที่ใช้ motif นั้นมา 1 เรื่อง
7. อธิบาย **Bildungsroman** และ **Kunstlerroman** พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ

บทที่ 10

พืชและสัตว์ที่มีบทบาทใน Mythology

เราจะเห็นว่าใน mythology ของชาติต่างๆ นั้นกล่าวถึงพืชและสัตว์มากมายหลายชนิดด้วยกัน พืชนั้นรวมทั้งต้นไม้ และไม้ดอก หรือสมุนไพรบางอย่าง ส่วนสัตว์ก็มีทั้งที่เป็นสัตว์จริงๆ และทั้งสัตว์ประหลาด พืชเหล่านี้ล้วนแต่มีบทบาทและความหมายในการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับ mythology

พืช

ชาวอียิปต์โบราณเชื่อว่าเทพเจ้าหลายองค์อาศัยอยู่ตามต้นไม้ใหญ่ โดยเฉพาะต้น sycamore อันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งกล่าวกันว่าอยู่ที่ทะเลทรายอันเป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างโลกนี้กับโลกหน้า วิญญาณของคนตายเมื่อมาถึงต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์นี้ก็จะได้รับอาหารและน้ำจากเทพเจ้าเพื่อเป็นเสบียงเดินทางไปยังโลกหลังความตาย

ในพระคัมภีร์เก่าก็มีการอ้างถึงต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์ หรือการตั้งแท่นบูชาตามกลางต้นไม้ หรือต้นไม้โดยเฉพาะต้น oak ความคิดที่ว่าต้นไม้เป็นที่อยู่ของเทพเจ้านั้นปรากฏใน Persian mythology เช่นว่าต้น Cypress (หลิวชนิดหนึ่ง) เป็นสัญลักษณ์ของเทพ Ahura Mazda ในอินเดียก็มีการบูชาต้นไม้กันแพร่หลาย พระพุทธเจ้าเองว่ากันว่าได้เกิดเป็นรุกขเทวดาถึง 43 ครั้ง นอกจากนั้นพระองค์ยังได้คร่ำครวญเมื่อประทับอยู่ภายใต้ต้นโพธิ์อีกด้วย แม้แต่ชนชาติต่างๆ ในแอฟริกา มาลาया สุมาตรา เป็นต้น ก็นับถือต้นไม้เช่นกัน

ในตอนแรกนั้นวัตถุที่บูชานั้นก็คือตัวต้นไม้เอง ต่อมาเพียงแต่ต้นไม้ก็ใช้บูชาได้ โดยตั้งที่บูชาไว้ข้างหน้าสำหรับวางเครื่องสังเวท ขึ้นต่อไปก็คือการเปลี่ยนรูปต้นไม้เป็นเสาศึ่งสามเหลี่ยมไปตั้งไว้ในที่ๆ เหมาะสม ก็จะเห็นตัวอย่างได้จากเสาศีนาในอังกฤษหรือใน Brittany ต่อจากนั้นก็มีการนำสัตว์เข้ามาปะปนกับต้นไม้ด้วย เช่นที่โบสถ์ Saint Mark ในเวนิส มีหินสลักเป็นรูปต้นไม้ซึ่งอยู่ระหว่างสัตว์ประหลาด 2 ตัว ขึ้นต่อไปก็มีการนำหน้ากากหรือเสื้อคลุมซึ่งแทนตัวเทพ มาสวมใส่ต้นไม้ ห้ายี่สิบก็คือนาเออาซอนไม้ไปทำเป็นรูปแกะสลัก

ในกรีซและในโรมันนั้นเทพเจ้าบางองค์มีต้นไม้พิเศษประจำตัว เป็นสัญลักษณ์ ต้นไม้เหล่านี้มีความสำคัญในพิธีต่างๆ ทั้งที่เป็นทางศาสนาและในระดับชาวบ้าน เช่นต้น

laurel เป็นต้นไม้ของ Apollo ส่วนมะกอกนั้นเป็นต้นไม้ของ Athene ต้นไม้ประจำตัว Zeus ก็คือ Oak โดยเฉพาะกอก Oak ที่ Dodona ซึ่งโถงตั้งอยู่ถึง 2,000 ปีนั้นมีชื่อเสียงโด่งดังในในฐานะที่เป็นสถานที่ทำนายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นข้างหน้า สถานที่ทำนายโชคชะตาที่มีชื่อเสียงอีกแห่งหนึ่งก็คือที่ Delphi ซึ่งมีต้น laurel ศักดิ์สิทธิ์ ของ Apollo อยู่ ความเชื่อในคำทำนายโดยอาศัยต้นไม้ นั้น อาจเป็นเพราะรากของต้นไม้ นั้นติดต่อกับยัง underworld ดังนั้นจึงได้รับความฉลาดและความรู้ล่วงหน้าจากคนที่ตายไปแล้ว ลางสังหรณ์เกี่ยวกับต้นไม้ เป็นสิ่งสำคัญสำหรับพวกโรมัน ตัวอย่างเช่น การที่ต้น laurel เทียวเนา ก็เป็นเหตุการณ์ที่บอกล่วงหน้าถึงการตายของจักรพรรดิ Nero

คนในสังคมหลายแห่งด้วยกันเชื่อเรื่องวิญญาณที่สิงอยู่ตามต้นไม้และคอยดูแลให้ต้นไม้ นั้นเจริญอยู่เป็นปกติ ถ้าใครไปรบกวนต้นไม้ รุกขเทวดาหรือนางไม้ที่รักษาต้นไม้ นั้นอยู่ก็จะทำอันตรายต่อกันผู้นั้นได้ ในสังคมไทยก็คือนางตานี ซึ่งเชื่อกันว่านางพรายที่อาศัยอยู่ในต้นกล้วยตานีมักจะปรากฏให้เห็นในรูปของผู้หญิงสาวสวย บางครั้งก็อาจจะมีความสัมพันธ์ฉันท์คู่สาวกับชายหนุ่มได้ เมื่อต้นกล้วยตานีมีอันเป็นปลิดเที่ยวแห่งหายไป เราก็มองว่าตายพราย ต้นไม้ใหญ่บางชนิดที่มีขนาดใหญ่มีอายุหลายสิบบปี เราก็มองว่ามีนางไม้สิงอยู่ เช่นต้นตะเคียนเป็นต้น นางตะเคียนนั้นได้ชื่อว่าร้ายมาก ฉะนั้นในการจะโค่นต้นไม้ใหญ่ ๆ จึงมีพิธีขอสมานลาโทษกันเสียก่อน มิฉะนั้นเชื่อกันว่าผู้ที่โค่นต้นไม้ นั้นจะต้องประสบภัยพิบัติถึงชีวิตก็ได้

ต้นไม้คือจักรวาล

ความเชื่อที่ว่าเห็นได้ชัดที่สุดใน Scandinavia ต้น Ash หรือ Yggdrasil เป็นกัณฑ์แทนของ World Tree (ในอินเดียคือต้นมะเดื่อ) ความเชื่อแบบนั้นแพร่กระจายไปทั่วโลก จากต้นไม้โลกของมนุษย์เกิดขึ้นในรูปของภูเขาซึ่งเป็นที่อยู่ของเทพเจ้า ลำต้นของต้นไม้ งอกจากภูเขานี้ กิ่งก้านสาขาของต้นไม้เป็นที่รองรับท้องฟ้า ทวงดาวทั้งหลาย รากของมันหยั่งลึกลงไปใต้ดิน เข้าสู่แกนบาคาล ต้นไม้จักรวาลนี้มีผลซึ่งบรรดาเทพเจ้าใช้เสฟเพื่อให้เป็นอมตะ ดังนั้นมันจึงกลายเป็นต้นไม้แห่งชีวิตไป เช่นต้นโสมของอินเดีย ในตอนที่เหล่าเทพและอสูรกวานเกษียรสมุทรนั้น สิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นมาก็คือโสมซึ่งเป็นน้ำอมฤตที่ทำให้ผู้ที่ดื่มกินเข้าไปเป็นอมตะ เหล่าเทพเสฟโสมเข้าไปจึงไม่รู้จักตาย ส่วนพวกอสูรซึ่งร่วมมือในการ

ทำให้ได้มาซึ่งน้ำอมฤตนั้นกลับถูกหลอกไม่ให้ได้ร่วมคิมน้ำอมฤตด้วย จึงเป็นเหตุให้พวก
อสูรไม่พอใจทำสงครามยึดเยือกกับพวกเทพต่อมาอีกนาน

ในความเชื่อของพวกคริสเตียน ต้นไม้ที่อยู่ในสวนสวรรค์ที่พระเจ้าสร้างให้เป็น
ที่อยู่ของมนุษย์คู่แรกของโลก คือ Adam กับ Eve นั้น คือ ต้นไม้แห่งชีวิต และต้นไม้แห่ง
ความรู้ที่รู้ชั่ว Adam กับ Eve ชักคำสั่งพระเจ้ากินผลไม้ของต้นไม้เข้าไปจึงต้องถูกขับจาก
Paradise

เรื่องราวเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าความรู้สึกที่ว่าต้นไม้มีความศักดิ์สิทธิ์นั้นฝังแน่น
ในจิตใจมนุษย์มาช้านานแล้ว มนุษย์เห็นต้นไม้เป็นแหล่งรวมโลกสวรรค์ และนรก เป็นที่ ๆ
วิญญาณของผู้ตายจะไปสู่ และเป็นต้นกำเนิดของมนุษย์นอกเหนือไปจากเป็นสัญลักษณ์ ของ
ความเป็นอมตะ

Apple

การที่กักันแอปเปิ้ล ถือว่านำมาซึ่งโชคร้ายเพราะแอปเปิ้ลเป็นสัญลักษณ์ของ
ความเป็นอมตะ ความเป็นหนุ่มสาวตลอดกาล และความสุขในชีวิตหลังความตาย ว่ากันว่า
เทพเจ้าของพวกสแกนดิเนเวียคงความหนุ่มสาวอยู่ได้ตลอดไปโดยการกินแอปเปิ้ลทองคำของ
Idun ซึ่งเป็นเทพีแห่งความหนุ่มสาวและฤดูใบไม้ผลิ ใน mythology ของกรีกภารกิจอัน
หนึ่งของ Hercules ก็คือต้องไปนำแอปเปิ้ลทองคำที่พวก Hesperides ลูกสาวของ Atlas
เป็นผู้ดูแลรักษาอยู่ที่สวนทางค้ำันตะวันตกสุดขอบโลก โดยมีมังกร 100 หัวเฝ้าอยู่ เซอร์-
คิวลิสฆ่ามังกรและนำแอปเปิ้ลกลับมาได้

ในเรื่องของ Atalanta หญิงสาวซึ่งทำตัวเป็นทอมบอยชอบการกีฬาล่าสัตว์
Atalanta ทกลงจะแต่งงานกับชายที่เอาชนะเธอในการวิ่งแข่งได้ มีชายหนุ่มคนหนึ่งคือ
Melanion ใช้อุปายโอนแอปเปิ้ลทองคำให้ Atalanta หยุดเก็บถึง 3 ครั้งจึงวิ่งชนะได้ Atalanta
ไปเป็นภรรยา

เราเห็นมาแล้วว่า แอปเปิ้ลทองคำมีค่าสถิติว่าแก่ผู้ทิ้งามที่สุดที่อริสเทพีแห่งการ
พิพาทโยนเข้าไปในงานเลี้ยงแต่งงานนั้นเป็นเหตุให้เทพีสามองค์ ฮีรา อธีนา และแอฟโฟร-
ไดทีแย่งกันเป็นเจ้าของ จนต้องไปให้ปารีสตัดสินและกลายเป็นสาเหตุของสงครามเมืองทรอย
ต่อไป

ในความเชื่อของพวกคริสเตียนบางคนถือว่า ผลไม้ต้องห้ามที่แอดัมกินเข้าไป จนถูกพระเจ้าขับไล่จากสวนสวรรค์ก็คือแอปเปิ้ลนั่นเอง มีตำนานเล่าว่าเมื่อแอดัมกินแอปเปิ้ล อยู่ได้ยินเสียงพระเจ้ายกกริ่งเตือนเขาแอปเปิ้ลเข้าไป แอปเปิ้ลติดคอ ตึงแน่นมาผู้ชายก็เลยมี ลูกกระต๊อ ซึ่งในภาษาอังกฤษเรียกว่า Adam's apple

Ash

myth ของกรีกบางตำนานเล่าว่า Zeus สร้างมนุษย์ทองเหลืองจากต้น ash ซึ่ง คล้ายคลึงกับทางสแกนดิเนเวียที่ว่า Odin เป็นผู้สร้างมนุษย์จากต้น ash ในคัมภีร์ Edda ต้น ash นี้กลายเป็น World Tree หรือ Yggdrasil

นอกจากนั้นต้น ash ยังมีคุณสมบัติพิเศษตามความเชื่อของชาวบ้านคือป้องกันงู ได้เพราะงูกลัวต้น ash นอกจากงูแล้ว แม่มดก็กลัวต้น ash เหมือนกัน

Elder

myth ที่สำคัญเกี่ยวข้องกับต้น elder ซึ่งเป็นต้นไม้ที่มีรูปร่างหงิกงอน่าเกลียดมี กลิ่นเหม็น ก็คือเรื่องจากพระคัมภีร์ไบเบิลที่ว่าจิชัสถูกตรึงบนกางเขนที่ทำจากต้น elder และ Judas สาธุศิษย์ของพระองค์ซึ่งขายพระองค์ให้แก่พวกศัตรูนั้นก็ได้นำลูกกอดตายที่ต้น elder เช่นกัน ดังนั้นจึงถือเป็นทางเลือกที่เหมาะสมที่จะปลูกต้น elder ไว้ตามสุสานที่ฝังศพ หรือใช้ไม้ elder ทำตะแลงแกงเพื่อประหารชีวิตคน

Fig

Fig หรือมะเดื่อมันจะปรากฏใน Bible ตอนที่แอดัมกับอีฟกินผลไม้ต้องห้ามเข้า ไปแล้วเกิดความละอายในสภาพเปลือยของตนเอง จึงไปเที่ยวหาใบมะเดื่อมาเย็บเข้าด้วยกัน เพื่อปกคลุมร่างกาย นอกจากนี้ใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มชิ้นแรกของมนุษย์แล้ว ปฏิมากรยังใช้ใบ มะเดื่อปิดส่วนสรวงของรูปปั้นของเขาด้วย อีกเรื่องหนึ่งที่มะเดื่อมีบทบาทใน Bible ก็คือ ตอนที่โจเซฟพาพระนางแมรีกับจิชัสซึ่งยังแบเบาะหนีไปอียิปต์นั้น ต้นมะเดื่อได้เปิดลำต้น ของมันเป็นโพรงให้ครอบครัวนั้นเข้าไปหลบซ่อนตัวให้พ้นจากการติดตามของทหารของกษัตริย์ เฮรอด

พวกโรมันมีตำนานเรื่องเกี่ยวกับการเลือกที่ตั้งกรุงโรมว่า เปลซึ่งไล่ทหารฝ่าฝืด คือ Romulus และ Remus ผู้ก่อตั้งกรุงโรม ลอยตามน้ำมาแล้วไปติดอยู่ที่รากของต้นมะเดื่อ บนฝั่งแม่น้ำ Tiber ที่ตรงนั้นจึงถูกกำหนดให้เป็นที่ตั้งกรุงโรมและมีการบูชาต้นมะเดื่อกัน ต่อมาเป็นเวลาถึง 4 ศตวรรษ

Fir

ต้นไม้ตระกูลสนเป็นต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์ของเทพเจ้าแห่งท้องทะเลมาตั้งแต่สมัยกรีกโรมันแล้ว ใน Phrygia ต้นสนเป็นต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์ประจำตัว Cybele ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นเทพมารคาและเทพีแห่งความอุดมสมบูรณ์ มีตำนานเล่าว่า Cebele หลงรัก Attis ซึ่งเป็นเด็กหนุ่มเลี้ยงแกะ จึงมอบให้ Attis ดูแลวิหารของนาง และให้สาบานว่าจะประพฤติกพรหมจรรย์ตลอดไป แต่ Attis เกิดไปหลงรักนางอัปสรคนหนึ่งเข้าต้องผิดคำสั่งสาบาน Attis จึงฆ่าตัวตายใกล้ ๆ ต้นสน ในตำนานโรมันเทพี Rhea เป็นผู้ที่เปลี่ยนรูป Attis ให้กลายเป็นต้นสนไป โดยที่ซุสให้การรับรองว่าต้นสนจะคงเขียวอยู่ตลอดปี ไม่ผลัดใบเหมือนต้นไม้อื่น ๆ

Hazel

ไม้จากต้น Hazel นี้ มักจะนำไปทำเป็นไม้เท้าของพวกพระหรือผู้วิเศษ รวมทั้งราชาของกษัตริย์ด้วย ในสแกนดิเนเวีย hazel เป็นไม้ประจำตัวของเทพเจ้า Thor และใช้เป็นเครื่องมือป้องกันฟ้าผ่าได้ด้วย พวกโรมันเชื่อว่า Mercury ได้ไม้เท้าทำด้วยกิ่ง hazel มาจากอพอลโลอันหนึ่ง มีคุณสมบัติทำให้จิตใจมนุษย์สงบและมีคุณธรรมดีขึ้นได้ ไม้เท้านี้มีชื่อว่า Caduceus เป็นไม้เท้ามีปีกและมีงูพันกันอยู่ 2 ตัว ต่อมา Asclepius ซึ่งเป็นบิดาแห่งการแพทย์ได้นำเอาไปเป็นสัญลักษณ์ของอาชีพแพทย์

ในตำนานฮีบรูนั้น ไม้เท้าซึ่งโมเสสใช้แยกน้ำในทะเลแดงออกเป็น 2 ซีกให้พวกยิวเดินผ่านไปได้นั้นก็ทำมาจากต้น hazel เช่นกัน ไม้เท้าศักดิ์สิทธิ์นี้ต้องมีพิธีทำเป็นพิเศษโดยเลือกทำจากกิ่งอ่อนซึ่งยังไม่แตกแขนง การที่ประเทศไอร์แลนด์ไม่มีงูพิษเลยนั้นก็เพราะ Saint Patrick ซึ่งถือไม้เท้าทำด้วยกิ่ง hazel ได้ต้อนฝูงงูทั้งหมดมารวมกันแล้วกวาดทิ้งทะเลไป แสดงให้เห็นว่าต้น hazel มีอำนาจปราบงูพิษได้

Herbs

พวกสมุนไพรต่าง ๆ ก็มีบทบาทใน mythology เช่นกัน สมุนไพรอย่างหนึ่งมีชื่อว่า anemone มีสีแสด มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Adonis ตำนานของต้น Adonis นั้นมีอยู่ว่า แอฟโฟรไดตี และ Persephone ต่างก็หลงรัก Adonis ด้วยกัน เมื่อตกลงกันไม่ได้ ซุสก็เลยต้องต้องตัดสินให้ Adonis ไปอยู่กับเทพีทั้ง 2 องค์ ๆ ละครึ่งปี คือ ฤดูใบไม้ร่วงและฤดูหนาวให้ไปอยู่กับ Persephone ซึ่งเป็นราชินีอยู่ใน underworld ส่วนฤดูใบไม้ผลิกับฤดูร้อนให้อยู่กับแอฟโฟรไดตีซึ่งเป็นเทพีแห่งความงามและความรัก ระหว่างที่อยู่ด้วยกัน

กับแอฟโฟรไดท์ Adonis อยู่ในสวนอันสวยงามเข้าน้ำลำสั้ว วันหนึ่งขณะที่ไปล่าหมีป่าก็ ถูกหมีป่าขวิดตาย จากเลือดของ Adonis ที่ไหลลงสู่พื้นดินก็เลยเกิดดอก Adonis ขึ้นมา

Holly กับ Ivy

ต้นไม้ทั้งสองชนิดนี้เขียวสดอยู่ตลอดปี มักจะถูกกล่าวถึงคู่กันไปโดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับ Christmas เราจะเห็นรูปลูก Holly เป็นพวงสีแดงตามการก่อวยพรวัน คริสต์มาส ส่วน Ivy หรือเถาองุ่นนั้นมีประวัติเก่าแก่เกี่ยวพันกับเทพ Dionysus ซึ่งเป็น โอรสของซุสกับ Semele ขณะที่กำลังตั้งครรภ์ Dionysus Hera กตใจให้ Semele ขอให้ ซุสปรากฏตัวให้เห็นในสภาพของเทพเจ้า ซึ่งถ้าซุสทำเช่นนั้น Semele ก็จะต้องตายเพราะทน รัศมีของซุสไม่ไหวจะถูกเผาผลาญไป ซุสปฏิเสธคำขอร้องนี้ไม่ได้เพราะได้สาบานไว้ต่อหน้า แม่น้ำ Styx แต่ขณะที่ลำแสงตกก็ได้เกิดเถาองุ่นงอกขึ้นมาบังตัว Dionysus ซึ่งไม่ตายตาม มารดาไปด้วย ซุสจึงเอาเด็กน้อยซ่อนไว้ในขาอ่อนของตนเองจนครบกำหนด ดังนั้นเถาองุ่น จึงมีบทบาทมากในเรื่องของ Dionysus ซึ่งเรามักจะเห็นในสภาพสวมมงกุฎทำด้วยเถาองุ่น บนศีรษะ นอกจากนั้นเถาองุ่นยังนำไปทำเป็นมงกุฎสวมใส่ให้แก่วีอิกด้วย พวก Spartan ใช้ Ivy ทำมงกุฎสวมให้แก่ผู้ชนะในการแข่งขันกีฬาในงานฉลองของ Hyacinthus ชาวกรีก ใช้มาลาที่ทำจาก Ivy ในพิธีแต่งงาน โดยที่พระจะมอบมาลาให้กับคู่บ่าวสาวเนื่องจากลักษณะ ของมันที่ชดพันกันเป็นสัญลักษณ์ของความจงรักภักดี

Hyacinth

ตำนานของดอก Hyacinth ก็คล้ายคลึงกับเรื่องของ Adonis กล่าวคือ Hyacin- thus เป็นชายหนุ่มรูปงามซึ่งเป็นที่รักของอพอลโล วันหนึ่งขณะที่ทั้งสองเล่นขว้างจักรกันอยู่ Zephyr เทพแห่งลมตะวันตกซึ่งชอบพอก Hyacinthus อยู่เช่นกันเห็นเข้าก็เกิดความโกรธ เลยเบ้าลมให้จักรนั้นไปตก Hyacinthus ถึงตาย เมื่อเลือดไหลลงสู่พื้นดินก็เกิดดอกไม้ขึ้นมา อพอลโลได้จารึกอักษรย่อชื่อของ Hyacinthus ไว้บนกลีบดอก Hyacinth ซึ่งมีสีม่วงแก่ และมีรูปร่างเหมือนดอกบิวสาย

Laurel

ต้น laurel นั้นตามตำนานกรีกเชื่อว่าเกิดจากการที่นางอัปสรคนหนึ่งคือ Daphne ถูกสาวของ Peneus เทพเจ้าแห่งแม่น้ำแห่งหนึ่งถูกอพอลโลไล่ตามด้วยความรัก แต่ Daphne

ไม่เล่นด้วย เมื่อหนึ่งจวนตัวก็ร้องให้บิดาช่วย เธอจึงถูกแปรรูปเป็นต้นไม้คือต้น laurel หลังจากอพอลโลจึงได้นำใบ laurel ไปทำมงกุฏสวมใส่และประกาศว่าตั้งแต่บัดนั้นมาต้น laurel จะไม่ผลัดใบแต่จะเขียวอยู่ตลอดปีและจะเป็นต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์ประจำตัวของอพอลโล พวกภิกษุณีประจำวิหารของอพอลโลใช้ต้น laurel ในการทำนายโชคชะตา โดยฟังจากการสั่นของใบ laurel ความเชื่ออีกอย่างหนึ่ง คือ ถ้าเอาใบ laurel ขวางไว้ใต้หมอนแล้วผู้ซึ่งหลับไปจะสามารถทำนายอนาคตของตนได้ในความฝัน

พวกกรีกใช้มาลาที่ทำจาก laurel ที่เราเรียกว่ามงกุฏชัยพฤกษ์เพื่อให้เกียรติแก่กวี วีรบุรุษทางการทหาร พวกพระและผู้ชนะในการแข่งขันกีฬา ซึ่งชาวโรมันก็ถือธรรมเนียมเดียวกัน นายพลที่รบชนะศึกมาจะสวมมงกุฏชัยพฤกษ์

Mandrake

ต้น mandrake มีรากแยกออกเป็นสองแฉกมีลักษณะคล้ายมนุษย์ เชื่อกันว่ามีทั้งเพศชายและเพศหญิง ดังนั้นพืชชนิดนี้จึงมีความสัมพันธ์กับเรื่องทางเพศอยู่มาก มีความเชื่อว่า mandrake ใช้เป็นยาปลุกกำหนัด และช่วยให้มีบุตรได้ ดังมีตัวอย่างจาก Bible ตอนที่ Rachel ภรรยาหลวงของ Jacob ผู้นำชาวอิสราเอลเป็นหมันไม่สามารถมีบุตรได้ จึงไปขอราก mandrake จาก Leah ภรยาน้อยของ Jacob มากินโดยยอมแลกเปลี่ยนกับการที่ให้ Jacob มาอนกับ Leah คืนนั้น ต่อมา Rachel ก็ตั้งครรภ์

พวกเยอรมันนำเอาราก mandrake มาทำเป็นเครื่องราง หรือแกะสลักเป็นรูปคนตัวเล็ก ๆ คงจะลักษณะเหมือนรัก-ยมของไทย รูปนี้เขาจะคอยอาบน้ำเต่งตัวให้และใช้เป็นเครื่องทำนายโชคชะตาโดยเก็บเอาไว้ในโลงศพ นอกจากนี้ mandrake ยังมีอำนาจในการเสกตะกั่วแดงได้ ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์สำหรับนักย่องเบา myth เกี่ยวกับ mandrake อีกอย่างหนึ่งก็คือใบของมันจะส่องแสงในความมืด พวกอาหรับเรียกต้นไม้ที่ว่าเทียนไขของปีศาจจนกระทั่งทุกวันนี้

Mistletoe

ต้นไม้ที่มีความสำคัญใน myth ของ Balder ลูกชายของ Odin. ในตำนานสแกนดิเนเวียนั้นบาลเดอร์เป็นที่รักของทุกคน วันหนึ่งบาลเดอร์ฝันว่าตนตาย พวกเทพเจ้าจึงประชุมกันตกลงว่าจะให้เทพี Frigg ไปขอสัญญาจากสิ่งมีชีวิตทุกชนิดไม่ให้ทำอันตรายบาลเดอร์ แต่ Loki เทพเจ้าตัวร้ายที่ชอบทำความวุ่นวายในวิมานวัลฮัลลาปลอมตัวเป็นหญิงชราไป

หลอกเอาความจริงจาก Frigg ว่าไม่ได้ไปขอให้ต้น mistletoe สาบานเพราะเห็นว่าต้นนั้น
ยังเล็กนัก ดังนั้นในการทดสอบว่าคำสาบานได้ผลจริงหรือไม่ พวกเทพเจ้าจึงเอาสิ่งต่าง ๆ
ปาใส่บาลเดอร์ซึ่งไม่เป็นอะไร แต่พอถูกปาด้วยกิ่ง mistletoe บาลเดอร์ก็ล้มลงตาย

ตามความเชื่อของชาวตะวันตก ในงานฉลองปีใหม่ชายหนุ่มมีสิทธิ์จุมพิตหญิง
สาวได้ถ้าหากทั้งคู่ยืนอยู่ใต้กิ่ง mistletoe ตามธรรมเนียม mistletoe ซึ่งมีลักษณะเป็นพวก
parasite หรือกาฝากอย่างหนึ่ง จะเกาะตัวอยู่กับต้นไม้ใหญ่ซึ่งมักจะเป็นต้น oak

Narcissus

ตำนานดอกไม้ชนิดนี้มีอยู่ว่า นาร์ซิสซัสเป็นชายหนุ่มรูปงามแต่ไม่รักผู้หญิงเฝ้า
มองแต่รูปร่างของตนเอง มีนางอัปสรตนหนึ่ง คือ Echo ถูกฮีราสาปให้พูดไม่ได้ ๆ แต่ทว่า
คำพูดของผู้อื่น เนื่องจากพูดมากมักทำให้ฮีราเสียสมาธิไม่ทันสอดส่องดูว่าซุสผู้สามีไปเจ้าชู้
กับผู้หญิงที่ไหน Echo หลงรักนาร์ซิสซัส แต่ก็ไม่สามารถจะสารภาพความรักของตนได้
นาร์ซิสซัสก็หลงรักเงาของตนเองจนในที่สุดตรอมใจตายกลายเป็นดอกนาร์ซิสซัสไป Echo ก็
เศร้าโศกเสียใจตายตามเหลือแต่เสียงตกค้างอยู่ตามถ้ำตามเขาที่เรียกว่าเสียงสะท้อน จะเห็น
ได้ว่าเรื่องของ Echo กับนาร์ซิสซัสนี้เป็นตัวอย่างของ metamorphosis การเปลี่ยนแปลง
รูป กับ myth of origin ได้เป็นอย่างดี

Oak

ต้น oak นั้นมีความสัมพันธ์กับเรื่องของบาลเดอร์ด้วยตรงที่กิ่ง mistletoe ไปขึ้น
อยู่บนต้นโอ๊ก วิหารของซุสที่ Dodona อยู่ในป่าโอ๊ก และภิกษุณีของซุสก็ใช้การสั่นของใบ
โอ๊กเป็นเครื่องทำนายโชคชะตาหรือตอบคำถาม เรือ Argo ซึ่งใช้เป็นพาหนะในการเดินทาง
เพื่อหาขนแกะทองคำของพวกวิรบุรุษก็ทำจากไม้โอ๊ก ต้นโอ๊กกลายเป็นต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์
ของพวกโรมัน เชื่อกันว่าลูกโอ๊กคือหนึ่งในบรรดาอาหารอย่างแรกของมนุษย์ จนกระทั่ง
Ceres เทพีแห่งการเพาะปลูกข้าวโพดเข้ามาแทนที่ ดังนั้นเวลาที่มีงานฉลอง Ceres หรือมี
การเก็บเกี่ยว ผู้คนก็จะพากันประดับใบโอ๊กเพื่อรำลึกบุญคุณของมัน

Olive

ต้นมะกอกซึ่งเป็นไม้ประจำชาติกรีกนั้น ถือกำเนิดมาจากการที่ Athene กับ
Poseidon แย่งเมือง Attica กัน โพไซดอนบันดาลให้น้ำทะเลพุ่งออกมาจากก้อนหินบน
Acropolis ส่วน Athene บันดาลให้เกิดต้นมะกอกขึ้นมา เหล่าเทพเจ้าตัดสินให้ Athene

เป็นผู้ชนะจึงได้เมือง Attica และได้เป็นผู้ให้ชื่อเมือง Athens ต้นมะกอกต้นนี้เคยถูกกษัตริย์ Xerxes เผาเมื่อพระองค์บุกเอเธนส์ แต่ก็ปรากฏขึ้นใหม่อีกราวกับมีเวทมนต์คาถา ทุกวันนี้ยังมีต้นมะกอกอยู่บน Acropolis ชาวเอเธนส์ให้ความนับถือมากและจะลงโทษใคร ๆ ผู้ทำอันตรายต่อต้นมะกอกศักดิ์สิทธิ์นี้อย่างรุนแรง มีการนำใบมะกอกมาทำมงกุฎสวมให้แก่ผู้ชนะในกีฬาโอลิมปิกด้วย ทำนองเดียวกับใบ laurel

- สัตว์ -

สัตว์ก็มีบทบาทอย่างมากในตำนาน ทั้งที่เป็นสัตว์ที่เราพบเห็นได้และที่เป็นสัตว์สมมติหรือสัตว์ประหลาดที่มนุษย์คิดขึ้นมา จะเห็นว่าชนชาติต่างๆ มีความเชื่อตือแปลกๆ เกี่ยวกับสัตว์หรือมีตำนานเรื่องสัตว์อยู่ด้วยกันทั้งนั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Bear

เรื่องราวของหมีที่ปรากฏในตำนานกรีกคือเรื่องของ Callisto ซึ่งได้รับกรรมเนื่องจากซุสมาคิดพันทำให้ฮีราโกรธสาปให้ Callisto กลายเป็นหมีไปและยังจะให้ลูกชายของ Callisto ยิงแม่อีกด้วย แต่ซุสแย่งตัวหมีเอาไปไว้บนฟ้ากลายเป็นกลุ่มดาวที่มีชื่อว่า Great Bear ลูกชายของ Callisto ก็ได้กลายเป็นดาวที่มีชื่อว่า Lesser Bear ฮีราไม่หายโกรธ จึงสั่งเทพแห่งทะเลให้ห้ามดาวหมีทั้งใหญ่และเล็กตกลงไปในมหาสมุทรเหมือนดาวอื่นๆ ดาวทั้งสองกลุ่มนี้จึงไม่เคยตกต่ำกว่าระดับขอบฟ้าเลย

ในหมู่พวกอินเดียนในอเมริกาเหนือ Shaman หรือหมอผีประจำเผ่ามักจะเทียบตนเองเป็นเทพเจ้าหมีโดยการเอาหนังหมีมาห่มห่ม เชื่อกันว่าจะกลายเป็นหมีไปได้ เนื่องจากหมีเป็นสัตว์กินเนื้อและเป็นคู่แข่งที่จะแย่งอาหารสำคัญของเผ่าคือปลาแซลมอนและเนื้อควายป่า Myth และประเพณีของพวกอินเดียนแคงจึงให้ความสำคัญกับหมีมาก

Boar

ตั้งแต่สมัยกลางเป็นต้นมา Boar หรือหมูป่าได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ของพื้นดิน ในประเทศเยอรมนี ชาวสลาฟอนยุคท้ายเวลาที่เก็บเกี่ยวจะถูกนำไปนวดทำเป็นขนมปังในรูปหมูป่า เก็บไว้จนกระทั่งฤดูเพาะปลูกต่อไปจึงจะกินขนมปังนี้ส่วนหนึ่งและที่เหลือนำไปผสมกับเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อให้ได้พืชผลที่อุดมสมบูรณ์

หมูป่ายังเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ของเทพเจ้า Freyr เทพแห่งความอุดมสมบูรณ์ของสแกนดิเนเวียด้วย มีตำนานมากมายเกี่ยวกับเทพเจ้าและชายหนุ่มที่ถูกหมูป่าขวิดตายในขณะที่ออกล่าสัตว์ เช่น ในเรื่องของ Adonis เป็นกัน การก๊ออย่างหนึ่งใน ๒ อย่างของ Hercules ก็คือต้องไปจับหมูป่าซึ่งอยู่บนยอดเขา Erymanthus

ชาวกรีกเชื่อว่าซุสเองนั้นเป็นเจ้าชายที่ถูกฝูงหมูป่าฉีกเนื้อเป็นชิ้น ๆ ตำนานฮีบรูและอิสลามก็เชื่อกันว่าหมูเป็นสัตว์สกปรกต้องห้าม แม้แต่ในพุทธประวัติ พระพุทธเจ้าทรงอาพาธเนื่องจากฉันทเนื้อหมูเข้าไป

Bull and Cow

วัวตัวผู้เป็นสัญลักษณ์ ของเพศชายและความอุดมสมบูรณ์ ในซูเมอร์เรีย Enlil คือเทพเจ้าวัวนั้นเป็นผู้บันดาลให้เกิดความเขียวชอุ่มและสรรพสิ่งทั้งหลายขึ้นมา กษัตริย์ซูเมอร์เรียจะสวมเขาวัวไว้บนศีรษะ

วัวตัวเมียก็เป็นสัญลักษณ์ แห่งชีวิตและความอุดมสมบูรณ์เช่นกัน โดยเฉพาะสำหรับพวกเร่ร่อนเลี้ยงสัตว์ซึ่งต้องพึ่งแม่วัวมากในการยังชีพ ในตำนานต่างๆ แม่วัวเป็นผู้ให้ชีวิต เทพมารดาแห่งท้องฟ้า หรือแผ่นดิน ในอียิปต์เทพี Hathor และ Nut ก็มีรูปร่างเป็นวัวหรือหน้าเป็นแม่วัว ใน myth ของสแกนดิเนเวีย Audumulla ก็คือแม่วัวที่ให้นมแก่ยักษ์ Ymir ซึ่งต่อมาส่วนต่างๆ ในร่างกายของ Ymir ได้กลายเป็นโลกและจักรวาล

แม่วัวมีบทบาทมากที่สุดในอินเดียและศาสนาฮินดู ถึงแม้จะเห็นได้จากการนับถือวัวเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ในทุกวันนี้

Chimaera

Chimaera เป็นสัตว์ประหลาดซึ่งมีหัวเป็นสิงโต ท่อนกลางเป็นแพะ และมีหางเป็นงู หายใจเป็นเปลวไฟ ซึ่งอาจจะมีเค้ามาจากการที่มีแกซลุกเป็นไฟขึ้นมาได้ดินในแถบ Anatolia หรือมิฉะนั้น Chimaera ก็เป็นตัวแทนของเมฆฝน ปัจจุบันนักชีววิทยาใช้คำนี้เรียกพืชและสัตว์ที่มีลักษณะเป็นลูกผสม

ในตำนานกรีก Chimaera ถูก Bellerophon วีรบุรุษคนหนึ่งฆ่าตายโดยที่ขี่ม้ามีปีก Pegasus จึงสามารถเหาะข้ามตัว Chimaera และยิงมันได้โดยไม่ถูกไฟลวก

Cock

มีเรื่องเล่าว่าเมื่อ Mars แอบมาเป็นชู้กับ Venus นั้นได้สั่งให้ Alektraon เผ่า
ประทุ แต่ Alektraon หลับไปจน Vulcan สามีของ Venus กลับมาพบเข้า Mars จึงสาป
Alektraon ให้กลายเป็นไก่ตัวผู้ไป ตั้งแต่นั้นไก่ก็ตื่นตึงแต่เช้า พวกกรีกเชื่อว่าไก่เป็นสัตว์
ศักดิ์สิทธิ์ของอพอลโลซึ่งเป็นสุริยเทพ ดังนั้นจึงเป็นสัตว์คู่อำนาจแห่งความมีค

Dove

นกเขามีประวัติความเป็นมาสัมพันธ์กับเทพีแห่งความรัก กล่าวคือ วันหนึ่ง
Aphrodite แข่งเก็บดอกไม้กับ Eros ผู้บุตรชาย Aphrodite ชนะเพราะได้รับความช่วย
เหลือจากนางอัปสร Peristera Eros จึงสาปให้ Peristera กลายเป็นนกเขาซึ่งตกอยู่ใต้
ความคุ้มครองของ Aphrodite ตัวเทพีเองนั้นเชื่อกันว่าเกิดมาจากไข่ซึ่งนกเขาเป็นผู้ฟัก
ชาวโรมันใช้นกเขาเป็นเครื่องส่งเวท Venus ซึ่งใช้พาหนะเป็นรถเทียมกวางนกเขา

Dragon

มังกรเป็นสัตว์ที่แพร่หลายใน myth ของชาติต่าง ๆ รูปของมังกรนั้นก็ต่างไปใน
แต่ละชาติ มักจะเป็นสัตว์ลูกผสมของสัตว์ต่าง ๆ ที่เป็นที่คุ้นเคยในแต่ละประเทศ แต่ลักษณะ
เด่นของมังกรคือ มีหาง มีลิ้นเป็นแฉก และลมหายใจเป็นเปลวไฟ มีเกล็ดตามลำตัว ใน
ตะวันออกมังกรเป็นสัญลักษณ์ของความร่ำรวย เป็นสัตว์ที่ให้คุณแก่มนุษย์ แต่ในตำนาน
ของโลกตะวันตกหรือในเทพนิยาย มังกรมักเป็นสัตว์ร้ายที่วิรบุรุษจะต้องปราบ หรือเป็น
ตัวแทนของความชั่วร้าย เช่นการที่ Saint George ปราบมังกรร้ายก็เปรียบเสมือนชัยชนะ
ของคริสตศาสนาที่มีต่อความเชื่อผิดๆของมนุษย์

Horse

ม้าเป็นตัวแทนของอำนาจ ความรวดเร็ว และความหยิ่ง มีความสัมพันธ์อย่าง
ใกล้ชิดระหว่างม้ากับเทพเจ้าต่าง ๆ แทบจะทุกชาติในอารยธรรมโบราณเชื่อว่าม้าคือสัตว์ที่
ลากรถของสุริยเทพ ดังนั้นในการส่งเวทเทพเจ้าม้าจึงถูกเลือกเป็นสัตว์บุชายัญ เพราะเป็น
สมบัติที่มีค่าที่สุดของมนุษย์ เช่นช่วยเหลือมนุษย์ทั้งในด้านการงาน ในฐานะพาหนะ และ
ในการศึกสงคราม ม้าที่มีชื่อใน myth ก็คือ Pegasus ซึ่งเป็นม้ามีปีกที่คอยช่วยเหลือ

Bellerophon

Lion

สิงโตเป็นสัตว์ที่มีขนาดใหญ่ มีพลังกำลัง สง่างาม ดังนั้นจึงมีความสัมพันธ์กับเทพเจ้าและกษัตริย์ เทพี Sekhmet ของอียิปต์มีเศียรเป็นสิงโต ในบรรดาชนพื้นเมืองแอฟริกันเผ่าต่างๆ มีการประปนกันมากระหว่างสิงโตกับคน บางเผ่าเชื่อว่าสิงโตคือบรรพบุรุษของตน บางเผ่าเชื่อว่าวิญญาณของหัวหน้าเผ่าที่ตายไปแล้วจะไปเกิดเป็นสิงโต ดังนั้นจึงปฏิบัติต่อสิงโตด้วยความเคารพ แต่ในนิทานชาวบ้านนั้นสิงโตมักจะถูกสัตว์ที่เล็กและอ่อนแอกว่าหลอกเอาเสมอ

Nightingale

เรื่องของนกไนติงเกลนั้น มีมาจาก myth ของ Philomela Procne ชายาของ Tereus เจ้าเมือง Thrace ได้ขอให้สวามีพา Philomela ผู้เป็นน้องสาวมาเยี่ยมตน Tereus เกิดพอใจฟีโลเมลา ขณะเดินทางมาด้วยกันจึงข่มขืนเธอและตัดลิ้นเสียเพื่อจะปิดความชั่วของตน ฟีโลเมลาส่งข่าวให้พี่สาวทราบโดยวิธีทอเรื่องราวลงในเสื้อคลุม Procne จึงแก้แค้นสวามีโดยการฆ่าลูกชายคือ Itys และเอาเนื้อให้ Tereus กิน แล้วทั้งสองพี่น้องก็หนี เมื่อถูกติดตามซุสจึงเปลี่ยนรูป Procne เป็นนกไนติงเกลและ Philomela เป็นนกนางแอ่น ส่วน Tereus หนีกลายเป็นนกประเภทเหยี่ยว แต่ภายหลังได้มีการสืบสนเกิดขึ้นโดยที่ Philomela กลายเป็นนกไนติงเกลไป เสียงเพลงของนกไนติงเกลที่ได้ชื่อว่าไพเราะนั้นก็เป็นเพราะ Procne คร่ำครวญคิดถึง Itys ผู้บุตรชาย

Owl

นกฮูก นกเค้าแมวหรือนกถึกคือ ถือกันว่าเป็นนกที่บอกกลางร้าย ทุกมรณะ แต่ในเมือง Athens นกฮูกเป็นสัญลักษณ์ของเมืองเพราะเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ของ Athene เทพีผู้ปกครองเมืองนี้ นกฮูกจึงเป็นตัวแทนของความฉลาดเฉลียวอีกด้วย หลายชาติเชื่อกันว่านกฮูกสามารถขบไล่อำนาจแห่งความชั่วร้ายไปได้

Peacock

นกยูงมีบทบาทมากในศาสนาฮินดู ในเรื่องรามายณะ มีตอนหนึ่งที่กล่าวไว้ว่าพระอินทร์แปลงตัวเป็นนกยูงเพื่อหลบหนีราพณ์ ดังนั้นนกยูงจึงได้คุณลักษณะของพระอินทร์ไป เช่นมีตาพันตาในขนของมัน ชอบเล่นน้ำฝน และมีอำนาจฆ่า ส่วนต่างๆ ของนกยูงใช้รักษาโรคได้หลายอย่างรวมทั้งแก้เป็นหมันได้ด้วย ดังนั้นนกยูงจึงเป็นสัญลักษณ์ของความ

อุกมสมบูรณ์กัวย ในตำนานกรีกนกยูงเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ของซีรา ถือกำเนิดมาเมื่อซีราส่งให้ Argus ซึ่งเป็นยักษ์มีร้อยตาเผ่า 10 ภรรยาคนหนึ่งของซุสไว้ แต่ Hermes นำ Argus ทาย ซีราจึงเอาตาของ Argus ไปใส่ไว้ในขนหางนกยูง

Phoenix

ฟีนิกซ์เป็นนกที่เราได้ยินชื่อบ่อยและพบเห็นได้จากตราต่าง ๆ ในกวีนิพนธ์ ตำนานเกี่ยวกับนกชนิดนี้คือ มีขนาดเท่านกอินทรี ขนมีสีสวยงามสดใส ที่พิเศษก็คือมีเพียงตัวเดียวในโลกอยู่ในอารเบีย เมื่อสิ้นยุคหนึ่ง ฟีนิกซ์จะเอาเครื่องเทศหอมมาทำเป็นกองและขึ้นไปนั่งร้องเพลงบนกองเครื่องเทศนั้น แสงจากดวงอาทิตย์จะเผาทั้งกองเครื่องเทศและตัวนกให้กลายเป็นเถ้าถ่านไป จากเถ้าถ่านจะมีหนอนเกิดขึ้นมา ซึ่งจะกลายเป็นฟีนิกซ์ตัวใหม่ นกตัวใหม่นี้จะนำเถ้าถ่านของตัวเองบินไปยังนคร Heliopolis (City of the Sun) บนฝั่งแม่น้ำไนล์ เพื่อจะฝังไว้ในวิหารที่นั่น โดยมีพวกภิกษุของสุริยเทพทำพิธีให้ยิ่งใหญ่โต จากนั้นมันก็จะกลับไปสู่อารเบีย กำเนิดและการดำรงชีวิตที่น่าพิศวงของฟีนิกซ์ทำให้มันกลายเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นอมตะ

Serpent

สัตว์ที่เราเรียกว่า serpent นั้นรวมไปถึงงูและนาคด้วย ในไบเบิลเราจะเห็นว่า serpent คือตัวที่มาทดลองแอกัมและฮิฟให้ละเมิดคำสั่งของพระเจ้า ในตำนานฮินดูพญานาคมักจะให้คุณช่วยเหลือมนุษย์ อาจจะแต่งงานกับคนธรรมดาได้ แต่ถ้าถูกทำร้ายก็อาจจะแค้นและเป็นอันตรายต่อมนุษย์ ใน myth ของชาติตะวันตก serpent เป็นตัวแทนของ chthonic Gods (เทพเจ้าทั้งheim แห่งบาดาล) เมื่อมีเทพเจ้าแห่งท้องฟ้าตัวแทนของความสว่างเข้ามาแทนที่ จึงเกิดการต่อสู้ระหว่างสองฝ่ายนี้ Typhon ซึ่งเป็นลูกคนสุดท้ายของ Mother Earth มีรูปเป็น Serpent ขกพันอยู่ตั้งแต่สะโพกลงไป มีขนและมีมือประกอบด้วยงูเป็นร้อยๆตัว ภายหลัง Typhon ถูกซุสจับขังไว้ในคันทิน การที่เกิกแผ่นดินไหวก็คือ Typhon คันทินจะเป็นอิสระ

Unicorn

สัตว์ประหลาดชนิดนี้ไม่ว่าจะมีรูปเป็นวัวอะไรก็ตาม ลักษณะเด่นก็คือมีเขาเดี่ยวที่หน้าผากและเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจสูงสุดที่เกี่ยวข้องกับเทพเจ้าและกษัตริย์ เขาของตัว unicorn นั้น ถ้านำไปบดเป็นผงแล้วทำเป็นยาจะป้องกันยาพิษได้

Whale

ปลาวาฬเป็นสัตว์ที่นับถือกันในฐานะ Mother Sea ในหมู่ชาวอินเดียนแดงฝั่งทะเลตะวันออกของอเมริกากลาง ชาวอาหรับเชื่อว่าปลาวาฬ Bahamut รองรับโลกอยู่ท่ามกลางปลาวาฬ ปลาอานนท์ แผ่นดินไหวเกิดจากการที่ปลานี้พลิกตัว ในไบเบิล Jonah ถูกปลาวาฬกลืนเข้าไปในท้องถึง 3 วัน 3 คืน พวกคริสเตียนเชื่อว่า ปลาวาฬเป็นตัวแทนของความชั่วร้าย สัญลักษณ์ของซาตาน เป็นกับกั๊กสื่อให้มนุษย์หลงผิดเดินทางไปสู่ความหายนะชั่วฉับวันครึ

ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเป็นตัวอย่างของความเชื่อที่มนุษย์มีเกี่ยวกับพืชและสัตว์กึ่งที่สะท้อนให้เห็นในตำนานและนิยายปรัมปราของชนชาติต่าง ๆ

คำถาม

1. จงกล่าวถึงวิวัฒนาการของการบูชาต้นไม้ในฐานะเทพเจ้า
2. จงกล่าวถึงความสำคัญ ของต้นไม้ในฐานะเป็นที่อยู่ของวิญญาณ หรือในฐานะเป็นต้นกำเนิดของมนุษย์
3. ต้นไม้ชนิดใดบ้างที่มีกำเนิดมาจากการเปลี่ยนแปลงรูป อธิบาย
4. บอกคุณสมบัติของต้นไม้บางชนิดที่เชื่อกันว่ามีอำนาจพิเศษในทางใดทางหนึ่ง
5. สัตว์ประเภทใดที่มีกำเนิดมาจากการเปลี่ยนแปลงรูป ?
6. สัตว์ชนิดใดมีกำเนิดและการดำรงชีวิตพิสดารกว่าสัตว์ชนิดอื่น ๆ ?
7. สัตว์อะไรบ้างที่เป็นตัวแทนของความชั่วร้ายในพระคัมภีร์ ?

บทที่ 11

ข้อสรุปเกี่ยวกับ Mythology

โดยที่ myth ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมาของมนุษย์ในโลกจึงไม่เป็นที่ประหลาดเลยที่สารัตถะสำคัญ ๆ จะคล้ายคลึงกันในนิยายปรัมปราของชาติต่าง ๆ ซึ่งถ้าจะพิจารณาหรือศึกษากันในแง่เปรียบเทียบแล้วจะเห็นว่าน่าสนใจมาก สำหรับสารัตถะที่สำคัญ ๆ มีดังต่อไปนี้

Creation Myths

ตำนานที่ว่าด้วยการสร้างจักรวาลและโลกนั้นจะพบได้ทุกที่ทั่วไปไม่เพียงแต่ในชาติที่มีอารยธรรมเท่านั้น แม้ในชาติที่ยังจัดว่าป่าเถื่อนก็ยังสามารถพบ myth ที่ว่าด้วยการกำเนิดของโลกและจักรวาลได้ creation myths นั้นแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ myth ที่ว่าด้วยต้นกำเนิดของสิ่งใด ๆ อันเกิดมาจากการที่อนารยชนรุ่นคิดเกี่ยวกับที่มาของตน และ myth ที่เกี่ยวกับพิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นเพื่อให้รัฐหรือโลกดำรงอยู่ด้วยความสงบเรียบร้อย ส่วนใหญ่แล้วจักรวาลจะถูกสร้างขึ้นมาก่อนพวกเทพเจ้าทั้งหลาย จากความเว้งว่างเปล่า เช่น จาก Chaos ในตำนานกรีก ในตำนานสแกนดิเนเวียก็มีว่าจักรวาลถูกสร้างขึ้นมาจากร่างกายของยักษ์อิมิร ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของความร้อนและความเย็น ตำนานฮินดูก็ว่าพระพรหมสร้างน้ำขึ้นก่อนแล้วจึงหว่านพืชพันธุ์ของพระองค์ลงในน้ำนั้นเกิดเป็นไข่ทอง ซึ่งพระองค์เข้าไปอยู่ในไข่นั้นแล้วจึงออกจากไขมาเป็นองค์พระผู้สร้างโลกต่อไป ตำนานฮีบรูอันเป็นต้นกำเนิดของตำนานคริสเตียนก็เล่าถึงการสร้างโลกของพระเจ้าว่าทำในหกวัน โดยที่แต่ละวันเริ่มนั้นโลกเว้งว่างเปล่า มีแต่ความมืด

จะเห็นว่า creation myths นั้นเริ่มต้นจากธรรมชาติก่อนแล้วการสร้างเทพเจ้าและมนุษย์จึงตามมาทีหลัง

การสร้างเทพเจ้า

เมื่อมีจักรวาลเกิดขึ้นแล้ว เทพเจ้าก็ถือกำเนิดเป็นลำดับต่อมา ส่วนใหญ่จะมีเทพเจ้าผู้เป็นต้นกำเนิดหรือบรรพบุรุษของเหล่าเทพหรือแม้แต่มนุษย์อยู่คู่หนึ่ง ซึ่งมักจะ เป็น Mother Earth กับ Father Sky ในตำนานกรีกได้แก่ จีอาและยูเรนัส ในตำนานฮินดูนอกเหนือไปจากพระพรหมซึ่งเป็นพระผู้สร้างแล้วก็ยังมีทยาอุส และปฤติวี ในฐานะ

เทพบิดรและเทพมารดาเป็นผู้ให้กำเนิดเทพเจ้าหลักของอินเดียน สำหรับตำนานฮีบรูหรือคริสเตียนนั้นเนื่องจากนับถือพระเจ้าองค์เดียวจึงไม่ปรากฏเทพบิดรหรือเทพมารดา มีแต่พระเจ้าเป็นเจ้าองค์เดียวเป็นผู้สร้างทุกสิ่งทุกอย่าง จะเห็นได้ว่าจากการที่มนุษย์ชาติต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับท้องฟ้าและแผ่นดินในฐานะบรรพบุรุษของเหล่าเทพนั้นเพราะทั้งสองเป็นสิ่งที่มนุษย์เห็นและสัมผัสตั้งแต่ถือกำเนิดมาเลยทีเดียว แต่ความโน้มเอียงนั้นเป็นไปในด้านให้ความสำคัญกับแผ่นดินซึ่งเป็นเพศแม่มากกว่า

การสร้างมนุษย์

มีความคล้ายคลึงกันทั่วโลก ถึงแม้รายละเอียดจะต่างกันไป มนุษย์คู่แรกหรือคนแรกถูกสร้างโดย Mother Earth และ Father Sky หรือโดยเทพองค์หนึ่งซึ่งมีทั้งสองเพศ ไม่เช่นนั้นก็ถูกสร้างจากดินหรือต้นไม้ ตำนานเมารีบอกว่าการสร้างคนแรกถูกสร้างจากดินและได้รับชีวิตจากแสงแดด ในตำนานกรีกที่ว่าเทพเจ้าทดลองสร้างมนุษย์จากวัสดุต่าง ๆ นั้นมนุษย์ทองคำถือว่าเป็นมนุษย์ที่ดีที่สุดนั้นก็ถือกำเนิดมาจากทองคำ เห็นชัดที่สุดคือ ในตำนานคริสเตียนที่ว่าพระเจ้าสร้างแอดัมมนุษย์คนแรกของโลกจากดิน ในตำนานสแกนดิเนเวียมีว่ามนุษย์คู่แรกของโลกถูกสร้างจากต้นแอชและต้นฮัลล์ม มนุษย์ผู้ชายนั้น ส่วนมากมักจะถือว่าถูกสร้างตามแบบฉบับของเทพเจ้าหรือพระเจ้า ดังนั้นจึงมีความดีและความสง่างาม แต่ส่วนมนุษย์ผู้หญิงนั้น ถูกกล่าวว่าเป็นตัวแทนแห่งความชั่วร้าย เป็นตัวการทำให้ผู้ชายตกต่ำ พวกฮินดูเชื่อกันว่าผู้หญิงนั้นไม่สามรถจะได้รับการปลดปล่อยวิญญานได้ นอกจากเกิดใหม่เป็นผู้ชาย ในตำนานคริสเตียน อีฟก็เป็นตัวการที่ชักจูงให้แอดัมกระทำผิด ในตำนานกรีกมนุษย์ผู้หญิงคนแรกถูกสร้างขึ้นมากเพื่อลงโทษมนุษยชาติ แพนดอรานำความทุกข์มาสู่โลกมนุษย์เนื่องจากความอยากรู้อยากเห็นอันไม่มีการยับยั้งชั่งใจของเธอ ทำให้เบ็ดหีบต้องห้ามอันบรรจจุโรภภัยใช้เจ็บความทุกข์ทั้งหลายเอาไว้ เฮเลนแห่งทรอยก็เป็นตัวการทำให้เกิดสงครามยึดเยื้อผู้คนล้มตายมากมาย นอกไปจากนั้นผู้หญิงยังถือว่าไม่สะอาดด้วยเหตุที่มีรอบเดือนและให้กำเนิดบุตรอีกด้วย

Mother Goddess (เทพมารดา)

มนุษย์แทบทุกชาติมักจะนับถือเทพองค์ใดองค์หนึ่งในฐานะเทพมารดา โดยเฉพาะเทพที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพื้นดิน ในบาบิโลนเทพองค์นี้คือ Ishtar ผู้ประทานพืชพันธุ์

ธัญญาหาร ผู้สร้างฝูงสัตว์ เทพีแห่งความรักระหว่างเพศ การแต่งงาน และการเป็นมารดา ลัทธิแห่งเทพมารดานี้ แพร่ไปในทางตะวันตก จากแหลมอานาโตเลียการบูชาเทพี *Cebele* แพร่เข้าไปถึงอาณาจักรโรมัน ในประเทศกรีซก็มีการบูชา *Demeter* ส่วนมากแล้วมักมีความสัมพันธ์กันระหว่าง *Mother Goddess* กับอาณาจักรแห่งผู้ตาย เนื่องจากแม่พระธรณีนั้นเป็นผู้รับเอาซากศพของผู้ตายไว้ และให้ชีวิตและการเลี้ยงดูแก่พืชผลมนุษย์และสัตว์ การบูชาพระแม่ผู้ศักดิ์สิทธิ์นี้สะท้อนให้เห็นความต้องการของมนุษย์ที่จะหาที่ยึดเหนี่ยวอันมั่นคงปลอดภัยในโลกที่ไม่เป็นมิตร

Deluge (น้ำท่วมโลก)

เรื่องน้ำท่วมโลกนั้นไม่ได้จำกัดอยู่ในคริสตศาสนา หรือศาสนายิวเท่านั้น แทบทุกชาติมีตำนานเกี่ยวกับการที่โลกถูกทำลายเนื่องจากภัยธรรมชาติในรูปแบบหนึ่ง สาเหตุส่วนใหญ่เนื่องมาจากความชั่วร้ายของมนุษย์ แต่ก็มีคติจำนวนหนึ่งที่จะรอดจากมหากภัยนั้น และเป็นผู้สืบเผ่าพันธุ์มนุษย์ต่อไป คติที่ว่านั้นมักจะสร้างเรือที่พาเขาและครอบครัวรอดพ้นจากน้ำท่วมไปได้เมื่อพระเจ้าหรือเทพเจ้าหายพิโรธ เรื่องน้ำท่วมโลกที่เป็นที่รู้จักดีก็จากตำนานฮีบรู เมื่อพระเจ้าเห็นว่าโลกชั่วร้ายมากจึงบันดาลให้เกิดน้ำท่วม แต่เนื่องจากโนอาห์เป็นคนที่พระองค์จึงสั่งให้โนอาห์สร้างเรือ และเอาสัตว์อย่างละคู่ใส่เรือ หลังจากทีฝนตกสี่สิบวันสี่สิบคืน ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกก็ถูกทำลายหมด เมื่อน้ำลดโนอาห์ก็ได้สืบเผ่าพันธุ์มนุษย์ต่อไป ในตำนานเมโสโปเตเมียก็มีเรื่องจากมหากาพย์ *Gilgamesh* ว่าด้วยเรื่องน้ำท่วมโลกครั้งใหญ่เหมือนกัน ในตำนานกรีก ซุสเป็นผู้บันดาลให้น้ำท่วมโลกทำลายล้างทุกสิ่งทุกอย่างหมดยกเว้นตุคาเลียนและภรรยาซึ่งเป็นคนดีซึ่งเข้าไปซ่อนอยู่ในหีบ เมื่อน้ำลดตุคาเลียนก็ได้รับคำสั่งให้โยนก้อนหินไปข้างหลัง เกิดเป็นมนุษย์ขึ้นมาสืบเผ่าพันธุ์ต่อไป ตำนานเกี่ยวกับน้ำท่วมใหญ่นี้อาจจะมาจากข้อเท็จจริงที่ว่ากระแสน้ำและพายุอาจทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันขึ้นได้ในท้องที่บางแห่ง โดยเฉพาะในที่ลุ่ม สามารถทำลายชีวิตและทรัพย์สินได้ในเวลาอันรวดเร็ว

ความตาย

ความตายเป็นผู้แทรกแซงในตำนานของชาติต่างๆ *myth* เกี่ยวกับความตายมี 3 แบบ คือความตายที่เกิดจากความผิดพลาด เกิดจากการลงโทษ หรือเกิดจากการตัดสินใจของเทพเจ้าหรือมนุษย์คู่แรก

ความตายซึ่งเกิดจากความผิดพลาดในการสื่อสารนั้น เป็นที่แพร่หลายในแอฟริกา มีตำนานว่าพระเจ้าให้กบ่าไปบอกมนุษย์ว่าได้รับพรให้เป็นอมตะ แต่กบ่ามัวไล่เสียดึงเหล็กซึ่งเป็นเหตุแห่งความตายจึงไปถึงมนุษย์ก่อน มนุษย์เลยต้องตาย

ความตายที่เป็นผลของการลงโทษนั้นก็มีเรื่องของแอตัมและอีฟเป็นต้น ส่วนมากมนุษย์มักจะต้องตายเป็นผลสืบเนื่องมาจากความชั่วร้ายของพระเจ้า

ความตายประเภทที่สามที่เกิดจากการตกเตียงหรือการตัดสินใจนั้นมักจะเกิดจากการที่มนุษย์ผู้ชายและผู้หญิงเสียชีวิตกัน หรือการที่เทพเจ้าสององค์ องค์หนึ่งตี องค์หนึ่งชัวตกเตียงกัน ผู้ชนะก็คือฝ่ายที่ทำให้เกิดความตายขึ้น

ความตายกับกาลเวลามักจะเกี่ยวข้องกันอยู่เสมอ บางครั้งความตายไม่เป็นเพียงแต่นามธรรมเท่านั้น แต่ถูกกำหนดให้มีบุคคลิกเป็นเทพองค์หนึ่ง เช่น พระยม ในทุกเวทนั้นเป็นผู้ที่ตายเป็นคนแรกในโลก ต่อมาได้เป็นผู้ตัดสินผู้ตาย มฤตยูก็เป็นตัวแทนของความตายเช่นกัน ตำนานกรีกนั้นยกให้ Thanatos เป็นเทพแห่งความตายในรูปของชายหนุ่มมีปีกถือดาบเป็นอาวุธ ภาพของความตายที่พบกันบ่อยก็คือในรูปคนแต่งชุดดำ หรือโครงกระดูกถือเคียวเกี่ยวหญ้า

การสิ้นโลก

มีความเชื่อมาแต่โบราณว่าโลกเสื่อมลงตามลำดับ นาน ๆ ก็ต้องมีการชำระล้างสร้างใหม่กันเสียที ตำนานที่เกี่ยวกับการสิ้นโลกนั้นแพร่หลายทั่วไป บางครั้งกลายเป็นส่วนหนึ่งของศาสนา ในบางกรณีโลกจะแตกดับลงเพียงครั้งเดียว และโลกที่จะมีขึ้นใหม่จะเป็นโลกเดียวกันกับที่พระเจ้าได้สร้างตั้งแต่ตอนต้นแต่ได้รับการชำระล้างให้บริสุทธิ์ดั้งเดิม สวรรค์บนพื้นดินนั้นจะไม่ถูกทำลายอีกแต่จะคงอยู่ตลอดไป เช่นความเชื่อของพวกคริสเตียนว่าเมื่อถึงวันสิ้นโลก หรือ Doomsday จีซัสไครสต์ จะทำการพิพากษาครั้งสุดท้าย หรือ Last Judgment มนุษย์จะฟื้นคืนชีวิตขึ้นมาทั้งร่างกายและวิญญาณ คนบาปจะถูกตัดสินให้ไปนรกและคนดีจะได้รับรางวัลให้ไปสู่สวรรค์ชั้นฉวิฉวันฉฉ สำหรับตำนานอื่นก็ก็มีเรื่องไฟบัลลังก์ลับที่จะมาล้างโลกให้หมดสิ้นไป แต่ก็ จะมีการสร้างโลกขึ้นมาใหม่โดยพระพรหมเป็นผู้บันดาลวนเวียนกันอยู่เรื่อยไป ตำนานสแกนดิเนเวียก็ก็มีเรื่องของ Ragnarok ที่ว่าโลกจะแตกดับเนื่องจากการรวมตัวของความร้อฉและความเย็น แต่ในที่สุดก็จะมีโลกใหม่เกิดขึ้น

สวรรค์

สวรรค์ในความเชื่อของคนหลายชาติ คือสถานที่สำหรับให้รางวัลแก่ผู้ทำความดี ซึ่งอาจจะเป็น Heaven คือสวรรค์ที่เราได้ไปเสวยสุขร่วมกับพระเจ้า หรือ Paradise ซึ่งเปรียบเสมือนสวนสวรรค์บนแผ่นดินก็ได้ แอคมกับอีฟก็ได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขอยู่ในสวนเอเดนจนกระทั่งฝ่าฝืนคำสั่งของพระเจ้า จึงต้องสูญเสียความสุขในสวรรค์ไป ในตำนานกรีกก็มี Elysium เป็นที่อยู่ของเหล่าวีรบุรุษผู้กล้าหาญที่เสียชีวิต ตำนานของพวกเขาเองก็มีความอลวนเป็นเกาะสวรรค์ เป็นที่ ๆ พระเจ้าอาเธอร์ได้ไปอยู่ ตำนานสแกนดิเนเวียก็มีวัลฮัลลา เป็นที่อยู่ของวิญญาณของนักรบผู้กล้าหาญ

สำหรับสวรรค์ในแง่ที่เป็นอยู่หรือวิมานของเทพเจ้านั้น ก็จะพบได้ในเรื่องโอลิมปัสซึ่งเป็นวิมานของเทพเจ้ากรีก อัสการ์ดซึ่งเป็นวิมานของเทพเจ้าสแกนดิเนเวีย สวรรค์ชั้นต่าง ๆ ของเทพเจ้าฮินดู เช่น ไกรลาสซึ่งเป็นที่อยู่ของพระศิวะ คาวดึงส์อันเป็นที่อยู่ของพระอินทร์ เป็นต้น สถานที่เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นสถานที่ซึ่งเต็มไปด้วยความสุขสำราญตามแต่บุญบารมีของผู้เป็นเจ้าของ

นรก

นรกนั้นโดยทั่วไปถือว่าเป็นสถานที่ลงโทษผู้กระทำผิด ที่ทรมาน เช่น นรกในไตรภูมิพระร่วง ผู้ที่กระทำผิดใดๆ ไว้เมื่อมีชีวิตอยู่ก็ต้องไปชดใช้กรรมในรูปแบบต่างๆ กันในนรก หรือในตำนานคริสเตียนที่วาดภาพว่านรกเป็นสถานที่ร้อนระอุมีแต่เปลวไฟที่จะเผาผลาญวิญญาณของผู้ที่บาป แต่สำหรับบางชาติแล้ว นรกเป็นเพียงที่อยู่ของคนตายเท่านั้น ไม่ใช่สถานที่ทรมานเช่นในกรณี Hades หรือ underworld ของกรีก หรือ Hel ของสแกนดิเนเวีย เป็นต้น

วีรบุรุษ

วีรบุรุษหมายถึงผู้กล้าหาญ ผู้มีพลังและความกล้าหาญเหนือผู้อื่น สามารถปฏิบัติภารกิจหรือสิ่งที่ยากลำบากได้ มีการติดต่อกับผู้ที่เป็นยิ่งกว่ามนุษย์หรืออาจจะมีบรรพบุรุษเป็นเทพเจ้าหรือผู้ที่เหนือมนุษย์ก็ได้ การเกิดท่อนวีรบุรุษนั้นมักจะออกมาในรูปแบบของวรรณกรรมที่ยิ่งใหญ่ เช่น มหาकाพย์ทั้งหลาย หรือในรูปเพลง นิยาย เป็นต้น เรื่องวีรบุรุษถูกถ่ายทอดกันมาทั้งโดยการเขียนและการบอกเล่าด้วยปาก วีรบุรุษเหล่านี้ได้แก่เหล่านักรบกรีกและโอรันที่ทำการต่อสู้กันในสงครามเมืองทรอย คู่สงครามใน มหาภารตยุทธ คือ กษัตริย์

ปาดศพและโกรพ **Beowulf** ของพวกแองโกล-แซกซัน **Sigurd** ของสแกนดิเวีย กษัตริย์อาร์เธอร์และอัศวินของพระองค์จากตำนานของพวกเคลท์ วีรบุรุษเหล่านี้มักจะพบจุดจบที่ไม่สมควรแก่กาลเวลาและน่าสลดใจ อภินิหารผู้ยอมตายในการรบดีกว่าที่จะแก่ตาย แซมซันซึ่งทำลายตัวเองและศัตรูโดยการผลักเสาวิหารลงมาพังทับ เรื่องของฮีบีสซึ่งฆ่าบิดาของตนเองตายโดยไม่เจตนาและแต่งงานกับมารดา ซึ่งคล้ายคลึงกันอย่างประหลาดกับตำนานการสร้างพระปฐมเจดีย์ของไทย ที่ว่า ฃญาพานกระทำปีศาจมาฆ่าฃญาองผู้บิดาโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ จึงได้โทษด้วยการสร้างพระเจดีย์สูงเท่านกเขาเหิน

ปรากฏการณ์ธรรมชาติ

จะเห็นว่ามี myth ที่พยายามบอกที่มาของปรากฏการณ์ธรรมชาติที่คล้ายคลึงกันอยู่ในตำนานของหลาย ๆ ชาติ เช่นเรื่องของฟ้าแลบฟ้าร้องนั้น ทางกรีกก็ว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อซุสขว้างสายฟ้าที่ใช้เป็นอาวุธ ทางด้านของไทยก็มีเรื่องของรามสูรและเมขลา ว่านางเมขลาเป็นนางฟ้าที่มีแก้ววิเศษที่นางใช้ล่อให้รามสูรอยากได้ ปรกกายจากแก้วดวงนี้ก็เกิดเป็นฟ้าแลบขึ้น ส่วนรามสูรนั้นมีขวาน เมื่อโกรธนางเมขลาที่ใช้ขวานขว้างทำให้เกิดฟ้าร้องสำหรับเรื่องแผ่นดินไหว ก็มีเรื่องของแอตลาสผู้แบกโลกไว้บนบ่าจากตำนานกรีก แผ่นดินไหวเมื่อแอตลาสขยับตัวแก้เมื่อย ทางไทยเราก็มีเรื่องของปลาอานนท์ที่ว่าหนุนโลกอยู่ ถ้าปลาอานนท์พลิกตัวก็เกิดแผ่นดินไหวเช่นกัน การที่เกิดภูเขาไฟระเบิดก็เป็นเพราะสัตว์ประหลาดที่ถูกขังอยู่ใต้พื้นดินพยายามจะหาทางเป็นอิสระพ้นไฟออกมาเช่นในตำนานกรีกเป็นต้นทั้งนี้เป็นเพราะมนุษย์ในสมัยแรกเริ่มยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับสาเหตุที่แท้จริงของปรากฏการณ์ธรรมชาติเหล่านี้ แต่เขาก็พยายามที่จะผูกเรื่องราวขึ้นมาเพื่ออธิบายที่มาของมันโดยยกให้เป็นการกระทำของเทพเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ

ความคล้ายคลึงกันระหว่างนิยายปรัมปราหรือตำนานของชาติต่าง ๆ

การที่นิยายปรัมปราหรือตำนานของชาติต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน ึ่ง ๆ ที่บางครั้งดูไม่น่าจะเป็นไปได้ เพราะอยู่ห่างไกลกันคนละซีกโลกเลยทีเดียว อาจเกิดขึ้นได้จากสาเหตุ 2 ประการ คือ

1. การถ่ายทอดทางวัฒนธรรม **myth** อาจถูกถ่ายทอดจากวัฒนธรรมหนึ่งไปสู่อีกวัฒนธรรมหนึ่งได้โดยสภาพทางภูมิศาสตร์เอื้ออำนวย เช่นเขตแดนติดต่อกัน มีการค้าขาย

ติดต่อกัน หรืออาจเกิดจากการรุกรานซึ่งทงผู้บุกรุกและผู้ถูกบุกรุกต่างก็รับเอาวัฒนธรรมและเรื่องราวของกันและกันไว้จนแยกกันไม่ออก

2. **myth** ของชาติต่างๆ มีวิวัฒนาการขึ้นมาเอง ไม่เกี่ยวข้องกัน เหตุที่คล้ายคลึงกันก็อาจเป็นเพราะสภาพความเป็นอยู่หรือภาวะแวดล้อมมีอะไรที่คล้ายคลึงกัน ปรากฏการณ์ธรรมชาติก็เป็นแบบเดียวกันทั่วโลก ดังนั้น เรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้ ย่อมคล้ายกันไปด้วย อีกประการหนึ่งธรรมชาติมนุษย์ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดในโลกก็ยังมีมนุษย์ที่มีกิเลส มีความโลภ โกรธหลงอยู่ในกมลสันดานเช่นเดียวกัน นั่นเอง

สรุปแล้ว เหตุผลที่มนุษย์ทุกชาติทุกภาษาเชื่อมั่นใน **mythology** มี 3 ประการด้วยกัน คือ

1. ความพยายามของมนุษย์ในอันที่จะหาต้นตอที่ว่ามนุษย์เกิดมาจากไหน เหตุผลนี้เป็นต้นกำเนิดของเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโลก จักรวาลและกัมมนุษย์เอง ได้แก่ **creation myths** ทั้งหลาย

2. ความพยายามในอันที่จะอธิบายหรือหาเหตุผลให้แก่โลกที่มนุษย์อาศัยอยู่ เหตุผลนี้เป็นที่มาของ **myths** ที่พยายามอธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด หรือภาวะที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติที่เราหาเหตุผลมาจากทางวิทยาศาสตร์มาสนับสนุนยังไม่ได้ในชั้นแรก เช่นเรื่องของฤดูกาล เป็นต้น

3. ความเชื่อของมนุษย์ว่ามีสถานที่เฉพาะสำหรับให้รางวัลหรือลงโทษการกระทำของมนุษย์ เหตุผลข้อนี้ให้กำเนิดเรื่องเกี่ยวกับสวรรค์ นรก ผู้ที่ทำหน้าที่ให้รางวัลหรือลงโทษมนุษย์ รวมทั้งเรื่องของชีวิตหลังความตายด้วย

ไม่ว่าจะเป็นนิยายของชาติใด จะเห็นได้ว่า เหตุผลทั้งสามนี้ ย่อมนำมาใช้ได้เสมอ นิยายปรัมปรานี้เป็นพื้นฐานเบื้องต้นของวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ศาสนา และวรรณคดี ในสมัยที่มนุษย์ยังไม่มีความรู้พอที่จะเข้าใจสิ่งต่างๆ รอบตัวโดยอาศัยเหตุผลหรือข้อเท็จจริงมาพิสูจน์ ดังนั้น **mythology** จึงเป็นศาสตร์ที่น่าจะศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะเปรียบเสมือนบันทึกรความเป็นมาของมนุษย์ โลก และจักรวาล ตั้งแต่แรกเริ่มจนอวสานต์เลยทีเดียว

คำถาม

1. สารัตถะที่คล้ายคลึงกันในตำนานของชนชาติต่าง ๆ มีอะไรบ้าง ?
2. เปรียบเทียบ myth ที่เกี่ยวกับการสร้างโลกและจักรวาลของอย่างน้อยสองชาติ
3. สวรรค์กับนรกของชาติต่าง ๆ นั้น มีความแตกต่างหรือคล้ายคลึงกันเช่นไร?
4. เหตุใด myths ของชนชาติต่าง ๆ จึงคล้ายคลึงกันได้?
5. เหตุผลที่มนุษย์ทุกชาติทุกภาษาเชื่อมั่นใน mythology มีอะไรบ้าง?
6. เลือก myth มาสัก 1 เรื่องเพื่อวิจารณ์ในแง่เปรียบเทียบ

บรรณานุกรม

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. *ลิลิตนารายณ์สิบปาง*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, พ.ศ. 2519.

อุคม รุ่งเรืองศรี. *เทวคาพระเวท*. เชียงใหม่ : ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, พ.ศ. 2523.

Aldington, Richard and Delano Ames. trans. *New Larousse Encyclopedia of Mythology*. Feltham, Middlesex : Hamlyn House, 1974.

Ames, Delano. tran. *Greek Mythology*. London : Paul Hamlyn Limited, 1963.

Ash, Russell. and others. *Folklore, Myths and Legends of Britain*. London : The Readers' Digest Association Limited, 1973.

Avery, George. *Christian Mythology*. Feltham, Middlesex : Hamlyn House, 1970.

Burrows, David J. and others. eds. *Myths and Motifs in Literature*. New York : The Free Press, 1973.

Davidson, H.R. Ellis. *Gods and Myths of Northern Europe*. Harmondsworth, Middlesex : Penguin Books Ltd , 1964.

Hamilton, Edith. *Mythology*. New York : The New American Library Inc., 1969.

Ions, Veronica. *Indian Mythology*. London : Paul Hamlyn, 1967.

MacCana. Proinsias. *Celtic Mythology*. New York : Hamlyn Publishing Group Limited, 1970.

Oswalt, Sabine G. *Concise Encyclopedia of Greek and Roman Mythology*. Chicago : Follett Publishing Company, 1969.

Perowne, Stewart. *Roman Mythology*. Feltham, Middlesex : Hamlyn House, 1969.

Warner, Rex. cd. *World Encyclopedia of Mythology*. Hong Kong : Mandarin Publishers Limited, 1975.

Zimmerman. J.E. *Dictionary of Classical Mythology*. New York : Harper & Row Publishers, 1964.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

EN29143017

22.00 B